

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 1

29 Ocak 2015 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.11

BAŞKAN: Alev DEDEGİL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Vural KAVUNCU (Kütahya)

SÖZCÜ: Sevd e BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş)

KÂTİP: Mehmet Kerim YILDIZ (Ağrı)

-----o-----

BAŞKAN – Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonumuza hoş geldiniz.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Toplantıyı açıyorum.

Bugünün gündemiyle ilgili tekrar bilgilendiriyorum. Gündemimizin 1’inci maddesinde Adalet Bakanlığı Ankara Aile Mahkemesinden Hâkim Sayın Zeynep Öksüzoğlu, Sağlık Bakanlığı Kamu Hastaneleri Kurumu Numune Hastanesi Kriz Merkezinde görevli Psikolog Sayın Ayça Balkanlı, 3’üncü maddede İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Ankara Çankaya İlçe Emniyet Amirliği Cebeci Polis Merkezi Emniyet Amiri Sayın Numan Demirdiş, 4’üncü maddede Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Ankara Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü ŞÖNİM’den Klinik Psikolog Nurdan İrmak’ın ve kadın konukevlerinden Çocuk Gelişimci Aydan Çilingir ve İstanbul Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü Erkek Konukevinden İl Müdür Yardımcısı Arzu Gür, 5’inci maddede Ankara Barosundan Avukat Ülkercan Özbey İlhan, 6’ncı maddede Mamak Belediyesi Kadın Danışma Merkezinden Sosyal Çalışmacı Hilal Gürpınar kendi deneyim ve gözlemleri başta olmak üzere 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun’un uygulanmasında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri üzerinde Komisyonumuza bilgi sunacaklardır.

Gündeme dair söz almak isteyen yoksa ben gündemin 1’inci maddesinden çalışmamızı başlatıyorum.

Adalet Bakanlığı Ankara Aile Mahkemesinden Hâkim Sayın Zeynep Öksüzoğlu’na sözü bırakıyorum.

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Sayın milletvekilleri, sayın Komisyon üyeleri, uzman arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Önce kendimi tanıtmak istiyorum. Ankara Aile Mahkemesi hâkimiyim. On buçuk yıldır aile mahkemesinde çalışıyorum. Fiilen de yirmi dört yıllık hâkimim.

6284 sayılı Kanun’la ilgili çalışmalarım çok fazla. Sanırım, Türkiye’de bu çalışmalara en çok katılan hâkimlerden birisiyim. Fatma Şahin Hanımefendi milletvekiliyken yaptığı çalışmaya katıldım. Kanunun hazırlanmasına -6284-yönetmelik çalışmalarına katıldım. Adalet Bakanlığı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Avrupa Birliği Bakanlığının projelerinde eğitmen olarak da görev yaptım. Hâlen Adalet Akademisinde aile içi şiddetle ilgili ders veriyorum. Tabii, uygulayıcıyım en önemlisi. Çok fazla sayıda, bu kanun gereğince koruma kararları veriyorum.

Ben mahkeme uygulamalarını anlatmak istiyorum size. Bize nasıl geliyor, ne tür kararlar veriyoruz, onlardan bahsetmek istiyorum.

Önce, hâkim olarak kendi düşüncem, şiddet kime yönelirse yönelsin bir insan hakları ihlalidir, böyle düşünüyorum ve böyle kararlar vermeye çalışıyorum. Ayrıca hem hâkim hem de kadın olarak kadınlara pozitif ayrımcılık yapılması gerektiğini düşünüyorum ama hâkim olarak da tabii eşit davranmam gerektiğinin de bilincindeyim, bu şekilde karar vermeye çalışıyorum.

Bize nasıl geliyor, aile mahkemesine tedbir kararları nasıl gelir, nasıl verilir, bunlardan bahsetmek istiyorum.

Önce şiddeti bir tanımlamak istiyorum. Kanunda, uluslararası sözleşmede ayrıntılı şekilde tanımlar var. İşte, kadının fiziksel, cinsel, psikolojik, ekonomik açıdan zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketler, buna yönelik tehdit, baskı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini içeren toplumsal, kamusal ya da özel alanda meydana gelen her türlü hareket ve davranışı şiddet olarak algılıyoruz. Tabii, kanun sadece kadınlara yönelik değil; şiddete uğrayan aile bireyleri, eski eşler, erkek arkadaşlar, ısrarla takip mağdurları da bu kapsama giriyor. Yani, değişik kararlar veriyoruz. Ben sevgilisinden şiddete uğrayan bir travesti hakkında da koruma kararı verdim, diğer arkadaşlarım da veriyorlar. Şiddete uğrayan ama kanunda tanımlanan yakın ilişki içinde olan kişiler için kararlar veriyoruz. Şiddeti çok geniş olarak yorumluyoruz. Sadece darp olayı değil, tehdit de bunun içine giriyor. Davalarla ilgili çarpıcı örnekler vermek istiyorum. Saçını kesmek, elbiselerini kesmek, buzdolabını kilitlemek, maaş kartını almak... Bir dosyamda çok hayret ettiğim bir olay vardı. Kadın sürekli grip oluyordu. Kız kardeşi de sebebini sormuş: “Neden sürekli grip oluyorsun?” Eşi para konusunda o kadar cimriymiş ki -kadın üniversite mezunu, eşi de üniversite mezunu- banyoya girdiği zaman şofbeni kapatıyormuş. Soğuk suyla yıkandığı için sürekli grip oluyormuş, hasta oluyormuş. Bunu da bir şiddet olarak algıladık ve koruma kararı verdik. Bu tür kararlar... Korkutmayı şiddet olarak algılıyoruz ya da elektronik ortamlarda resim yayımlanıyor ya da resmini, mahrem resimlerini çekip posta kutularına atıyorlar. Yine, eğitilmiş, üniversite mezunu iki tane erkek arkadaşın

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 2

bir kadına, öğretmen bir hanıma, resmini çekip, üstüne cep telefonu numarasını yazıp, altına “20 lira” deyip kadının ailesinin oturduğu yerde ve çalıştığı yerdeki posta kutularına bıraktığı eylemde de yine bunu şiddet olarak kabul edip koruma kararları verdik. Yani, şiddet yorumumuz son derece geniş.

Biz nasıl karar veriyoruz? Önce kişi, avukatı aracılığıyla ya da kendisi mahkemeye müracaat ediyor. Bu, değişik iş esasına kaydediliyor acil karar olarak. Talebi üzerine veriyoruz. Kolluktan geliyor. Kolluk kendisine intikal eden bir şiddet eylemi ya da tehdit olduğu zaman bu konuda evrak hazırlıyor ve bize sunuyorlar. Bu da değişik iş esasına kaydediliyor ve biz bu konuda günlük kararlar veriyoruz. 24 saat içinde verme zorunluluğumuz var. Hatta Ankara Adliyesinde, bu iş gecikmesin diye... Çünkü, duruşmadan çıkıyoruz geç saatte. Normalde, Aile Mahkemeleri Kanunu'na göre, boşanma davası varsa tüm tedbir kararlarını boşanma davasına bakan hâkim verir. Ancak, bunun zaman kaybı olduğunu düşünerek ilke kararı aldık Aile Mahkemesi hâkimleri olarak. Kolluktan gelene hemen karar veriyoruz, göndermiyoruz boşanma dosyasına, bir an önce bu koruma kararı çıksın ve kadın, üstündeki tehditten, baskıdan kurtulsun diye. Cumhuriyet savcısı talep edebiliyor. Yine, cumhuriyet savcılığına bir suçla ilgili bir soruşturma talebi geldiği zaman derhâl bizden koruma kararı talep ediyorlar. Hatta takipsizlik kararı verdikleri olayda bile... “Eşim beni tehdit ediyor.” diyor. Normalde delil, belge yoksa takipsizlik kararı veriyor ama bunda bile bizden koruma kararı istiyorlar ve biz karar veriyoruz yani reddettiğimiz karar hemen hemen hiç yok, parmakla sayılacak kadar azdır. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı birimleri de ŞÖNİM’lerde kendilerine müracaat eden kadınlarla ilgili bizden koruma kararları talep edebiliyorlar. Ayrıca boşanma dosyaları için de koruma kararları talep edilebiliyor. Dosyalarımızın içinde de karar veriyoruz.

Savcı Bey gelip sunumu yapacak sanırım, bugün değil ama. Ankara’da Aile İçi Şiddet Bürosu var. 6284 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce kuruldu bu, çok önem verildiği için. Şu anda 5 tane savcı çalışıyor, 3 tanesi bayan bu savcıların. Üstelik Türkiye tarihinde bir ilk; Ankara’ya ilk defa bir bayan başsavcı vekili atandı. Cinsel suçlar ve aile içi şiddet büroları da ona bağlı olarak çalışıyor. Büromuz Türkiye’de örnek bir büro. İstatistik çalışması da yapıyorlar ve ben bugün rakamı aldım. Geçen yıl Ankara mahkemeleri 10.374 tane koruma kararı vermiş. Ankara bu işi Türkiye’de örnek olacak şekilde çok iyi uyguluyor.

Koruma kararlarını altı ay süreyle veriyoruz. İçeriğini daha sonra anlatacağım. En fazla talep geldiği zaman ama tehdidin ve tehlikenin devam etmesi hâlinde, gerektiğinde devamına karar verebiliyoruz, değiştirebiliyoruz, başka tedbirlere de hükmedebiliyoruz. Kanunda tedbir kararları tanımlanmış. Koruyucu ve önleyici tedbir kararları var. Koruyucu tedbir kararları mülki amir tarafından ya da hâkim tarafından veriliyor. Mülki amir ya da kolluk amiri tarafından verilen kararlar; barınma yerinin sağlanması, geçici maddi yardım sağlanması, psikolojik, mesleki, hukuki ve sosyal bakımdan rehberlik sağlanması, belirli süreyle kreş imkânının sağlanması ve hayati tehlike olması hâlinde koruma altına alınması, bu bizim dışımızda kolluğun verdiği ya da mülki amirin verdiği kararlar. Bir de bizim tarafımızdan verilen koruyucu tedbir kararları var. İş yeri değişikliği, evli olması hâlinde aile konutu dışında başka bir yerleşim yeri belirlenmesi, şartların varlığı hâlinde tapu kaydına aile konutu şerhi konulması ve yine şartların varlığı hâlinde ve hayati tehlikenin bulunması hâlinde ve yeterli tedbir alınmıyorsa kimlik bilgilerinin değiştirilmesi, kişinin aydınlatılmış rızasına dayalı olarak. Bu tedbirler son derece önemli ve hayati tedbirler. Ancak, aynı zamanda da sorunlu ve çok tartışmalı olan konular. İş yeri değişikliğine karar vermek kötüye kullanılmaya çok açık. Kendisinin şiddete uğradığını söyleyen bir kadın gelip iş yeri değişikliği talebinde bulunduğu zaman Devlet Memurları Kanunu’na göre ataması yapılamayacak bir yere, eş durumundan tayin yaptırmadığı bir yere tayin isteyebiliyor. Kötüye kullanıma açık, verdiğimiz kararlar var ama çok da hemen, her talep üzerine de veriyoruz bu kararları. Aile konutu dışında başka bir yerleşim yeri belirlenmesi, bu da önemli. Boşanma davalarında, yetki açısından kadın şiddete uğruyor ama boşanma davası aile konutunun olduğu yerde açılıyor. Annesinin yanına gidiyor başka bir şehre, yetki itirazında bulunuyor, böyle bir sıkıntı yaşıyor. Bunu önlemek için bu güzel bir madde ve yerleşim yeri de belirleyebiliyoruz. Aile konutu şerhi konulması da... İşte, eşine şiddet uyguluyor, evden atıyor ve evi satışa çıkarıyor bazı durumlarda. Aile konutu şerhi konulduğu zaman onun kaldırılması ancak mahkeme kararına bağlı. Bu da uygulanacak güzel bir tedbir.

Kimlik bilgilerinin değiştirilmesi, bu kanundaki en sıkıntılı konulardan bir tanesi. Çünkü “Koruyucu tedbir kararları verilmesi için delil ya da belge aranmaz.” dendiği zaman bu hâkimleri çok büyük sıkıntıya sokuyor. Çünkü, terörist olabilir, katil olabilir, dolandırıcı olabilir, başka bir amacı olabilir. “Ben şiddete uğruyorum. Kimlik bilgilerimi değiştirdim.” dediği zaman iyi bir araştırma yapıp karar verilmesi gerekiyor. Ancak, uygulamada, kanunun yazımında “Delil ve belge aranmaz.” dediği için... Mesela, İzmir mahkemesi delil ve belge aranmaksızın talebe bağlı olarak bir kimlik değiştirme kararı verdi. Sonuçları çok ağır bir karar. Tamamen başka bir kişi oluyorsunuz. Aydınlatılmış rıza gerekli. Aydınlatılmış rızanın nasıl alınacağı konusunda bir sıkıntı var ve çok çok ciddi araştırma yapılması gereken bir konu bu. Emniyet Genel Müdürlüğü bize araştırma yapmamız konusunda yardımcı oluyor ama yani o konuda daha derinlemesine bir çalışma yapılması gerekir diye düşünüyorum. Yani, kanun çıktığında, beklenenin üzerinde, sanırım 123 kadının kimliği değiştirildi. İlk değiştirme kararını da ben vermiştim ama bazen de istemiyorlar, “Bana pratikte bir yararı yok.” diyerek kadınlar kimlik bilgilerinin

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 3

değiştirilmesini istemiyorlar. Bir de çok ilginç bir örnek var. Kimlik bilgisi değiştirilen bir kadın yeni ismiyle ve resmini Facebook'a koyarak, adını da yazarak sayfa açmış kendisine. Böyle vakalara da rastlıyoruz maalesef.

Ve bize verilen yetkiye göre en çok uyguladığımız, önleyici tedbir kararları veriyoruz. Şiddet mağduruna yönelik olarak "Şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunma." diye ihtar ediyoruz. Müşterek konuttan uzaklaştırma kararı veriyoruz ya da yaşadığı yerden. Dayak yediği zaman annesinin, babasının ya da ağabeyinin evine gidiyor, oraya da saldırı oluyor. Oraya da yaklaşmaması şeklinde kararlar veriyoruz. Korunan kişilerin bulunduğu yere, okula, iş yerine yaklaşmaması şeklinde karar veriyoruz. Hatta belli bir mesafe yaklaşmaması konusunda da kararlar veriyoruz. Benim yine bir dosyamda, çok ilginç bir örnekti o da, psikolojik şiddete ilişkin de bir örnekti. Aslında kadına hiç fiziksel şiddet uygulamıyordu ama kadını korkutuyordu. Sürekli kendisini öldüreceğini söylüyor, boğazına bıçak dayıyor ya da intihar etmeye, balkondan kendisini atmaya kalkan bir beydi ve her yerde kadının karşısına çıkıyordu. İşte, Güvenpark civarında, öğle tatilinde ya da çocuklarına bir şey almak için kadın çarşıya çıktığı zaman -ikisi de devlet memuruydu- her döndüğü yerde karşısında adamı görüyordu kadın ve çok korkuyordu, ciddi olarak korkuyordu. Onun kadına 50 metreden fazla yaklaşmaması şeklinde bir koruma kararı vermiştim. "Yaklaşma." yani korkuyor gerçekten çok ciddi şekilde. Çünkü, adam çok intihar eğilimliydi ve sürekli kadını da birlikte intihar etme konusunda ikna etmeye çalışıyordu ve psikolojik rahatsızlığı vardı ama tedaviyi de kabul etmeyen bir ești. Neyse ki dinledi bizi ve çok yaklaşmadı karardan sonra.

Çocuklarla ilgili daha önce mahkemece verilmiş bir kişisel ilişki kararı varsa kişisel ilişkinin refakatçi eşliğinde yapılmasına karar verebiliyoruz, sınırlandırılması ya da kaldırılmasına karar verebiliyoruz. Şiddet çocuğa da yönelebiliyor. Şimdi, bu, refakatçi eşliğinde yapılması konusu bu kanunun getirdiği bir yenilik. Çünkü, 2. Hukuk Dairesi refakatçi eşliğinde kişisel ilişkinin uygun olmadığına karar veriyor. O zaman yani üçüncü kişinin müdahale edebileceğini düşünüyor. Anneyle çocuk arası ya da babayla çocuk arasında üçüncü bir kişinin aracılığının olmaması gerektiğini düşünüyor ama şiddet olduğu zaman bu kanun o ilişkiyi sınırlama imkânı getirdi. Yani, aslında kanun son derece devrimci, uluslararası literatürün ilerisinde bir kanun, uygulamanın ilerisinde bir kanun. Bazı aksaklıklar da var ama. Çocuklara yaklaşmama şeklinde de karar veriyoruz, kişinin şahsi ve ev eşyalarına yaklaşmaması şeklinde kararlar veriyoruz, kişiyi iletişim araçlarıyla rahatsız etmemesi şeklinde. Yanına gelmiyor ama elektronik posta yoluyla ya da mesaj atıyor, bu şekilde kararlar veriyoruz, "Rahatsız etmeyin." şeklinde veriyoruz. Yasal olarak silahı varsa bunu kolluğa teslim etmesi konusunda karar veriyoruz. Kamu görevlisi ise işte polis, asker gibi ya da diğer görevli, onların da silahlarını tedbir süresi boyunca kendi kurumuna teslim etmesi konusunda kararlar veriyoruz. Çok da yaygın uyguladığımız kararlar.

Korunan kişilerin buldukları yerde alkol ya da uyarıcı, uyuşturucu madde kullanılmaması ya da bunların etkisindeyken buldukları yere gelmemesi şeklinde kararlar veriyoruz. Çok fazla sayıda da özellikle alkol ya da uyuşturucu bağımlısı ise AMATEM'e sevk kararları da veriyoruz. Tedavilerinin sağlanması, gerektiğinde yatarak tedavisinin sağlanması şeklinde kararlarımız da var. Bir psikolojik rahatsızlığı varsa ya da başka rahatsızlığı varsa tedavisi için hastane sağlık kuruluna başvurusu konusunda da kararlar veriyoruz.

Şimdi, önce olay kolluğa geldiği zaman kolluk, mahkemeden bu kararı alıncaya kadar zaman geçeceği için kanun onlara da işte "Evden uzaklaştırma, şiddet tehdidinde bulunmama, konuta yaklaşmama ve yakınlarına yaklaşmama konusunda karar verir gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde." diyor. Uygulamada, her evrakta kolluk bu kararı veriyor, sonra mahkemenin onayına sunuyor. Biz de o kararı onaylıyoruz, değiştirebiliyoruz, aynen devamına karar verebiliyoruz, süre belirliyoruz, bu şekilde kararlar veriyoruz. Kolluk amiri bu kararı aldıktan sonra en geç bu kararın alındığı tarihi takip eden ilk iş günü mahkeme onayına sunmak zorunda, mahkeme de yirmi dört saat içinde karar vermek zorunda. Ancak bazen bu aksıyor. Şimdi, biz aile mahkemelerinin duruşmalarında tanık çok dinlediğimiz için bazen sarkıyor. Evrak sabah geliyor ama ben dörde kadar duruşma yapıyorum, çıktıktan sonra da diğer işlemlerim olduğu için bazen yetiştiremiyorum, gecikebiliyor, ertesi güne sarkabiliyor. Yani, uygulamada kolluk da bizim kararımız olumlu ya da olumsuz çıkana kadar o tedbiri uygulamaya devam ediyor, biz de süre geçti, talebi reddedelim demiyoruz, yine de bir koruma kararı veriyoruz yani o konuda bir aksaklık olmuyor. Yine, bu tedbir kararları içerisinde, şiddet uygulayan, evin geçimini sağlayan kişi ise talep olmasa bile belli bir miktar da nafakaya hükmedebiliyoruz daha önce hükmedilmiş bir nafaka yoksa ve bizim bilgimiz dâhilinde ise.

Bu tedbirler bunlarla da sınırlı değil, daha değişik tedbir kararları da verebiliyoruz. Örneğin, lojmanda oturuyorlar, derhâl lojmanı boşaltma için müracaat ediyor kurumuna ya da elektriği, suyu kapatıyor; bunların kapatılmaması konusunda, lojmanın boşaltılmaması konusunda kararlar verebiliyoruz tedbir olarak. Çok da yapıyorlar bunu, özellikle şiddet uygulayan eşler. Yine çocuklarla ilgili tedbirler alabiliyoruz, çocuğun koruma altına alınması konusunda karar verebiliyoruz Çocuk Koruma Kanunu hükümleri gereğince kurumun bakım, gözetimine alınması konusunda. Çocuk şiddete uğramış, ihmal ya da istismar edilmişse işte çocuğa kayyım atanmasını isteyebiliyoruz ve geçici velayet konusunda da tedbir kararını da verebiliyoruz. Yine şahsi ilişki de düzenleyebiliyoruz, altı ay uzaklaştırma kararı vermişsek baba hakkında, çocuğun da babayı görme hakkı var diye şahsi ilişki de zaman zaman düzenliyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 4

Yine teknik yöntemlerle takip kararı da 12'nci maddeye göre vermek mümkün, hâkim veriyor bu kararı. Şimdi, teknik yöntemlerle takip henüz tam da faaliyete geçmedi, pilot illerde uygulanıyor, onu Emniyetçi arkadaşım anlatacak sanırım. Elektronik kelepçe ve panik butonu konuşuluyor, ancak Ankara pilot bölge değil, o konuda bizim uygulamamız yok, sanırım Adana'da, başka birkaç ilde var. Önemli verdiğimiz bir tedbir kararı da kişinin kimlik bilgilerinin ve adres bilgilerinin resmî kayıtlarda gizli tutulması. Gidiyor başka bir yere sığınyor ama MERNİS sistemi pek çok kurum tarafından görülebiliyor ya da bankadaki hesaplarını görebiliyor, hesap hareketlerini takip edip eşini bulabiliyor ya da çocuğun kaydedildiği okulu e-devletle bulup işte şiddet mağduruna ulaşabiliyor. Adres bilgilerini gizleme kararı veriyoruz, nüfus MERNİS sisteminde öyle bir bölüm açtılar kendilerine ve tüm kayıtlarda korunan kişiyi sadece o memur görüyor, bütün kayıtlarda gizli tutuluyor, biz de mahkeme olarak MERNİS'e baktığımız zaman adresi göremiyoruz. Kendisine yapılacak tebligatlarda da ŞÖNİM'in adresini adres olarak belirtiyoruz. Avukat vasıtasıyla gelmişse avukatın adresini de tebligat adresi olarak verebiliyoruz. Bu etkin bir tedbir, çok da uyguluyoruz. Bu kararlar en kolay ulaşılabilecek, en yakın yerden veriliyor. Kadın İstanbul'da dayak yemiş, gelmiş Ankara'ya sığınmış, Ankara'da koruma istediği zaman "Sen İstanbul'da dayak yemişsin, git orada sana koruma verilsin." denmiyor, hangi mahkemeye müracaat etmişse orası veriyor.

Bu kanunun bence en sıkıntılı yönü 8'inci maddede "Koruyucu tedbir kararları verilmesi için şiddetin uygulandığı konusunda delil ya da belge aranmaz, önleyici tedbir kararları geciktirilmeksizin verilir." diyor. Delil, belge aranmaması, koruyucu tedbir kararları, sanırım bir yazım hatası var orada. Koruyucu tedbir, kimlik bilgilerinin değiştirilmesi, aile konutu şerhi konulması, iş yeri değişikliği yani bunlarda delil, belge aramak zorundayız. Yani, kolluğun verdiği tedbirlerde delil, belge aramaya gerek yok ama mahkemenin verdiği delillerde, demiştik ya, terörist olabilir, suçlu olabilir, dolandırıcı olabilir, o konuda bir araştırma yapmak zorundayız ki bu kararı vermek zorundayız, yoksa talep hâlinde verirse pek çok kişi kimliğini değiştirip, başka bir kimliğe bürünüp başka işler yapabilir, öyle bir sakıncası var. Yani, kolluk, işte barınma yeri sağlanması, kreş imkânının sağlanması, geçici koruma altına alınması, elbette bunlar için delil, belge aranmayacak ama hâkiminin vereceklerinde, orada bir ayırım yapılmalı diye düşünüyorum. "Geciktirilmeksizin verilir." diyor, zaten anlattım demin yani çok kısa sürede bu kararları vermeye çalışıyoruz. Ama uygulama birliği yok, onun için bazen stajyerlerim beni arıyorlar göreve gittikten sonra, mesela, diyor ki kolluktan gelen talep bana bir hafta sonra geliyor, savcılık kanalıyla geliyormuş, Osmaniye'den geçen hafta bir stajyerim aradı. Bir hafta çok geç bir süre. Yani, Ankara'da hemen hemen ertesi gün çıkıyor kararlar, çok nadir ikinci güne kalıyor. Bir hafta içinde pek çok şey olabilir. Gerçi bu arada hani kolluk, mahkemeden gelen kararı bekliyor ama beklemeyebilir de çünkü kanunda "Yirmi dört saat içinde kendiliğinden kalkar." diyor. Bu da bildiriliyor zaten, kolluk tarafından şiddet uygulayana tebliğ ediliyor. Onun için bazen sakınca oluyor, çabuk verilmesi gerekiyor.

Tedbir kararlarımızda bir de zorlama hapsi, "Bu tedbir kararlarına aykırı davranırsan senin hakkında zorlama hapsi kararı verilir." diye uyarı yapıyoruz. Bu uyarının yapılması da zorunlu çünkü zorlama hapsi verebilmek için kişinin bunu bilmesi gerekiyor.

Tedbir kararları itiraza tabi kararlar. İki hafta içinde taraflar tefhim ya da tebliğden itibaren itiraz edebilirler. İtiraz üzerine, bir aile mahkemesi vermişse yanındaki 2 numaralı, yoksa en yakındaki asliye hukuk mahkemesi veriyor ve verilen kararlar kesin.

Bu kanundaki sıkıntılı konulardan bir tanesi de zorlama hapsi. İhlal hâlinde ilk seferinde üç günden on güne, tekrarı hâlinde on beş günden otuz güne kadar zorlama hapsi kararı verebiliyoruz, en fazla da altı ay süreyle zorlama hapsi kararı veriyoruz. Karar verildikten sonra bunu tebliğ ediyoruz, kesinleşmesini bekliyoruz ve cumhuriyet savcılığına bildiriyoruz, cumhuriyet savcılığı da infaz ediyor. Ankara'da Aile İçi Şiddet Bürosu diğer infaza gidip iş uzamasın diye -örnek bir uygulama- infazı da Aile İçi Şiddet Bürosu yapıyor Ankara'da. Şimdi, zorlama hapsinde yönetmelikte biraz yazıyor ama tebliğ edilecek mi, edilmeyecek mi, ihlal için tebliğ şartı aranır mı, aranmaz mı; bu, hâkimler arasında çok büyük bir tartışma konusu ve uygulama çok farklı. Bazı arkadaşlarım ihlal var, savunma almadan veriyor ama savunma almadan bir kişiye hapis kararı vermek de Türkiye'yi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde mahkûm eder. Şablon kararlar veriyoruz, kişiyi bulmak çok zor, öyle bir handikapı var bunun. Fransa böyle bir, şiddetle ilgili değil de sanırım bir idari para cezasına ilişkin ödenmediği zaman hapis kararı varmış ve mahkûm olmuş bu konuda, "Savunma vermeden hapis kararı verdiniz." diye. Türkiye'yle ilgili henüz öyle bir karar yok ama bu konu gidecek çünkü delil, belge aranmaksızın veriyorsunuz, tebliğ şartını da aramazsanız hiç haberiniz olmadan zorlama hapsiyle karşı karşıya kalabilirsiniz. Ya da bunda bir mekanizma geliştirilip tebliğin ya da savunmasının alınmasının hemen mevcuttu getirilip yapılması hâlinde o sakıncalar ortadan kalkacaktır diye düşünüyorum ama uygulamada öyle bir mekanizma yok. Biz karar verdikten sonra kararı derhâl cumhuriyet savcılığına bildiriyoruz, zaten UYAP sisteminden de kararı yazıp onayladığınız anda onların sistemine düşüyor, Türkiye'nin her yerinde bu böyle. Onlar da kolluk aracılığıyla tebliğe çıkarıyorlar ve derhâl tebliğ ediyorlar. Biz de tebliğe çıkarıyoruz. Ayrıca verdiğimiz her koruma kararını da ŞÖNİM'e gönderiyoruz, yasa gereği onu gönderiyoruz, ki tarafların haberi olsun bu karardan, kadın da ona göre davransın, şiddet uygulayan da ona göre davransın diye.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 5

Şimdi, uygulamadaki aksaklıkları biz mahkemeler olarak tartışıyoruz. Şimdi, bu kanunun en büyük sıkıntısı Yargıtay yolu yok, itiraza tabi, onun için de her hâkim kanunu kendisi nasıl okuyor, nasıl yorumluyorsa ona göre karar veriyor. Uygulama birliğini sağlamaya çalışıyoruz. Mesela, Ankara'da 22 tane aile mahkemesi hâkimi var, biz zaman zaman toplantılar yapıyoruz ve kararlar alıyoruz, "Böyle uygulayalım." Demiştik ya kolluktan geleni gönderme kararı vermiyoruz çabuklaştırılmasını diye. Ne kararı da versek yani sonuçta herkes hâkim, kendi anladığı şekilde karar veriyor. Adalet Bakanlığının bu konuda çalışmaları var. Adalet Akademisinde bu yıl ilk defa aile içi şiddet, 6284'ün uygulanmasıyla ilgili ders konuldu hâkim adaylarına, ben de ders verenlerden bir tanesiyim. Ayrıca bu yılın programını gördüm, yine aile içi şiddet konusunda meslek içi eğitim kursu da var. Adalet Bakanlığı iki yıl önce de bütün aile mahkemesi hâkimlerine yönelik 6284'ün uygulanmasıyla ilgili seminer çalışmaları yaptı. Yine Avrupa Birliği Genel Müdürlüğünün bir MATRA projesi var, onunla ilgili yine çalışmalar yapıldı hâkimlerin eğitimi konusunda. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı ve Adalet Bakanlığının yine TAİEX projesi var. O da hâkim, savcı, sosyal çalışmacı, din görevlilerini içeren bir seminer programıydı. Onda da yine bu konu işlendi. Bizim uygulama birliğini sağlama konusunda Bakanlığımız ve Adalet Akademisi -şimdi eğitim görevi Akademide olduğu için- bu konuda çalışmalar yapıyor. Özellikle ders konulması, ilk defa konuldu, uygulayıcılar açısından çok önemli bir şey oldu diye düşünüyoruz.

Zorlama hapsi verilirken şiddet uygulayanın savunmasının alınıp alınmayacağı, demin dediğim gibi, çok büyük bir tartışma konusu. Almayanlar var, icra cezadaki hapsen tazyik gibi meşruhatlı davetiye çıkarıp tebligat usulüne uygun yapılmışsa zorlama hapis kararı veren hâkimler var. Süresi konusunda da bu hapis kararının tedbir kararı süresinde mi verilecek, onun dışında iki aylık koruma kararı vermişsiniz, infazı beş ay sonra olmuş, siz yedi ay sonra zorlama hapsi kararı verebilir misiniz diye bir tartışma var; bu konu tartışmalı. Yine bahsettim, bu önleyici tedbir kararlarında delil, belge aranmaması çok büyük bir tartışma. Şimdi, bir de hâkimler biraz da kendilerini endişede de hissediyorlar çünkü çok büyük bir kamuoyu baskısı var, "Hâkim koruma kararı vermedi, kadın öldürüldü." Onun için de her olayda altı ay uyguluyoruz maalesef ama her olayın özelliği çok farklı, bütün tedbirlerin hepsini bir arada uygulamak son derece sakıncalı. Ben bir karar vermiştim, şiddet uygulamış, raporu da vardı kadının, işte, kadına, iş yerine, okula yaklaşmaması şeklinde karar verdim. Adam girdi içeri, böyle paldır küldür odama girdi, dedi ki: "Size beddua ediyorum." Dedim "Sen nasıl konuşuyorsun, bir hâkime böyle söylenir mi?" "Ama biliyor musunuz, oğlum ortaokuldan mezun oldu, okula yaklaşmama kararı olduğu için diploma törenine katılamadım. Hayatında bir kere olacak bir şey, siz buna engel oldunuz." dedi. Gerçekten şimdi düşünüyorum ben öyle kararlar verirken yani öbür tarafı da biraz düşünmek ve dengeyi iyi sağlamak lazım. Onun için her olayın içinde yorumlayıp süreyi de ona göre belirlemek lazım. Altı ay uzaklaştırma kararı veriyorsunuz, temmuz ayında veriyorsunuz, altı ay sürüyor ocak ayına kadar. Mesela, evden uzaklaştırılıyor, ayakkabısını alamıyor, paltosunu alamıyor, giremiyor, yaklaşmıyor, mesaj atamıyor bunları alayım diye. Mahkemededen talep ederse biz veriyoruz ama insanlar da bunu bilmiyorlar ve büyük mağduriyetlere sebep oluyor. Mesela, bir şiddet iddiası, iki eş de birbirine şiddet uygulamıştı bir dosyamda; erkek hakkında uzaklaştırma kararı verilmişti, kadın pasaportunu vermedi, adam yurt dışına görevli gidecek, pasaportunu alamadığı için gidememiş; bu tür kararlar var. Onun için şablon kararlar vermek değil, her olayın özelliğine göre uygun kararları vermek önemli. Ama hâkimler de haklı yani diyor ki bir kadın öldürülürse ben o riski alamam göze, ben veririm altı ay, öbür şartları çok da düşünmem diyebiliyoruz.

Şikâyetten vazgeçme hâlinde tedbirin kaldırılıp kaldırılmayacağı konusu da çok tartışmalı. Şimdi, İstanbul Sözleşmesi'ne göre -ceza kanunlarımızda da öyle- şiddet mağduru vazgeçse bile ceza verilir ama bu bir tedbir. "Biz barıştık, evliliğimize devam ediyoruz, eşim benden özür diledi, ben bu tedbirin kaldırılmasını istiyorum." dediği zaman bu konuda da uygulama birliği yok, kaldırdığımız kararlar var, kaldırmadığımız kararlar var yani bu konunun da ucu açık ve çok tartışmalı, hâkimler tartışıyor. Şey olmadığı için içtihat yoluyla yolumuzu bulabiliyoruz bazen kanunlarda olmadığı zaman. Bu, itiraza tabi olduğu için sıkıntı yaşıyoruz. Zorlama hapsi kararlarının infazı için kesinleşmenin beklenip beklenmemesi de bizim içimizde çok büyük tartışma konusu. Zaman aşımı konusu tartışmalı çünkü bu bir tedbir kararı. Hani, cezada zaman aşımı süreleri vardır, bellidir. Bu bir ceza değil, tedbir, zaman aşımı olacak mı, olmayacak mı, bu konuda bir açıklık yok. Uygulama birliğinin olmaması sanırım bu kanunun en büyük, hâkimler açısından açığı.

Bir de basının dili, dün de tartışıldı, o konuda ben de bir şey söylemek istiyorum. Benim bir tane dosyam, maalesef kadın da akıllanmıyor, o 2 kez yaşadı, 3'üncüsünde kocası öldürecek. Bir gün televizyonda haberleri izliyorum, bir tane kadın, kolu bacağı kırılmış, ambulans helikopterle Ankara'ya nakledilmiş. Maalesef ve maalesef, hangi hastanenin hangi katında, hangi servisinde yattığını gösterdi televizyon ve yüzü de gizlenmişti. Ertesi gün sabah odama gittiğim zaman yine gözleri mordu, aynı kadına vekâletnameyle avukat koruma kararı istedi. Biz koruma kararı verdik, boşanma da Gelincik Projesi'nden yardım ettiler, boşanma davası açıldı ama birkaç ay sonra takipsizlik bıraktılar. Kadın barıştı kocasıyla, gitti bir çocuk daha doğurdu, gene bir dayak yedi, yine kolu, bacağı kırıldı, bir daha geldi, yine koruma kararı verdik, yine aynı şeyler oldu, şimdi yine kocasıyla beraber. TC numarasıyla girildiği için hep aynı mahkemeye düşüyor ve hep ben bakıyorum ona. Şimdi, sanırım, Osmaniye'de, Aile Bakanlığı da takip ediyor onu, davadan vazgeçti yine. Basının bu şekilde bu haberi vermesi son derece yanlış. Hangi odada yattığını söyledi "İşte, Numune Hastanesinin dahiliye servisi 3'üncü katta." diye,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 6

böyle bir şey olamaz yani, direkt hedef hâline getirdi. Bu konuda, dil konusunda yani tabii, bir yasaklama, bir sansür anlamında değil ama bu dil konusunda bir şeyler yapılmalı diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Özellikle medya dili konusunda kesin katılıyorum. Bu sabah daha buraya gelirken dün Sayın Uçma'nın açıklamaları üzerine bir medya orduyu tarafından şiddete uğradım. Yani, şöyle bir soruyla karşılaştım ve ne cevap verirsem vereyim soru tekrar o şekilde soruldu: “Yani, siz bu konudaki tedbirlerin kaldırılmasını, polis, hâkimin artık bu işin içinde olmamasını ve sadece mahallenin mi korumasını istiyorsunuz?” diye. Hayır, öyle demiyoruz ama şöyle şöyle diyoruz. “Ya, demek ki devleti istemiyorsunuz bu alanda.” diye tekrar... Yani, çok ciddi bir şiddete uğradım, bakın, bilginiz olsun.

Hâkime Hanım, çok teşekkür ediyorum, biz, sizden çok yararlanıyoruz.

Şimdi, bu konuda ben Komisyon üyelerimize sırasıyla söz vereceğim.

Sayın Güven, buyurun.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sunumunuz için çok teşekkürler. Aslında kafamızdaki birçok soruya da cevap aldık ama bazı açık noktalar var, hani o konularda da bilgi alabilirsek sevinirim.

Şimdi, koruma kararı sayılarını verirken sadece Ankara'daki sayıyı verdiniz. Hani, Türkiye çapında da ne durumda, bunu takip edebiliyor musunuz veya bu sayılar sizde oluyor mu, koruma kararı alınan vakalarla ilgili, bu konuda bir çalışmanız oluyor mu, onu merak ettim.

Bir de tabii ki koruma kararı aldığımız olaylarla ilgili olarak, hepsi uygulanıyor mu, koruma kararının tamamı uygulanmış oluyor mu? Ve duyuyoruz ki koruma kararı alındığı hâlde cinayetler olabiliyor bu süreç içinde. Yani, bu konuda da sizin çalışmalarınız veya takibiniz söz konusu mu, aile hâkimliği olarak takip ediyor musunuz vakalarınızın ne durumda olduğunu?

Bir de koruma kararı alındığı zaman bir şey var, hani boşanma süreci mutlaka oluyor bu süreç içinde. Mesela, 18 yaşından küçükse çocuklar için onlardan izole etme, babayı, mümkün olamayabiliyor galiba. O konuda düşüncemiz nedir, ben onu merak ettim. Yani, çocuğa zarar verebilir ama 18 yaştan küçük, görmesine de yasalar engel olunmasına çok uygun değil bildiğim kadarıyla. O konuda düşüncenizi ben öğrenmek istiyorum, nasıl bir uygulama içindediniz.

Psikolojik sorunları olan, bu durumlarda, ailelerde, siz bunları anlayabiliyor musunuz ya da nasıl tespit ediyorsunuz? Bahsettiniz çünkü psikolojik sorunları olan kişilerden de bahsettiniz; hatta tedaviyi kabul etmediği, doğru, tedaviyi kabul etmeyebiliyorlar. Yani, bu durumda yine altı ay mı o zaman uzaklaştırma süresi, biliyorsunuz, psikolojik sorunu var, saptandı bir şekilde, onu bilmiyorum nasıl saptıyorsunuz ama bunun sürekli olarak rahatsız edeceği aileyi, tehdit edeceği belli, o süreyi nasıl uzatıyorsunuz?

Bir de eğer bağımlıysa kadın, şiddete uğrayan kadın, çalışmıyorsa, işi yoksa şimdi bu verilen koruma kararlarında destek var mı kadınlara yönelik?

Aynı zamanda bir örnek verdiniz davadan vazgeçtiği hakkında, son verdiğiniz örnek. Neden davadan vazgeçiyor, bir süre sonra bir araya geliyorlar ve aynı şekilde koruma kararı isteniyor, tekrarlanıyor yani bu olaylar, bunun nedenini araştırdınız mı veya bu gibi vakalar sık mı yoksa bir tane mi?

Ben bunlarla ilgili sizden bilgi almak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bu arada bir şey ilave edeyim bu zorlama hapsiyle ilgili. Tedaviyi kabul etmediğinde zorlama hapsi verilemiyor diye biliyoruz çünkü kişinin tedaviyi reddetme hakkından yola çıkarak, bu konuda da sizden birlikte bilgi alalım.

Buyurun.

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Türkiye çapında bilmiyorum, Ankara'da Aile İçi Şiddet Büromuz olduğu için sayıyı biliyorum ama. Şimdi, 6284 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce, 4320'yle ilgili, bir mahkeme -Ankara'da 11 tane aile mahkemesi var- yılda ortalama 150 civarında koruma kararı veriyordu. Şimdi, yılda bin civarında koruma kararı veriyoruz. Türkiye çapındakilerin istatistiğini bilmiyorum ama bu çalışmalara katıldığım zaman, zaten onun istatistiğini Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tutuyor, zaman zaman biz de toplantılarda bunu öğreniyoruz. Yani, bizim öyle bir istatistik yapma gibi hem elemanımız yok hem de takip etme imkânımız yok.

Kararlar uygulanıyor mu? Tabii, biz takip edemiyoruz, karar veriyoruz, infazını cumhuriyet savcılığı yapıyor. Tabii, genelde de koruma kararı verilen kadınlar maalesef öldürülüyor ya da şiddete uğruyor. Yani, takip etme imkânımız yok. Bizim zaten bu kanundaki sıkıntımız da o, şablon kararlar veriyoruz, hiç insanları görmüyoruz boşanma içinde değilse. Küçük yerlerde mevcutlu getiriyorlar, sorun yok ama büyük şehirlerde sadece polis memuru alıyor ya da jandarma getiriyor, tevziden geçiriyor, kaleme getiriyor, bırakıyor, sonra dosya benim önüme geliyor. Ben hiç görmüyorum tarafları, dosyanın içine ne evrak girmişse ben onunla karar veriyorum. Uygulanıp uygulanmadığının takibini de ben yapmıyorum. Yalnız şöyle bir şey var: Kanununun 15'inci maddesinde... Bazı durumlarda yazıyoruz, ŞÖNİM'lere “Bunları takip et.” diye yazıyoruz,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 7

onlar takip ediyorlar, rapor veriyorlar. Özellikle mesela baba kızına şiddet uygulanmışsa ya da uyuşturucu bağımlıysa ya da bazen öfke kontrolü için de gönderiyoruz, ŞÖNİM'e diyoruz ki: "Takip edin ve bize rapor yazın, verin." Ha, döndü mü? Çok da dönmedi bana. Birkaç dosyada istedim. ŞÖNİM'ler de yani yeni bir Bakanlık, kanun yeni, uygulama çok yeni, bunlar yerleştiği zaman bence dönüşleri çok alacağız, şu anda çok alamıyoruz ama hâkimin öyle bir imkânı var.

Bazen de şimdi, bizim mahkememizde uzmanlar var, aile mahkemelerinde sosyal çalışmacı, psikolog ve pedagog var, bazı dosyalarda da onlara yönlendiriyoruz. Bir dosyamda bir avukatın kâtibi kız ısrarla babasının annesine şiddet uyguladığını söylemişti, uzmanlarıma yönlendirdim. Ortaya çok farklı bir şey çıktı, aslında kızlar ile baba arasında çatışma vardı. Gece sinemaya gitmişler, gece ikide gelmişler, baba kızlara "Nerede geziyorsunuz?" diye dayak atmış, anne de araya girmiş, koruma kararı istedi. Ben babayı öfke kontrolüne, kızları da ergen psikiyatri bölümüne sevk ettim, tedavi olsun yani bir düzelsinler diye. Bu şekilde de bir koruma kararı verdiğimiz kararlar var. Boşanma dosyasında daha görüyoruz tarafları, talep edilmese bile bazen karar veriyoruz. Geçen gün bir tane dosyamda, şahsi ilişkinin yeniden düzenlenmesi davasıydı, boşanma davası da değil çünkü baba ile çocuk arasında şahsi ilişkide sıkıntı olduğunu, babanın uyuşturucu kullandığını ve çocuğa zarar verebileceğini söyleyerek dava açmıştı avukatı. Duruşmaya da geldiler, gerçekten aslında üniversite mezunu, son derece beyefendi bir adam, sakin, kenarda oturdu, duruşmaya bir başladık, susturamadık adamı, sürekli saldırgan bir şekilde, psikolojik sorunları da vardı. Avukata "Sen MİT elemanı, beni takip ediyorsun." diyordu ve sürekli ahlaksız olmakla kadını suçluyordu. Talepleri yoktu, korkuyorlar çünkü karşı taraftan, ben kendiliğimden koruma kararı verdim bu şekilde de yani tarafları gördüğümüz zaman. Psikolojik sorunları yine uzmanlar vasıtasıyla anlayabiliyoruz, taraflar da iddia ediyorlar. Ama bizim uzmanlarımız var elimizin altında, bizim kadrolu elemanlarımıza her dosyada bir sıkıntı gördüğümüz zaman yönlendirebiliyoruz. Yine, bir dosyamda kadın boşanma davası açtı, sıkıntılı, çok sıkıntılı ama bir türlü de derdini anlatamıyor, uzmana verdim. Uzman ev ziyareti de yapıyor, eve gitti geldi, dedi ki bana gelir gelmez: "O evde çok vahim bir şeyler var Hâkime Hanım, çok sıkıntı var, ortanca erkek çocukta bir sıkıntı var." Ben sonra anneye sordum, evet, çocuğun ağabeyi tarafından cinsel tacize uğradığını söyledi ve ben koruma kararı verdim, talebi yoktu kadının ve çocuğu tedaviye gönderdim. Bu tür kararlar verebiliyoruz, kendiliğimizden de verebiliyoruz. Boşanma sürecinde bu şekilde verilebiliyor.

Psikolojik sorunları olan aileler de dediğim gibi, dosyada öyle bir durum varsa, özellikle velayet ve şahsi ilişki düzenlenmesinde psikolojik sıkıntı varsa bunu üniversite hastanelerine de yönlendirebiliyoruz ve bir süre tedavi alıp çocuğuyla ya da eşyle düzgün ilişki kurmasını sağlayıcı şekilde tedbir kararları da verebiliyoruz. Yalnız taşradaki hâkimlerin bunu çok yapabileceğini düşünmüyorum, hem imkânlar yok hem de biraz bu tür kararları vermek için cesaret de lazım, biraz tecrübe lazım. Ama Akademideki derslerde bunlar anlatılıyor stajyer hâkimlere ve böyle kararlar vermeleri gerektiği de anlatılıyor.

Kadının işi yoksa nafakaya hükmedebiliyoruz, talep varsa ya da yoksa bakıyoruz. Zaten kolluktan gelen bir şiddet formu var. O formda çalışıp çalışmadığı, eşinin ne iş yaptığı, gelirin olup olmadığı, nafaka isteyip istemediği hep soruluyor zaten. Bir kısım verilerle bize geliyor, nafaka ya da tedbir süresince ama. Üç ay tedbir kararı vermişsek üç ay nafakaya hükmediyoruz. Boşanma davasında süreyi uzatabiliyoruz talep hâlinde, bittiği zaman tekrar talep ediyorlar, uzatıyoruz. Yani kanun gereğince en fazla altı ay verebiliyoruz ama tehlikenin devam ettiği tespit edilirse her zaman uzatabiliriz, değiştirebiliriz. O tür kararlar vermek mümkün.

Kadının davadan vazgeçme nedeni, barışmış kocasıyla. Yani, bilmiyorum, on yıldır, genelde de hukuk hâkimliği yaptım, bir kısmı cezada, yani karı koca ilişkisine akıl sır ermiyor maalesef. Çok farklı. Yani kendisini silahla vuran adamla yirmi yıl daha evli kalan bir kadını gördüm. Bazen uzmanlarımız da raporlarda yazıyorlar, bu Stockholm sendromu gibi, kendisine şiddet uygulayana bir bağımlılık geliştirebiliyor bazı kadınlar. Ondan boşanırsa kendisini son derece yalnız hissedebileceğini, terk edilmiş ve hiçbir şey yapamayacağını düşünebiliyorlarmış. Tabii, uzmanları raporu, benim alanım değil ama benim uzmanlarım, psikoloğum, pedagogum ve sosyal çalışmacım yazıyor bazen, raporlarında görüyorum. Yani vazgeçebiliyorlar. Maalesef bizim yapabileceğimiz hiçbir şey yok, biz hukuk mahkemesiyiz ve taleple bağlıyız, onu takip etme imkânımız yok.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, sadece Ankara'daki vakaları bildiğinizi, yani "Türkiye çapında bilmiyoruz." dediniz. Peki, Ankara'daki bu koruma kararı alınan vakaların dağılımı nasıl; dayak mı, tehdit mi? Yani bu dağılım hakkında bilgi alabilir miyiz?

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – O dağılım hakkında biz o şekilde bir istatistiki çalışma yapmıyoruz ama bizim Aile İçi Şiddet Büromuzun yaptığı bir çalışma var. Yüzde 82 kadınlar şiddete uğruyor, yüzde 72... Tam rakamları şu anda hatırlayamıyorum. Yani yüzde 70'in üzerinde kadınlar şiddete uğruyor, çocuklar...

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Dayak mı, tehdit mi?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 8

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Yani dayak var, tehdit var, tehdit daha çok. Yüzde 42 civarında dayak var. Aslında dergi yanında, ondan verebilirim rakamları, şu anda çantamda, biraz sonra vereyim onu size. Çeşitli yollarla hakaret var, tehdit var ama yüzde 36 civarında dayak, şiddet vardı yanlış hatırlamıyorsam.

Bu konuda biz bir istatistik tutmuyoruz, sadece gelen kararı veriyoruz. Yani mahkemelerinin işleri çok yoğun efendim. Gerçekten böyle bir şeye... Ben kişisel olarak bu konuda da çalıştığım için bir çalışma yapmayı düşünüyorum ama inanın duruşmalarımız çok uzun sürüyor, haftada iki gün duruşma yapıyoruz. Dosya ve sürekli tedbir kararları. Günde en az 2 tane tedbir kararı geliyor, ona bakıp karar veriyoruz, yazıyoruz. Böyle bir çalışmamız yok, maalesef yok.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Yüceer, buyurun.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ben de teşekkür ediyorum hâkime Hanıma.

Tabii, aile mahkemesi sayısı sanırım sınırlı, sizin de iş yükünüz oldukça fazla gibi görünüyor.

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Evet.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Bu, şiddete bakan aile mahkemelerinin ayrılması konusunda pek konuşmadık ama bu, herhâlde bu anlamda sizin için daha sonuç alıcı gibi görünüyor. Çünkü her aile mahkemesi hâkimiyle konuştuğumuzda, gerçekten bunları ifade ediyorlar, bu sıkıntılarını.

İkinci olarak da sizin, hani, cümleye başladığımız şekilde devam ediyorlar. Bir yandan, tabii, şiddeti önlemek istiyoruz, mağduriyeti gidermek istiyoruz ama kadınız. Hani o pencereden bakıyoruz ama bir yandan da yeni bir mağdur kitlesi yaratmak istemiyoruz, hukuki anlamda da yanlış bir kararın altına imza atmamak istemiyoruz. Bunu çok önemsiyorum ve bununla da çok bağlı olduğumu düşünüyorum. Tabii ki yasal anlamdaki mevzuattaki boşlukların da buna sebep olduğun sizler zaten ifade ettiniz.

Benim bir sığınma evi ziyaretimde bir polis memuru eşi oradaydı ve çok zorlandığını, sığınmaevine geliş sürecini anlattı. İşte, şiddete uğradığını, evinin silahla eşi tarafından basıldığını, kurşunlandığını ama bu süreçte hep arkadaşları tarafından üstünün kapatıldığını ve her sığınmaevine gitme girişiminde de bir şekilde eşinin haberdar olduğunu ifade etti. En sonunda artık, hani, kimlik değişikliği şeklinde, tabii ki o da kendi önlemini almıştı benim görüştüğüm sırada. Böyle, özellikle yüksek risk grubu olanlara, işte, yoksuldur, engellidir ya da nüfuzlu bir ailedendir eşi, şiddet uygulayan kişi ya da bir emniyet kolluk gücünün eşidir, şiddete uğruyordur, bunlara karşı gerçekten kurumsal anlamda tanımlanmış özel önlemlerimiz, bir desteğimiz var mı daha hızlı bir şekilde hayata geçirdiğimiz?

İkinci olarak, şeyi çok merak ediyorum, bu tanık koruma programıyla ilgili sıkıntılar var. Yani biraz sahipsiz gibi sanki, hani kimin yapacağı, nasıl uygulanacağı, ilk görevlinin, sorumlunun kim olacağı konusunda. Bu konuya da tekrar bir açıklık getirmek gerek özellikle mevzuattaki eksiklikte.

Bir de bu, polisin kendisini koruma için gelmesi, çağrı üzerine koruma konusunda sıkıntılarımız var. Yani ziyaretlerimizde bunu ifade ediyor kadınlar. Çünkü bunu talep ettiklerinde polis memurunun ücretini kendisinin ödeyeceği ihtar ediliyor kendine ki bu koruma tedbirlerinin ücretsiz olduğu aslında 6284’te yazıyor.

Bir de şeyi merak ediyorum ben, hani, ilk süreçte daha fazlaydı, bunu biliyoruz. Hem yasayı bilmiyorlardı hem nasıl uygulanacağını bilmiyorlardı hem de yönetmelik zaten bir yıl geç geldi. Mülki amirlerin, kolluk güçlerinin bu koruyucu tedbirlerin uygulanmasındaki müdahil olması, oluyorlar mı gerçekten, yoksa direkt topu hâkime, savcılara mı atıyorlar, merak ediyorum.

Biraz önce de ifade ettiniz siz, bu ihlal kararlarının alınmasında “Görmüyorum, onunla temas etmiyorum, oluş şeklini bilmiyorum.” dediniz. Hani o vicdani kanaati geliştiremiyoruz. Bu konuda ne yapılabilir akut olarak? Uygulamadaki farklılıklar sizin aranızda, “Bir araya geliyoruz aile mahkemesi hâkimleri.” dediniz, oturup kararlar konusunda bir istatistiki çalışmamız var mıdır, yani “Ben bu olayda buna karar verdim, sen buna vermişsin, hani doğrusu budur ya da olması gereken budur.” şeklinde bir çalışmamız var mı? O istatistiklere bizim de ulaşmamız mümkün mü?

Çok teşekkür ediyorum.

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Evet, ben teşekkür ederim.

Aile içi şiddet mahkemeleri kurulması zaman zaman tartışılıyor. Avrupa Birliği Genel Müdürlüğümüzün MATRA Projesi vardı aile içi şiddet konusunda uygulama örneklerini görmek için. Hollanda, Almanya ve İspanya ziyaretleri yapıldı. Ben Hollanda grubuna katılmıştım. İspanya’da aile içi şiddet mahkemeleri varmış ve çok da etkin şekilde uygulayan mahkemelermiş. Düşünüyor aile içi şiddet mahkemelerinin kurulması ama biraz da hâkimler de karşı çıkıyorlar, diyorlar ki: “Rutin olur, rutin olmasın bu iş, hâkim eğilsin.” Hani şablon kararlar gelir gider, gelir gider, böyle olmasın, hâkim baksın, içine girsin, irdelesin diye böyle bir tartışma var. Ama tabii, bu aile içi şiddet mahkemelerini kurma görevi HSYK’nın görevi. Sayı konusunda sıkıntı vardı, sanırım Türkiye’de 310 civarında aile mahkemesi var. Her yerde yok, aile mahkemesi olmayan yerlerde asliye hukuk mahkemeleri aile mahkemesi sıfatıyla bakıyorlar. Ancak ihtisas mahkemesi olarak aile mahkemeleri çok oturdu, on yılı aştı, on bir yıl oldu. Atanan hâkimlerin hemen hemen hepsi çok tecrübeli hâkimler. Yani

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 9

Ankara dışında, tabii, çok farklı uygulamalar var, yeni kuradan gidip de aile mahkemesinde görev alan arkadaşlarımız da var. Zaten asliye hukuk davalarının yüzde 50'ye yakını aile hukukunu ilgilendiren davalar.

Ama uygulama birliği sağlamaya çalışıyoruz. Yani bu, kanun dışındaki konularda zaten içtihatlar yönlendiriyor bizi. Taşradakinin uygulamasını çok bilmiyorum. Benim seminerlere çok fazla katılmam ve akademide ders vermem nedeniyle taşradan -Ankara da biraz bu uygulamaların merkezi olduğu için- uygulamayı sormak için bizi arayan çok hâkim ve savcı var. Elimizden geldiği kadar onlara anlatmaya çalışıyoruz, uygulama birliğini sağlamaya çalışıyoruz.

Şimdi, mağdur yaratmak istemiyoruz, tabii, şimdi, hâkim... Yetişme tarzımız, haklıyı haksızı ayırmak. Bunda delil belge aramaksızın veriyoruz bazen de mağduriyetler oluyor, gerçekten ciddi de mağduriyetler oluyor. Ama bu düşünce şey değil, yani mağdur olanı daha çok düşünmüyoruz burada. Şiddet mağdurunu daha çok düşünmüyoruz, şiddet uygulayanı o kadar da fazla düşünmüyoruz. Genel kanı bu, herkeste hemen hemen bu kanı var. Ha, istisnalar da var ama çok nadir. HSYK da aile mahkemelerine atarken dikkat ediyor biraz daha. Zaten Aile Mahkemeleri Kanunu'nda da tercih nedeni evli, çocuklu olması. Yani biraz daha aileyi bilen, daha tecrübesi olan insanlar olması bu şekilde.

Şimdi, "Kolluk engelliyor mu?" Önceden kesinlikle kolluk engelliyordu "Aile içidir bu." diye. Ama Ankara polisinin -Ankara dışını çok bilmiyorum- bu konuda çok güzel çalışmaları var. Polis bu işi benimsedi, artık "Aile içidir." demiyor. Hepsinde geliyor, hatta gereksiz şeylerde bile geliyor bazen, reddediyoruz. Komşu kavgasını bile bazen getiriyor bize. Kendisi sorumluluk almak istemiyor.

Şimdi, yine, Ankara çok örnek bu konuda. Biz bir uygulama yaptık, Ankara'daki aile hâkimleri bu kanun ilk çıktığı zaman polisten ne istiyoruz? Biz davet ettik onları Ankara Adliyesine, ilçe emniyet müdürlerinin hepsini davet ettik, sağ olsunlar geldiler. Biz ne istiyoruz, onlar ne istiyorlar, konuştuk. Hatta bu formların oluşturulmasında da Emniyet Genel Müdürlüğüne "Bu konuda biz bunları, bunları istiyoruz." dedik, onlar da bazı isteklerimizi kabul ettiler. Mesela tebliğde sıkıntı yaşıyorduk. Ev adresini veriyor, evden uzaklaştırılıyor. Tebliği usulsüz, zorlama hapsi veremiyorsunuz. Emniyetten rica ettik, birden çok, gittiği yerin adresini alın, iş yeri adresini alın. Tebligat yapıyorlar. Ankara polisi bu konuda çok güzel çalışıyor. Artık "Polis bizi barıştır." diyen yok boşanma dosyalarında. Jandarma bölgesi de Ankara sınırlarında var ama Jandarmadan sayı olarak gelen çok çok az, onun için Jandarmanın uygulamasını çok bilmiyorum. Ama polis bu konuda iyi çalışıyor Ankara'da. Yani eğitilmiş polisler ve artık o sorumluluk altına onlar da girmek istemiyorlar.

Şimdi, kimlik değişikliği, mevzuat konusunda, evet, sıkıntı var. Yani o konuda, aslında kimlik değiştirilmesi istenen insanla ilgili çok güzel bir dosya hazırlanıp hâkimden öyle tedbir kararı istenmeli. Ne yapıyoruz? Sabıka kaydını istiyorum ben kendi adıma, Emniyetten bir araştırma yapmasını istiyorum, işte, dosyalar varsa, koruma kararları varsa koruma kararlarını istiyorum. Ulaşabildiklerimi istiyorum ama. Her yere... Mesela UYAP sisteminde ben, Ankara içinde boşanma dosyası varsa, koruma kararı varsa görüyorum ama Ankara dışındakileri göremiyorum sistemden. Onları da kendilerinin bildirmesi gerekiyor. Soruyoruz da var mı verilen, çünkü ciddi bir araştırma yapılması gerekiyor. Ama bazen bilemiyorsunuz. Bakın, benim başıma gelen bir olay: Türkiye'de ilk veren benim. Sonra kimlik değiştirme kararını koca yönünden kaldırdık, kocaya da vermiştik. Güneydoğudan gelmiş bir aileydi. Kadına tecavüz edilmiş, kadının öldürülme kararı çıkmış. Kocası da kadına inanmış -zorla çünkü tecavüz ve ağır ceza dosyası evraklarını da sundular bana- karısını almış, üstelik kadın sekiz buçuk aylık hamileydi, çocukları almış, biraz dağlarda kalmışlar, sonra onlar bir sığınmaevine getirilmişler. Ben de kimlik değiştirme kararı verdim, hepsinin kimliğini, çocukların, adamın. Çünkü adama da "Seni de öldüreceğiz sen kadını öldürmediğin için." demişler. Şimdi, süreli veriyoruz, o da bir sıkıntı. "Kimlik değişikliği kararı bu kanun hükümlerince verilen tedbir kararları altı ayı geçemez." diyor kanunda ama süreli ve altı aylık veriyoruz. Değişecek mi, değişmeyecek mi, altı ayın sonunda eski kimliğine dönecek mi, o tartışmalı. Ama mesela Emniyet sordu bana: "Tedbir kararı devam ediyor mu?" Ben de bu kararın mahiyeti gereği süresiz olması gerektiğini söyledim. Üç dört ay sonra savcılıktan bir talep geldi, adamın kimlik değiştirme kararının kaldırılmasını istedi. Bir araştırdık, adam gerçekten töre cinayeti saikiyle aranıyor ama karısını yakmış, kadına şiddet uygulamış, yıllarca baldızına tecavüz etmiş, yargılanıyor. Karısını da kendisinin aleyhine şahitlik yaptığı için yakmış, yaralanmış, kadın bir sürü operasyon geçirdi. İşte, bilgi olmadan verildiği için bu karar ben sonra adam hakkındakini kaldırdım. Kadın da, tabii, sığınmaevinde zaten kalıyordu. Nerede olduğunu ben de bilmiyorum kadının. Sadece böyle şeylerle karşılaşabiliyoruz, onun için bize Emniyetin ya da Aile Bakanlığının çok güzel, kimlik değiştirme konusunda dosya hazırlayıp getirmesi gerekiyor ama bunu çok başaramadık henüz, maalesef başaramadık. Yani mevzuatta bu konuda bir sıkıntı var.

Çağrı üzerine koruma... Şimdi, onu polis veriyor, bizimle bir ilgili yok, onların aldığı tedbirlerden, kolluk kuvvetleri veriyor. Bizden yakın koruma kararı verilmesi istenebiliyor ama yakın koruma kararı verilmesi de sıkıntılı bir durum çünkü nöbet sistemleri en az 3 polisin görevlendirilmesi gerekiyormuş, istisna olarak başvurulması gereken bir durummuş. Ancak yakın koruma verdiğimiz kararlar da var. Birden çok, şiddete maruz kalmış, benim sürekli tedbir kararını uzattığım bir kadın var. Kimlik bilgilerinin de değiştirilmesi istendi, ancak o istemedi kimlik bilgilerinin değiştirilmesini, çağırdım, dinledim. Yakın koruması var. Sürekli yakın korumayla, çalıştığı yerde, evine giderken gelirken yakın koruma onunla sürekli, gece de bekliyorlar. Ama bu bizim işimiz değil, bu emniyetin işi ama yapılanlar olduğunu biliyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 10

Şimdi, “Mülki amirle müdahil oluyor mu?” Yani bize hiç öyle bir talep gelmedi. Polis hakkında da koruma kararı veriyoruz, ben bir hâkim hakkında da koruma kararı verdim, doktorlar hakkında da veriyoruz, herkes hakkında veriyoruz. Yani kararı verirken kimliğine bakmıyoruz. Belki küçük yerlerde sıkıntı olabilir ama yani Ankara’da hiç öyle bir endişemiz yok. Yani ben Yargıtayda görevli bir tetkik hâkimi hakkında da eşine şiddet uyguladığı için koruma kararı verdim, verebiliyoruz, bir sıkıntı yok.

Şimdi, “Tarafları görmek mümkün mü?” En büyük sıkıntımız o. Mevcutlu getirmeleri lazım. Hani, savcılığa mevcutlu getiriliyor ama kolluk bizim emrimizde olmadığı için “Biz onu mevcutlu getirin.” diyemiyoruz, sadece boşanma dosyasında gelmişlerse görüyoruz. “Avukatları varsa çağırın, gelsin, dinleyelim.” diyoruz ama genelde mağduru dinleyebiliyoruz. Karşı taraf kendi isteğiyle gelirse geliyor, gelmezse bizim onu getirecek bir zorlama gücümüz yok.

İstatistik bilgi tutmuyoruz, maalesef yok, Türkiye çapında da yok. Ancak Adli Sicil İstatistik Genel Müdürlüğümüz var, sanırım Türkiye’deki tüm veriler onlara gidiyor. Pratikte benim işime yaramadığı için ben o konuda öyle bir çalışma yapmıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Uçma, buyurun.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, hepinizi sevgiyle selamlıyorum.

Şimdi, önce bu, medya dili üzerinde bir iki şey söylemem lazım. Sabahleyin benim de arkadaşlar... Yani buna şiddet denecekse bir şiddet oldu ama. Şimdi, Binnaz Hocam da bir başka şey paylaşmış “Diyanet imamlarının zihinlerinde sülfürik asit var.” sözü.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ben paylaşmadım bunu, nerede duydular bilmiyorum.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Neyse, bilmiyorum şimdi.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Hiç ilgim yok.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Sevgili arkadaşlar, demek istediğim şu...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Yani gidip medyaya bunu ben söylemedim.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Bilirim.

Sülfürik asit rivayetlerden arındırılmadıkça diye süren bu zihniyet değişimine ihtiyaç var diye başlamıştık. Bunlar olacak, yani bunlardan elbette iyi sonuçlar da doğacak.

Şimdi, ben mahalle konusuna dönmek istiyorum. Bu konuda çok ısrarlıyım. Fakat mahalle konusunda, muhtemelen – şimdi gazetenin ismini vermeyeyim- arkadaşımız haberi çok cımbızlayarak aktarmış. Şimdi “mahallenin namusu” bir deyiştir arkadaşlar. Bu benim söylediğim bir kavram değildir, bir deyiştir. Tıpkı “Üzüm üzüme bakarak kararır.” tıpkı “Armut dibine düşer.” gibi bir deyimdir. Bizim kadim medeniyetimizde, Anadolu kültürümüzde mahallelilik ve mahalle kültürü, komşuluk ilişkileri fevkalade önemlidir.

Şimdi, bakınız, burada, önce sunumu yapan hâkime Hanıma da çok teşekkür ediyorum. Dikkat edin, hep sonuçları konuşuyoruz. Konuştuğumuz burada sonuçlar. Mesela ben bu vesileyle hâkime Hanıma da sormak istiyorum: Siz olayı yaşayan insanların ailelerine misafir oluyor musunuz, konuk oluyor musunuz ya da mahalledeki “kanaat önderi” dediğimiz teyzelerinizi çağırıp konuşuyor musunuz? Ulaştığınız kanaatler ve kararlar kuşkusuz ki tek yanlı ya da kim daha çok informe ediyorsa -işte, biz buna “medya dili” diyoruz- onun öne geçtiği kararlar hâline dönüşüyor. Bunun adaleti sağlayabileceği konusunda ciddi kuşkularda var. Ama bizde toplum geçtiği süreçler itibarıyla polis, hâkim ya da hâkime ya da jandarma dediğinde zaten ödü kopuyor toplumun.

Örneğin doğu, güneydoğuda gelişen olaylarda artık valiler ve komutanlarımız Kürt kardeşlerimizle şarkılar söyleyip halay çekmeye başladığında toplumun birbirine yaklaşımı, devlete yaklaşımı çok daha değişti. Ama önceden gördüğünde karşıda bir insan değil, onu yok edecek bir düşman unsuru görüyordu.

Dolayısıyla, ben diyorum ki: Bütün bu kurumların dışında bu Komisyon anılmaya değer bir iş yapsın, bir “think tank” oluştursun, bunun illa resmî adının da olması gerekmez, bir STK hüviyetinde olur. Türkiye’de ve dünyada bu konuyla ilgilenen, özellikle de medeniyet değerlerinden -tek medeniyet demiyorum, bütün medeniyet değerlerinden- bir hamuru oluşturacak bir ekip bu olaylar olmadan önce, sadece kadına yönelik şiddeti kastetmiyorum, toplumsal olarak insanlığın yaşayabileceği serüven sürecinde negatif olayları vuku bulmadan önleyebilecek tedbirleri geliştirecek ve uygulamaya sokacak. Teorik temellerini önce oluşturalım ama teorik olarak ne yaparsanız yapın siz önünüze gelen dosyalardaki bilgilerden hareket etmek zorundasınız ve buna göre sonuçlandıracaksınız.

Şunları söylemiştim, söylüyorum: Böyle bir bilinç, Anadolu’nun kadim kültüründe ve medeniyetinde olan böyle bir bilinç geliştirilir, bu, mahalleden başlamak üzere, beldelere, şehirlere yaygın hâle getirilebilirse mahallemizde olumsuz şeyler önlenir, vuku bulmadan önce önlenir. Burada polisiye tedbirleri mahalleli alacak değil. Ayrıca bu, butona karşıt, aykırı bir şey de değil. Yani siz vuku bulsun ya da bulmasın alacağınız bütün güvenlik tedbirlerini alın ama benim söylediğim, toplumun kendi içindeki dayanışmasına dayalı bir süreçtir. Mesela, benim doktora tezime ahilik kurumudur. Ahiliği

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 11

modernize edin, esnaf teşkilatına uygulayın, esnaf teşkilatı içerisinde o bölgedeki ticari hayatı sekteye uğratabilecek hiç kimse barınmaz. Ama bu barınmayan insan öldürülüyor anlamına mı geliyor? Öldürülmez.

Dolayısıyla bu mahallelerimizde de bizde var olan bu değerleri... Çünkü arkadaşlar, bakın, modern tedbirlerle bunları önleyemiyoruz. Şimdi, batı toplumlarının damak zevki farklı, giyim zevki farklı, yaşam tarzları farklı, inançları farklı, yaşadıkları coğrafyalar farklı. Kuşkusuz ki en genelde, total olarak merkezde insan vardır, insanın duygu ve düşünceleri her coğrafyada aynıdır ama gerçekten yetiştiği kültür ortamı, yetiştiği örf, âdetler, aldığı eğitim bu hususları çok derinden etkilemektedir. Ben bir mahallelilik kültüründen bahsediyorum. Hatırlayınız, bir teyzemizin elinde file varsa gider mahallenin gençleri, onu elinden alır; bir komşumuzda bir hastalık meydana gelmişse gece saat ikide, komşu gurbettedir ama hiç önemli değil, o apartmanda oturan ya da mahallesinde oturan bir komşu kızı, eşi ya da çocuğu o hasta kimse onu alır, tedavisini yaptırır, tekrar getirir ve bütün mahallede anında onlar haberdar olur, sahip çıkar, sorunu yerinde çözer.

Demek istediğim husus şudur: Benim mahalle örneğinden hareketle vermek istediğimin esası şudur –zaten tamamı okunduğunda bu görülecektir- araba devrildikten sonra yol gösteren çok olur, bu bizde atasözüdür. Ben diyorum ki: Arkadaşlar, bakın, kısa süreli de olsa burada bir Komisyon oluşturduk, her birinizin katkısı çok önemli, her birinizin yetişmişliği, bulunduğu konum gerçekten çok önemli, siz de bunların hakkını veriyorsunuz. Gelin, biz bu hususlara ilişkin elimizdeki bütün verileri değerlendirelim ve yer yüzü insanlığına da örnek teşkil edebilecek bir şey ortaya koyalım. Ya, dün kısmen ifade ettim, tekrar etmek istiyorum: Seks kölesi edilen çocukların suçunu kim kaldıracak? Ya da genelevlere gidip “Ya, sizi hangi şartlar buralara düşürdü?” Yani kuşkusuz birtakım olumsuzluklar düşürdü.

Şimdi, Kur’an bize diyor ki: “Bir insan bir eksiğinden dolayı nasuh tevbesi ederse yeniden doğmuş gibidir.” Biz öyle yapmıyoruz. Sürekli devri sabık yaratıyoruz, insanların eylemleri üzerinden orayı sürekli kaşıyoruz. Toplumsal olarak mahalle bunu çözüyor, mahalle bunu kaşıttırmıyor, “Bu aile konusudur, biz gireriz araya, çözeriz” diyor. Çözebildiği kâr, çözebildiği yarar. Yani farklı enstrümanları... Bizim maksadımız şiddeti önlemek değil mi? Bütün enstrümanları, üstelik de medeniyet değerlerimizden kaynaklanan enstrümanları devreye sokmakta ne mahzur var? Hiçbir mahzur yok.

Şimdi, hâkime hanım da söyledi, sevgili arkadaşlar, iki şeyin pazarlığı olmaz: Karı koca ilişkisinin ve dostluğun. Bu iki olgunun pazarlığı olmaz. Pazarlık hâline getirildiği andan itibaren karı koca ilişkisi de yürümez, dostluk ilişkisi de yürümez. Yani bunun hepimiz zaten farkındayız.

Şimdi, eğitim, eğitim, eğitim, başından beri bunu söylemeye çalışıyorum, bütün arkadaşlarım da bunu söylüyor. Şimdi, olabilir, insanlar evlenirler, anlaşamayabilirler fakat dikkat edin, arka planda aileler çocuklarını gelin ederken ne söylüyorlar? “Beyaz gelinlikle çıktın, beyaz kefenle geri dönersin.” Oysa ailelerimiz bu anlamda, bu sosyal olaylar karşısında eğitilseler...

Ya, biz sonuçları konuşuyoruz, oturmuşuz mahkeme masasında, sonuçlarda hüküm veriyoruz. Yani bu sorunu çözmez ki. Olmasın demiyorum bakın, bu da yarın farklı yansıtılır. Yani bu sosyal medya üzerinden mahalle konusuyla ilgili, bana uygulanan şiddeti şimdi hakikaten ne yapsın işte, medya dili kirlettiği zaman, arkadaşlar ve olayları cimbrizle maksadının dışına çıkardığı zaman... Mesela, benim merhume annemi ağzına alıyor. Ben söylemekten teeddüp ederim. Şimdi, bu haber böyle verince Twitter’den başka yorumlar var. Bana -hakikaten teeddüp ederim- “Mahalleli seni ve sana ait olan şunları, şunları şöyle yapsın.” diyor, “Ha, bu olmadı, mahalleli ananı şöyle yapsın.” diyor. Şimdi, peki, arkadaşlar, bu toplumsal soruna çözüm önerisi bağlamında tarihe adanmış bir özyeşle örnek vererek katkı vermek isteyen insana uygulanan bu şiddet nereden kaynaklanıyor? Çok açık. Dolayısıyla eğer bizim, mesela, gerçekten de RTÜK’le fılan konuşmak lazım bu şiddet konularında ve toplumsal diğer hususlarda da. Yani toplumun zararına olabilecek, oradan farklı sonuçlar çıkarabilecek... Tamam, anlıyorum, yani gazeteci haber değeri olan şey peşinde koşar, reyting yapacaktır, bunu çok anlıyorum. Hani hep örnek verirler ya, işte köpeğin insanı ısırması normaldir ama insan köpeği ısırınca haber olur.

Bu durum böyle arkadaşlar, bu mahalle konusu böyle. Bir kere daha kayıtlara girsin istedim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun Başkanım.

Diğer hususlarla ilgili yani mesela bu...

BAŞKAN – Sayın Uçma, Sayın Göktürk Adalet Komisyonu toplantısı için ayrılmak durumunda bizden.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Tamam, daha sonra...

BAŞKAN – Hâkime Hanım da buradayken onun bir iki katkısı olacak. Ben tekrar, sonra size söz vereceğim.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Tamam, çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Bu arada çok kısa, size bir şey izletmek istiyorum. Küçük erkek çocukları üzerinde yapılmış bir çalışma.

Hep birlikte ona bir bakalım.

(Bu bölümde kısa bir video izletildi)

BAŞKAN – Evet, gerçekten, aslında çocukların dünyasında eğer biz onlara öğretmiyorsak, onları yanlış yetiştirmiyorsak, sınırlı yapmıyorsak şiddet yok, böyle bir algıları yok. Belki bu komisyonda hep tartıştığımız, genç

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 12

erkeklerin, yetişmekte olan erkeklerin üzerinde, erkek çocukların üzerinde bazı farkındalık çalışması, bence bu problemin çözümüne çok önemli bir katkı sağlayacak.

Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Göktürk, buyurun.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Hâkime Hanım’a da teşekkür ediyorum, gerçekten çok değerli bir sunum yaptı.

Şimdi, ben sondan başlamak istiyorum. Kanunla ilgili sıkıntılardan bahsederken... Biz alt komisyonda kanunun hazırlanması sırasında görev aldık. Tabii, burada, ifrat ve tefride dikkat etmek gerekiyor ne yaparsak yapalım. Bazen kantarın topuzu kaçıyor. İlk yapılması gereken ve tedbir mahiyetinde bir kanun olduğu için ve temyiz yolu da bulunmadığı için ve tedbir de -adı üstünde- koruma tedbiri niteliğinde olduğu için özellikle, o hususta çok fazla şeye önem gösterilmedi yani önceliklerimiz farklıydı. Dolayısıyla, o öncelikler içerisinde koruma önceliğini öncelediğimiz için, onu ilk plana koyduğumuz için bu şekilde bir çalışma yaptık. Tabii, buradaki aksaklıkları tekrar dikkate alıp yasalardaki değişikliği yapmayla ilgili kesinlikle ciddi bir çalışma yapmak lazım ama benim merak ettiğim şey şu, işin esasında: Siz uygulamadınız ve biraz önce de söylediniz, konuya da oldukça hâkimsiniz yani sosyal olarak gerek şiddete karşı bu 6284 sayılı Kanun gerekse Medeni Kanun’daki düzenlemelerle ilgili ve uygulanan usulle ilgili bir öngörünüz var mı? Yani, kanunun uygulanmasında teknik arızalardan, sıkıntılardan ziyade; işte temyiz yolu, itiraz yolu, zorlama hapsinin süresi, zamanaşımına tabi olup olmaması, infazın ne zaman başlayacağından ziyade yani bütün bu birikiminizle, uygulamada gördüğünüz aksaklıklarla beraber sosyal olarak Türk toplumunun modeline uygun “Bu şu şekilde uygulandığında daha ciddi sonuç alabiliriz ve şiddeti önlemede mesafe katedebiliriz.” diyebilir misiniz? Yani, bir hâkim olarak gördüklerinizden nasıl bir model çıkarılabilir, bunu merak ediyorum.

Onun dışında, bu kanunun uygulanması, Medeni Kanun’un uygulanmasıyla 6284’ün uygulanması aslında iç içe gibi görünüyor ama anladığım kadarıyla -biraz önce bir sayın vekilimiz de söyledi- aile içi şiddet mahkemeleri... Yani, aslında ihtisas mahkemelerini ne kadar artırırmanız iyi gibi görünür fakat usulü değiştirmedığınız sürece sonuç hep aynı olur. Yani, ne kadar ihtisas mahkemesi kurarsanız kurun, sonuçta çıkan kararlar aynı olur. Bu noktadan baktığımızda, uygulamada burada birbiriyle yarışan ya da sıkıntı meydana getiren bir husus var mı? Yani, boşanma davası devam ederken verilen koruma kararları ile şiddet nedeniyle müracaat edildiğinde verilen koruma kararları arasında birbiriyle tezat oluşturan bir durum var mı? Ve koruma tedbiri verildiğinde yani 6284’e göre karar verildiğinde, daha sonra açılan davaları takip etme imkânı oluyor mu? Yani, tedbirle mi kalıyor, tedbirle mesele çözülüyor mu, sonuç alınıyor mu, yoksa bu Medeni Kanun’daki genel hükümlere göre aile mahkemesini ilgilendiren bir dava hâline dönüşüyor mu? Bunun oranı nedir, sebepleri neler? Yani, çünkü, biz şiddeti ve şiddetin önlenmesini nasıl yapabileceğimizi ve yargı tarafında bunun nasıl görüldüğünü araştırıyoruz şu anda ve bu hususta bunun devamı nasıl sonuçlanıyor.

Tedbirlerle ilgili olan kısmı söylediniz, taleple bağlısınız ama 6284 sayılı Kanun’da verilen tedbir kararlarının infazını savcılıklara ve ŞÖNİM’e bildirme gibi bir yükümlülük de mahkemelere verilmişti bildiğim kadarıyla. Onun uygulanmasını, geriye dönüşlerini alabiliyor musunuz ve bunun uygulamada size etkisi ne? Biraz önce konuşurken Ankara’daki sistemimizin, gerek Emniyet gerek aile mahkemesi gerekse savcılık olarak çok ciddi bir yapı oluştuğunu ve başarılı olduğunu söylediniz. Mesela, Aile İçi Şiddet İnfaz Kurumu olduğunu söylediniz. Bunun Türkiye’ye genellenebilecek bir model hâline dönüştürülmesiyle ilgili... Çünkü, bu önemli yani meseleyi birebir ihtisaslaştırıp en azından bu konuda, infaz noktasında... Çünkü, taleple bağlı konularda, zaten mağdur olan, şiddete maruz kalan, takip etmekte de aciz durumda kalıyor ister istemez. Yani, devletin burada daha mı aktif rol alması gerekiyor? Bununla ilgili ne yapılabilir, bunu merak ediyorum ya da bununla ilgili bir model geliştirilebilir mi?

Yani, aslında mesele tamamen sosyoloji ve eğitimle ilgili. Biraz önce çok güzel bir şey izledik. Bu tür şeylerin artırılması lazım ve farkındalığın da meydana getirilmesi lazım. İşte, biraz önce değerli vekilim konuşurken medyadan bahsetti. Aslında reklamın iyisi kötüsü olmuyor. Komisyonumuzun öyle ya da böyle, bu şekilde gündeme gelmesi ve şiddet hususunda tartışma meydana getirmesi dahi toplumda bir farkındalık meydana getiriyor. Bu hususta da ben çok şikâyetçi değilim. Şahsen benimle ilgili herhangi bir hadise yok ama Komisyonumuzun...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Şimdi çıkar.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Çıkmaz, çıkmasını istemem. Konuşurken çok dikkat ediyorum zaten. Ben yirmi seneye yakın avukatlık yaptığım için... Yani, hukukçular biraz korkak olur -Hâkime Hanım da beni çok iyi anlayacaktır- suya sabuna dokunmadan hareket etmeye çalışırlar. Çünkü, bilirler neyin ne olacağın aşağı yukarı, başlarına ne geleceğini ama bu farkındalık güzel bir şey, bunu bu şekilde bile gündeme getirmek güzel bir şey. Yani, bu merak ettiğim hususlarda ne yapılabileceğini de Hâkime Hanım’dan duymak istiyorum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Buyurunuz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 13

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii, biz uygulayıcıyız, kanunları siz yapacaksınız, biz uygulayacağız ama uygulamadaki aksaklıkları anlatırsak belki bir ışık olur sizin için.

Şimdi, aile mahkemelerinin... Yazılı usule tabiyiz. Bence basit usul olması lazım, sürati sağlamak çok önemli. Yani, bir boşanma kararı vermeniz, üç yıl, beş yıl süren bir dava taraflar için bir ızdırap hâline geliyor yani usulde bir değişiklik bu konuda öneriyoruz biz zaman zaman da. HSYK hukuki müzakere toplantıları yaptı. Hâkim, savcılar topladı ve aile hukuku alanında, her alanda, ilgili alanda çalışan hâkimleri topladı; neler yapılabilir, öneriler neler... Yani, orada o kadar ileri öneride bulundu ki hâkimler. Mesela ortak velayet tartışıldı, basit usul olması tartışıldı, çok önerilerde bulunuldu.

Şiddet mahkemelerinin kurulması... Yani, yine aile mahkemeleri içerisinde sadece şiddete bakan ayrı bir mahkeme değil de sadece şiddet olaylarına bakan görevlendirmeler yapılabilir. Bu, pratikte kolaylık sağlayabilir. Adli kolluğun olmaması en büyük eksikliğimiz, adli kolluğumuz yok. Kolluğa emir veremediğimiz için çözüme ulaşmamız çok zor, bu olabilir. Basit usul ve özel aile hukukuna ilişkin bir usul geliştirilmeli, usul kanununda bu konuda değişiklik yapılmalı ki yani bu konuyla ilgili yurt dışında yaptığımız ziyaretlerde aile hukukuna ilişkin özel bir usul olduğunu gördük. Bu, işimizi çok kolaylaştıracaktır diye düşünüyorum.

Şimdi, boşanma davasındaki verdiğimiz koruma kararıyla değişik işten gelen... Tabii, boşanma davasında daha sağlıklı kararlar veriyoruz. Çünkü, tarafları görüyoruz, iki taraf da kendisini savunuyor, iddialarda bulunuyor, delil sunuyor. Onlarda çok daha sağlıklı kararlar veriyoruz ama değişik iş esasında gelen, şablon olduğu için bize ne gelirse dosyada ona göre karar veriyoruz ama şey oluyor. O tür verdiğimiz kararlar da var. Evrakı okuduğunuz zaman, iki tarafın da birbirine şiddet uyguladığını gördüğünüz zaman iki taraf hakkında da koruma kararı verdiğimiz dosyalarımız var. Yani, takip etme imkânımız... İnfaz için savcılığa gönderiyoruz. Savcı infaz ettikten sonra infaz evrakını dosyamıza iade ediyor. Sadece biz onu görebiliyoruz. İnfaz bizim işimiz değil mahkeme olarak ama demiştik, ŞÖNİM'lere bazen "Bunu takip et, sonucunu bildir." diyebiliyoruz. O konuda bazen dönüşler oluyor. Mesela, şahsi ilişkinin ŞÖNİM elemanları eşliğinde yapılması şeklinde karar veriyoruz, refakat eşliğinde, çocukla ilgili bir sıkıntı varsa. O zaman da ŞÖNİM elemanlarıyla birlikte şahsi ilişkiyi sağlayabiliyorlar ve bize bunu rapor edebiliyorlar, en azından bilgi veriyorlar.

Yani, bu kararlarda tabii sonuç alınıyor, gerçekten. Yani, altı ay evden uzaklaştırma çok zor bir şey. Ben bazen arkadaşlarıma da söylüyorum: Empati yapın. Yani, eşiniz size kızdığı, eşiniz sizi evden altı ay uzaklaştırdığı zaman, otelde ya da annenizin evinde kaldığınız zaman yaşamınız çok zorlaşacak. Yani, insanlar gerçekten korkuyorlar artık ve uzaklaştırma kararlarının bu kadar çok olması bence etkiledi. Sayı çok ama bu biraz görünür hâle geldi, kadınlar bilinçlendi, sayı ondan arttı diye düşünüyorum. Aslında şiddet önceden de vardı, şimdi de var ama kadınlar artık bilinçlendiler, haklarını arayabiliyorlar. Onun için de sayılar arttı. Tabii, boşanma dosyasında bunları delil olarak mutlaka sunuyorlar. Getirtip bakıyoruz. Tabii, içeriğine bakıyoruz; gerçekten darp, şiddet var mı, yoksa sadece taleple verilmiş, ciddi olmayan bir iddia mı. Onu boşanma kararını değerlendirirken diğer delillerle birlikte değerlendiriyoruz, ona da bakıyoruz. Yani, önceden, tek başına delildi, özellikle 4320'yle ilgili verilen koruma kararları kesin delildi ama şimdi kesin delil değil ama delil olarak değerlendiriyoruz onu. Devamına da karar verebiliyoruz dediğim gibi. Boşanma davası süresince de bu tedbiri uzatabiliyoruz.

Şimdi "Ankara yapısı Türkiye'ye dönüşebilir mi?" Tabii, Ankara'da Aile İçi Şiddet Bürosu var ama savcılık açısından aile içi şiddet davalarına bakmakla görevli Türkiye çapında da savcılar var. Orada 5 savcı varsa 1 tanesi de bununla görevlendiriliyor. Bürolar var büyük şehirlerde. Olmayanlarda da yani uygulama birliğini sağlamak açısından görevlendirme o şekilde oluyor. Aile içi şiddete bakan savcı arkadaşlarımız var. Yani, bu işi Adalet Bakanlığı ve HSYK son derece ciddiye alıyor ve eğitim konusunda da çok çalışma var. Yani, gerçekten, hâkim, savcı arasında farkındalık çok arttı. Uluslararası sözleşmeler ve onların uygulanması, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanmasıyla ilgili, mesela İnsan Hakları Dairesi, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğümüzün Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını Türkçeye çevirip yayımlıyor. Erişimimiz çok fazla arttı ve ben ve diğer arkadaşlarım, aile içi şiddet konusunda Akademide ders veren arkadaşlarımız uluslararası sözleşmeleri anlatıyoruz, CEDAW'ı anlatıyoruz, İstanbul Sözleşmesi'ni anlatıyoruz, haberleri olsun, bilsinler ve uygulansınlar diye. Farkındalık, hâkim, savcı arasında çok çok fazla arttı bu konuda.

Tabii, yapılabilecek çok fazla şey yani eğitim sayın vekilimin dediği gibi bu konuda çok önemli. Medyanın dili, eğitim konusunda çok kullanılabilir; okullara bu konuda ders konulabilir, asker ocaklarına bu konuda ders konulabilir. Eğitim, tabii, her şeyde çok çok önemli. Uygulayıcıların eğitimi yanında, insanların eğitimi çok önemli.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Bakbak, buyurun.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Öncelikle ben Zeynep Hanım'a çok teşekkür etmek istiyorum. Gerçekten her bir olayı tek tek çok ince ve narin bir şekilde, olay bazlı değerlendirmiş ve bu bilgileri bizimle paylaştı. Bana gelen bir talep

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 14

vardı, ben bunu sizinle paylaşmak istedim ve bu anlatılan olaylar dizisinde kafama yatmayan ya da çözemediğim noktalar vardı, bunu paylaşmak istiyorum.

Ankara'dan gelen, bir kız kardeşimiz diyeyim, eşinden aşırı derecede şiddet görüyor. Yalnız, eşinin babası da aynı şekilde şiddet gösteriyor kayınvalidesine ve kayınvalidesi yaşamının ilerleyen bölümünde kendini bir odaya kapamış şekilde yaşamını sürdürüyor ve kendisi benden... Koruma kararı alınmış bu kişide fakat sonrasında eşinin aşırı baskılarından dolayı karakola gidiyor ve "Eşim bana bir şey yapmıyor." diye hep iyi niyetli söylemlerde bulunuyor. Tabii, o zaman, bu koruma kararı konusunda daha rahat bir tavır sergiliyor, mahkeme kararı sonrasında. Ve çocuk anneye verildiği hâlde babanın aşırı baskısından dolayı, aşırı tehdit ve şiddetten dolayı kadın çocuğu babaya gönderiyor ve çocuk babada kalıyor, anneye hafta sonları ya da bir gün görüşme şansına sahip oluyor. Normalde mahkeme çocuğu anneye veriyor ve sonrasında şöyle bir olay da oluyor: Kadın, annesi ve babası, ailesiyle birlikte dışarıya bir çıktığında arabanın etrafını kesiyorlar, kapatıyorlar, hepsini arabadan indiriyorlar ve babasını ve erkek kardeşini ağır şekilde dövüyorlar. Kızın annesi de gelmişti yanıma ve artık burada yaşayamayacaklarını ve çok ciddi sıkıntı içerisinde olduklarını söyledi. Kendi ailelerinin olduğu yere gittiğinde daha güvende olacaklarını, ailesinin kendine sahip çıkacağını ve bunlardan ancak bu şekilde korunabileceğini söyledi. Biz bu kıza kendi memleketinde iş bulduk. Öyle bir iş bulduk ki dışarıyla hiçbir diyalogu olmayacak, tamamen koruma altında olabileceği, güvenli bir iş ortamı sağladık kendisine ve ailesinin de olduğu memleketine gönderdik kendisini ve orada böyle bir yaşam...

Benim kafama takılan yani mahkemeye bu şekilde gelen davalarda... Yani, kadın bunu talep ediyor, "Tamam, ben rahatım, müsaitim." diyor ama biz acaba bunu görüp de "Yok, kesinlikle biz bunu her hâlikârda korumalıyız." kararını verebiliyor muyuz? Yahut, çocuk anneye veriliyor. Belirli imkânlarla biz bunun kontrolünü yapabiliyor muyuz? Çocuk annede mi kalıyor, babada mı kalıyor? Bu şiddetin devam edip etmediği kontrollerini ne şekilde yapıp sağlayabiliriz? Ben bu konuda size danışmak istedim.

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Şimdi, bu kadının ailesi hakkında da koruma kararı verebiliriz. Kişi ve yakınları lehine de koruma kararları veriyoruz; annesine, babasına. Annesinin, babasının yanına gittiği zaman onların evine saldırıyor. O zaman onlara da koruma veriyoruz, çocuklara da koruma verebiliyoruz. Bizden talep etmeleri hâlinde bu tür kararlar veriyoruz zaten. Yani, çok yaygın şekilde, şu günlerde... Mesela, eşini aldatan kadınlar babalarından ve ağabeylerinden koruma kararı istiyorlar, onlara da koruma kararları veriyoruz. Yani kadın "Ben tehlikedeyim, şiddete uğruyorum ya da şiddet uygulama ihtimali var bana." dediği zaman kim olduğuna bakmadan -yani, tabii "kim olduğuna bakmadan" derken yakın ilişki içinde olduğu kişiler anlamında söylüyorum- koruma kararları veriyoruz zaten biz onlara ama talep etmiş olmaları gerekiyor.

BAŞKAN – Peki, talep etmezse ve aşırı risk altındaysa ne oluyor? Korkudan talep edemiyor diyelim, o zaman ne yapıyoruz?

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Evrakı okuyoruz. Baktığımız zaman, genelde zaten yakınlarına... Kararda yazıyor zaten. Kararlarımızda genellikle, her kararda hemen hemen korunan kişilere, şiddete uğramasa bile yakınlarına, tanıklarına ve kişisel ilişki hâlleri saklı kalmak üzere çocuklarına yaklaşmaması diye zaten hemen hemen her kararda bunu veriyoruz, yazıyoruz, kanunun hükmü bu zaten yani, bu kararı veriyoruz zaten ama işte uygulama sıkıntıları var. Uygulamayı biz hiç takip etmiyoruz ama benim uygulamadan bildiğim, koruma altına alınan bir kadın, bir polise zimmetleniyor. Telefon numarası veriyor ve polis her gün kontrol ediyor "Eşin geldi, seni rahatsız etti mi ya da sana şiddet uygulayan, seni rahatsız etti mi?" diye. Hatta infaz evrakı döndüğünde imzalanmış bir çizelgeyi de bize getiriyorlar.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – İmzalıyormuş, kendi de diyor zaten: "Olumlu şekilde imzalıyorum çünkü her geçen gün bu tehdit ve korku artıyor."

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Şimdi, tabii, o konu, şikâyetten vazgeçerse tedbir kararı kaldırılır mı, kaldırılmaz mı konusu da çok sıkıntılı. Mesela, uygulamada şey yapıyoruz...

BAŞKAN – Ama şimdi, bu Alo 183'e başvurduğu takdirde ŞÖNİM resen, mağdurun şikâyeti olsun, olmasın devreye girebiliyor, mekanizmayı başlatıyor ama bir aşamasında korktuğu veya korkutulduğu için vazgeçtiğinde mağdur bütün şikâyetlerinden, ne oluyor.

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Şimdi, genelde, mesela uzaklaştırma kararını kaldırıyoruz, bir sürü karar veriyoruz, tek bir karar vermiyoruz. Bir sürü okumuştum, 5'inci maddede yazılı bir sürü tedbir var. Diyor ki: "Ben eşimle barıştım, aynı evde yaşamak istiyorum. Çocuklar var, evin geçimini o sağlıyor." Uzaklaştırmayı kaldırıyoruz genellikle ama öbürlerini kaldırmıyoruz, diyoruz ki: Bak, eşine şiddet uygularsan, böyle bir şey yaparsan senin hakkında zorlama hapsi veririz. Bunu içlerinde nasıl uyguluyorlar, onu bilmem hiç mümkün değil ama korktukları için kadınlar vazgeçiyor. Hâkimlerin büyük bölümünde de şu eğilim var: Tabii, vazgeçme dilekçesini getiriyorlar, hâkim görüyor o zaman onları. Bakıyoruz, gerçekten, kocasını çıkarıyorum odadan, soruyorum: Tehditle mi vazgeçiyorsun, gerçekten mi barıştın? Yani, onu anlıyoruz genelde, bakıyoruz ona. Yani, bir kısmını kaldırıyoruz ya da süreyi kısaltıyoruz, başka şekillere çevirebiliyoruz ya da "Hayır, ben kaldırmıyorum bu tedbiri. Kocan eve gelmesin." dediğimiz kararlar da var.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 15

BAŞKAN – Ben bir şeyi merak ediyorum Hâkime Hanım. Şimdi, biz 6284 sayılı Yasa'nın uygulanmasıyla geldiğimiz noktayı ölçebiliyoruz. Buna rağmen ne deniyor? “Şiddette şu kadar bir artış...” Ama görünür olduğu için, ama farklı sebeplerden, o da inceleniyor. Peki, şeyi söyleyebiliyor muyuz? 6284 sayılı Yasa çıktığından ve bu kadar, sizler gibi hâkimler tarafından kararlı uygulandığından beri acaba önlenen vakalarla ilgili bir çalışma yapılabilir mi? Yani, eğer bu yasa olmasaydı, aile mahkemeleri olmasaydı, bu kadar kararlı bu uzaklaştırma cezaları, bu ŞÖNİM'ler, bu mücadeleler bu alanda verilmemiş olsa idi bugün nasıl bir fotoğrafla karşılaşırdık? Bunu ölçme imkânımız olabilir mi? Ben bunu tabii, sadece Adalet değil, İçişleri, Millî Eğitim, Sağlığa da soracağım yeri geldiğinde. Eğer bunu doğru ölçebilirsek o zaman bugüne kadar aldığımız tedbirlerin, en azından bu suçla mücadelede, bu problemle mücadelede ne kadar etkili olduğunu da görebileceğiz. Yani biz bu yasaları çıkarıp bu kadar emeği bu alana harcamakla önlediğimiz vakaları tespit edebilir miyiz, önlediğimiz felaketleri tespit edebilir miyiz?

Buyurun.

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Yani, tabii, dediğim gibi, gelen vakalarla ilgili ancak biz bir şeyler söyleyebiliyoruz ve kararlar verebiliyoruz ama bakanlıklar böyle bir çalışma yaparsa... Bizim uzmanlarımız, tabii, onlar taraflarla çok görüşüyorlar, ev ziyareti yapıyorlar. Dosyada anlatmıyor açıkça, bazı şeyleri çok da mahkeme salonuna gelip insanlar söyleyemiyorlar ya da işler çok yoğun olduğu için onları çok uzun dinleyemiyoruz ama biz uzmanlara dosyayı veriyoruz, ev ziyareti yapıyor. Sayın vekilimin söylediği gibi, mahalledeki kanaat önderleriyle görüşüyor mu? Mahalledeki kanaat önderiyle görüşmüyor ama mesela okula gidiyor, çocuğun öğretmeniyle görüşüyor, büyükanne, büyükbabalarla görüşüyor, bazen çevredeki arkadaşlarla görüşüyor ve rapor yazıyorlar bize. Onlardan bu şekilde yararlanma imkânı olabilir. Yani, hâkimler olarak bizim böyle bir şey yapma imkânımız yok, zamanımız da yok.

BAŞKAN – Yani, verilen kararların, koruma kararlarının, birtakım önleme kararlarının isabetliliği ve oluşma ihtimali yüksek olan bir suçta engellemedeki rolünü ölçemiyoruz şu anda, öyle mi?

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Hayır, hayır ama caydırıcı olduğunu söyleyebilirim. Bu kararlar verildiği zaman... Yani, tabii, herkes aynı ekonomik seviyede değil. Asgari ücretle çalışan bir insanı altı ay evden uzaklaştırdığımız zaman zor durumda kalıyor ve caydırıcı etkisi çok fazla bu nedenle. Ailesi de yanında değilse büyük şehirlerde... Hani, küçük yerde gider, annesinin evinde kalır ama büyük şehirlerde bunun, ekonomik sıkıntılı insanlar için son derece caydırıcı olduğunu düşünüyorum ama ölçme yapabilme gibi bir şeyim yok maalesef.

BAŞKAN – Böyle bir alanda saha çalışması yapılabilir mi acaba, bu mümkün müdür?

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Yapılabilir.

BAŞKAN – Değil mi, adli kararlar üzerinden bir saha çalışması yapılıp yani yasanın, bu alandaki birtakım çalışmaların ne kadar da vakayı önlediği üzerinden... Ki o zaman, zannediyorum bulunduğumuz yeri ölçmek daha kolay olacak.

Sayın Binnaz Toprak, buyurun.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ben İsmet Bey'in konuşması üzerine söz almak istedim çünkü kayda geçmesini istiyorum. Şimdi, bir kere dün İsmet Bey'in Diyanetle ilgili söylediklerini galiba hangi gazetede yazılmış bilmiyorum ama ben de Twitter'da gördüm. O haberi ben vermedim.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Eyvallah.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ben zaten hiçbir zaman medyayı arayıp “Bakın, ben size bilgi vermek istiyorum.” diye herhangi bir konuda hiçbir zaman söylemişliğim yok. Onlar beni ararlarsa, konuyu biliyorsam, söyleyecek lafım varsa konuşuyorum, yoksa da “Kusura bakmayın, ben bu konuyu bilmiyorum.” veya “Söyleyeceğim bir şey yok.” diyorum.

Ama, bu arada şunu da söyleyeyim, anladığım kadarıyla zaten Komisyonu takip eden medyadan arkadaşlarımız var.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Şu an salonda var.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Evet, salonda, tabii.

Bir de dışarıdan takip edenler de var. Çünkü, bir kere beni aradılar, görevlendirilmişler, tutanaklar üzerinden takip ediyorlar, dediler ki: “Tutanakları okuyorduk, şöyle şöyle bir şey tartışılmış, ne dersiniz?” falan gibi.

Şimdi, ama, şeyle ilgili olarak, Hürriyet'te -siz söylemediniz, ben söyleyeyim- benim okuduğum yer Hürriyet'ti. Bu mahalleyle ilgili olarak Hürriyet'ten beni aradılar ve arayan arkadaş da dedi ki: “Tutanakları okuyordum -aynen böyle söyledi- böyle böyle bir şeye rastladım, bu, bana biraz tuhaf geldi, ne düşünüyorsunuz?” Ben de uzun boylu bir şeyler söyledim, biraz karmaşık bir mesele olduğu için de herhâlde vazgeçmiş, benim demeçlerimi oraya almamış, başka eleştirileri...

İSMET UÇMA (İstanbul) – Duymak istediklerini söylememişsinizdir, ondandır.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bilmiyorum.

Şimdi, şöyle bir şey, bu konuda ben bir iki şey söylemek istiyorum, mahalle konusunda. Şimdi, mahalle, bunu yazmışlığım da vardır aslında. Yani, eski mahalle, eski, ta Osmanlıda ve belki cumhuriyetin ilk yıllarında, bizim

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 16

çocukluğumuzda falan da tanıdığımız mahalle yok artık, en azından büyükşehirlerde yok, belki daha küçük yerleşim birimlerinde olabilir, onu bilmiyorum, muhakkak da vardır, köylerde kesin herhâlde ve de küçük kasabalarda. Şimdi, iki boyutlu bir mesele bu. Yani, İsmet Bey'in bunu biraz fazla romantize ettiğini düşünmüyor değilim açıkçası, müsaadenizle onu söylemek isterim. Yani, şuna katılıyorum: Mahallenin sıcak komşuluk ilişkileri, insanların birbirine göz kulak olması, birbirine yardımcı olması, mahallede bir fakir varsa ona yardım edilmesi, başı derde girene destek verilmesi, işte kederin ortak paylaşılması, sevincin ortak paylaşılması vesaire bütün bu dostluk ilişkileri mahalle ortamında gerçekten çok hoş şeyler. Ama öte yandan da düşündüğümde ben bütün bir insanlık tarihini mahalleye karşı mücadele diye nitelendirebilir insan. Şu anlamda söylüyorum bunu: Yani, mahalleyi birazcık sembol olarak alıyorum ama her türlü otoritenin sınırlandırılmasına karşı. Şimdi, mahalle de aynı zamanda bir otorite. Yani, bu sıcak ilişkiler falan yok oldu ama yok olmasıyla birlikte de birey daha fazla özgürlük kazandı tabii. Çünkü, mahallede de sürekli olarak gözaltındasınız yani ne yiyorsunuz, ne içiyorsunuz, nereye gidiyorsunuz, evinize kim giriyor, kim çıkıyor vesaire sürekli kontrol altında ve bunun sonucunda da yani tarihte de bunun pek çok örneği vardır, kötü sonuçlar da olabiliyor. Mesela, size bir örnek vereyim, şey meselesi var ya -tırnak içinde söyleyeyim bunu- "töre cinayetleri" denen cinayetler ya da "namus cinayetleri" denen cinayetler, şimdi, burada mahalle baskısının da çok önemli bir rolü var. Yani, şöyle rolü var -aynı şekilde belki kan davalarının da- namusunu temizlemeyen insan o mahallede barınmıyor. Öyle bir baskı geliyor ki o ailenin üzerine mahallede hiç kimse konuşmuyor mesela, bu adam ne yüz­süz, gidip de namusunu temizlemedi vesaire, vesaire.

Şimdi, bunu söyledikten sonra ben Hürriyet'e şöyle bir şey de söyledim, dedim ki: "Yani, İsmet Bey'in zannediyorum kastettiği bu değildi." Çünkü, birazcık ben bu sığınmaevlerine, yurt dışındaki modellere bakıyordum. Mesela, Kanada'daki modeller ilginç, değişik tür sığınmaevleri var. Bir kısmının adresi gizli ama bir kısmının adresi açık. Bizim Başkanımız da bundan bahsetmişti geçen gün, İtalya'da gördüğü bir sığınmaevinden. Bu, anladığım kadarıyla da kadın örgütleri arasında tartışmalı bir mevzu fakat tartışmanın odağında da şöyle bir mesele yatıyor: Adresi açık, belli olan sığınmaevleri için deniyor ki kapalı olanlarda kadınlar tamamen izole vaziyette yani yalnızlaştırılıyor, sokağa çıkmaya da korkuyorlar, etrafta gözükmeye de korkuyorlar, kimseyle temasları yok vesaire. Oysa açık olanlarda bir mahallede bu ev. O mahalleli o evin sığınmaevi olduğunu, burada şiddet görmüş kadınların kaldığını biliyor; bu kadınlar orada yaşayan insanlarla temas hâlinde, ahbaplık ediyorlar, işte mahallenin bakkalından alışveriş ediyorlar varsa eğer bakkal tabii ya da oradaki ailelerle ahbaplık ediyorlar. Dolayısıyla deniyor -yani bu, Kanada bağlamında okuduğum şey- mahalle sahip çıkıyor o sığınmaevine. Yani, şüpheli biri ortalıkta dolaşıyorsa mesela hemen haber veriyorlar ya sığınmaevi yetkililerine ya polise "Burada hiç görmediğimiz bir adam kaç gündür etrafı kolaçan ediyor." gibilerinden. Dolayısıyla, yani, söylenen şey, bu sığınmaevleriyle ilişkili olarak okuduğum şeyde şu deniyordu: Bu açık sığınmaevleri... Tabii, bunu tartışmamız lazım, aman bizimkiler de açık olsun deriz, cinayetler 2 misli artar falan, ben o bağlamda söylemiyorum ama İsmet Bey'in kastettiğinin buna benzer bir şey olduğunu ben Hürriyet'e söyledim ama yazmamışlar bunları. Bunu belki bir tartışmakta da yarar olabilir. Ama her hâlükârda bu mahalle meselesi, özellikle "mahallenin namusu" kavramıyla -siz de belirttiniz, "O bir tabirdir." dediniz- bağlantılı olduğu için -bunu da söyledim aslında- ve bu "namus" kavramı, Türkiye bağlamında fevkalade sorunlu olduğu için yani bu kadınların çok önemli bir kısmı hem namus için hem de sahip olma içgüdüleriyle... Mesela, boşanmış adam, karısı başka biriyle evlenmeye kalktığında gidiyor öldürüyor çünkü o, onun malı artık, başka kimse o kadına sahip olamaz, onun aklına, kafasına göre. Dolayısıyla, yani, netameli bir kavram olduğu da doğru. Bir de modern dünyada artık bu tür mahalle ilişkilerini hani biz dedik diye, biz bunu yazdık diye ya da devlet buna gayret etti diye yeniden canlandırmak çok çok zor diye düşünmüyoruz, o, bambaşka bir çağın bambaşka ilişkileriymiş. Şimdi, tabii, insanlar hele büyükşehirlerde yalnız başlarına yaşıyorlar. Birçoğumuz da şikâyet ediyoruz aslında yani çocuklar apartman çocuğu, sokağa bile çıkamıyorlar diye. Anne, baba, çocuk evin içinde işte kendi kendineler yani bir baş soğana ihtiyacınız olsa gidip isteyebileceğiniz bir komşunuz yok falan. Bunun tabii ki olumsuz tarafları var ama öte yandan, dediğim gibi, iki boyutlu düşünmek lazım bu meseleyi.

Bunu ben söylemek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bu konuda ilave etmek istediğim konu, şimdi, tabii, mahalleden anladığımız çocukluğumuzdaki iyi örnek var, onu biliyoruz, mahallenin büyüklerinin bazı problemlere henüz olmadan duyarak müdahale etmesi bir büyük olarak, aile büyüğü, akraba büyüğü olarak. Tabii, buradaki kastımız şu: Yani, kadına karşı şiddetle mücadelede etkili olacak bütün birimler, devletin bütün tedbirlerinin yanı sıra onunla birlikte ve ona ilave olarak ne varsa elimizde bütün kurumları, kişileri bir seferberliğe davet etmek. Mahalle kavramı da benim anladığım kadarıyla ve savunduğum kadarıyla bu. Hele ki 6284'te şikâyete bağlı olmayan yani mağdurun şikâyetine bağlı olmayan bir suç olarak tanımladığımızdan beri zaten toplumu, mahalleyi ve komşuları bundan sorumlu tutuyoruz. Peki, resen açılacak soruşturmalarda işlemeye başlayacak olan mekanizmalara kim bilgi verecek? Mağdur korkup şikâyet etmiyorsa, fail zaten böyle bir itirafta bulunmuyor, işte mahalle dediğimiz, komşuluk dediğimiz, aslında 6284 sayılı Yasa'nın bizim önümüze getirmiş olduğu bir imkân fakat bu kavramlar kullanılmadığı için, "İyi de şikâyeti kim yapacak?" sorusunun cevabı verilmediği için bugün bir mahalle tartışması başlamış

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 17

oldu. Burada sözü edilen şey mahalle baskısı değil. Eğer siz evinizde televizyon seyredip çayınızı içerken üst kattan, alt kattan, yan daireden birisi yardım isteyerek bağırıyorsa ve siz kanal değiştirmeye devam ediyorsanız bu, bizim anlayışımıza ters, anlatmaya çalıştığımız bu.

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Hatta televizyonun sesini açıyorsak...

BAŞKAN – Evet, duymamak için televizyonun sesini açıyorsan bu, bize ters çünkü yasa ve insanlık size zaten artık öyle bir sorumluluk veriyor. Eskiden, bizim çocukluğumuzda bu, bir manevi sorumluluktan, bu, bir sosyal sorumluluktan ama şimdi, 6284 zaten size bu konuya müdahale etme sorumluluğu veriyor. Öyle olunca da keşke dilerdim ki bu büyük kentler, kimsenin kimseden haberinin olmadan yaşadığımız hayatlar, bu şekilde devam etmesi buna bir mazeret oluşturmamalı. Büyük apartman da olsa, küçük apartman da olsa, bir ilçe merkezi de olsa, bunun bir banliyösü de olsa sizin duyduğunuz çığlık her yerde aynı çığlık ve buna asla tarafsız kalmamalıyız. Belki bunun geleceğini biliyoruzdur, belki de iki saat önce o evde kahve içmişizdir, belki de o gerginliği hissetmişizdir, aman burada bir olay çıkacak diye hatta, belki o ziyareti erken kesip eve dönmüşüzdür, burada anlatmaya çalıştığımız bu. Biz toplum olarak, biz bir mahallede birlikte yaşayanlar, komşular olarak bundan sorumluyuz diye düşünüyorum ve bu mahalle tartışmasını da mahalle baskısı olarak algılayanlara kadına karşı şiddetle mücadele çalışmalarına yaptıkları negatif katkı için üzüntülerimi belirtiyorum. Başta bunu yanlış yorumlayan basın mensupları, Twitter kullanıcıları, bu, böyle bir talep değildir, devlet bu suçla mücadele etmeye zaten mecburdur, etmektedir ve etmeye de devam edecektir; bunda hiç kimsenin tereddüdünün olmaması gerekiyor. Artı ne yapabiliriz, bu toplantıların amacı budur.

Teşekkür ediyorum.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bir cümle bir şey söyleyebilir miyim araya başka bir şey girmeden?

BAŞKAN – Buyurun.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Bu, önemli çünkü şöyle bir şey yani bu literatürü okuduğunuzda, uluslararası literatürü okuduğunuzda, kadına karşı şiddetle mücadelede üzerinde önemle durulan meselelerden biri de bu. Birçok ülkede kadına karşı şiddet ailenin kendi meselesidir gibi algılanıyor. Hatta, mesela, ben İngiltere'deki mücadeleyle ilgili koca bir doküman var, ona bakıyordum, oradaki sıraladıkları şeylerden biri bunun insanlara öğretilmesi. Yani, bu, bir aile meselesi veya ailenin iç işleri meselesi değil veya işte insanların, bu, onların kendi işi meselesi değil, bu, öğretilmeli. Yani, bunun şiddet olduğu ve müdahale etmek gerektiği insanlara öğretilmeli deniyor. Şimdi, gerçekten ben de bunu önemli buluyorum, Türkiye'de özellikle bu çok yaygın. Yani, bunu defalarca hem okumuşluğum var hem duymuşluğum var hem görmüşlüğümüz var, hatırlarsınız, kaç yıl önceydi bilmiyorum, bir adam karısını gündüz vakti, gündüz, apaydınlık sokağın ortasında 7-8 kere bıçakladı -bunu hep örnek olarak söylüyorum- 2 tane polis memuru böyle oturmuş seyrediyorlar. Niye seyrediyorlar? Çünkü, onların kafasında da o fikir var yani bu, kadın ile erkek arasında; bu, ailenin arasında bir mesele, biz buna karışmayalım.

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Karı-koca arasına girilmez.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Şimdi, konu komşu da aynı şeyi düşünüyor, en eğitilmiş insanlar bile aynı şeyi düşünüyor yani bu, kendi meseleleridir, aile meselesidir, aman biz hiç müdahale etmeyelim. Bence burada bizim vurgulamamız gereken şey yani bu eğitim vesaire diyoruz ya, hem eğitim sistemi içinde hem kamu spotları vesaire kanallarla bu fikirden vazgeçilmesini vurgulamak. Yani, şiddeti gördüğünüz yerde, duyduğunuz yerde buna müdahale etmek, polise haber vermek, modalitesi ne olacak, bunu düşünürüz herhâlde ama sessiz kalmamak. Bunun da bir insanlık sorumluluğu, vatandaşlığın ötesinde, bir insanlık sorumluluğu olduğunun anlatılması çünkü gerçekten de korkunç yaygın bir fikir bu Türkiye'de. Yani, en eğitilmiş insanlardan bile "Canım, kavga ediyorlar ama bu, onların meselesi, buna karışmayalım. Kadını dövüyor ama aile meselesi bu, aile içi bir konu, biz aman karışmayalım." türü mülhazalar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ben bunun değiştiğini...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Onu belirtmek istedim, çok önemli ve tabii, bunu yani dediğin şey de çok önemli, bu, demek değildir ki biz aldığımız öbür önlemlerden vazgeçeceğiz. Muhakkak ve muhakkak yargı sistemi kanalıyla tabii ki bu önlemler, başka ne gibi önlem alabiliriz...

BAŞKAN – Güvenlik, yargı, sağlık, eğitim, hepsi.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Eğitim, sağlık vesaire, bütün bunları yani bu, devletin bir numaralı görevidir. Ama aynı zamanda bunun bir vatandaşlık ve insanlık görevi olduğu da eğitim kanalıyla, hem eğitim sisteminin dışındaki daha yaşlı nesillere hem daha genç nesillere öğretilmeli diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sadece devletin değil, toplumun da sorumluluğunun olduğu bir alan.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 18

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Başkanım, bu “namus” kavramıyla, eğer karışmayacaksa ben de söz almak istiyorum. Konu değişmeden, eğer aynı mevzu değilse...

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Aynı mevzu.

BAŞKAN – Aynı mevzu, vereyim, sonra size geçeyim.

Sayın Sevde Bayazıt Kaçar, buyurun.

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

İlk başta bu kamu spotu gerçekten çok güzeldi, bence hepimizin ufkunu açtı diye düşünüyorum. Hâkime Hanım dedi ki biraz önce: “Bence Diyanette, kolluk kuvvetleri olsun, Millî Eğitim Bakanlığı olsun bunların eğitimleri verilmeli, şiddetin.” Oysaki Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız 6284 numaralı Kanun çıktığından beri bu eğitimleri veriyor. Yani, dün Diyanet geldi anlattı, kolluk kuvvetlerimiz daha önceki oturumlarımızda geldi anlattı, askeriye de aynı şekilde, Millî Eğitim Bakanlığı ders koyarak bu şekilde mücadele ediyor. Ama tabii ki siz de diyorsunuz, “Kanunlar çıktı ama biz karar verirken sıkıntı çekiyoruz, verdiğimiz kararların bazen yerini bulmadığı oluyor.” Burada İsmet Bey’in dediği gibi, insanlardaki sosyal sorumluluk bilincinin oluşması gerek, her bireyin kendi sosyal sorumluluklarını bilmesi ve bunun üzerinde çalışması gerek yani “Ne yapabilirim? Ben duymam, görmem, bilmem.”i oynamaması gerekiyor. Bunun için de “mahalle” kavramı aslında Türk gelenek, göreneklerine çok uygun bir kavram.

Geçenlerde 2-3 kez denk geldim, geç vakitlerde gidince televizyon kanallarına bastığımda, bir mizah programı desem, mizah programı da değil ama hangi kanal olduğunu hatırlamıyorum, bir program yapıyorlar. Bir senaryo yazılıyor, bir denk geldiğimde, küçük bir çocuk aşırı kilolu, annesi ona sürekli sözlü şiddet uyguluyor, “Şişmansın, yeme. Çirkinsin, obezitesin.” ve garson geliyor “Bunları yeme, sen çok şişmansın.” diyor ama bu, bir senaryo, oyuncular oynuyor bunu. Hangi program olduğunu bilmiyorum. Dışarıdaki insanların buna tepkisini ölçüyorlar programda. İlk başta herkes yönünü değiştiriyor, kalkıyor, masasını değiştirenler var, restoranı terk edenler var ama bir tanesi kalkıp da “Sen ne biçim konuşuyorsun, bu çocuğa böyle deme, çok yakışıklı bir çocuk.” diye bir şekilde müdahale ettiğinde diğerleri de başlıyor müdahale etmeye ve bu, ön plana çıkarılıyor. Yine aynı programda bir denk geldim başka bir gün, kör biri, yine bunlar spontane yapılıyor, ayarlanıyor.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Hatırla o zaman, hangi programdı?

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Bilmiyorum, çok geç vakit gidiyoruz burada biliyorsunuz, tararken...

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – TRT 1’de bir tane var eğitici.

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Belki, programı bilmiyorum.

Kör adam alışverişe geliyor, görmeyen, parayı veriyor. Kadın diyor ki: “5 lira verdin.” 50 lira veriyor, biz onu görüyoruz. “Üstünü veriyorum.” diyor, üstünü de eksik veriyor. Görmediği için o bilmiyor. Sıradakilerin hepsi kimi yönünü değiştiriyor gidiyor, kimi kasayı değiştiriyor gidiyor ama bir tanesi müdahale ediyor, “Dur, ne yaptın, o öyle değil, bak, eksik verdin. Lütfen bir görevli gelsin.” diyor kasiyeri uyarmak için. Tabii, buradaki sosyal sorumluluk.

Orada hani şiddeti gören kadın da, şiddet uygulayan kişi demiyor ki “Ben sana geleceğim yarın, dayak atacağım.” O da “Aa, bana yarın dayak atacakmış, polise haber vereyim, gelsin beni korusun.” falan, böyle bir şey olmuyor. Bunlar tamamen hızlı gelişen ve o yüzden bireylerin bu işe sahip çıkması gerek yani toplumun bu işe sahip çıkması gerek, mahallelinin, komşusunun, hiç tanımadığımız insanın, ona yönelik kanun da çıkarttık. Bu konuda mahalle kültürünün bilinçlendirilmesi ve bu işe sahip çıkması konusunda mutlaka destek verilmesini düşünüyorum çünkü zihinsel dönüşüm budur. Yani, bizim gerçekten kültürümüzde olan şeyi böyle uygulamaya geçirmemiz gerek diye düşünüyorum. Tabii, diğerlerini atlamamız gerek, kanunları çıkaracağız, kolluk kuvvetleri ona göre önlemler alacak, Adalet Bakanlığı ona göre önlemlerini alacak. Her şey yapılacak ama sosyal sorumluluğumuz da asla unutmamız gerek.

Bunu söylemek istedim.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yüceer, buyurun, siz bir şey ilave etmek istiyordunuz.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Sayın Başkan, şimdi, aslında bu konunun bu kadar uzun konuşulması gerçekten iç açıcı hem de bu Komisyonunda yani kadına şiddeti konuşuyoruz. Her gün 3-5 kadın acımasızca katlediliyor hem de sizin de tam ifade ettiğiniz gibi “namus” adı altında, “gelenek” adı altında, işte yerine göre “din” kisvesi altında -dün de konuştuğumuz bunu- diğer, işte “Töredir, namustur.” diye katledilirken yani şimdi Komisyonunda biz kadına şiddeti konuşacağımıza, bir saattir, iki saattir namusu konuşuyoruz ve namus gibi... Yani, namus herkese göre değişir, bana göre farklıdır, size göre farklıdır, topluma göre değişir, mahalleye göre değişir...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Namusu konuşmuyoruz ama.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ben konuşayım, konuşmamı bitireyim Hocam lütfen, müsaade edin.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 19

...topluma göre değişir, bölgeye göre değişir ve biz mahallenin namusu üzerinden kadın şiddetini önlemeyi konuşuyoruz. Bakın, mahallenin namusu üzerinden yani bu ifadelerle konuşuyoruz. Mahallede, Allah aşkına yani o evde şiddet uygulanıyor da diğerinde uygulanmıyor mu? Tabii ki bir sosyal bilinç çok önemli ama bunları bu kadar uzun uzun konuşacağımıza ve bunu namus tanımı üzerinden, hem de mahallenin namusu... Bizim filmlerden hatırlarız mahallenin namusunu, bizim geleneklerimizde vardır, doğru. "Mahallenin namusu" adı altında tam tersi kız çocuklarına, genç kadınlara hani nasıl baskı uygulandığını filan gayet iyi biliyoruz ve bu kisveler altında o çocukların şiddete uğradığını, katledildiğini de çok iyi biliyoruz. Sosyal bilinç, komşuluk ilişkileri, bunlar farklı kavramlardır. Mahallenin namusu üzerinden kadına şiddeti önlemeyi iddia etmek yani tam da bizim hani karşı durduğumuz noktada bile bile lades demektir ve bu kadar uzun konuşmayı da bu Komisyonunda bir cümle üzerinden, birimizin ettiği, hiç kimse fark etmez, bu kadar uzun konuşulmasını, tekrar tekrar konuşulmasını da gerçekten garipsiyorum işin açıkçası.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Sabahtan beri namusu konuşmuyoruz ama hayır.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Bu kadar zamanımız yok dedik, alelacele işte Komisyonu topluyoruz, her gün uzun mesai harcıyoruz. Yani, amacımız burada nedir? Gerçekten akıl tutulması diyorum ben, başka bir şey değil şu an yaşadıklarımız.

BAŞKAN – Ben de kolektif akıl diyorum.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Hiç öyle değil, hiç öyle değil, akıl tutulması.

BAŞKAN – Akıl tutulması olarak görmüyorum bunu, çok değerli Komisyon üyelerine haksızlık diyelim en kibarından.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Bence şiddete uğrayan kadınlara haksızlık bu kadar uzun konuşmak.

BAŞKAN – "Mahalle namusu" kavramını hiçbirimiz kullanmadık, "mahalle namusu" kavramı üzerinden hiç gitmedik, siz hiç konuşulmayan bir şeye cevap verme üstadısınız.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ama hayır, İsmet Bey'in kendi açıklaması.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Yok, yok.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – "Namus" kelimesi hiç geçmedi.

BAŞKAN – Sayın Uçma, buyurun.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum Sevgili Başkanım ve arkadaşlar. Başta Başkanım olmak üzere katkı veren diğer bütün arkadaşlara çok teşekkür ediyorum.

Çünkü, bana göre daha az konuştuk Sevgili Vekilim. Biz şimdi hakikaten kangren hâline gelmiş toplumsal bir sorunu çözmeye çalışıyoruz, bir yığın arayışlar içindeyiz. Bütün arayışlar olmalı, bütün unsurlar devreye sokulmalı. Ahilik örneğinde verdiğim gibi, bu bizim kadim medeniyet kültürümüz, modernize edilerek, çağa taşınarak adına şu ya da bu denerek, her neyse, bundan bir tecrübe oluşturulup bunun bu yaklaşımları, bu şiddeti önlemeye katkı verebilir mi veremez mi? Bütün meselemiz bu. Verebilir, geçmişte güzel örnekleri var. O bahsettiğiniz filmler mahallenin kültürüyle çelişen insanların senaryolaştırdığı filmlerdir. Biz medyayı o yönüyle hepimiz biliriz, siz de çok defa şikâyetçi olmuşsunuzdur haklı olarak ama yapsınlar, onların özgürlükleri.

Şimdi, mahallenin namusunu cinsellik olarak almayı anlayamıyorum arkadaşlar. Yani, Binnaz Hocam'a da ayrıca teşekkür ediyorum ama galiba Sevgili Vekilim, onu cinsellik olarak aldınız ya da...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Namusu siz kadının bedeni üzerinden tariflerseniz nasıl alayım bunu?

İSMET UÇMA (İstanbul) – Hayır, hayır, şimdi, bakınız, başında şöyle söyledim, dedim ki: "Mahallenin namusu" kavramı bizde bir halk deyişidir." Tıpkı armut dibine düşer, işte üzüm üzüm bakarak kararır vesair bir sürü şimdi ben size yüz tane sayabilirim.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama cinsellik vardır o işleyişin içinde.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Nedir mahallenin namusu? Mahallede birisi mağdur ve hastaysa, öteki komşunun haberi yoksa, o mahalle o sorunu çözmemişse, hasta tedavi edilmemişse bu, mahallenin namusudur. O mahallede birisine tasallut edilmişse, birisine şiddet uygulanmışsa, buna engel olunmamışsa, bu ortadan kaldırılmamışsa bu, mahallenin namusudur. Bunu lütfen böyle algılayalım. Siz, bunu salt -arkadaşlarımın da aklarına sığınıyorum yani bağışlasınlar, bu tabirleri belki benim sık kullanmam uygun olmaz- cinselliğe münhasır kılarak algılamak hem kavramın tarihe adanmışlığına haksızlık olur hem...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Bu size ait bir tanım değil ki İsmet Bey.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Onu söylüyorum, tarihe adanmış diyorum.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Kadın bedeni üzerinden namus tarifi tanımlanıyor.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Efendim, hayır, dikkat ederseniz...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Sizin dediğiniz de tam tersi işte "mahallenin namusu" kavramıyla...

İSMET UÇMA (İstanbul) – Değil efendim ama ben sıralıyorum. Mesela, mahallede yetim bir çocuğun başını okşamak, yetimi barındırmak...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 20

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Başka şeylerden bahsediyoruz çok.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Hayır, hayır, şimdi, bir bölüğün, bir mahallenin namusu diye tarihe adanmış, kavramsallaştırılmış bu deyişle ifade edilen budur Sevgili Vekilim, bu, cinsellik değildir.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Siz öyle ifade etmiş olabilirsiniz.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Hayır, hayır...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Bu toplumda geçmişten bugüne ifadeler hiç bu yönde değildir.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Efendim, değilse, varsayın ki...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Bunun, çok da tehlikelidir bu konunun burada bence böyle ifade edilmesi, çok da yersizdir, gereksizdir. Anlattığımız şeyler içerik olarak evet, doğrudur, hepimizin arzu ettiği şeylerdir.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Eyvallah.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – O ayrı bir şeydir ama bunun bu Komisyonunda, kadına şiddeti konuştuğumuz yerde namus üzerinden...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Siz yanlış anlıyorsunuz, siz çok yanlış değerlendiriyorsunuz.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Bakın, arkadaşlar, peki, şöyle diyelim, “mahallenin onuru” diyelim. Sevgili Vekilim, tırnak içinde...

BAŞKAN – Ben bu tartışmaya müdahale ediyorum. Kifayetimizakere diyorum, oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

Bu konuda çünkü ilerlememiz lazım, saat iki buçuk. Sadece “namus” kavramı üzerinden olan tartışmanın noktalanmasını rica ediyorum.

Sizin konuşmalarınızın birçoğu kayıtlara geçmedi, mikrofonunuz kapalıydı çünkü, basılmamıştı.

Sayın Uçma, lütfen toparlayalım ve karşılıklı bir tartışma alanına dönüştürmeyelim bunu.

Buyurun.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum.

Bunu ayrıca konuşuruz Sevgili Vekilimle.

Efendim, şimdi, biraz önce Hâkime Hanımefendi de ifade ettiler, işte, dün de konuştuk, bu hususların, bu sosyal yaraların sarılabilmesi için anlıyoruz ki toplumda ne kadar enstrüman varsa devreye sokulması gerekiyor. Okul, cami, üçüncü sosyal mekânlar, paylaşılabilceği mekânlar, işte, mahalle, adli kararlar üzerinden -Başkanım da söyledi- saha çalışmaları, bu mekanizmalarda bunların değerlendirilmesi. Bazen istisnai şeyler olur, suimsal emsal teşkil etmez, biz numuneyiimsal peşinde koşuyoruz, iyi örnekleri toplumun geneline göstermek istiyoruz. Yani, toplumumuzun hepsini veri olarak iyi örnek kabul ediyoruz ama içerinden kimi bu tür hâllere düşenleri için de mahallede, mevzi yerlerde numuneyiimsal olgular olsun ki onlar birbirinden karşılıklı etkilesinler istiyoruz. İşte, biraz önce de ifade ettim yani yoksul birisi varsa, hasta birisi varsa ve benzeri konularda bir mağduriyet varsa, mahalle bunu ortadan kaldırmıyorsa ya da işte bakkala gittiğinizde “A, siz cenazede yoktunuz, falanca vardı, falancanın cenazesi vardı.” dediğinde adamın dizlerini dövdüğünü görürsünüz ya da mazereti, şehir dışındadır, başka yerdedir. Niye? O, mahallesinin cenazesidir. İşte, mahallenin onuru, namusu dediğimi ben bunun için söylemişim.

BAŞKAN – Hâkime Hanıma soru olacaksa onları da alalım.

Buyurun.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Peki, ben bitireyim.

BAŞKAN – Sonra tekrar döneriz.

İSMET UÇMA (İstanbul) - Sonra tekrar sorularımızı yöneltiliriz.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Kavuncu, buyurun.

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Aslında, zannediyorum, iletişim dilimizde bir sorun var. Daha doğrusu, aynı şeyleri savunuyoruz galiba ama farklı ortam, farklı yerlerle ilişkili bilgiler verdiğimiz için...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – “Namus” kelimesi problemlidir.

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Evet yani bununla ilişkili herkes o kelimesinin savunmasını yaparak bunun arkasını, içini doldurmaya çalışıyor çok. Bunun üstünde durulması gerektiği kanısında değilim çünkü tarafların hiçbiri mahallenin bıçkın delikanlılarına bu işi emanet etme taraftarı yönünde bir konuşma yapmış da değil. Ama çok bilinen bir gerçek var yani biz Anadolu’da yaşıyoruz. Yani bir sıkıntı veya sorun olduğunda önce aile büyükleri gelir, etraftan insanlar gelir, birtakım iletişim kurmaya çalışırlar. Büyük şehirlerde bu belki erozyona uğramış olabilir, sadece bu anlamda değil, kadın, erkek, aile ilişkisi konusunda değil, yani bugün çoğu aile karşı kapı komşusunu tanımaz durumdayken hani belki daha hayatında selam vermemişken diğer bir konunun çözümüne nasıl müdahil olabilir? Ama bunu bir geliştirme ihtiyacı olduğu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 21

da muhakkak. Her türlü enstrümandan yararlanıyoruz. Önemli olan, bu enstrümanı yani elimizdeki bu değerleri, bu imkânları nasıl kullanabileceğimizi bir sistematize edelim, yani mevzuata nasıl dercedilebilir, bunlarla ilgili tartışmayı birlikte yapalım. Bunlara sakıncalı ve sıkıntılı olabilecek olan yollarda nasıl önlemler alınır, bunları konuşalım; boksa yani bugün medyanın da belki magazinleştirdiği haber üzerine o noktada çıkan bir anlam burada asla hiç kimse tarafından ifade edilmiyor. Ben bunu bir kez daha zikretmek istedim.

Bir de Sayın Hâkime Hanım'a çok teşekkür ediyorum. Ben bir kısmında diğer komisyon görevim olduğu için bulunamadım ama bu yasada, bu diğer komşulara verilen yetki ve hak artı olarak neyi kapsıyor? Yani böyle bir anlaşmazlığın, sıkıntının veya kadına şiddetin giderilmesinde bir komşu nasıl artı haklara sahip olduğu, nedir yetki alanı, bunu sormak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Şimdi, kanunda düzenlenmiş ihbar; şiddet olduğunu duyan herkes kolluk kuvvetlerine ihbarda bulunabilir, hiçbir sınırlama yok. Komşu da şiddet... Uygulamada da var, kendisi haber vermiyor ama komşusu telefon ediyor, "Komşumda, yandaki dairede şiddet var." diyor, kolluk da müdahale ediyor. Pek çok örneği var. Kanunda böyle bir engel yok.

Ben bir şey daha söylemek istiyorum, onu unuttum: Bu kanunun en büyük eksiği, bence, biz hep mağdur odaklı düşünüyoruz, bir de fail odaklı düşünmemiz gerekiyor. Şimdi Hollanda örneği görmüştük, mesela şiddet vakası olduğu zaman iki eşi de alıyorlar. Bir kurumları var, yarı devlet, yarı STK, kilise var, bir ismi de var, şimdi hatırlamıyorum. Bir kere, gözaltına alınıyor şiddet uygulayan ve onun ne sorunu var, onu araştırıyorlar ayrı ayrı yerlerde, bir arada değil. Alkol problemi mi var, uyuşturucu mu, işsiz mi, öfke kontrol problemi mi var, uzmanlar tespit ediyorlar ve yirmi sekiz güne kadar gözaltı kararı veriyorlar ve araştırıyorlar. Tekrarı engellemek istiyorlar çünkü şiddeti bir kere uygulayan dosyalardan, vakalardan, mesleki tecrübeden de tekrar uyguluyor. En büyük amaçlarından biri tekrarı engellemek.

Bizim kanunumuzda bu eksiğin olduğunu düşünüyorum. Öfke kontrolü varsa gidip öfke kontrolü tedavisi yapılmalı. Kanunda var bunlar, aslında yazıyor ama bunu yapacak kurumlar yok. Mahkeme bu konuda rahatlıkla tedavi için karar verebilir, işsizse iş bulunabilir.

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Yani psikiyatri muayenesine gönderebiliyor musunuz?

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Gönderebiliyoruz. Tabii hastaneye tedavi için, alkol bağımlıysa gönderiyoruz ama onun infazına biz bakmıyoruz. Gitmek istemiyorsa gitmiyormuş. Biz o kararları veriyoruz.

Bence bu kanundaki tamamlanması gereken ve şiddeti azaltması gereken en önemli şeylerden biri de failin, sanığın tedavi edilmesi. İşsizse, ekonomik sıkıntıyla o şiddetin temelinde yatan onun ortadan kaldırılması ya da başka problemi varsa, dediğim gibi alkol bağımlılığı, uyuşturucu bağımlılığı -ki son derece yaygın- varsa onların tedavi edilmesi, tekrarını engellemek. Kendisi için de. Aslında hep mağduru düşünüyoruz ama sanığın da topluma yeniden kazandırılması için, kendisi için, işsizse iş bulması. Yani bazen yazdığımız, Ankara'da tek tük de olsa mesela temelde işsizlik yatıyorsa, ekonomik problem, mesela Büyükşehir Belediyesine yazılan kararlar var, "Bunu işe yerleştir." diyen ve sorunun ortadan kalktığı olaylar var. Çünkü çok bir sınır getirilmemiş hâkime. Ama çok kötü kararlar da var, yani ben hep anlattım, iyi uyguluyoruz, iyi uyguluyoruz ama çok kötü verilen kararlar var. Bakın, gerçek 4320 zamanındaydı, Kastamonu'da bir hâkime hanım karısına şiddet uygulayan bir adama "Ben kararımı seviyorum." diye boynuna bir yazı astırıp sokaklarda dolaştırttı küçük bir kasabada. Verdiğimiz kararların insan haklarına aykırı olmaması lazım. Mesela Ankara'dan "Dişini fırçala, banyo yap." diye tedbir kararı verilen dosyalar oldu. Bunlar son derece kötü örnekler. Böyle kararlar da var.

Ama şiddeti önlemek için en önemli eksiklerden biri de tekrarını engellemek çok önemli ve sanığın da tedavi edilmesi, eksiklerinin giderilmesi, topluma kazandırılması da çok önemli. Yani o kurumlar gelirse şiddet çok azalacaktır diye düşünüyorum.

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Tam o noktada çok anahtar bir şey sormak istiyorum: Biz psikiyatrist danışmanlarımız olacak, uzmanlar, onlara da bu soruyu o yönüyle soracağız ama örneğin, yurt dışında belirli bir zaman diliminde kırmızı ışıkta 3 defa ceza alan kişilerin tekrar ehliyetlerine el konuyor ve bununla ilgili kaldırılması için bir psikiyatrik değerlendirme yapılıyor. Burada da zannediyorum buna yönelik bir psikolojik değerlendirme merkezi de var, Türkiye'de de var buna yönelik çalışmalar.

Şimdi, size göre, insan hakları yönünden ve hukuksal yönden öfke kontrolü, sosyal iletişim bozukluğu olduğunu düşündüğünüz, eğitim alması yahut da psikiyatrik bir değerlendirmeden geçmesi gerektiğini düşündüğünüz kişilerin yasal olarak zorunlu olarak buna gitmeleri, yani gönderilmeleri, infaz anlamında değil ama eğer yeniden hak elde etmek istiyorsa, yeniden evine dönmek istiyorsa bu eğitimi almasının ya da bu muayeneden geçmesinin koşul olarak konulmasına nasıl bakıyorsunuz?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 22

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Kesinlikle olmalı. Zaten veriyoruz ama dönüşümü yok, sıkıntımız o, dönüşümü yok. Yani var zaten, kanunda var, o hüküm var. Psikoloğa gitmesi konusunda, AMATEM’e ya da işte, öfke kontrolü konusunda kararlar da veriyoruz.

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Yani yasal olarak da bunlardan gelen raporları görme konusunda bir mevzuat oluşturulması sizin için önemli.

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Yani olursa iyi olur tabii, dönüşüm olursa takip ederiz o dosyaları.

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Peki, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Kaynarca, buyurun.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Benim bir sorum, bir önerim olacaktı. Zeynep Öksüzöğlü, öncelikle çok teşekkür ediyorum Hâkime Hanım’a. Gerçekten çok bilgilendirici, tecrübe ve cesaret yüklü örneklerin dolu olduğu... En azından kendi adıma çok faydalandım, öncelikle teşekkür ediyorum.

Sorum da tam bu son değindiğiniz konu başlığıyla ilgiliydi, o da şu: Aksayan yönlerle ilgili, kanunun aksayan maddeleriyle ilgili üç beş başlıkla sıralarsak mesela zorlama hapis kararı bir tanesiydi, Yargıtay yolunun açık olması, bu bir başkasıydı. Ama benim en çok üstünde durduğum, ortak bir mutabakat var mı diye. 8’inci maddedeki delil belge aranmaksızın koruma tedbiri kararı alınması yönünde. Niye? Çünkü verdiğiniz örneklerde de dosya geliyor önünüze ama bu dosyada tarafları görmüyorsunuz, farklı modeller... Yani acaba –ki o da var- adaletli olabilmek adına kaygı, karşı taraf, faili de bu anlamda... Hani, şunu yapıyor, şiddet asla affedilemez bir şey, ayrı bir konu ama bazen karşınıza anlattığınız örneklerde de gizli çok başka nedenler de çıkabiliyor. Bazen örneklerde kimliğini değiştirmenin arka fotoğrafında terörle ilgili nedenler çıkabiliyor, bazen arkasında yine sizin de verdiğiniz örneklerle ilgili başka şeyler çıkabiliyor.

O yüzden, sorum şu: Bu, özellikle 8’inci maddedeki delil belge aranmaksızın koruma tedbirinin farklılaştırılması. Çünkü adaletli olmak, vicdanen de huzurlu olabilmek adına bu çok önemli. Çünkü az önce ifade ettiğiniz çok rencide edici bir şey. Tamam, şiddet insan hakları ihlali ama üzerine bir şey asarak dolaştırmak da bir insan hakları ihlali. Yani bir süre sonra o insan o sokakta dolaşamaz, o mahallede olamaz, öfkesi ve beraberinde karşı şiddet devamı oluşur ama en önemlisi de sizin az önce ifade ettiğiniz gerçekliktir ki bu, tedavi gerektiren yani şiddet uygulayan kişi, kadın veya erkek -ki çoğunlukla erkek uyguluyor- bunun psikiyatrik ölçümleri, devamı... Yani başarıda her zaman, önce ön bir tedbir, arkasından çalışkanlık ve oluşturulan metot ama üçüncü ve en önemlisi de devam, takip ve kontroldür.

Demek ki bizim buradan çıkartabileceğimiz, sizin ifadelerinizle çıkartabileceğimiz en değerli sonuçlardan biri, takip ve kontrolde hangi bakanlığımız, hangi sistemle, belki de adını da kanun veya yönetmeliklerde de zorunlu kılarak... İşte o zaman önümüze istatistik veriler de çıkacak. Yani ailenin, boşanmaların veya bu tür olaylarda, alkol tedavisi görmüş bir bey belki bir süre sonra tedavi sonrası yuvasına, evlatlarına dönebilecek. Belki ifade ettiğiniz o çocuğunu göremediği için psikolojik bağımlılık nedeniyle yaşanmış başka bir gerçeklik olacak.

Dolayısıyla, direkt kadın odaklı bakmıyorum ben hiçbir zaman; insan odaklı, insan hakları... Yani, bana göre, üvey evladına şiddet yapan bir kadın, kayınvalidesine şiddet uygulayan, sevgilisine kocasını öldürten kadın; her biri bu anlamda bir vahşet uyguluyor. Dolayısıyla, insan odaklı baktığımızda, bu kontrol ve takipteki sistemde öneriniz bir, tekrar ediyorum, 8’inci maddeyle ilgili delil belge aranmaksızın koruma tedbiri alınmasıyla ilgili hâkimlerin özellikle bu konuda “Ha, şöyle olursa kanun çok daha bizim elimiz güçlenir ve biz daha adaletli olabiliriz.” diyebileceğiniz, madde değişikliği de yapabilmemizi de sağlayabilecek bir öneriniz var mıdır?

Diğer zorlama hapis kararı ve Yargıtay yolunun açık olmamasıyla ilgili açıkçası bir tecrübem yok. Onunla ilgili, bilemiyorum, tekrar bir öneri ve tespitiniz varsa almak isteriz.

Çok teşekkür ediyorum.

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Şimdi, ben teşekkür ediyorum.

Şimdi, temyiz yolunun açık olmaması, tabii, bu bir tedbir yasası. Hatta bu yasanın çıkmasına da... Kadının Statüsü Genel Müdürü Özlem Hanım vardı, onun bir deyişi var, “plaster yasa.” Kanayan yaraya bir bant yapıştırmak bu. Yani tabii, Yargıtayın iş yükünü biliyoruz, çok çok fazla, temyiz, zaman açısından çok uzun sürüyor Yargıtaydan bir dosyanın gelmesi. Karar kesinleşmeyince infaz edemezsiniz. Yani o, o zaman tedbir olmaktan çıkıyor, mahkûmiyet gibi bir şeye dönüşebiliyor. Hani temyiz yolunun kapalı olması, itiraza tabi olması aslında doğru bir şey bu yasanın mahiyeti gereği ama uygulama birliğini sağlamakta sıkıntı var. Onun da ancak uygulayıcıların eğitimiyle olacağını, uygulanabilirliğini... HSYK belki genelgeler yayımlayabilir, Bakanlık görüş bildirebilir, uygulama birliği o şekilde sağlanabilir diye düşünüyorum.

Şimdi, delil belge aranmaksızın... Dediğim gibi, o önleyici tedbirlerde aramak zorundayız. Ama diğer tedbirler... Yani sonuçları o kadar da ağır değil koruyucu tedbirlerin. Yani git, evden bir hafta, iki hafta, üç hafta uzak kal, işte öfkeler, sakinleşsin insanlar, insanlar sağlıklı düşünsünler. Yani onda delil belge aranmayabilir diğer tedbirler, 5’inci maddede

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 23

sayılan tedbirler. Onlarla ilgili delil belge aramaksızın... Yani bu tedbir olduğu için adaleti sağlamaya da çok o kadar bakmıyoruz. Çünkü iyi kötü bir ifade alınıyor, kolluk bir ifade alıyor. Bulursa iki tarafından ifadesini alıyor, anında müdahale etmişse. İki tarafı da dinleyince bir şeyler çıkıyor, sonuçta adaletli bir karar verebiliyorsunuz. Tek taraflıysa sıkıntı yaşıyoruz. Yani boşanma dosyasında karar vermek daha kolay çünkü dinliyorsunuz iki tarafı da ama bunda tek taraflı kararlar veriyorsunuz ve ağır kararlar veriyorsunuz. Yani o konuda biraz sıkıntı yaşıyoruz ama hâkimler şunu aştı: Yani "Bu tehdit iddiası varsa ben bu kararı veririm." Öbürünün, yani şiddetin verdiği mağduriyet evden biraz uzak kalmanın ya da ne bileyim, eşiyile, çocuğuyla bir ay görüşmemenin verdiği mağduriyetten daha ağır şiddete maruz kalmak. Onun için o tedbir karar verme yönünde eğilimimiz var ve o şekilde kullanıyoruz o eğilimi. Yani o mağduriyetler dengesi yaptığımız zaman, gerçek olmasa bile yani işte hani, tabii, karar verirken de her şeyi altı ay vermemek şartıyla, o da önemli.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Maksimum limit mi o?

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Maksimum limit o.

Bir hafta verirsiniz. Yani ifadelere bakıyorum ben, diğer arkadaşlarımın da çoğunluğu öyle uyguluyor. Ya, bakıyorum, diyor ki. "Eşim beni tehdit etti." İfadeyi okuyorsunuz, diyor ki: "Bana kızdı, 'Seni öldürürüm.' dedi." Daha önce diyor ki –aile içi şiddet formu var kolluğun düzenlediği- "Boğazımı sıkı mı? Daha önce şiddet uyguladı mı?" Aslında biraz veri var elimizde. İşte "Theddit etti mi? Theddit ettiyse kaç kere etti?" Onları yazıyor zaten, onlara bakıyorsunuz. Daha önce hiç şiddet yok mesela. O zaman işte altı ay vermezsiniz, bir hafta verirsiniz, sakinleşirler insanlar. Ama öbür tarafta rapor var, geliyor, dayak yemiş çok kötü, işte kolunda morluk, bacağına morluk, gözünde morluk; o zaman veriyorsunuz üç ay, dört ay. Silahla vurmuş, bıçaklamış... Yani o olayın özelliğiyle... Bir de o kolluğun düzenlediği form, o çok da geliştirildi, başta o kadar nitelikli değildi. Karşılıklı da görüşerek onlar da kendi çalışmalarıyla birlikte onu geliştirdiler. Yani sıfır veriyle de gelmiyor aslında bize. Şöyle sıfır veriyle gelebilir: Kendisi bizzat mahkemeye değişik iş, esasında kendisi de müracaat edebiliyor.

O zaman sadece bir dilekçe geliyor. Ama inanım, o dilekçelere bile veriyoruz koruma kararı. "Eşim beni tehdit etti, beni öldüreceğini söyledi. Ben doktora gitmedim, rapor almadım, bana şiddet uygulandı." diyor. Onlara bile veriyoruz koruma kararları. Yani o kararları, kimlik bilgisinin değiştirilmesi, kimliğinin değiştirilmesi gibi, iş yeri değişikliği, aile konutu şerhi verilmesi konularında, o konularda koruyucu tedbir kararlarından delil belge aramaksızın... Yani o maddede bir değişiklik... Kolluk tarafından verileceklerde delil belge aranmaz, hâkim tarafından verileceklerle ilgili hiçbir şey yazmasanız zaten araştırır onu hâkim. Yani orada bir ayırım yapmak gerekir, o ayırım yapılırsa kafa karışıklığı tamamen ortadan kalkar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sizin ilave etmek istediğiniz bir şey var mı Tülay Hanım?

Tülay Hanım, İstanbul Milletvekilimiz, Sayın Kaynarca, buyurun.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Ben az önceki konuşulanlarla ilgili en son söylediğinizi, az önce Canan Hanım da ifade etti ya, en başta tartışıyor oluyoruz diye eleştirdi. Ne dediniz en son? "Basımın, medyanın dili." Bu Komisyon günlerdir çalışıyor ve çok güzel bir performansta ve çok güzel verileri toplayarak emek veriyor. Hiç basına gündem olmadı bu çalışmalarıyla, çözüm odaklı çalışmalarıyla. Ama tartışma ve polemik üretecek bir kelime üzerinden gündeme taşındı. Dolayısıyla, sizin en son uyarınızı belki de en başa taşıyarak az önceki kamu spotu hâline getirilebilecek söylemi de ciddiye alıp biz medya sektöründeki arkadaşlarla bunu da bir öneri hâline sunarak her şeye çözüm odaklı bakalım diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Derya Bakbak, buyurun.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Ben çok uzatmak istemiyorum aslında ama bu "mahallenin namusu" konusunu, orada bahsedilenin namus meselesi olmadığını... Toplantının ilk başında milletvekili arkadaşlarımızdan bir tanesi kanunlar anlamında çok ciddi çalışmalar yapıldığı ama toplumsal olarak bizi toplumda bunun yerinin değişmesi gerektiği, bakış açılarının değişmesi gerektiği şeklinde bir konu dile gelmişti. Ben burada da aynı konunun söz konusu olduğunu, genel anlamda dünyanın ve toplumun çok değiştiğini, bugün mahallelerin yanı sıra yüksek binaların yer aldığını, kat kat binaların ve dairelerin yer aldığını fakat olayın bütününde tüm dünya olarak aslında şiddet olayına güzel bakılmayan, bunu uygulayan kişiye o evin kapısından çıkarken o kişi gerek apartmanda, asansörde karşılaştığında gerekse mahalleden çıkarken o kişiye hoş bakılmadığının, toplumsal olarak bu değişimin ve dönüşümün içerisinde bulunmamız gerektiğini düşünüyorum. Nasıl ki bir, on yıl öncesinde sigaraya bakış açısı toplumda farklıydı, ülkemizde, bugün daha farklı bakılıyor. Tabii, kriterleri çok çok farklı, mukayese etmeyi tamamen doğru bulmuyorum ama yani bakışların değişmesi gerektiğini, bakan gözlerin, insanların düşünce yapılarının, zihinlerin bu konuda değişmesini ve asansörde o kişiyle karşılaşıldığında komşusunun yüzüne bakamaması gerektiğini düşünüyorum. Bu anlamda genel değişimin önemli olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 24

Bizler, bir de tabii, bütün Türkiye'yi sadece İstanbul, Ankara, İzmir'den ibaret zannetmemeliyiz. Bizim çok şükür ki hâlâ kişinin kişi üzerinde, toplumun kişi üzerinde birtakım baskılarının, sözlerinin etkili olabildiği yaşamlar da var, iller, ilçeler var. Eğer oralarda bile bir nebze olsun işlerse, tek bir kadın dahi olsa, tek bir çocuk bile olsa, tek bir aile bile olsa ben şahsen kendimi iyi hissederim. O yüzden biz yurttaş olarak, komşu olarak, mahallenin bir sakini olarak bu sorumluluğu alalım diyorum.

Eğer kimse bir şey ilave etmeyecekse ben Hâkime Hanım'a çok teşekkür ediyorum. Uzun bir müzakere bölümü oldu ama ben gerçekten çok yararlandım. Sizinle Komisyonun tamamlanmasına kadar çalışmamız zaten devam edecek.

Ankara Aile Mahkemesinden Hâkim Zeynep Öksüzoğlu, çok teşekkür ediyorum.

Saat 14.15'e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.50

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 25

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.20

BAŞKAN: Alev DEDEGİL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Vural KAVUNCU (Kütahya)

SÖZCÜ: Sevd e BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş)

KÂTİP: Mehmet Kerim YILDIZ (Ağrı)

-----o-----

BAŞKAN – Komisyon toplantımıza kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Gündemin 2’nci maddesindeyiz.

Sağlık Bakanlığı Kamu Hastaneleri Kurumu Numune Hastanesi kriz merkezinde görevli Psikolog Sayın Ayça Balkanlı’yı dinleyeceğiz.

Buyurunuz.

TÜRKİYE KAMU HASTANELERİ KURUMU TEMSİLCİSİ AYÇA BALKANLI – Saygıdeğer milletvekilleri, Komisyon Başkanım ve değerli uzman arkadaşlarım; ben bugün size kadına yönelik şiddet konusunda kadınların ilk başvurduğu birim olan kamu hastanelerine bağlı acil servislerde neler yaptığımız konusunda bilgi vermek istiyorum.

Yirmi yıllık bir görev sürem ve bu yirmi yılın içinde son yedi yılım acil serviste bu krize müdahale biriminde çalışıyorum. Krize müdahale birimi hem intihar vakalarına, intihar girişimiyle gelen vakalara hem de kadına yönelik şiddet vakalarına bakan bir birim. Kadına yönelik şiddetle ilgili 2009 yılında Sağlık Bakanlığı bünyesinde halk sağlığı il sağlık müdürlüğünün düzenlemiş olduğu “Aile İçi Şiddetle Mücadelede Sağlık Personelinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler” konulu bir eğitim çalışması yapılmıştı. O eğitim çalışmasına katıldıktan sonra 2010 yılından itibaren acil servislerde kadına yönelik şiddet konusu ele alınmaya başlandı. Bu doğrultuda, ben size acil serviste, şiddete uğramış kadınlara neler yaptığımız hakkında kısaca bilgi vermek istiyorum.

Acil servisler şiddete uğramış kadınların ilk başvuru yerlerinden biridir. Şiddete maruz kalan kadınlar acil servislere üç şekilde başvurumaktadırlar. Doğrudan kendi istekleri doğrultusunda polis merkezi aracılığıyla polis nezaretinde getirilebiliyorlar ya da çok ciddi yaralanmaları varsa 112 acil ambulans hizmetiyle hastanelerin acil servislerine ulaşabilmekteler. Şiddete uğramış kadınlarımızın hastaneye başvurmada bu olaylar kişinin tamamen kendi iradesi dışında gerçekleştiği için, bir başkası tarafından zarar gördüğü anlaşıldığında genelde adli vaka olarak değerlendirilir ve adli vaka olarak değerlendirildiğinde işin içine birçok kuvvetin ortaklaşa çalışması gerekmektedir.

Şiddet mağduru kadınlarımız hastanelerimize başvurduğunda her zaman öncelik sırasına tabidirler, ilk önce onların işlemleri ele alınıp kadınlarımızla ilgili çalışma yapılır. İlk müdahale bir hekim tarafından yapılmaktadır. Hekim tarafından, şiddete uğramış kadının vücudunda herhangi bir travma var mı, yok mu o belirlenir ve bunun doğrultusunda gerekli görülen laboratuvar tetkikleri, radyolojik tetkikler yapılır ve eğer doktorun eğitim alanı dışındaysa gerekli konsültasyonlar istenerek mağdur kadınımızın bir an önce tedavi altına alınması sağlanır. Bu tedavi sonrasında bir rapor düzenlenerek bu rapor üzerinde şiddete uğramış kadınla ilgili muayene bilgileri kaydedilir. Eğer, şiddete uğramış kadın yatarak tedavi görecekt durumdaysa gerekli servisle iletişime geçilerek şiddet görmüş kadınımızın servislere yatırılması sağlanır. Eğer kadın şiddet görmüş fakat çok ciddi bir durumu yok fakat “Ben hastanede kalmak istemiyorum, yatış istemiyorum, evime dönmek istiyorum.” diye bir talebi varsa bu talep doğrultusunda yine aynı şekilde işlemleri yapılır fakat gerekli bilgileri alındıktan sonra –dediğim gibi- benim servisim olan krize müdahale birimine yönlendirilir ve burada kadınlarımıza ilk önce, “aile içi kayıt formu” dediğimiz bir formumuz var, bunu doldurturuz. Burada, kadınla ilgili bütün gerekli bilgiler, işte ne şekilde bir şiddet görmüş, ilk defa mı bu şiddetle karşılaşmış, daha önce de karşılaşmış mı, eve dönmek istiyor mu, istemiyor mu; peki, eve döndüğünde kendisini tehdit eden bir unsur var mı, silahla ya da herhangi bir sözle tehdit var mı, bunu öğrenip o doğrultuda kadınımızı yönlendirme aşamasına geçiyoruz. Kadınımızın eğer gerçekten hiçbir bilgisi yoksa bu konuyla ilgili, onun nerelere başvurabileceği bu konuyla ilgili o şekilde çeşitli bilgilendirmeler yapılır, savcılığa başvurabilir, polise başvurabilir, barolarımızın bu konuyla ilgili çok güzel çalışmaları var, oralar yönlendirebiliyoruz. Her şeyden önemlisi, bu konuyla ilgili psikolojik destek almak istediklerinde bizimle direkt iletişime geçmeleri konusunda bilgilendirme yapıyoruz. Her ayın sonunda bu kadınlarımızı, o ay içinde başvuran kadınlarımızı tekrar arayarak “Ne oldu? Ne yaptınız bu konuyla ilgili? Hâlâ aynı evde misiniz? Boşanma aşamasına mı geldiniz yoksa şikâyetle bulunup uzaklaştırma kararı aldınız mı?” diye bir geri dönüşüm alıp bunu forma hâline getirip Sağlık Müdürlüğü Ruh Sağlığı Şubesine gönderiyoruz. Bunun dışında, eğer gerçekten şiddet riski yüksek ve devam edeceği düşünülüyorsa hastanemiz bünyesindeki sosyal hizmet uzmanlarından yardım isteniyor ve polis nezaretinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı kurumlara yönlendirilmesini sağlıyoruz.

BAŞKAN – Bu kadar mı?

TÜRKİYE KAMU HASTANELERİ KURUMU TEMSİLCİSİ AYÇA BALKANLI – Bu kadar, evet.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bu konuda söz isteyen Sayın Binnaz Toprak.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 26

Buyurun.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Şimdi, biz kaç zamandır konuşmalarda hep kadına yönelik şiddetle ilgili yeterince bilgi olmadığını vurguluyoruz. Siz dediniz ki: “Form doldurtuyoruz, hatta şiddetin şeklini soruyoruz, ne tür şiddet gördüğünü bu formda belirtiyor. Daha sonra da arayıp ne yaptığını da soruyoruz, mahkemeye başvurup başvurmadığını, polise gidip gitmediğini.” vesaire... O zaman elinizde epey bir bilgi olması lazım, değil mi? Yani bu formları herhâlde sonra yırtıp atmıyorsunuz, birikiyor. Yani mesela, bu formu doldurduğunuza göre, şimdiye kadar sizin çalıştığınız birime kaç kadın başvurdu? Oradaki şiddet türleri neymiş yani tabancayla mı, bıçakla mı, sözle mi, hakaretle mi, dayak mı, nedir? Madem, bu soruları soruyorsunuz... Daha sonra, neler yapıldı? Herhâlde onun da kaydı kuydu var, değil mi?

TÜRKİYE KAMU HASTANELERİ KURUMU TEMSİLCİSİ AYÇA BALKANLI – Evet.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Kadını aradığınızda, ne yaptığınızı sorduğunuzda onu da bir yere kaydediyorsunuz yani bir dosya tutuyorsunuz bunlar hakkında.

TÜRKİYE KAMU HASTANELERİ KURUMU TEMSİLCİSİ AYÇA BALKANLI – Evet.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bu dosyaların sizde olması gerekir.

TÜRKİYE KAMU HASTANELERİ KURUMU TEMSİLCİSİ AYÇA BALKANLI – Var.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Peki, onu sistematize edip yani buradan bir istatistik çıkarmaya hiç çalıştı mı sizin biriminiz?

TÜRKİYE KAMU HASTANELERİ KURUMU TEMSİLCİSİ AYÇA BALKANLI – Halk sağlığı bunu çalışıyor zaten. Ben halk sağlığına gönderiyorum, bu konuda istatistiği onlar tutuyorlar. Benim kendi birimim değil ama halk sağlığı istediği için buna Sağlık Bakanlığına bağlı...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Yani nereden bulacağız mesela o istatistikleri? Tuttuklarına göre herhâlde İnternet üzerinden bulabiliriz, değil mi?

TÜRKİYE KAMU HASTANELERİ KURUMU TEMSİLCİSİ AYÇA BALKANLI – Tabii ki.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bunun verir misiniz şeyini?

KATILIMCI – Halk Sağlığı Kurum Başkanlığıyla bir irtibata geçmenizi...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Affedersiniz ama ben sıradan bir vatandaş olarak bu bilgileri edinmek istesem ille de kurumun başkanını mı arayacağım? Günlerce cevap alamayacağım, sekreter sekretere aktaracak ya da hiç telefona cevap verilmeyecek. Yani bu bilgilerin İnternet üzerinden herkese açık olması lazım. Yani, kadına karşı şiddetle ilgilenen akademisyenler de var, sivil toplum örgütleri de var, siyasiler de var, büyük bir ihtimalle halktan vatandaş, romancı bile ilgilenebilir böyle bir roman yazacak veya senaryo yazacak olsa. Yani, bu bilgilerin... Bütün problem burada. Şimdi, kaç gündür biz dinliyoruz değişik kurumlardan gelen kişileri ama gerçekten de neredeyse doğru dürüst elle tutulur bilgimiz yok. Yani kaç kadın şiddet görüyor, bu şiddet türleri nedir, sebebi nedir, kavga mı etmişler, durduk yerde sarhoş olmuş, öyle mi dövmüş? Mesela, ne bileyim, atıyorum. Dolayısıyla yani madem ki bunların kaydı tutuluyor, aslında bu istatistiklerin de açık olması yani herkes tarafından ulaşılabilir olması lazım. Anladığım kadarıyla öyle değil, oradan da sorun çıkıyor. Ben bunu belirtmek istemişim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bir cevabınız olacak mı?

TÜRKİYE KAMU HASTANELERİ KURUMU TEMSİLCİSİ AYÇA BALKANLI – Bu konuyla ilgili sağlık müdürlüğünde çalışan arkadaşım cevap verebilir diye düşünüyorum ama çünkü istatistik konusunda onlar...

BAŞKAN – O zaman şöyle yapalım: Soruları not edelim, ondan sonra ben sizin kendi aranızda kim cevaplayacaksa tek tek söz vereyim çünkü böyle usul olarak karışık olacak.

Sayın Hülya Güven, buyurun Hocam.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Teşekkür ederim Başkan.

Şimdi, bu şiddete uğramış kadınlara -veya bunlar erkek de olabilir- form doldurduğunuzu söylemişsiniz. Peki, çekinmiyorlar mı yani birdenbire karşısına gidip de kadınlara “İşte biz bu formu doldurtmak istiyoruz.” dediğiniz zaman bir sorun yaşamıyor musunuz, onu merak ettim.

Bir de, aslında tüm kayıtlar, sağlık kayıtları MEDULA sisteminde işleniyor. Bu kişilerle ilgili, şiddete uğrayan kişilerle ilgili olarak MEDULA’da bir sayfa var mı, yoksa dosya üzerinde mi kalıyor, elinizde kâğıt üzerinde mi kalıyor? Bir de onu merak etmişim. Eğer MEDULA sistemine giriyorsa o zaman kimlik numarası girildiği yerde tüm bilgileri de ortaya çıkacaktır, gizlilik ortadan kalkmış olacaktır. Bu konuda alınmış tedbirler var mı? Ben onları merak ettim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Sevede Bayazıt Kaçar, buyurunuz.

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Teşekkürler Başkanım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 27

Şiddete uğrayan değil de, şiddeti uygulayan yönünde bir araştırma yapılıyor mu, bunlar araştırılıyor mu, neden şiddet uyguladıklarına dair, bunlarla ilgili bir veri var mı veya yapılıyorsa da bunlar nerelere bildiriliyor Sağlık Bakanlığı tarafından? Çünkü bence psikolojik bir rahatsızlık sonuçta şiddet uygulamak.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi sorulara kim cevap verecek? Önce size söz vereyim. Sizinle ilgili bölümlere siz...

TÜRKİYE KAMU HASTANELERİ KURUMU TEMSİLCİSİ AYÇA BALKANLI – Bu konular benim alanımda, ben buna cevap verebilirim.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRKİYE KAMU HASTANELERİ KURUMU TEMSİLCİSİ AYÇA BALKANLI – Şimdi, şiddete uygulayan kadınlara bu formu doldurtmak çok kolay olmuyor maalesef. Bir kere her şeyden önce “Niçin doldurtturuyorsunuz, niye doldurtturuyorsunuz, benim kimlik numaramı niçin alıyorsunuz, bunlar nerelere bildirilecek, bundan benim kocamın haberi olacak mı, olmayacak mı? Birçok soruyla muhatap oluyorum ve çok ciddi anlamda bir korku var kadınlarımızda bu anlamda. Doldurmak istemeyen kadınlarımıza zorla bu formu doldurtmuyoruz maalesef ama çoğu bayan bunu doldurma taraftarı, onlarla çalışırken bir sıkıntı yaşamıyorum.

İkinci olarak, bir sayfa, şu dediğiniz gibi böyle bir veri oluşturmayla ilgili şu son zamanlarda bize yazı gelmeye başladı ve bunun bilgisayar sistemine dökülmesiyle ilgili. Şu anda o, hastanemiz ortamında oluşturulmaya başladı, en kısa zamanda hayata geçirilecek.

Şiddet uygulayanla ilgili herhangi bir çalışmamız maalesef yok. O konuyla ilgili bir çalışma yapılıyor mu, yapılmıyor mu? O konuda da sanıyorum...

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Sonuçta şiddete uğrayan değil de, uygulayanın tedavi görmesi gerek.

TÜRKİYE KAMU HASTANELERİ KURUMU TEMSİLCİSİ AYÇA BALKANLI – Tabii ki çok haklısınız ama bu konuyla ilgili maalesef erkekler zaten şiddet uyguladığını kabul etmiyor ki. Hem kabul etmiyor hem tedavi görmeyi kabul etmiyor hem de hastaneye gelip öyle bir uygulamaya katılmayı zaten istemiyor.

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Bunun bir mecburiyeti yok mu? Yani, size şiddete uğramış bir kadın geldiğinde... Gerçi sizden önce hâkime hakime buradaydı, söyledi o “Biz göndermek istiyoruz ama reddedebiliyor tedaviyi.” diye, burada Zeynep Hanım da

TÜRKİYE KAMU HASTANELERİ KURUMU TEMSİLCİSİ AYÇA BALKANLI – Genelde reddediyor ve gelmiyor, evet.

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Bunun hukuksal bir zorunluluğu yok değil mi Sayın Hâkimim?

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Yok.

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Hiç mi yok?

Teşekkürler. Bunun altını çizmek gerek aslında Komisyonunda.

TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU RUH SAĞLIĞI PROGRAMLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ CEMİLE ALEMDAR – Sayın Başkanım, sayın vekillerim, biz veri akışı ve kayıtlardan sorumluyuz, ayrıca farkındalık eğitimlerinden sorumluyuz daire başkanlığımız olarak. Sağlık Bakanlığımızın yapısının farklılaşmasından kaynaklı veri akışlarında sıkıntı yaşamaktayız. Daha önceden manuel olarak doldurulan bilgi formlarımızın düzenli olarak akışı yapılmaktaydı, Bakanlığa kadar ulaşmaktaydı fakat Halk Sağlığı Kurumu ve Kamu Hastaneleri Kurumu olarak ayrıldıktan sonra veri sistemimizde ve elektronik belge yönetim sistemine geçildikten sonra bilgi akışında sıkıntı yaşıyoruz şu anda. Kamu hastanelerinden düzenli veriler alamıyoruz. Bizim elimizde yıllık ve aylık olarak kadına yönelik şiddet bildirimleri yapılmış formlarımız da var. Fakat çoğu bildirim birinci basamaktan gelmekte, ikinci basamaktan çok veri alamıyoruz düzenli olarak.

Artı, şiddet uygulayan kişilerle ilgili olarak da sayın vekilimin sormuş olduğu Halk Sağlığı Kurumu olarak bizim görevimiz şiddet olaylarından sonra mahkeme kararıyla ve ŞÖNİM’den bize bildirilmesiyle fiili gerçekleştiren şahsa yönelik tedavi hizmetleri istenmekte. Müdürlüğümüze bildirildiği zaman biz tebliğ etmekle zorunluyuz şahsa, tebliğinden sonra zorlayıcı bir görevimiz yok. Tebliğ kesin ediyoruz, şahıs tedaviye ya da psikiyatri görüşmesine gitmekte özgür. Yapmıyorsa da biz bunu “Sağlık tedbiri aldırılmadık ya da kendi muayenesini yaptırmak istemedi.” şeklinde bildirmekle tekrar sorumluyuz mahkemeye.

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Mahkemeye mi bildiriyorsunuz?

TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU RUH SAĞLIĞI PROGRAMLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ CEMİLE ALEMDAR – Ya da ŞÖNİM’e. Bize hangi kanalla geldiyse bildirim tekrar geri dönüşünü yapıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Murat Göktürk, buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 28

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Bu vakalarla ilgili, daha doğrusu daha genel anlamda Sağlık Bakanlığının bazı hastalıklarla ilgili tarama çalışmaları var, belki biraz farklı gelecek soru ama. Şimdi, özellikle vakalar meydana geldikten sonra bu vakalara sebep olan ortamlarda Sağlık Bakanlığı tarafından tarama yapılıyor mu yani o vatandaşların son durumu nedir, bununla ilgili alınabilecek tedbirler var mıdır? Çünkü biz Komisyonda hep şunu konuşuyoruz: Şiddete uğramış kadın ya da erkek fark etmiyor burada cinsiyet de çok önemli değil esasında, vakadan sonra neler yapılabildiği yani işte mahkemeler ne tür kararlar veriyor, nasıl uygulamalar yapıyor? İşte, bir vaka meydana geldikten sonra Sağlık Bakanlığı... Tabii bunların olması lazım ama Komisyonumuzun adı Kadına Karşı Şiddetin Sebeplerinin Araştırılması yani şimdi sonuçtan sebebe gidebilmek için de bunun geri dönüşlerinin, taramalarının yapılması lazım. Bu meseleler neden kaynaklanıyor ve nasıl bir seyir hâlinde, iyileşme oluyor mu, olmuyor mu? Buna ilişkin Sağlık Bakanlığının yaptığı bir çalışma var mı, bunu merak ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

DOÇ. DR. M. EVVAH KARAKILIÇ – Şimdi, üç soru vardı. Birincisi: Tarama yapılıyor mu? Şimdi, birincisi: Kayıtları tam, düzgün girmemeye alakalı sorun yaşıyoruz. Bir önceki soru vardı: MEDULA sistemine giriliyor mu? Şimdi, bunları girdiğimiz zaman sistem çok açıktır, herkese. Bir başka doktor, bir başka hemşire veya sağlık memuru görebiliyor. Maalesef bizde elektronik şifreler olmadığı için şifreleri girmek, bilgisayarın açık kalması çok olası bir nedenden dolayı herhangi bir hemşire ya da sağlık memuru bu bilgilere ulaşabiliyor. Dolayısıyla, bu gizlilikte ciddi bir sıkıntıya neden oluyor. Aynı şey uyuşturucuda da söz konusu. Hastaların bunu istememesi ve sonraki kötü duruma maruz kalması nedeniyle bir parça bilgiler tam istenildiği gibi girilmiyor. Girilmediği için de...

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Başkanım, bunlar önemli. Bunlar raporda yer almalı. Yani, sağlık sisteminde güvenlik açığı bilgileriyle ilgili doldurulan formlarda güvenlik açısından bahsediyor.

BAŞKAN – Tamamlayın, sonra belki Murat Bey söz alabilir.

DOÇ. DR. M. EVVAH KARAKILIÇ – Hastanın MEDULA sistemine girdiğimiz bilgiler tamamen tüm doktorlara ya da diğer sağlık personeline açık olabiliyor. Dolayısıyla, bu bilgiyi çok rahatlıkla deşifre edebiliyor. Belki çok özel kişiler için özel şifrelerle bu bilgiler alt gruplara açılabilirdi diye düşünüyorum kendim kanaatimce. Aynı şey uyuşturucuda da geçerli. Uyuşturucuda da test yaptığınız zaman bir sorun yaşıyorsunuz ve yapınca tespit ederseniz bildirmek zorundasınız, tespit ettiğiniz zaman da bu bilgilerin gizliliği, bir sonraki geldiğinde her seferinde çıkıyor. Sonra doktoru duyuyor, arkasından hemşiresi duyuyor. Bunların özel birimler, özel doktorlar tarafından MEDULA gerekir belki de, o kanaatim yani benim düşüncem bu şekilde. Dolayısıyla, MEDULA sistemine giriliyor mu sorusunun da cevabı buradan tam olarak girilmiyor cevabı var.

Bir, ikinci soru da, şiddet uygulayan cezalandırılıyor mu sorusuna gelince... Şimdi İnsan Hakları Evrensel Beyanname'si'ne göre psikiyatride de tanımlar farklılaştı. Eskiden şizofren dediğimiz yani psikiyatrik tedaviye ihtiyacı olan bir kısım hastaların seviyesi bir kademe daha düşürüldü, denildi ki: Bunun kişiliği böyle. Siz agresif bir kişiliğe sahip olabilirsiniz, dolayısıyla bu bir tedavi gerektirir mi? Bu tartışıldı bilim dünyasında. Yani, evet, şiddeti fiziksel uygulamak suçtur, ancak psikolojik şiddet uyguluyor, o onun tarzı da olabilir deniyor bazı psikologlar, bazı otoriteler. Dolayısıyla, bir parça psikiyatri de bunlar düştüğü için acaba gerçekten suç mu, değil mi bunu belki zaman içerisinde bilim dünyası biraz daha aydınlatacak. Şu anda bazı insanların bu davranışını normal karşılıyor bilim dünyası. Bu bir davranıştır diyor, agresif bir tarzı olabilir diyor, tedaviyi önermiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sizin ilave etmek istediğiniz...

TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU RUH SAĞLIĞI PROGRAMLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ CEMİLE ALEMDAR – Sayın Başkanım, bizde verilerin gizliliği esastır. Karar destek sistemi, sağlık net sistemimiz mevcut. Şifresi olmayan hiçbir personel buraya giriş yapıp verileri görememektedir. Herkese açık değildir, sadece veri aktarım sisteminde sıkıntı varsa hastanelerde olabilir fakat Bakanlık olarak bizim denetimimiz tamamen şifrelidir. Yetkisi olmayan hiçbir personel bu verilere ulaşamaz. Ayrıca, sisteme girişi yapılan verilerin hiçbirisinde şahsa ait özel bilgiler yer almaz. Medeni durumu, eğitim durumu, şiddete maruz kaldıysa şiddetin türü, yapıldıysa yönlendirme, bilgilendirme bunları içerir bilgi sistemimiz. Şahsa ait hiçbir bilgiyi içermez.

BAŞKAN – Sayın Hülya Güven, buyurun.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, yani “MEDULA sisteminde gizlidir.” diyorsunuz ama bir sayfa da yok yani bu tür şiddete uğramış olan kişilerle ilgili şiddetin türü, nasıl olduğu, neye bağlı olduğu gibi, kimin tarafından uygulandığı gibi, böyle bir belirleyici sayfa da yok anladığım kadarıyla. Var mı?

TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU RUH SAĞLIĞI PROGRAMLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ CEMİLE ALEMDAR – Var.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 29

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Yani özel, şiddete yönelik bilgilerin içerdiği bir sayfa mevcut mu?

TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU RUH SAĞLIĞI PROGRAMLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ CEMİLE ALEMDAR – Var, çıktısını da aldık.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Açık mı bu herkese?

TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU RUH SAĞLIĞI PROGRAMLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ CEMİLE ALEMDAR – Herkese açık değil efendim.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) - Tamam, ben de ona itiraz ediyorum.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Peki, kim kullanabiliyor bunları? İstatistiksel anlamda mı kullanılabiliyor, yoksa... Ama o kişiye yardımcı olmaz bu bilgiler.

TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU RUH SAĞLIĞI PROGRAMLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ CEMİLE ALEMDAR – Sayın Başkanım, şahıslara yardım açısından ilk başvurduğu birimler sorumludur birinci basamak ya da ikinci basamak ya da üçüncü basamak olarak. Onlar ayrıntılı bilgileri alırlar, formlar, bilgi notları, bilgi formları onlar tarafından doldurulup sisteme girişi yapılır. Biz Bakanlık olarak vaka sayısını ve türlerini görebiliriz. Yönlendirme, işleyiş, sistemin yürütülmesi tamamen birinci, ikinci ve üçüncü basamakta yürütülmekte.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Peki, bu yine bireysel bir geçici tedavi. Yani, toplu olarak verilerin biriktiği ve bu kişilere yardımcı olmak üzere planlamaların yapıldığı bir birim, bir yer yok mu, toplu olarak gözlenebildiği?

TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU RUH SAĞLIĞI PROGRAMLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ CEMİLE ALEMDAR – Acil servislerdeki kriz izlem merkezlerimiz tarafından yönlendirilmekte vakalar.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Yani, sormak istediğim o değildi. Şimdi, acil servisten hasta, şiddete uğramış bir kişi orada izlendi, gözlemleri yapıldı, kayda geçti, sonra o hasta dışarı çıktı. Bu orada bitiyor mu? Yani, o kişinin izlenmesi, tekrar böyle bir şeye karşı olup olmayacağı, tekrar bir şiddete uğrayıp uğramayacağı, bir merkez yok mu bunların izlendiği, gözlemlendiği? Yani, anladığım kadarıyla kopuk kopuk, herkes kendine gelen vakayı değerlendiriyor, takip ediyor, o orada bitiyor.

TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU RUH SAĞLIĞI PROGRAMLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ CEMİLE ALEMDAR – Sayın Vekilim, programın uygulayıcısı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. Bizler, kolluk kuvvetleri, sağlık, paydaş kurumlar olarak bizimle ilgili kısmında varız. Bize başvuru anında eğer şiddet vakasıyla, fiziksel şiddet ise genelde birinci basamak veya diğer basamaklara vaka gelmekte. Bizim oradaki görevimiz kolluk birimlerine bildirmek ve gerekli tedavisini yapabilmek. Sonraki süreçte zaten kolluk kuvvetleri tarafından adliyeye gidecekse adliyeye, Aile ve Sosyal Politikaların ŞÖNİM birimleri varsa illerde oralara, bundan sonraki süreç kısmı Aile ve Sosyal Politikaların il müdürlükleri tarafından devam ettiriliyor. Biz akut vakalarda, akut müdahalelerle sorumluyuz. Daha sonra psikolojik tedavileri, destekleri gerekiyorsa gene ŞÖNİM'ler ve Aile ve Sosyal Politikaların il müdürlükleri aracılığıyla biz gene devredeyiz.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Peki, “Bu kolluk kuvvetlerine sonra devrediyoruz.” dediniz. O kolluk kuvvetleri de bu bilgilere ulaşabiliyor mu?

TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU RUH SAĞLIĞI PROGRAMLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ CEMİLE ALEMDAR – Formumuz adliyeye gidene kadar kendi tarafından da, diğer birimler tarafından da doldurulmakta fakat bizdeki bildirimler bizde saklı.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Peki, kim istiyor sizden?

TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU RUH SAĞLIĞI PROGRAMLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ CEMİLE ALEMDAR – Biz kendi istatistik bilgilerimiz açısından saklıyoruz, bizden kimse istemiyor. TÜİK istiyor, Bakanlığımızın üst yönetimi istiyor, o şekilde sağlık bilgi sistemimizde bu kayıtlarımız mevcut.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Peki, bu kişiye daha sonrası için de yararlı olabilmesi için bu bilgilerin ilgili olduğu yere gitmesi gerekmez mi? Belki dava açılıyorsa davaya bakacak olan kişiler veya takip edeceği için sonrasını Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı birimler?

TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU RUH SAĞLIĞI PROGRAMLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ CEMİLE ALEMDAR – Bildirim formlarımız zaten kolluk kuvvetlerinde de, bizde de aynı bilgileri içeriyor. Adliyeye de yansımışsa vaka onlarda aynı bilgiler zaten mevcut. Aynı formun çok yerde olması gibi. Bizde de aynı şekilde bilgiler mevcut, kolluk kuvvetlerinde de aynı bilgiler, mahkemeye giden evraklarında aynı bilgiler, ŞÖNİM'de de aynı bilgiler.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Yani, fotokopiyle mi çoğaltılıyorlar, veriliyor yani nasıl aynı bilgiler veya MEDULA sisteminde şifreyle girebiliyorlar mı?

TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU RUH SAĞLIĞI PROGRAMLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ CEMİLE ALEMDAR – Hayır efendim, MEDULA sisteminde başka kimse ulaşamıyor bizim bilgilerimize.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – O zaman fotokopi dağıtılıyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 30

TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU RUH SAĞLIĞI PROGRAMLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ
CEMİLE ALEMDAR – Fotokopi de dağıtılmıyor. Özür dilerim.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Aynı form herhâlde tekrarlanıyor her kurumda.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Her kurum kendi formunu oluşturuyor.

TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU RUH SAĞLIĞI PROGRAMLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ
CEMİLE ALEMDAR – Vakanın her ulaştığı birimde sanırım aynı sistemde aynı bilgiler aynı sorgular yapıyor.

BAŞKAN – Bu ilaç takip sisteminde -arkadaşlarım da bir not verdiler de- mesela şiddet gören kadının kullandığı ilaçlar, gittiği hastaneler eğer eşi tanıdık bir eczaneye gidip de sorarsa hepsi çıkıyor ortaya döküm olarak değil mi? Yani, burada hani güvenlik sebebiyle gizlilik ilkesi de yok.

Hocam, buyurun.

DOÇ. DR. M. EVVAH KARAKILIÇ – Şimdi, biraz önceki soruda gizlilik, hani bir Sağlık Bakanlığı gizlilik açığı mı? Hayır, aslında gizlilik açığı değil. Bir doktorun, bir hemşirenin şifresi var. Burada sosyal bir açıklık söz konusu çünkü Numune Hastanesinde bir tanıdığınız doktorunuz şu ortamda mutlaka vardır. Birisi birisine deyip sosyal olarak bu bilgiler alınabiliyor ve bu ciddi çirkinliklere neden oluyor. Benim kastım şuydu: Bu buraya girdikten sonra daha dar kapsamlı bir yere gitsin. Çünkü şimdi MEDULA sistemini tüm doktorlardan, hemşirelerden kapayamazsınız ama sosyal olarak yardımseverlik babından... Hani alkollü araba kullanmak gerekirse birisi illa da kullanacaktır ona yardım edilir, hâlbuki kullanmaması lazım, bu da öyledir. Birisi bir şey soruyorsa illa o bilgi bir hemşire, bir doktor, bir sağlık memuru tarafından verilebiliyor. Eczaneye gittiği zaman da eczaneden alabiliyor. Bunların gizliliği, yoksa teorik gizlilik mevcuttur, bunlar şifreli yani doktor olarak benim şifrem var, hemşirenin ayrı şifresi var.

Bir de kopukluk sorusu vardı efendim. Kopukluk sorusu, zaten burada belki en önemli, benim pratikte kayda geçmesini düşündüğüm şeylerden biri, bu bir merkez tarafından tüm birimlerdeki veriler toplanıp analiz edilmezse herkes görevini yapıyor ama sonuç olmuyor. Ben de bir şey topluyorum, Bakanlık da bir şey topluyor, dolayısıyla bir sonuç çıkmıyor, bir yorum çıkmıyor bunlardan, bu ciddi bir şekilde... Ve bunun için özel kişiler ayarlamak gerekiyor. Bu Türkiye’de şey işini bırakmak gerekiyor benim kanaatimce. Bir merkez bir şey bakarken bir de onu ona verelim değil, ayrıca o işle uğraşan birileri olmalı ki bunu üstlenip tüm sonuçlarını çıkarabilmeli.

Bir de “Verilere ben dışarıdan ulaşabilir miyim?” sorusu vardı. Sağlık Bakanlığının verisi eninde sonunda TÜİK’e gidip TÜİK’ten elde edilebiliyor. Açık, tek veri kaynağı herkese şu anda TÜİK.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın İsmet Uçma, buyurun.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bu veri toplama merkezi ayrıca oluşturulabilir mi? Her kurum kendi bünyesinde veri toplama merkezi oluşturduğunda bir kargaşanın meydana gelebileceğini zataliniz de kabul ediyor. Bilgi paylaşımı olarak değil de bunun için ayrı bir merkez oluşturulsa, bunun adına veri toplama merkezi dense burada veriler gizlilik ilkesine ve esasına göre -ki bu çok önemli altı çizilmesi gereken bir husustur- başka alanlarda çalışma yapan, konuya ilişkin çalışma yapan kurumlarla paylaşılsa; bu, bir.

Bir de Sevgili Başkanım, bu konuyu kapatmıştık ama çok muteber sözlüklerimizde namus kavramının karşılıklarının kayda geçmesi açısından ifade ediyorum. Bu kavram, namus kavramı avcının av için pusu kurduğu kümes anlamındayken ilk dönemlerde sevgili arkadaşlar, sonraları aldığı anlam sırahı sahibi, sırahı taşıyan anlamında genelleşmiştir. Biz namus dediğimizde sırahı saklayan, sırahı taşıyan insan anlamında genelleşmiştir. İyi ve güzel sırahların sahibine namus, kötü ve çirkin sırahların sahibine casus ya da ajan denmektedir. Şimdi, biz iyi ve güzel sırahların sahibi olmak için, toplumda bireylerin sayısının yükselmesini istediğimiz için onu önerdik, casusluk ve ajanlıklar toplumu fesada ve bozguna sevk edeceği için onları önlemek için teklif etmiş olduk. Yaptığı, gördüğü işleri yumuşak ve leyyin yapana namus denmektedir. Dindarların yani rahiplerin evlerine ve aslanın yatağına da namus denmektedir. Lisanu’l Arab ve Tacu’l Arus adlı, ilgililerinin bildiği, bilebileceği çok önemli dünyaca ünlü iki lügatten atıf yapmış oldum.

Bir de zabıt katiplerimiz dün Diyaneti konuşurken Bakara Suresi’nde “Peygamberlerin arasında ayırım yapılmasını, peygamber milliyetçiliği olmasın.” için ilgili ayeti okumuştum. Ayetin orijinali la nuferriku beyne ehadin min rusulihî. Arkadaşlarımız öyle kaydetmişler ki bir kötü niyetlinin eline geçerse ayeti bozmuş diyebilirler. Sevgili arkadaşlarımızdan istirhamın şudur: İngilizce, Arapça, Farsça ya da Osmanlı Türkçesiyle ifade edilen hususları anlayamadıklarında ya ilgisine sorsunlar ya Türkçesini kaydetsinler. Mesela bu ayetin anlamı: Peygamberler arasında ayırım gözetmez ve hiçbir peygamberin arasını açmayız, tamamı bizim için mübarek elçilerdir.

Teşekkür ediyorum. Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Binnaz Toprak, buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 31

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ben çok kısa bu gizlilik meselesine ilişkin bir şey diyecektim. Şimdi, tabii ki insanların isimleri belli olan formların kimseye gösterilmemesi lazım yani isim, adres vesaire olan formların. Bu, aslında bütün sağlık sistemi için geçerli olması lazım. Benim anladığım kadarıyla da AKP döneminde Sağlık Bakanlığı neredeyse o doktorların yeminini atlayarak -eğer bu yanlışsa lütfen düzeltin- bir sürü bilginin Bakanlığa bildirilmesini doktorlar tarafından mecburi tuttu. Bunun bir kere ben fevkalade yanlış olduğunu düşünüyorum yani çeşitli açılardan yanlış. Bu, insanların özgürlüklerine, yaşamlarına karışmak anlamına gelir. Çünkü farz edin psikolojik bir sorunu var ama bu sorunu ileride halletmiş ve bir işe girmek istiyor. Önüne pat diye bu bilgi işverenin geldiği zaman çok ciddi yaptırımlarla karşı karşıya kalabilir bu kişi. Ya da ne bileyim, şimdi böyle kürtaj çok konuşuldu ya. Kadınların kürtaj yaptırdığı bilgisi aleyhlerine kullanılabilir, buna benzer pek çok şey. Dolayısıyla da gerçekten bu doktor yeminine sağdık kalınması ve hiç kimsenin sağlıkla ilgili gizli bilgilerinin bakanlıklar dâhil, en üst kurumlar dâhil hiçbir yere verilmemesinin ben çok önemli olduğunu düşünüyorum ama bu demek değildir ki istatistik tutulamaz yani benim sorduğum soru -size de aynı soruyu soracağım- “Bir tek şifresi olanlar bu bilgileri elde edebilir.” dediniz. Tamam, öyle olsun ama sizin biriminiz veya bir birimde oradaki bilgilerin isim misim vermeden, şu kadar kadın şu şekilde şiddet görmüştür, bunlar hakkında şu şu işlem yapılmıştır, bunun sonucunda şu kadar kadın ölmüştür, vesaire ne bileyim ben, bu tür bilgilerin, makro düzeyde, hiç kimsenin ismi olmadan, istatistik bilgilerin herkese açık olması gerektiği kanaatindeyim. Dolayısıyla, tam tersi, bunun bir tek elinde o odalara veya o bilgilere girme yetkisi olan insanlara mahsus olabilmesi bence daha da sakıncalı. O insanların da o bilgilerle ne yapacağını biz bilmiyoruz vatandaşlar olarak. Anlatabiliyor muyum? En azından o bilgileri makro düzeyde bilelim ki söylenenleri kontrol edebilelim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Sayın Öksüzoğlu, Hâkime Hanım, buyurun lütfen.

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU - Ben bu resmî kayıtlardaki bilgilerin gizlenmesi konusunda mahkemelere bir yetki verilmiş, söylemişim. Şiddet uygulayan tarafından bu bilgilere e-devletten ya da başka şekilde ulaşılmasının engellenmesi konusunda tedbir talep edilebilir bizden. O zaman nüfus sistemine işleniyor zaten. İçişleri Bakanlığı nüfus sistemine gönderiyor, Sağlık Bakanlığı da giriyor, bankalar da nüfus sistemine giriyor, adres bilgilerine ulaşabiliyor ya da diğer sağlık bilgilerine. Buna ilişkin engelleme kararları verebiliyoruz, şiddet uygulayan o bilgilere ulaşamıyor o zaman. Yani, öyle tedbir taleplerinde bulunulursa...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) - Ama benim dediğim şiddet uygulanan uygulanmayan değil, kimsenin erişememesi lazım, Bakanlık dâhil.

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Ben şiddet uygulayan açısından söylüyorum efendim. Şiddet uygulayan kayıtlarda gizleniyor ve ulaşamıyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Karakılıç, buyurun.

DOÇ. DR. M. EVVAH KARAKILIÇ – Şimdi, efendim, aslında benim kastettiğim toplumsal iş ahlakıyla alakalı bir sorun. Her şeyin şifresi var ve devlet kurumsaldır. Sağlık Bakanlığı ya da Adalet Bakanlığı benden bir bilgi istiyorsa vermek durumundayım, o da onu muhafaza etmekle yükümlüdür. Buradaki iş ahlakıyla alakalı bir açık nokta olunca...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Pardon, bilgi istiyorsa, benim hakkımda bilgi istiyor mesela, vermek mi zorundasınız?

DOÇ. DR. M. EVVAH KARAKILIÇ – Ama sizin madde kullandığınıza dair bir bilgi istiyorsa Adalet Bakanlığı ya da bir başkası ya da mahkeme...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Doktordan başka bunu hiç kimsenin vermemesi lazım.

DOÇ. DR. M. EVVAH KARAKILIÇ – Ama burada toplum sağlığını korumak dediğimiz şey de bir üst kurum tarafından belki yapılıyor. Şimdi, Türkiye’de ne kadar uyuşturucu kullanıldığını aslında çok net de çıkaramıyoruz çünkü gizlilikler var. Mesela, iki örnek vererek... Dayak yemiş bir doktor hanım vardı. İsteddiği tek şey rapor almak. “Elimde dursun ama sistemde de durmasın.” Böyle bir hileyle sokmaya çalışıyoruz çünkü onun yanındaki başkası da görüyor. Şöyle: Bu bilgiler düzgün girilmeli ama artık onu belki de kimse görmemeli, başka bir merkeze çekilmeli. Diyeceksiniz ki o merkezdeki kişi de ifşa edebilir ama bu artık iş ahlakıyla alakalı bir şey. Ama toplumda yüzde kaç doktor dayak yiyor, bunu bilmemiz lazım, yüzde kaç savcı...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Hayır, yüzdeyi tabii ki bilelim. Benim söylediğim isim olarak bilmemek, anlatabiliyor muyum?

BAŞKAN – Hocam, kayıtlara geçmiyor.

Şöyle diyor: Yani isim soyadı yazmak şart mı? Vakalar girsin, isim soyadı belli olmasın, belki başka bir kod sistemi vesaire olabilir. Yani kişilerin sağlık hikâyelerinin deşifre olmaması anlamında.

Buyurun.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Hayır, doktorda durabilir, doktorların yemini var.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 32

Ben şunu söylüyorum: Şimdi, eskiden beri ve dünyanın her yerinde, kişisel bilgiler doktorlarda her zaman mevcuttur. Ama doktorlarda neden mevcuttur? Yani çıplak da soyunursunuz doktorun yanında, en mahrem bilgilerinizi de söylersiniz doktora çünkü doktorlar meslekleriyle ilgili olarak bunları gizli tutacaklarına dair yemin etmişlerdir. Siz de gittiğiniz doktora güveniyorsunuzdur zaten. Güvenmediğiniz doktora da gitmezsiniz. Dolayısıyla, doktorlarda bu tür bireylere ait bilgilerin olması normal, dünyanın her yerinde var bu bilgiler. Benim söylemek istediğim başka bir şey ama doktorların elindeki bilgileri isim vererek yani buradaki 10 kişi müracaat etmiş, 10'umuzun da ismi bir doktorda var, Sağlık Bakanlığı diyor ki: "Size müracaat edenlerin isimlerini bana bildirin." 10'umuzun da ismini bildiriyor. Bunu yapamaması lazım, istememesi lazım doktordan. Şunu diyebilir: "Size kaç kişi müracaat ediyor? Ne için müracaat ediyor?" Yani şiddetle ilgili veya başka bir şey.

DOÇ. DR. M. EVVAH KARAKILIÇ – İş kolunu sorabilir ya da başka yaşını sorabilir. Doğru, haklısınız.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Evet. Yani bu istatistik bilgileri tabii ki bakanlık alacak. Yani size uyuşturucu kullandığı için kaç kişi müracaat etti. Ama, doktora uyuşturucu kullanıcısı olarak gidip de "Ben tedavi olmak istiyorum." deyince o doktorun beni polise ihbar etmesi, bakanlığa ihbar etmesi, herhangi bir başka merciye bunu bildirmesi yanlış iştir. Doktorların da buna mecbur tutulmaması lazım, doktorluk ahlakına aykırı. Çünkü, bunun sonucunda insanlar doktorlardan da çekinecekler nasıl ki polisten çekiniyorlarsa. Yani siz gidip de her türlü kişisel sırrınızı nasıl ki tanımadığınız insanlara anlatmıyorsanız doktora da anlatmayacak insanlar. Olmaz böyle bir şey, onu söylemek istiyorum.

DOÇ. DR. M. EVVAH KARAKILIÇ – Haklısınız. Bu şekilde kapıdan dönen kadınlar da oluyor adli vaka olacağını düşündüğü zaman. Fakat ayrı bir, belki yazılımsal bir şey olmalı. Atıyorum, ben şiddeti girdiğim zaman tanı olarak o yazılımsal olarak bir şekilde farklı bir sistemde tutulabilmeli adı soyadı. Ama kişi, hastane yöneticisi isimlere belki ulaşmak zorunda değil. Ne yapar? Kaç kişi yaptıysa onların sadece adları, soyadları haricindeki yaşıydı, cinsiyetiydi, iş koluydu bu gibi sorular çıkabilir. Bu tarz bir öneri, evet, doğrudur çünkü aksi takdirde, biz bunu da görüyoruz. Ne zamanki bir kayıt almayı gördüğü andan itibaren vazgeçiyor, gelmek istemiyor.

BAŞKAN – Bu konuda ilave edeceğimiz bir şey yoksa...

Buyurun.

TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU RUH SAĞLIĞI PROGRAMLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ CEMİLE ALEMDAR – Ben yirmi altı yıllık memurum. Yirmi altı yıldır Sağlık Bakanlığının hemen hemen tüm birimlerinde çalışmış bir hemşireyim, yirmi altı yıldır veri akışımız sürekli olmakta. Bu, Hükümetle alakalı bir sistem değil. Her şekilde, Dünya Sağlık Örgütü tarafından da istendiği için çeşitli verilerin bildirimini de zorunludur bir şekilde.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – İsim, isim...

TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU RUH SAĞLIĞI PROGRAMLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ CEMİLE ALEMDAR – İsim, isim değil, hayır. İsim olarak zaten şey yok. Kullandığımız isim görünmese MERNİS'te ya da bir hekime başvurduğunuz zaman, daha sonra eczaneye gittiğinizde altı ay önce gitmiş olduğunuz hekimin ücretlendirmesi bile çıkabiliyor. Bu sistemde bir değişiklik olabilir. Doktor beyin de bahsettiği gibi şiddet vakası olarak uygun RCD koduyla girişi yapıldığı anda sistemin bir şekilde kendini kilitlemesi, daha sonraki işlemi yürütecek mekanizmalarda jandarma bölgesiyle jandarmaya, emniyete emniyete gidişinde de yeni bir sistem oluşturacak, kayıt sistemi oluşturacak hâle getirmemesi, adliyeye gidecekse adliyeye kadar, adliyeye de yeni bir sistem ya da yeni bir dosyalama getirmeyecek şekilde bu sistemi değiştirmek lazım. Çünkü, bana geldiği zaman sağlık olarak ben gerekli işlemleri, ücretlendirmesini yapabilmek için o kaydı yapmak zorundayım. Kolluk birimine gittiği zaman kolluk birimi yaptığı işi ispat etmek için o vakayı bir şekilde kaydetmek zorunda. Daha sonra mahkemeye gittiği zaman tabii ki doğal olarak işlemleri yürütebilmesi için bir dosya oluşturmak zorunda. Böylece aynı şahsa ait gittiği her birimde, Aile ve Sosyal Politikalarda da ŞÖNİM'le aynı şekilde işlemlerini yaptırabilmesi için bir dosya oluşturuluyor. Çok farklı yerde dosyası oluşuyor bir kadının ve bu kadına ulaşılabilecek bir sürü yerde bilgi mevcut. Sistemin bir şekilde bunu örtecek şekilde uygun RCD koduyla girişi yapıldıktan sonra tamamen her birimin görebileceği şekilde, uygun birimlerin, ilgili birimlerin görebileceği bir şekilde düzenlenmesinde fayda vardır diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

İlave etmek istediğiniz bir şey var mı?

Buyurun Sayın Güven.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Demek ki bu şiddet konusunda birliğin sağlanamaması nedeniyle her kurumun kendi düzeneğini diyeyim oluşturması nedeniyle aslında bir ölçüde yardım yapamıyoruz, o görünüyor. Ya Sağlık Bakanlığının da ya da bu MEDULA sisteminin de iyileştirilmesi gereken bölümleri var. Onların da yapılmamış olması bugüne kadar büyük eksiklik.

TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU RUH SAĞLIĞI PROGRAMLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ CEMİLE ALEMDAR – Sadece sağlık değil...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 33

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – MEDULA sisteminin daha yaygınlaştırılması yani belli ölçülerde kişiye nasıl yardımcı olunabilir, özellikle şiddet gören kişiler için toparlanması ve düzenlenmesi gerekiyor, o anlaşılıyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Karakılıç, buyurun.

DOÇ. DR. M. EVVAH KARAKILIÇ – Şöyle söyleyeyim: Veriler sanki kopukmuş gibi gözüküyor da bu toplumsal bir sorun olduğu için sonucunu takip edecek dışarıda bir kurum yok. Mesela, evine gittik mi? Yani doktor mu gidiyor, psikiyatrist mi gidiyor, diğer uzmanlar mı gidiyor, bunu netleştirirsek belki yani sonuç toplamada sıkıntı var, veriler tamam. Veriler iyi kötü belki de istendiği zaman şey yapılıyor. Onun için ayrı bir başlıkta ayrı bir birim bu işin sorumlusu olursa ta hastaneye geldiği A kişinin ilk dakikasından sonrasında ne olduğuna kadar takip edecek. Hâkime hanım da bahsetti, hükmünü veriyor ama sonucunu... Mesela, çünkü o onu takip etmekle yükümlü değil, kendine sürekli yeni vakalar geliyor, bundan dolayı.

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – ŞÖNİM takip ediyor zaten bunların hepsini.

BAŞKAN – İlave etmek istiyorsanız söz vereyim. Yoksa kendi bölümünüzde bunlardan bahsedecek misiniz?

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Daha sonra Başkanım.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Sayın Ayça Balkanlı'ya da çok teşekkür ediyorum. Size de sunumunuz için, hocam size de çok teşekkürler.

Üçüncü maddede, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Ankara Çankaya İlçe Emniyet Amirliği Cebeci Polis Merkezinden Emniyet Amiri Sayın Nuğman Demirdiş.

Hoş geldiniz. Bizimle tecrübelerinizi, gözlemlerinizi paylaşır mısınız.

Buyurun.

CEBECİ POLİS MERKEZİ EMNİYET AMİRİ NUĞMAN DEMİRDİŞ – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerimiz, değerli katılımcılar; sunumumu üç başlık altında topladım. Kolluk uygulamaları, kısa bir bölüm. Daha sonra yaşadığımız sorunları iki bölüme ayırdım. Biri ASPİM ve ŞÖNİM'lerle yaşadığımız sıkıntılar. Son bölümde de mevzuatla ilgili ve kendi içimizde emniyet teşkilatı olarak kanunun uygulanmasından doğan sıkıntıları üç başlık hâlinde arz etmeye çalışacağım. Sonunda da sorularınız olursa cevap vermeye çalışacağım.

Kolluk genel kanunlarımızda olduğu gibi polis, jandarma ve sahil güvenlik birimleri olarak kanunumuzda zaten tarif edilmiş. Kolluk amiri önemli. Neden önemli? Gecikmesinde sakınca bulunan hâl kapsamında kolluk amiri önleyici ve koruyucu bazı tedbirlerden bazılarını almaya yetkili. Kolluk amiri burada uygulamada tahkikatı yapan birimin amiri olarak uygulamada hayata geçiyor. Yani, polis merkezî tahkikatı yapıyorsa ki tahkikatların yüzde 99'unu polis merkezleri yapıyor, fail ve mağdurun yaşları küçükse çocuk şubeler de tahkikatı yürütebiliyor.

Tahkikatı yapan birimlere yani polis merkezine olayların intikal şekilleri yoğunluk sıralamasına göre burada ele alındı. Önce haber merkezine yani 155'e yapılan ihbarlar. Bu mağdur tarafından, mağdur yakınları tarafından, komşuları tarafından ya da olaya tanık olan üçüncü kişiler tarafından yapılan ihbarlar şeklinde olabiliyor. Müştekinin resen polis merkezine ya da emniyet birimlerine gelerek müracaat etmesi şeklinde adliye birimlerimiz, cumhuriyet başsavcılıkları ya da mahkemelerden yönlendirmeye ya da talimat evraklarıyla bize intikal edebiliyor.

Dördüncüsü, kamu kurum ve kuruluşlardan bilgi verilmesiyle. Bunlar valilik, kaymakamlık, ASPİM, ŞÖNİM ya da sağlık kuruluşlarından bize intikal şeklinde olabiliyor.

Son olarak da ekiplerimizin motorize ya da yaya devriyelerin olaylara müdahale etmesi, suçüstü olaya müdahale etmesi şeklinde olaylar intikal edebiliyor.

Biz 6284 sayılı Kanun kapsamında tüm işlemlerimizi kanunun 5'inci maddesine istinaden genel hükümler doğrultusunda yürütüyoruz. Buradan biz şunu anlıyoruz: Genel hükümler şayet 6284 kapsamındaki kadına karşı şiddet ya da aile içindeki şiddet olay, kamu davasını gerektiren bir olaysa resen işlem yapmak zorundayız ama suç, tehdit, hakaret gibi bir suçsa yani takibi şikâyete bağlı bir suçsa resen işlem yapamıyoruz. Mağdurun şikâyetine bağlı olarak biz harekete geçiriyoruz.

Olay bize intikal ettikten sonra ilk yaptığımız iş mağdurun dinlenmesi, müştekinin ifadesinin alınması, şayet sağlık yönüyle doktor raporu alınması gereken bir durum yoksa. Mağdurumuz, eğer müdahale ettiğimiz olayda bir yaralı varsa öncelikle şahsın tedavisini ve doktor raporuyla darp, cebre maruz kalmışsa bunların rapora dökülmesini sağlıyoruz. Daha sonra müracaatını aldıktan sonra nöbetçi cumhuriyet savcımızdan talimat alıyoruz. Ankara'da -sayın hâkimimiz biraz önceki oturumda açıkladı- biz şanslıyız, mesai saatleri içerisinde aile savcılarımız var. Konuya vâkıf oldukları için direkt mesai saatleri içerisinde aile savcılarımızdan talimat alıyoruz. Saat 17.00'den sonra nöbetçi cumhuriyet savcılarını arayarak talimat alıyoruz. Savcılıktan aldığımız talimata göre şüphelinin yakalanması, evrakın mevcutlu mu ya da ikmalen mi gönderileceği hususlarını cumhuriyet savcısından aldığımız talimatlara göre yürütüyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 34

Normalde kanuna göre ŞÖNİM'e, ŞÖNİM kurulu bulunmayan illerde de ASPİM'lere en seri vasıtalarla bilgi verilmesi gerekiyor. Biz bu bilgiyi şu şekilde yapıyoruz: Aile içi ve kadına karşı şiddet olayları kayıt formunu doldurarak ŞÖNİM'e fakslama yöntemiyle -Ankara'daki uygulamamız bu şekilde- olayın ŞÖNİM'e bildirimini sağlıyoruz. Şayet mağdura biz barınma yeri tedbirini uygulandıysak polis memuru ekip otosu vasıtasıyla ŞÖNİM'e intikal ettirdiğimiz için elden de formları gönderdiğimiz durumlar olabiliyor.

Olayın durumuna göre koruyucu ya da önleyici tedbir kararları almamız gerekiyorsa resen uyguladığımız kararlarda bu kararları alıyoruz.

Ayrıca, diğer illerden farklı olarak Ankara'da Adalet Bakanlığının talebi üzerine ayrı bir form dolduruyoruz. Bizim normal aile içi ve kadına karşı şiddet olayları kayıt formu dışında müşteki ve şüpheliler için ayrı ayrı düzenlenmiş olan form dolduruyoruz. Biraz sonra o formla ilgili kısma da geleceğim.

Burada "Korunan kişi ve beraberindeki çocukların hayati tehlikesinin bulunması hâlinde konukevi, ilk adım birimi veya diğer tesislere güvenli bir şekilde yerleştirilmesine kolluk tarafından refakat edilir." diyor. Birçok kanunun bazı maddelerinde kolluğa refakat öngörülmüş. Bunu özellikle buraya almamız nedeni, biraz sonra ASPİM ve ŞÖNİM'lerle yaşadığımız sıkıntılarda bu konu gündeme gelecek. "ŞÖNİM tarafından il içi ve il dışı nakillerde ulaşım için araç tahsis edilir ve ulaşım giderleriyle korunan kişinin zorunlu giderleri karşılanır." Devamında, dördüncü bendinde "Şayet mağdur kollukta bulunuyorsa ya da barınma yeri tedbir kararı kolluk tarafından uygulanıyorsa ŞÖNİM'e intikali kolluk tarafından sağlanır mağdurların." diyor.

Bir tek alınan tedbir kararlarının izlenmesi görevi yine kolluğa verilmiş. Burada cumhuriyet başsavcılığı aracılığıyla mahkemece onaylanan önleyici tedbir kararları kolluk tarafından izleniyor. Bunlar beş şekilde; mağdurun konutunun haftada bir kez ziyaret edilmesi, ikinci derece dâhil akrabalarından bilgi alınması, komşularının bilgisine başvurulması, oturulan yerin muhtarından bilgi alınması, konut çevresinde kolluk tarafından araştırma yapılması şeklinde olması gerekiyor ama uygulamada polis merkezlerinde birer tane bayan görevlendirilmiş durumda bu konuda. Sağlıklı bir şekilde direkt her hafta yerinde bu şekilde tedbir kararının uygulanıp uygulanmadığı denetlenemiyor personel, araç gereç vesair eksikliklerden dolayı. Mağdurla bir şekilde iletişime geçilerek herhangi bir sorun olup olmadığı hususu teyit ediliyor.

Şayet bu kontrollerde tedbir kararına aykırılık tespit edilmişse tutanak yapılıp zorlama hapsinin uygulanabilmesi için cumhuriyet başsavcılığına tedbir kararına aykırılık hususu bildiriliyor. Aile içi ve kadına karşı şiddet olaylarında doldurulması gereken matbu formlarımız var. Bize intikal eden sadece 6284'le ilgili değil bütün olayları, ekip projemiz var, bu proje üzerinden on-line olarak POLNET sistemi üzerinden yapıyoruz. Burada aile içi şiddet olaylarına has ayrı bir kırmızıyla belirttiğimiz yerde aile içi ve kadına karşı işlenen suçlar butonunu işaretlediğimiz an doldurmamız gereken aile içi ve kadına karşı şiddet olayları kayıt formu, önleyici ve koruyucu tedbir karar formları, on-line olarak otomatik olarak karşımıza çıkıyor. Buradaki bize sağladığı kolaylık mağdurun iş ve işlemlerini bir an önce tamamlayıp işte barınma yeri sağlanacaksa ŞÖNİM'e teslimi, yoksa karakoldan bir an önce gönderilmesi şekliyle faydalanıyoruz bu sistemden.

Kayıt formunu biz neden dolduruyoruz, aile içi şiddet olayları kayıt formu? Bir, olayların düzenli olarak izlenebilmesi. İkincisi ve en önemli işlevi diğer kurum ve kuruluşlarca alınması gereken önlemlerin hızlandırılması. Biraz önce arz ettiğim gibi kayıt formunu doldurduğumuz an direkt ŞÖNİM'e fakslıyoruz. ŞÖNİM kendi yönünden alması gereken tedbirler varsa hareket geçirmesini sağlıyoruz.

Bir başka önemli de formun ikinci sayfasında 22 tane soru var risk değerlendirme sorusu. Şayet bu risk değerlendirmesine göre biz mağdurlarla ilgili önleyici ya da koruyucu tedbir kararları veriyoruz. tabii ki diğer ifadeleri olay yeri, görgü tespit, kamera görüntüsü, tanık ifadeleri, bunları da ele alarak risk değerlendirmesine göre önleyici ve koruyucu tedbir kararlarını uyguluyoruz. Burada 22 tane soru var. Şayet 12 tane soruya evet cevabı vermişse mağdur sistem bizi uyarıyor otomatik olarak, yüksek riskli çıktığından dolayı resen biz koruyucu tedbir kararlarını uygulayabiliyoruz. Mağdur istemese de resen koruyucu tedbir kararlarını alabiliyoruz. İki türlü risk var. Biraz önce arz ettiğim gibi 22 sorudan 12 tanesine evet cevabı vermişse yüksek riskli, daha az olursa standart risk diye sistem bize otomatik olarak getiriyor zaten.

Hazırladığımız, bu çıktısını alarak mağdur ve şüphelilere imzalattığımız formun bir suretini cumhuriyet savcılığına giden tahkikat evrakımıza ekliyoruz. Bir sureti ŞÖNİM'e fakslıyoruz. Şayet mağdur polis refakatinde barınma yeri tedbirini uygulanmışsa ŞÖNİM'e gönderiliyor. Eğer barınma yeri tedbirini uygulanmamışsa günlük saat 16.00'ya kadar kanuni gerek olarak ŞÖNİM'e ulaştırmak durumundayız. Bunu da faks yoluyla sağlıyoruz zaten.

Önleyici ve koruyucu tedbir karar formlarını da yine ekip projesi üzerinden on-line olarak çıkartıyoruz. Buna biraz önce söylediğim gibi faydası bize kimlik bilgilerini sistem otomatik olarak dolduruyor, hangi tedbirleri uygulayacaksa onları çıkartıyoruz. Koruyucu tedbir kararlarında süreyi belirliyoruz ama sadece Ankara'ya has önleyici tedbir kararlarında süre biz belirleyemiyoruz. Ankara'da hâkimlerimiz süre yazmamızı istemiyorlar. Önleyici karar tedbir formumuz şu şekilde: Sistem bütün bilgileri otomatik olarak dolduruyor. Burada uygulayacağımız süreyi biraz önce söylediğim gibi süre konusunu biz koyamıyoruz. Mağdura tebliğ ediyoruz. Şüpheli eldeyse, yakalanmışsa anında şüpheliye de tebligatımızı yapıyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 35

Koruyucu tedbir karar formumuz da bu şekilde. Burada biz korumanın şeklini yazıyoruz. Çağrı üzerine mi, yakın koruma mı, ikamette koruma mı, iş yerinde koruma mı, koruma şekillerinden hangisini uygulayacaksa buradaki boşluğa uyguladığımız korumanın şeklini yazıyoruz ve süreyi belirliyoruz, mülki amire onaylatıyoruz. Koruyucu tedbir kararlarını mülki amire, önleyici tedbir kararlarını da mahkemeye onaylanmak üzere ilk iş gününde gönderiyoruz.

Şayet -mülki amirin onaylama süresi kırk sekiz saat olarak belirlenmiş, hâkimin onaylanma süresi yirmi dört saat olarak belirlenmiş- bu sürelerde onaylanmayan kolluğun resen aldığı kararlar kendiliğinden ortadan kalkıyor.

Şüpheli şayet firsarsa bu önleyici ve koruyucu tedbir kararlarını eğer telefonla ulaşabiliyorsak telefonla tebliğ ediyoruz. Sebebi de şu: Biz karar aldığımız anda uygulamaya geçtiğinden dolayı şüpheliye bir şekilde tebliğ etmek zorundayız. Gerekçe de eğer tebliğ edilememişse zorlama hapsi uygulanamıyor. Şayet şu durumlar da olabiliyor: Şüpheli yakalanmış, karakolda, imzalamak istemeyebiliyor. Bu durumda da "İmzadan imtina etti." şeklinde yazıyoruz oraya.

Biraz önce arz ettiğim gibi, Ankara için sıkıntılardan bir tanesi kanun normalde kolluğa yetki vermiş, süre belirtmesi gerekirken çünkü yasanın devamında diyor ki ilgili maddede: "Süresini, şeklini değiştirmeye ya da tamamen kaldırmaya yetkili mülki amir ya da mahkeme." Ama, Ankara'da uygulamada önleyici tedbir kararları alınırken biz süreyi belirleyemiyoruz. Bu da neye sebep oluyor? Mahkeme onayından sonra mağduru biz tekrar çağırıp tebligat yaparak mağduru bir kez daha mağdur etmiş oluyoruz Ankara olarak.

Kanunun uygulanmasında yaşanan aksaklıklar bölümüne geldik. Burada biraz önce arz ettiğim gibi iki bölüme ayırdım. Bir, ŞÖNİM ve ASPİM'lerle ilgili yaşadığımız sorunlar: Biz mağdurları ŞÖNİM'e teslim ettiğimizde mahkeme kararlarının tebliği, ifadelerdeki eksiklikler ya da herhangi bir konuda ifadesini almamız gerektiği zamanlarda ŞÖNİM'den mağdurun kendilerine ait bir kurumda kalıp kalmadığı hususunda bilgi alamıyoruz kendi mevzuatları gerekçe gösterilerek. Bu da, örnek veriyorum: Müşteki eşinden şiddet görüyor. Eşine, hiç kimseye bilgi vermeden direkt polis merkezine geliyor, müracaatını alıyor. Diyor ki: "Ben evime gitmek istemiyorum, barınma yeri sağlayın." ŞÖNİM aracılığıyla Kadın Sığınma Evi'ne yerleştiriyoruz. Şüphelinin eşi ya da annesi, babası, yakınları başka bir karakola gidiyor, müracaat ediyor: "Benim eşim kayıp." ya da "Kızım kayıp, oğlum kayıp." vesaire. Biz bunun kaldığı yerle ilgili ŞÖNİM'e talepte bulunduğumuz zaman kendi iç mevzuatını gerekçe göstererek -haklı olarak- bilgi vermek istemiyorlar, işleyişte bir aksaklık oluşuyor dolayısıyla.

İkinci sorunumuz, 183 hattının adli vaka olmaksızın aranması durumunda 183, 155'i arayarak ilgili ilin ekibi görevlendiriliyor. Bizim kolluk olarak, polis olarak görevimiz adli vakalarla sınırlı. Biraz önce kanunun ilgili maddesini de okudum. Orada ŞÖNİM'in il içi ve il dışı nakillerde araç tahsisi edeceği, sadece hayati tehlike durumunda kolluğun harekete geçmesi gerektiği şeklinde çok güzel şekilde yazılmış ancak bütün vakalarda örnek veriyorum, mağdur Antalya'dan kalkmış, orada bütün tedbirler uygulanmış, Ankara AŞTİ'ye gelmiş otogara. 183'ü arıyor, diyor ki: "Ben Ankara'dayım, kalacak yerim yok." Herhangi bir adli vaka yok Ankara için. 183'ü aradığı an 183 155'e yönlendiriyor. Normalde o mağdurla polisin, benim kanaatimce, muhatap olmaması lazım. ŞÖNİM'in direkt sosyal hizmet uzmanı mı görevlendiriyor, psikolog mu, araç tahsis edilerek mağdurla ilgilenmesi, mağdurun barınmasının sağlanması gerekir diye düşünüyorum.

Adli vaka dışında kolluğa müracaat etmiş, kolluk 183'ü arıyor ya da ŞÖNİM'i arıyor. Herhangi bir adli tahkikat yapmamışız, bizden doktor raporu, GBT kaydı ya da ifade suretleri talep ediliyor. Oysa biz CMK'ya göre, atıyorum, bir tehdit, hakaret konusundan, 6284 kapsamında bir kadının ifadesini alıyoruz. Eğer fiilî bir şiddete maruz kalmamışsa, doktor raporu alınması gerekmiyorsa, bizim illa "Senin doktor raporunu alacağız." deme şansımız yok. Darp, cebir varsa biz doktor raporu alıyoruz mağdurun ama ŞÖNİM'e teslim edeceğimiz zaman ŞÖNİM ısrarla bizden illa "Doktor raporuyla getireceksiniz." diye teslim almak istemiyorlar ya da mağdurun GBT kaydı isteniyormuş düne kadar. GBT kaydında mağdurun geçmişle ilgili bazı işte toplumca hoş karşılanmayan suçlara karışmış olabiliyor. Biz bu GBT kaydını tahkikat evrakına dahi ekleyemezken çünkü hâkimlerimiz istemiyor, her suç kendi başına cezayı gerektirir. Bir şahsın geçmişte, atıyorum, hırsızlık suçunu işledi diye "Sen onun GBT kaydını koyarak beni yönlendiremezsin." diye hâkimlerimiz bizi uyarıyor. Benim mahkemeye dahi göndermediğim GBT kaydını ŞÖNİM'e vermem sıkıntılı oluyor. Ha, ancak şunu söyleyebilirim: Şahıs GBT'ce aranıyor ya da aranıyor, zaten aranıyorsa benim aranan birini başka bir kuruma teslim etmem suç, adli ve idari soruşturma geçiririm. GBT kaydı ve ifadeleri isteniyor bizden. Soruşturmanın gizliliği esasına istinaden... Geçen bir tahkikat yapıyorum mesela, cumhuriyet savcımız beni uyardı. Bana -diğer birimlerimiz polis merkezi tahkikatı yürütüyor- cumhuriyet savcımız dedi ki: "Konuyla ilgili hiçbir evrakı başka bir birime dahi vermeyeceksin." Yani kendi içimizdeki birimlere dahi. Teröre, istihbarata, asayişe dahi veremezken ben mağdur ve şüpheliye ilgili ifadeleri, tahkikat evrakı suretini ŞÖNİM'e vermem suç soruşturmanın gizliliği ilkesi esasına göre. ŞÖNİM bizden GBT kaydı, doktor raporu ve ifade örnekleri istiyor. Geçen hafta yaşadığımız bir vaka. Gece ifadeyi fakslayarak ekip bir nevi kadını teslim etmeyi sağlamış. Yoksa ŞÖNİM'deki görevlimiz kadını teslim almıyor. İfadesini fakslattırarak ancak teslim edebilmişler.

Şimdi, kanun diyor ki: "Eğer yüksek risk varsa ya da cinsel şiddet olayına mağdur kalmışsa mutlaka mağduru ŞÖNİM'e götürün." Bana emretmiş. Ben kanuna göre hareket etmek zorundayım ama bazı vakalarda mağdur ŞÖNİM'e gitmek istemiyor. "Benim başıma bu geldi. Ben ifadem verdim, gideceğim." diyor. Bir şahsı ben zorla ŞÖNİM'e götürme

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 36

şansım yok polis olarak. Bu durumda ASPİM ya da ŞÖNİM'i aradığımda, bakın, şiddet vakası var. Yüksek riskli ya da cinsel şiddet mağduru bir şahıs var, işte dağın bir yüzünü görebiliyoruz, bize anlattığıyla sınırlıyız. Ama bu mağduru bir psikolog ya da sosyal hizmet uzmanı dinlese daha farklı boyutlarını öğrenebilir olayın. Talep ettiğimizde görevlendirilmiyor. Zaten diğer illerle aynı konuda görevli arkadaşlarımızla görüştüğümüzde biz de... Bizim şöyle bir şansımız var, 14 tane ilde ŞÖNİM var, muhatap olduğumuz en azından bir kurum var. ŞÖNİM kurulu bulunmayan illerde 17.00'den sonra kimseye ulaşamıyoruz. Yani kolluk kuvvetleri kendi kaderiyle baş başa kalıyor konuyla ilgili. Bununla da şiddetin önlenmesi, polisiye tedbirlerle sınırlı kalıyor maalesef bazı durumlarda.

Şimdi, mevzuattan kaynaklı ve kendi içimizde yaşadığımız sorunları kısaca arz etmek istiyorum fazla vaktinizi almadan: Kanunda bir gecikmesinde sakınca bulunan hâl kapsamında kolluk amirine yetki tanınmış. Kolluk personeli riske girmeme adına çok basit vakalarda dahi koruyucu ve önleyici tedbir kararlarının tamamını uyguluyor maalesef. Örnek vereyim: Gece olay olmuş. Sabah ben karakola gelmişim. Birlikte yaşamıyorlar. Üç aydır tanıştığı bir erkek tarafından rahatsız edilen bir mağdurun olayı. Önleyici tedbirin 5/1(a), (b), (c), (d) bütün bentleri uygulanmış.

Bunu uygulayan arkadaşta telefon açıtırıp "Ya bunlar aynı evde kalmıyor, sen bu şüpheliye nasıl (d) bendini uygulayabiliyorsun?" dedim. Yani standart maalesef sorumluluk almama adına, riske girmeme adına bütün tedbir kararları uygulanarak bir nevi biz devlet olarak riske girmiyoruz ve aile mefhumuna zarar veriyoruz. Çok basit şiddet vakalarında bütün tedbirleri uyguluyoruz, adamı evden uzaklaştırıyoruz. Eğer sözel şiddet varsa, işi fiziksel şiddet boyutuna bazen biz getirmiş oluyoruz bu nedenle.

"Gecikmesinde sakınca bulunan hâl" kavramının somutlaştırılması gerektiğini düşünüyorum.

Evden uzaklaştıran şiddet uygulayanların gidecek ve kalacak yerlerinin olmaması şiddeti körüklemekte, daha farklı mağduriyetlere sebep olmakta.

Bir tane canlı örneğini anlatmak istiyorum. İki gün önce polis merkezine müracaatta bulunan anne ve kız kardeş, şahıstan, oğullarından şikâyetçi oldular. Madde bağımlısı, aşırı derecede alkol alıyor, bizi tehdit ediyor, "sizi öldüreceğim şeklinde" tehdit ediyor vesair. Cumhuriyet savcımızın talimatıyla gözaltına aldık şahsı. Bir gece nezarete kaldı, ertesi gün, mevcutlu olarak cumhuriyet başsavcılığına çıkardık. Mahkemeden adli kontrol kararıyla saat 17.00'de serbest kaldı şahıs. Adli kontrol kararı verildi. Aynı gece İncesu Parkı'nda sabahlanmış muhtemelen. Dün sabah 07.35'te eks olarak banka bulundu şahıs. Yani tedbir kararı uyguladığımız, evden uzaklaştırma kararı verdiğimiz bir mağdur aynı gecenin sabahında İncesu Parkı'nda bankın üzerinde eks olarak bulundu.

Bir tarafı biz düzeltelim derken bir tarafı mağdur etmiş oluyoruz. Dolayısıyla, bizim "sosyal devlet" ilkesinin gereklerini yerine getiremediğimizi düşünüyorum.

Kanun'da barıştırma veya uzlaştırma kesinlikle yasaklanmış. Dolayısıyla, kolluğa intikal eden şiddet vakalarında mağdur talep etse dahi "Hanımefendi, dur, biz kesinlikle görüştüremeyiz, sizi barıştırdı şekliyle biz suçlanabiliriz." deyip set çekiyoruz önüne. Niye? Her tarafta kamera var. Biz bir araya getirdiğimiz an farklı şekilde yorumlanabilir ya da polis merkezinden gittikten sonra barıştırlar gittiler diyelim. Farklı bir şiddet vakası yaşandığı an biz adli ve idari olarak sorumlu oluruz diye Kanun'daki bu madde nedeniyle çok basit şiddet vakalarını bile biz barıştırma ve uzlaştırma yoluna gidemiyoruz. 2007'den beri, 4320'de de bu böyleydi, 6284'te de bu şekilde. Dolayısıyla çok basit giderilebilecek konuları dahi daha ağır şiddet vakalarına dönüştürebiliyoruz devlet eliyle diye düşünüyorum.

Bu nasıl önlenebilir? Kollukla değil tabii. Polis ve jandarma uzlaştırma, arabuluculuk gibi bir görev yapsın, bu şekilde düşüncem yok ama. ŞÖNİM'de konunun uzmanları, psikologlar ya da sosyal hizmet uzmanlarının oluşturduğu bir heyet tarafından çok basit şiddet vakaları, kamu davasını gerektirmeyen olayların çözümü yoluna gidilebilir diye düşünüyorum.

Biz devlet olarak yönümüzü Batı'ya dönmüşüz, bütün kanunlarımızda, yaptığımız iş ve işlemlerde onları örnek alıyoruz. Üç dört ay önce, İzmir'de Fransızların bir çalıştayına katıldık. Orada, Fransa'da bizdeki ŞÖNİM'e benzer bütün STK'ların üst kuruluşu olan bir kurum tarafından uzlaştırmanın yapıldığı şeklinde bilgi vermişlerdi Fransa'dan gelen heyet temsilcileri.

"Şiddet uygulayanın tedbir kararına aykırı davranması hâlinde ilk defasından üç günden on güne kadar, devamında bir aya kadar, toplamda altı aya kadara resen hapsen tazyikle cezalandırılır." diye madde var ama birçok durumda mağdurlarımız alınan tedbir kararlarına aykırı davranıyor ama herhangi bir kanunda yaptırım yok. Bunu da bir eksiklik olarak düşünüyorum.

Mağdurun ikametinin haftada bir kolluk tarafından kontrol edilmesi bazı mağdurları rahatsız ediyor. İki bir benim evime resmî polis gelmesin, polis ikide bir beni çevreden sormasın şekliyle şikâyetler geliyor direkt polis merkezî amiri olarak bana gelip "ikide bir polisi göndermeyin..." Açıyorum Kanunu gösteriyorum, anlatmaya çalışıyorum ama nafîle. Güvenlik butonu ve elektronik kelepçe uygulamasına geçilmesi hâlinde bu sorunun çözüleceğini düşünüyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 37

Şöyle bir sorunumuz daha var: Cumhuriyet başsavcılıklarına direkt müracaatlarda aile içi ve kadına karşı şiddet olay kayıt formları doldurulamıyor. Direkt cumhuriyet savcısı müracaatı alıyor, bize talimat olarak gönderiyor, tedbir kararlarının alınması ve uygulanmasında eksiklikler olabilir. Böyle bir açıklık var.

Ayrıca, biz -biraz önce arz ettiğim gibi- koruyucu tedbir karar formlarını, aldığımız koruyucu tedbirleri mülki amire gönderiyoruz onaylanmak üzere, önleyici tedbir kararlarını aile mahkemesine gönderiyoruz. Mülki amirden örnek veriyorum. Çağrı üzerine koruma kararı aldığımız bir mağdur hakkında üç gün sonra mahkemenin, mahkeme dosyayı inceleyip yakın koruma kararı gelebiliyor bize. Aynı konuyla ilgili mülki amir çağrı üzerine koruma kararı vermiş, mahkeme yakın koruma kararı vermiş. Hangisinin uygulanacağı hakkında çelişki ortaya çıkıyor.

25/03 tarihli Ankara Cumhuriyet Başsavcılığından Ankara ili için gelen ve doldurulması zorunlu olan bir tane anket formumuz var. Şüpheliler için 20 tane, mağdurlar için 23 soruluk bir anket yapılmış. Pilot il olarak da Ankara ili seçilmiş.

Şimdi, mukayit arkadaşlarımız oturuyor. Malum 6284'le ilgili ifade, doldurulması gereken aile içi kayıt formu, önleyici ve koruyucu tedbir karar formları derken zaten mağdur olmuş şahıs, bir de biz başlıyoruz ikinci ayrı bir form, anket yapıyoruz. Bu ankette 2 tane sıkıntı var benim gözlemlediğim. Birincisi, bizim aile içi şiddet kayıt formumuzun yüzde 80 soruları, aynı sorular. Aynı soruları tekrareten, ya biraz önce aynı şeyleri sordun ya, cevap verdim ya diye müştekinden ya da şüpheliden tepki alabiliyoruz. Yüzde 20 sorular da yine benim kanaatime göre, affınıza sığınarak söylüyorum, polis, mağdura ya da şüpheliye sormaması gereken sorular .

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Mesela...

CEBECİ POLİS MERKEZİ EMNİYET AMİRİ NUĞMAN DEMİRDİŞ – Örneğini buraya çıkardım.

“Evllenme nedeniniz nedir?” diye soruyor anket. Biz bunu mağdura ve şüpheliye sormak zorundayız.

Görücü usulüyle mi, severek mi, sosyal medya zoruyla mı, zorunlu mu, cinsel saldırı sonucu mu, aile baskısı nedeniyle mi evlendiniz diye mağdura soruyoruz. Boşanma davanız var mı, kaçınıcı evliliğiniz, evlilik yaşıncı, sizi yetiştiren ailenin evlilik durumu, evli mi boşanmış mı gibi bu soruları polisin mağdura ya da şüpheliye sormaması lazım diye düşünüyorum ben. Bu ve benzeri soruları.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Kim soracak?

CEBECİ POLİS MERKEZİ EMNİYET AMİRİ NUĞMAN DEMİRDİŞ – ŞÖNİM görevli bu konuda. Sosyal hizmet uzmanı, meslek elemanları var. Zaten yüzde 20, yüzde 30 müşteki ve şüphelilerden tepki alıyoruz, “Sana ne benim nasıl evlendiğimden?” ve sair gibi cevaplar alabiliyoruz yani. En son bu sorunla ilgili ben geçen hafta aile savcılarımızı ziyarete gittim. Şu şekilde bir çözüm buldum: “Sayın savcım, bu şekilde sıkıntılarla karşılaşılıyor. Doldurulması zorunlu diye talimat yazısı var. Anketin doldurulmaması hâlinde tahkikat evrakının iade edileceği şeklinde emir yazı var Ankara Emniyet Müdürlüğüne hitaben.” Sağ olsun savcılarımız da şu şekilde bir çözüm buldular: Şayet mağdur ve şüpheli doldurmak istemiyorsa, kendi el yazılarıyla yazsınlar “doldurmak istemiyorum” diye imza, tarih, saat attırın, o şekilde evraka ekleyip gönderin şeklinde basit bir çözüm bulundu ama eğer bu sorular lazımsa normal ankete eklenmeli ve polis tarafından sorulmaması gerekiyor diye düşünüyorum ben.

Ayrıca, bir koruma sorunumuz var. Yine, Emniyet teşkilatı olarak sorunumuz. Koruma talep eden mağdura refakat mi edilecek, yoksa taksi hizmeti mi görülecek, bu hâlâ muallakta ve açıklığa kavuşturulamamış.

Kanun ve uygulama yönetmeliğinin bir sürü yerinde kolluğun refakati öngörülmüş. Beş altı tane yerde “Kolluk refakat eder.” diyor. Hangi durumda refakat eder? “Hayati tehlike bulunması hâlinde.” diyor. Ama bazı mağdurlar kanunu kullanarak ekip otolarını, işte benim koruma kararım var gerekçesiyle taksi hizmeti gördürmeye çalışıyorlar. Bunu arz etmek istedim.

Kanun'un 11'inci maddesinde insan hakları eğitimi almış, kadın-erkek eşitliği konusunda eğitim almış personel tarafından bu hizmetlerin yürütüleceği öngörülmüş kollukta. Ama birçok hizmeti yürüten polis merkez amirlikleri bu hizmeti yürütüyor. Aile içi şiddet soruşturmalarını yürütüyor maalesef uygulamada. Polis merkezi olarak birçok vakaya bakıyoruz. Şuraya kadar biz yapıyoruz. Mahallemizdeki çöp toplayan şahısların aylık olarak istatistiğini üst kurumlara vermekle dahi polis merkezleri görevli. Bu kadar iş yükünün içerisinde 6284 sayılı Kanun kapsamında hassas bir konu, gelen mağdurların ve şüphelilerin değerlendirilmesi, formların doldurulması, isabetli tedbir kararlarının alınması gerekiyor. Bu nedenle, benim, yine, şahsi kanaatim, il emniyet müdürlüğünde ya ayrı bir şube kurulması lazım, aile içi şiddetle mücadele şube müdürlüğü ya da asayiş şube müdürlükleri bünyesinde aile içi şiddetle mücadele büro amirlikleri kurularak özenle seçilecek personel tarafından bir uzmanlaşmanın sağlanması, bu suçla etkin bir mücadeleyi sağlayacaktır. Ama şu hâliyle dediğim gibi o kadar işin içerisinde sıradan bir komşu kavgası, alacak verecek meselesi neyse, o şekilde tahkikatı yapıp bir an önce halletmeye çalışıyoruz.

En önemli sorunlarımızdan bir tanesi de, biraz önce arz ettiğim gibi, müşterek konuttan veya bulunduğu yerden derhâl uzaklaştırma kararında bir somut verimizin olmaması. Kararı alırken elimizde belli bir donenin olmaması. Yani x personel bunu çok basit bir vakaya -üç ay ya da sınırı altı ay tedbir kararlarının- altı ay evden uzaklaştırma kararı verirken, basit bir vakada evden uzaklaştırma kararı verilmeyerek mağduru daha farklı mağduriyetine neden olabiliyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 38

Aile içi şiddet kayıt formu daha bilimsel bir uzman tarafından, uzmanlar heyeti tarafından geliştirilerek bunun kişilerin inisiyatifine değil de sistemin otomatik, işte şu sorulara bu şekilde cevap verildiği zaman bu şahsın şu kadar süreyle evden uzaklaştırılması lazım gibi bize bilimsel bir donenin oluşması lazım. Aksine, her önümüze gelen vakayı biz evden uzaklaştırılarak toplumun en önemli dinamiği olan aile mefhumunu bir nevi devlet eliyle parçalamış oluyoruz.

Biraz önce arz ettiğim gibi, tedbir kararlarının takibi konusunda eğer mağdur üç gün sonra eşiyse barışıyor, araçlar devreye giriyor, mağdur kendi rızasıyla şüpheliyi evine almışsa, tedbir kararına aykırılık durumunu kolluğun tespit etmesi imkânsız hâle geliyor.

Bir de eğitim sorunumuz var son olarak arz etmem gereken bölüm bu. Hemen bitiriyorum.

4320'yle ilgili 2007 yılında başlayan bir eğitim zinciriyle önce 285 tane Türkiye genelinde amir sınıfında personel eğitim aldı. Bu sayede -o zaman Avrupa Birliği destekli bir projeydi- 40 bin tane interaktif cd ve dokümanlar hazırlanarak polis merkezlerinde çalışan 40 bin personelimizin eğitilmesi sağlandı. Ben 1993 yılında mesleğe başladım. 2007'ye kadar alacak-verecek davasına ve karı-koca arasına polis karışmaz denirdi ve polis merkezine gelen aile içi şiddetle gelen mağdur ve şüpheliler çok vahim bir vaka yoksa gönderilirdi. Ama 2007'den sonra bu polis alt kültürü kırıldı, eğitimler sayesinde, uygulamalar sayesinde. Biz artık aile içi şiddet vakasını sanki bir cinayet vakası gibi, sanki bir hırsızlık vakası önemser gibi olduk. Ha, yok mudur? Binde bir de olsa belki çok ücra ilçelerde vesair bu tip uygulamalar vardır ama şunu kendim zaten uygulayarak görüyorum, personelimi gözlemliyorum. Yüzde 99 biz bu eğitimler sayesinde gelen müştekileri geri çevirmiyoruz. Bu kadroya da o eski kültür kırıldı ve mağdurun bir müracaatı varsa geri çevirmemeye çalışıyoruz. Başına bir iş geldiği zaman adli ve idari sorumlu olacağımızı bildiğimiz için zaten bu engellenmiş durumda.

Peki, 2012 yılında 6284 sayılı Kanun çıktı. Bununla ilgili eğitimler hakkıyla verildi mi? Verilemedi. 6284'le ilgili ne yapıldı? Mukayyet eğitimleri adı altında akıllı sınıftan tüm Türkiye'ye eğitimler verildi. Ama Antalya'da polis merkezi amirlerine eğitimler verildi. Ama 2007 yılında başlayan ve 4320 sayılı Kanun'u anlatan interaktif cd'lerin hazırlandığı, eğitim dokümanlarının hazırlandığı ciddi bir eğitim hâlen sağlanamadı. Defalarca bu konuyla ilgili ben asayiş daire başkanlığımızla görüşmeler yaptım. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüyle bir çalışmalarının olduğunu, Kadın Konukevleri Projesi kapsamında 140 bin emniyet personelinin eğitimiyle ilgili eğitim materyallerinin hazırlandığını, eğitim verileceği her talebimizde söylendi ama hâlâ standart bir eğitim verilmiş değil. Bu eğitimlerin bir an önce hayata geçirilmesi lazım ki kadromuz 6284 sayılı Kanun ve uygulama yönetmeliğini hazmedebilsin.

Bu eğitimin eksikliği, örneğin hâlen 4320 sayılı Kanun'un açığını kapatma adına Koruma Hizmetleri Yönetmeliği'nin bir 10 (a) bendi var şiddete uğramış kadınların korunması. Oysa şimdi 6284 3/1(ç) var. Korumayı 3/1(ç)'ye göre almamız gerekirken şiddete uğramış erkeklerle ilgili bile 10(a)'dan tedbir kararı alan birimlerimiz var. Bunun sebebi de eğitim eksikliği.

Kusurum varsa özür diliyorum. Benim arz etmek istediklerim bunlar.

Sorularınız varsa alabilirim.

BAŞKAN – Hiç kusurunuz, eksiginiz yok, fazlanız var. Çok teşekkür ediyorum. Çok güzel bir sunum. Ben de çok yararlandım.

Şimdi söz vereceğim sunum üzerinde tek tek.

Sayın Akova, buyurun.

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Sayın Amirim, çok teşekkür ediyoruz.

Siz bu zihniyet değişikliğinin tamamen yasaya uygun hâle geldiğini ve Emniyet teşkilatında gerçekleştiğini söylüyorsunuz. Yalnız ben çok pratikteki bir insanım. Ben avukatlık mesleğini icra ederken milletvekili olarak Parlamentoya geldim.

Balıkesir'in Burhaniye ilçesi, küçük bir ilçedenim. Şimdi ilçelerde sizin dediğiniz gibi bakılmıyor olaylara. Hâlen, maalesef, keşke olsa, karı-koca işleridir deyip de barışlar bunlar deyip hâlâ ciddiye alınmıyor. Onun için, sizin belki kafa yapınızdan daha ciddiye aldınız bu konuyu olabilir. Sizin bürounuzda, sizin iş yerinizde olabilir ama tamamında bunun uygulandığına inanmıyorum.

Şimdi, bakın, ben çok kısa bir örnek anlatacağım size. Zaten formlarınızın bir örneğini de Başkanımın rica etti, alalım dedim. Sizin eleştirileriniz, uyarılarınız doğrultusunda da ne yapılabilir bakarsak da iyi olacağını düşünüyorum.

Şimdi, ben avukatlık mesleğini icra ederken bir liseden hademe bir bayan. Kadın çalışıyor, kocası iş yapmıyor. Kadını ciddi şekilde dövüyor. Ama kadının ne dava açacak parası var ne avukat tutacak parası var. Öğretmen arkadaşlar rica etti, ben bu kadının davasına girdim. Şiddetli geçimsizlikten boşadık bunları. Ama ben, erkeğin kadını tehdit ettiğini... Bakın, aile içi geçimsizlik olarak değil. Tehdit ediyor, "Öldürecek seni." diyor. Çok ciddi şekilde de bunu söylüyor. Emniyete gittik şikâyet ettik, bizzat ben gittim kadınla. Savcı beye gittik, bizzat ben gittim yanında. Yani bu işi ciddiye alın, bu çok ciddi tehdit ediyor çünkü bu çalışmamaya da alışmış, kadın çalışıyor, o onun parasını yiyor, rahata ermiş. Demek ki kafaya da koydu "Öldürecek seni." diye baskı yapıyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 39

Ne savcıya derdimi anlatabildim ne emniyete anlatabildim derdimi. Bir gün yine bir telefon, benim müvekkilim köprü üzerinde öldürüldü. Kocası öldürdü. Ne oldu? Tabii o kadına karşı o kadar sorumluluğum vardı ki artık benim. Yani kadını koruyamadığıma da inandım. Ondan sonra yine ücretsiz avukatlık olarak davasına girdim. Ha, bir şey çözdük mü? Çözemedik. Engelleyebildik mi? Engelleyemedik. Yani gözümün önünde tehditlerle, emniyetin duyarlılığı, adliyenin çok ciddiye almaması, duyarlılığı, neticede bu kadının ölümüne sebebiyet verdi. Gencecik bir kadın öldü. Öbürü de cezaevine girdi, onun da hayatı kaydı. Neticede bir aile dramı. Ben ama ondan sonra da bu kafa yapısının çok fazla, hâlen daha sihirli değnek gibi düzeldiğine inanmıyorum.

Onun için, biz, emniyette de hakikaten bunu, her şeyi hallolmuş gibi görmeyelim. Daha başka nasıl tedbirler alabiliriz de biraz daha düşünelim, tartışalım diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Başka söz almak isteyen var mı bu konuda?

Buyurun.

CEBECİ POLİS MERKEZİ EMNİYET AMİRİ NUĞMAN DEMİRDİŞ – Şimdi 1993 yılında mesleğe başladım, 2007 yılına kadar borç alacak gibi karı-koca arasına da polis girmez, polis bu davalara karışmaz şeklindeki kurumsal kültür 2007 yılındaki eğitimlerle kırılmaya başlandı diye arz etmeye çalıştım. Yüzde 100 oldu mu? Mümkün değil yüzde 100 olması. Ama, biz bu kültürü yüzde 90, belki yüzde 99'lara kadar aşmış durumdayız.

Bir nedeni de şu: Şayet mağdur kolluğa müracaat etti biz gerekli tedbir kararlarını almadık, müracaatını almamışsak adli ve idari olarak soruşturma geçiriyoruz. Yüzde 99 itibarıyla -çok ücra ilçelerde belki uygulanmayabilir ama- genelde biz bu yapıyı kırdık.

Yine, 6284'le ilgili eğitim eksikliğimizi arz etmeye çalıştım. Bunun da Aile Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğümüzle müşterek bir proje kapsamında giderileceği her talebimizde dile getirildi, bu şekilde cevap verildi. Bu eğitimlerle o söylediğiniz tek tük durumların da çözüleceğini düşünüyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Ben sunumunuz için size çok teşekkür ediyorum. Sağ olunuz.

Buyurunuz Hâkime Hanım.

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU- Sayın amirim süre belirlemesi konusunda Ankara uygulamasının farklı olduğunu söyledi. O konu ankette de var. Ankette de soruldu bize neden Ankara farklı uyguluyor diye.

Orada, bence, Ankara dışındaki arkadaşlar biraz kolaycılığa kaçıyorlar. Bir kere bizim onayımızla geçerli olacak bir karardır. Süre belirleme yetkisi de hâkimin yetkisindedir. Onun için, Ankara uygulamasında süreyi biz belirliyoruz.

Hani tebliğde sıkıntı diyor ama... Zaten zorlama hapsine hükmetmek için, ihlali olduğunu tespit edebilmek için mahkeme kararının tebliğ edilmesi gerekiyor. Sonuçta kolluk uyarıyor, bir tebligat yapıyor ama baz alınan bizim kararımız. Onun için de tebliğde yaşanan sıkıntı ayrı bir konu. Ama süreyi belirleme yetkisi mahkemenin yetkisindedir, hâkimin yetkisindedir, emniyetin yetkisinde değildir. Bu düşünceyle biz sürenin emniyet tarafından belirlenmesini, kolluk tarafından belirlenmesini istemiyoruz Ankara'da. Fikir birliği hâlinde bu şekilde düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum katkınız için.

Şimdi Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığından Bakanlık İl Müdürlüğü Erkek Konukevlerinden İl Müdür Yardımcısı Arzu Gür.

Bu hayli değişik bir konu. İlk defa bir erkek konukevinden bir yetkiliyi dinleyeceğiz.

Buyurun.

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim, çalışma arkadaşlarım; hepimizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

İstanbul Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İstanbul İl Müdür Yardımcısıyım. Görev tanımlamalarımın içerisinde şiddeti önleme merkezlerinden Bakanlığımıza bağlı kadın konukevlerinden ve İstanbul'daki yerel yönetimlere bağlı kadın konukevlerinden sorumluyum. Ama bugün sadece sizlere erkek konukeviyle ilgili bir bilgilendirme yapacağım. Diğer konularda da eğer sorunuz olursa elimden geldiği kadar, dilimin döndüğü kadar tekrar sizleri bilgilendirmek isterim.

Erkek konukevi -malumunuz üzere, yine konukevi tanımımızda olduğu gibi- fiziksel, cinsel, duygusal, ekonomik, sözlü istismara veya şiddete uğrayan, şiddete maruz kalma tehlikesi bulunan kişilerin şiddetten korunması, psikososyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi, güçlendirilmesi amacıyla geçici sürelerle kalabilecekleri yatılı bir sosyal hizmet kuruluşudur. Ve buraya sadece erkekleri yani beyefendileri alıyoruz, şiddet mağduru olan beyefendileri alıyoruz.

Ne zaman açıldı? Erkek konukevi olarak Bakanlığımızın 24/04/2013 tarih ve 444 sayılı onayıyla 12 yatak kapasiteli olarak 11/06/2013 tarihinde İzmir ilimizle birlikte açıldı. 2 tane erkek konukevimiz bulunmaktaydı.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 40

Teşkilat şeması içerisinde -malumunuz, biraz evvel arz ettiğim gibi- il müdürlüğüne bağlı olarak Aile ve Sosyal Politikalar (ASPİM) diye adı verdiğimiz il müdürlüğümüze bağlı Şiddet Önleme ve İzleme Merkezimiz, şiddet önleme ve izleme merkezlerinin altlarında ilk kabul birimleri ve kadın konukevleri, biraz evvel de arz ettiğim gibi, hem yerel yönetimlere bağlı kadın konukevleri hem Bakanlığımıza bağlı kadın konukevleri ve aynı zamanda da erkek konukevlerinin hizmetlerini sürdürmekteyiz.

Erkek konukevinin içerisinde konukevinde yaptığımız bütün hizmetlerin hepsini aynı şekilde gerçekleştiriyoruz. Yine meslek elemanlarımız bunların içerisinde ve şiddet görmüş erkek vatandaşlarımıza psikososyal destek veriyoruz. Tabii ki en önemli önceliklerimiz bizler için bunların can güvenliklerinin sağlanması. Diğer kadın konukevlerinde olduğu gibi erkek konukevi de gizli. Hiç kimse tarafından bilinmiyor, emniyet tarafından da bilinmiyor. Emniyet tarafından veya emniyete müracaatı hâlinde oradan tedbir kararıyla gelen vakalar bile veya ŞÖNİM'e başvurmuş hâlinde bile ŞÖNİM'e getiriliyor vakalar ve direkt ŞÖNİM tarafından erkek konukevine direkt olarak yönlendiriliyor.

Ve burada yaptığımız hizmet alanları içerisinde kadınlara da verdiğimiz gibi hâkim kararıyla ve mülki amir kararıyla verilen geçici maddi yardım veriyoruz biz yine bu erkek konukevinde kalan misafirlerimize. Tedbir kararıyla yalnız. Bu da geçici maddi yardım verilen biraz evvel Sayın Hâkime Hanım çok güzel bahsetti. Tabii, öyle bir üstadın yanında sözün üzerine söz söylemeyelim ama şöyle ki: Sadece bir noktayı tamamlamak açısından söyleyeyim. Kendisi nafaka verilmesiyle alakalı dile getirdi. Hayır, kadın konukevlerinde sadece nafakalar yok, geçici maddi yardım bağlanması da var. Bu geçici maddi yardımın bağlanması yasa kapsamında. 6284'ün 17'nci maddesinde "Aylık asgari ücretin otuzda 1'ine tekabül edecek şekilde günlüğünden verilmek üzere kadına maddi yardım bağlanır." deniliyor. Ve bu tedbir kararı alınarak kadına altı ay ve altı ay uzatmalı olarak -kadına da yapılabiliyor, erkeğe de yapılabiliyor- bu geçici maddi yardım kendilerine verilebiliyor.

Aynı zamanda, bir de kadın konukevinde ve erkek konukevinde kalan misafirlerimize bir de harçlıklar veriyoruz. Eğer SSK'sı yoksa, bir bağımlılığı yoksa eğer, bir yerde çalışmıyorsa bu vatandaşlarımıza İstanbul için gene asgari ücretin otuzda 1'ine tekabül edecek, en fazla otuzda 1'ine tekabül edecek şekilde günlük üzerinden harçlık veriliyor. Bunları meslek elemanları arkadaşlarımızın yaptığı mesleki çalışmalara göre, yazdıkları raporlara göre değerlendirip yanındaki çocuklara da, çocuk hizmetlerimizin alanından verilen harçlık karşılığında yanındaki çocuğa da harçlık verilebiliyor. Yani, maddi olarak bu bağlamda bir sıkıntı yaşamıyorlar diye düşünüyoruz.

Aynı şekilde, burada kalan misafirlerimize gene kadın konukevlerinde yaptığımız gibi, istihdam ve meslek edindirme... Malumunuz üzere, ŞÖNİM'ler kurulduktan sonra şiddet önleme merkezlerinin içerisinde sadece bizim Bakanlığımızın personeli bulunmamış olmakla birlikte, aynı zamanda Sağlık Bakanlığından arkadaşlarımız, İŞKUR'la yaptığımız protokol çerçevesinde İŞKUR'un temsilcileri, emniyetle yaptığımız protokol çerçevesinde emniyetten gelen bir polis memuru arkadaşımız bulunuyor ve barıyla yaptığımız protokol çerçevesinde de her gün bir avukat muhakkak şiddet önleme ve izleme merkezlerinin içerisinde bulunmakta.

Burada sıkıntısı olan erkek vatandaşlarımızın çözümlenmesi gerekiyorsa eğer- -ki bütün hepsine de yapıyoruz- hem sağlık yardımlarını hem hukuksal yardımlarını ve istihdama yönelik de İŞKUR'la yaptığımız protokol çerçevesinde veya kendi imkânlarımızla sağladığımız, yerel yönetimlerle sağladığımız imkânlar çerçevesinde kendilerine iş imkânları bulunuyor. Bunlar yapmış olduğumuz hizmetler.

Erkek konukevimizden, kısaca binanın şeklinden bahsetmek isterim. Ufak bir villadan oluşmakta kendisi. 3 katlı bir villadan oluşuyor. 5 tane yatak odasında 12 tane yatağımız bu şekilde bulunuyor. 3 tane tuvaleti, 3 tane banyosu, 1 salonu, 1 terası ve 1 deposu, 1 de müdür odası ve meslek elemanı arkadaşlarımızın çalıştıkları büro ve görüşme odalarımız ve mutfaklarımız aynı şekilde mevcuttur.

Kuruluşumuzun içerisinde çalışan personelimiz: Kuruluş müdürümüz bulunmakta, sosyoloğumuz var, 2 tane öğretmenimiz bulunmakta meslek elemanı olarak, veri işletim otomasyon elemanı, 4 tane güvenlik personeli -biraz evvel arz ettiğim gibi, biz sadece şiddet mağduru erkekleri aldığımız için onların güvenlikleri bizim için had safhada önemli- ve 1 temizlik elemanı ile 1 şoför bulunmakta. Erkek konukevi açıldığı tarihten itibaren, İstanbul olarak, ben tabii, kadın konukevinde kalan kadınların sayısını çok yüksek olarak veriyorum, bu rakam şimdi bana çok cici bir rakam geliyor böyle, 15 rakamımız var, kadında tabii, daha yüksek rakamlar konuştuğumuz için. 15 kişi şu ana kadar yararlandı Sayın Başkanım. Bunlardan 1 tanesini yaşlılığı nedeniyle huzurevine, 1 tanesini de engelli olması durumundan engelli rehabilitasyon merkezine yerleştirildi. Biraz sonra vakalar üzerindeki istatistikleri vereceğim zaman tekrar değerlendirmesini yapacağız. Özellikle böyle açmak istedim, gerçi sizin önünüze de bu yaptığım sunumun bir fotokopisini bıraktık.

Şöyle ki: Gelen vakalar içerisinde, başvuru nedenleri içerisinde aile içi şiddet... Aslında çoğu, 15 vakanın 15'i de emniyetimiz tarafından barınma tedbir kararı olarak geldi yani hepsinin barınma ihtiyacı var ve bunların yüzde 90'ı da şiddet mağduru. Aslında yüzde 100'ü şiddet mağduru ama tanımlamaları farklı. Biraz sonra o tanımlamaları göreceğiz zaten. "Aile içi şiddetten geldim." diyenler, eşinden şiddet gördüğünü söyleyenler, ölüm tehdidi ve barınma -1'er kişi hep bunlar- "Aile içi tekrar şiddet ve barınma ihtiyacım var." diyenler, "Hayati tehlikem var." diyenler, töre nedeniyle ölüm tehdidi alanlar ve kız kaçırma dolayısıyla hayati tehlikesi olanlar, zorla evlilik ve ölüm tehdidi. Bunların hepsini emniyetten verdikleri müşteki

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 41

ifade tutanağına göre açtım. Aslında biz normalde bu tarz bir açım şekli yapmıyoruz, aile içi şiddet diyoruz, barınma ihtiyacı diyoruz. Ama, burada 15 vakamız olduğu için hepsi tek tek, ne söylemlerle geldiği burada görülsün istediğim için bu şekilde açtım.

Yaş durumları da 21 yaşında 2 kişi, 25 yaşında 2 kişi, 36 yaşında 2 kişi, 37 yaşında 2 kişi, 45 yaşında 1, diğerleri 75 yaşına kadar devam ediyor.

Tablodan da görüldüğü üzere, 60 yaş üzeri... 60 yaş altı huzurevlerine alınmadığı için, tabii biz bu kapıları hiçbir zaman açmadık işin açıkçası. Çünkü, İstanbul düşünüldüğü zaman, barınma ihtiyacı olan, sokakta kalan erkek sayısı o kadar fazla ki yani o amaçlı hizmet verecek olsak zaten 12 kapasite yetmeyecek. Ama, bunun için zaten Büyükşehir Belediyesi bu noktada çok güzel çözümler üretebiliyor, barınma ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri erkek için özel yerler açabiliyor özellikle kış şartlarında. Biz sadece şiddet mağduru olanları aldık.

Yasamız bize şunu emreder, der ki: “Şiddet mağduru olarak kurumunuza başvuran, şiddet önleme merkezine başvuran kişiyi alacaksınız, değerlendireceksiniz ve uygun hizmet modeline yerleştireceksiniz.” Buradaki uygun hizmet modeli de 60 yaş üstü için huzurevi olduğu için, 1 tanesinin de engelli olması sebebiyle huzurevine ve engelli hizmetlerine yerleştirdik. Bu gelen vakalarımızdan 3 tanesi bekâr, 8 tanesi evli, 1 tanesinin eşi vefat etmiş, 3 tanesi de boşanmış durumda.

Bunların sosyal güvence durumları: 2 vatandaşımız BAĞ-KUR’lu, 1’i emekli, 5 tanesi GSS, 4 tanesi SSK, bize geldiklerinde yok olan da 3 tane var. Daha sonra eğer uygunsa biz onları zaten GSS’ye tabi tutuyoruz.

İş durumları: Çalışmıyor, çiftçi, emekli -hep 1’er, 2’şer olduğu için rakamları söylemiyorum- öğrenci, 1 tane öğretim görevlimiz geldi, şoför, tekstil ve işsiz.

Biraz sonra açıklayacağım yerde tekstil ve işsiz dediğimiz yerde malumunuz 7 kişi gözükyor ama burada mesela gelir durumlarına baktığımız zaman 5 kişinin geliri yok, hâlbuki işsiz olan 7 kişiydi. Ama, asgari ücreti de bunlar... Yani tekstil işinde çalıştığını düşünüyor “Tekstilciyim ben.” diyor ama o an için bir geliri yok. Öğretim görevlimizin geliri 3 bin liraydı, diğerlerinin gelirleri 3 bin liranın altında. 1.200 lira olan da engelli hizmetlerinden 2022’ye göre maaş alan vatandaşımızdı. Malumunuz, biliyorsunuz, onlar üç ayda bire tekabül eden, aylık 400 liraya tekabül eden rakamlarda engelli maaşları alıyorlar.

Erkek konukevinden yararlanan kişilerin çocuk sayıları: 5 kişinin çocuğu yok, 1 kişinin 1 tane, 2 kişinin 2 tane, 3, 4 ve 6 çocukluya kadar devam etmekte.

Beni dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum.

Arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Arzu Gür’e çok teşekkür ediyorum. Bu 15 örneğin özellikle yaş grubu, meslek grubu, ihtiyaç grubuna göre tasnif edilmiş olması iyi bir çalışma. Bu, aynı şekilde kadınlar için de yapılabiliyor mu, kadın konukevlerinde?

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR –

Hepsi bizlerde mevcut efendim.

BAŞKAN – Hepsi var değil mi bu kadar detaylı olarak?

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR - Evet, hepsi mevcut, İstanbul için detaylı bir şekilde bütün hepsi bizlerde mevcut.

BAŞKAN – Sayın Akova, buyurun.

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Şimdi, ben, eşi ölmüş bir kişinin de olduğu söylendi, onun nereden şiddet gördüğünü merak ettim.

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Çocuklarından görüyorum efendim. İsterseniz bazı spesifik vakaları anlatabilirim ama...

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Yok, konuyu merak ettim, hayır hayır.

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Dediğim gibi, çocuklarından şiddet görüyordu.

BAŞKAN – Sayın Güven, buyurun.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Teşekkür ediyoruz sunumunuz için. Gerçekten, erkek konukevinin kurulmuş, açılmış olması güzel. Yalnız, anladığım kadarıyla, 2013 tarihinden itibaren 2015’e kadar sadece 15 kişi yararlanmış.

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Evet, 15 kişi yararlandı.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Yani, bu, İstanbul için çok kısıtlı veya çok az bir rakam. Bilmiyorum, bunu artırmayı düşünüyor musunuz?

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – İnşallah artırmayız diye umut ediyoruz efendim, hiç kimse şiddet görmesin, bize ihtiyaçları olmasın.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Ama, şiddet deyince ille dayak yemesi veya tehdit edilmesi değil, değişik... Barınacak bir yerinin olmaması da bir şiddettir aslında kişiler için, bireyler için.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 42

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Tabii, muhakkak.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Şeyi biliyoruz, genellikle büyükşehir belediyesi bu kış dönemlerinde bu spor alanlarını açıyor, yazın da kapatarak onları dışarıda barınmalarını sağlıyor. Bu da yanlış bir yöntem aslında, bunun sürekli olması lazım. Evsiz olan kişilerin iyi havalarda sokakta barınmalarını sağlamak değil, sürekli kapalı alanlarda, belki çalışabilecekler de vardır, onların da çalışabilmelerini sağlamaları.

Şimdi, bu 15 kişiye dönecek olursak, bunlar iki senedir erkek sığınmaevinde kalıyorlar veya konukevinde kalıyorlar herhâlde, sürekli olarak, öyle mi?

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Hayır efendim, sürekli olarak kalmıyorlar. İşlerini çözümledikleri zaman sığınma evimizden ayrılıyorlar. Üç gün kalan da var, bir gün kalan da var, altı ay kalan da var bunların içerisinde. Hepsinin durumuna göre.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Peki, yerine yenisi alınıyor mu?

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Tabii tabii. Bunların hepsi aynı anda gelmiyorlar efendim. Yani, yıl içerisinde, 2013'ten, açıldığı günden beri gelen vaka sayısı bunlar.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Yani, toplam 15 kişi mi geldi?

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Evet, 15 kişi geldi.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Bazısı üç gün kaldı, bazısı altı ay kaldı.

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Altı ay kaldı, bazısı altı aydan daha fazla kalıp uzatma kararıyla daha fazla... Eğer risk durumu devam ediyorsa uzatıyoruz ama risk durumu devam etmiyor, sorunlarını çözümlüyorlarsa ayrılışlarını yapıyorlar kendi rızalarıyla.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Peki, boşaldığı zaman doldurma olmuyor o zaman, yerine yeni kişi alınmıyor.

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Efendim, biz ihtiyaç olduğu anda hepsini gerçekleştiriyoruz. Yani şöyle: 15 kişi dediğim gibi. Yani, 2013'ün 6'ncı ayında açıldık, ilk vakamız mesela 2013'ün 8'inci ayında geldi. O üç ay kadar kaldı, başka hiçbir vaka gelmedi, bir vakayla gitti. Yani, müracaat eden olmadı, tedbir kararı alan olmamış. Şiddet gören bu manada gelmeyince tabii bizim yapabileceğimiz bir şey yok bununla alakalı.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – O zaman böyle bir birimin açılmasına ihtiyaç yok demektir.

Şimdi ben şunu anladım: Bir kişi geliyor, üç ay kalıyor, gidiyor. Onun yerine yeni kişi girmiyor, o anlaşılıyor. Çünkü, bu süre içinde 15 kişinin kabul edildiğini söylüyorsunuz ve 15 kişi...

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Efendim, bizim 12 kişilik kapasitemiz var. 12 kişi aynı anda müracaatta bulunduğu anda biz 12 kişiye de bakarız. Daha fazla bulunsun, farklı imkânlarımız var. Malumunuz, çıkardığımız 6284 sayılı Yasa'nın içerisinde der ki: "Eğer Bakanlığın yetersiz kaldığı durumlarda yani kadın konukevinin yetersiz kaldığı durumlarda mülki amirlerde ilçe sınırları içerisinde bütçesi ŞÖNİM'den karşılanmak üzere tesislerden faydalanılır." Yani, öğretmenevi, polisevi gibi yerlerden faydalanılır ve bunun da bütçesi ŞÖNİM'den karşılanılır. Yani, biz devlet olarak isterse 100 vaka gelsin, isterse 50 vaka gelsin, kapasitemiz 12 ama vaka geldiği zaman biz onu barındıracak, sizlerin çıkardığı yasamızla -sağ olasınız- bunların hepsi mevcut şu an.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Kastettiğim o değildi. Muhakkak ama olmamış demek ki, 15 kişiden fazla başvuru olmamış.

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Evet, bu süre içerisinde toplam 15 kişi başvurdu, doğru.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Bazıları üç ay kalmış ama onun yatağı veya odası boş kalmış bir yıl veya iki yıl süresince boş kalmış, boş duruyor.

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Tabii, doğru.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – O zaman bir ihtiyaç yok demektir bu. Yani, sırada kimse beklemiyor oraya dâhil olmak için.

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Hayır, beklemiyor.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Boş yataklarınız var veya boş odalarınız var.

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Evet, var. Şu an mesela 2 kişi kalıyor.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – O zaman büyük bir ihtiyaç yok, o görünüyor.

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Şu an 2 kişi kalıyor 12 kişilik kapasiteli yerde. Şu an müracaat eden 2 kişimiz var, 2 kişi kalıyor. Tabii, bunun maliyeti analizi yapılabilir, maliyet analizi çıkarılabilir.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Peki, neden yok ihtiyaç? "İstanbul için aslında daha fazla olması gerekir başvurunun veya buradan yararlananların." demiştiniz. Ama şu anda da boş kaldığını görüyoruz, bu neden?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 43

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Efendim, şöyle... Bu tabii benim öngörüm olacak, Bakanlığımı bağlayan bir... Sadece sahada çalışan bir uzman olarak söyleyebileceğim bunu, şöyle bir öngörüm var: Erkekler kendi süreçlerini daha rahat yönetebiliyorlar, kadınlar gibi değil ya ekonomileri var. Yani bir şiddet de göreceksin olsa gidiyorlar, başka bir yerde ev kuruyorlar, başka bir düzene hâkim olabiliyorlar. Ama, kadınların tabii ki bu noktada mağduriyetleri daha fazla oluyor ve sayı daha yüksek oluyor diye düşünüyorum işin açıkçası.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Peki, teşekkür ederim.

Bir soru daha soracağım. Madde bağımlıları gelebiliyorlar mı, kalabiliyorlar mı?

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Madde bağımlıları gelebiliyorlar tabii ki ama tabii bunları yönlendiklerimiz, bunları hemen bize... Eğer şiddet görerek geldiyse, emniyetten tedbir kararı alındıysa, erkek konukevi kendisine uygun görüldüyse -ki böyle bir vakamız oldu- biz hemen bununla alakalı, en başta bir gece dinlenmesine müsaade ediyoruz ve ondan sonra ertesi gün bütün görüşmelerimizi yapıp uygun hizmet modelinde kendisini yerleştiriyoruz AMATEM gibi. Hemen yerleştirmesini yapıp burada tedavi sürecin başlatıyoruz kendisinin.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Teşekkür ederim.

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Murat Bey, buyurun.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

İki sorum olacak. Uygulanan şiddet yöntemiyle ilgili erkek konukevlerinde misafir edilenler ile kadın sığınmaevleri arasında bir benzerlik noktasında çalışma yapıldı mı? Yani, aynı muameleye mi maruz kalıyorlar? Şiddetin bir genel tanımı var. Erkeklerin sığınmaevlerine gelmelerindeki sebep daha çok nedir, bunu merak ediyorum.

İkincisi de: “Sorunlarını kendi imkânlarıyla çözebiliyorlar.” dediniz. Nasıl bir yöntem izliyorlar, nasıl bir yol izliyorlar? Bununla ilgili bir izleme yaptınız mı? Çünkü, bunlar meselenin çözümüyle ilgili belki ipuçları verebilir. Bu hususta bir tespitiniz var mı, onu merak ediyorum.

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Sayın Vekilim, şöyle: Gelen vakaları değerlendirdiğimiz zaman bizler, mesela bir vakamız... Vaka örneklerinden gidersek belki kafamızda biraz daha şekillenmiş olur diye düşünüyorum. Şöyle: Vakalarımızdan bir tanesi evli, 6 tane çocukları var, çok mutlu bir hayatları var karı koca olarak fakat 13 yaşındaki çocukları bir adam öldürüyor. Adam öldürdükten sonra bu kanlı hâle dönüşüyor yani kanlıları çıkıyor ve bu sefer aile parçalanıyor çünkü peşine düşüyorlar bunların kanlıları. Biz kadını büyük olan kız çocuğuyla birlikte kadın konukevine aldık, beyefendiyi de erkek konukevine aldık. Aile parçalandı, doğru ve çocuklara bakabilecek maddi durumları da yok artık çünkü kadın çalışmıyor, adam çalışmıyor, öbür çocuk da hapse girdi malumunuz. Diğer çocuklar da gene Bakanlığımız bünyesinde koruma altına alındı. Ama, tabii ki bizim amacımız hiçbir zaman bu değil, aileyi parçalamak değil, ama en önce şu an can güvenliği riskleri var bunların. En başta ben onların canlarını kurtarmakla mükellefim yani bir canlarını kurtarayım daha sonra aileyi birleştirmekle alakalı muhakkak bir çalışma gerçekleştirmeye başlayacağız ki başladık. Hemen emniyet teşkilatı tabii bunun içerisinde, sağ olsunlar. Zanlılar bulunduktan sonra şimdi biz aileyi -çünkü, kadın başka şehirde, adam başka şehirde. Erkek konukevi de sadece İstanbul’da ve İzmir’deydi biliyorsunuz- birleştirme yönüne gidiyoruz. Vakalarımızdan bir tanesi mesela bu.

Mesela başka bir vakamız: İl olarak söylemeyeyim. Beyefendinin kendisi eşinden boşanmış, evli bir kadını sevmiş, kadını da bunu seviyor ve birlikte kaçıyorlar. Kadın boşanmamış ama. Bu sefer aile ölüm fermanını çıkarmış bunların, kaçtıkları için, yakaladıkları yerde öldürecekler, ikisi için de geçerli. Vakalarımızdan bir tanesi bu.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Ağır vakalar.

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR –

Gerçekten ciddi manada şiddet, evet. Şiddet olayıyla karşı karşıya kalınması gerekiyor. Yüksek riskli olacak bir şekilde.

BAŞKAN – “Evdte tartıştık...” Çay çorba için gelenler değil de yüksek risk...

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Evet, ciddi riskler içerisinde olanlar. Vakalarımızın geliş sebepleri genelde böyle. Ama mesela yaşlılarımızda nasıl oluyor? Çocuklarından şiddet gördüklerini ifade ediyorlar. Bunlar tekrar emniyete müracaat ediyorlar ve ciddi şiddet vakası olarak anlattıkları için de direkt tedbir kararı alınıyor. Yaşlımız bize geldiği zaman biz ona hemen bir mesleki çalışma yapıyoruz ve kendisinin uygun olan huzurevine veya engelliyse engelli birimimize direkt olarak, birkaç gün içerisinde yerleştirmesini gerçekleştiriyoruz bununla ilgili olarak. Ama, spesifik böyle ağır vakalarımız şeylerin içerisinde mevcut. Mesela, bir tanesinde 2 tane erkek kardeşin birbirlerine -ikisi de genç, 22-23 yaşlarında dediğim skalada olanlardı onlar- devamlı bıçak çekmeleri ve artık yaşamı çekilmez hâle getirmelerinden dolayı, çocuk da üniversitede okuyor, üniversitesini okuyamaz hâle geliyor. Emniyet teşkilatı -güneydoğudan bir vakaydı bu- bununla alakalı tedbir kararı aldı, çocukcağız okuluna devam edemedi ama bize erkek konukevine geldiği gibi biz hemen tekrar onu dershaneye yazdırdık. İlk senesinde hemen

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 44

üniversiteyi kazandı, şu anda da çok güzel bir üniversitemizde hem de Kredi ve Yurtlar Kurumuna bağımlı olarak yani yatırdık oraya, orada yaşamını idame ettiriyoruz.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Teşekkür ediyorum.

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Kavuncu, buyurun.

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Teşekkür ediyorum.

Ben şunu merak ediyorum: Tabii nispeten daha iyi olanaklar sağlamış oluyorsunuz. Bunu istismar etmek isteyen kişileri ayırt edebiliyor musunuz? Yani, kalma süresinde bir kısıtlılık var mı bu konukevlerinde?

Bir de bu şekilde şiddet gördüğünü iddia eden ama aslında bu şiddetin gerçekliği olmayan veya büyük bir riskte olmayıp kendisinin arzusuyla burada kalmak isteyen insanlar olabilir. Bunlara karşı nasıl reaksiyonunuz oluyor? Nasıl ayırt ediyorsunuz?

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Sayın Vekilim, şöyle: Malumunuz üzere bizim için her vaka çok kıymetli. Yani, biz olaya sosyolojik olarak bakarız, beyanları esastır bizim için. İstismar edeler mi? Tabii ki ederler. Ama, beni istismar edecek diye ben vakayı görmezden gelemem, bir kere himayeme alacağım onu, kendi bünyemin içerisine bir yerleştireceğim. İstismar ettiğini meslek elemanı arkadaşlarımız üzerlerinde çalıştıkları zaman muhakkak ki anlıyorlar, kadın konukevi yönetmeliğinin içerisindeki maddelerimiz var bizim. Bu yönetmeliğin maddelerine uymayanlara yapılan kurallar aynen erkek konukevinin içerisinde de geçerli.

Nedir bu kurallardan bazıları? Alkollü olarak kadın konukevine gelme, kadın konukevinin yerini belli etme gibi kurallar. Bu kuralları ilk seferde ihlal edenlere uyarı veriyoruz, 3 kere üst üste ihlal edenlerin ise çıkış işlemlerini maalesef gerçekleştirmek zorunda kalıyoruz tabii ki ama erkek konukevinde böyle bir vakayla karşılaşmadık.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bu konuda katkı sağlamak isteyen ya da sorusu olan var mı?

Sayın Gür, çok teşekkürler. Çok güzel bir sunumdu. İlave etmek istediğiniz bilgiler olursa yazılı olarak da bilahare gönderebilirsiniz, eksik kaldığını düşündüğünüz bir şey varsa.

İSTANBUL AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜR YARDIMCISI ARZU GÜR – Tamam efendim. Şiddet önleme merkezleri... Ama heyetimizi İstanbul'da ağırlamaktan büyük onur duyarız. Yani, hem Şiddet Önleme Merkezimizi hem Kadın Konukevimizi hem Erkek Konukevimizi görmek isterseniz eğer büyük şeref verirsiniz bize.

BAŞKAN – Sağ olunuz. Öyle bir çalışma planı şu anda hazırlanıyor. Görüşmek üzere inşallah.

Tekrar teşekkürler.

Yine, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığında Ankara Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, ŞÖNİM'den klinik psikolog Sayın Nurdan Irmak bizimle.

Kendilerinin sunumunu alalım hemen.

Buyurunuz Sayın Irmak.

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – Sayın Başkan, sayın vekillerim, değerli Komisyon üyeleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ankara Koza ŞÖNİM'de görev yapıyorum. Sizlere ŞÖNİM'i tanıtmaya çalışacağım çok özet olarak.

Bildiğimiz gibi, kadına yönelik şiddetle mücadelede yeni bir yaklaşım olarak ŞÖNİM'ler İstanbul Sözleşmesi'nin 10'uncu ve 11'inci maddeleri, 633 sayılı Kararname'nin 2'nci ve 9'uncu maddeleri ve 6284 sayılı Kanun'un 14'üncü ve 15'inci maddeleri dayanak alınarak 2012 yılının Kasım ayında, 11 ilde, şu anda da 14 ilimizde, İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Denizli, Antalya, Mersin, Adana, Samsun, Trabzon, Şanlıurfa, Gaziantep, Malatya ve Diyarbakır'da hizmet vermekte iki yıllık bir süreçte. Şiddetin önlenmesiyle koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin bir biçimde uygulanmasına yönelik olarak, şiddete uğramış ya da şiddete uğrama riski bulunan kadınların başvurabileceği danışmanlık, rehberlik ve yönlendirme hizmetleri ile ihtiyaç duydukları konularda güçlendirici ve destekleyici hizmetleri veren, çalışmalarını yedi gün yirmi dört saat esasıyla yürüten merkezler olarak planlanmış ve bu şekilde çalışmaya devam ediyorlar.

Kanunumuzda, çalışma esaslarımızda, kişisel bilgilerin gizli tutulması, başvuruların yapılacak işlemler hakkında bilgilendirilmeleri, şiddet mağduru ve şiddet uygulayana herhangi bir uzlaşma, arabuluculuk teklif edilmemesi ve adlarına karar alınmaması şeklinde sınırlandırılmış ve hizmetlerin yürütülmesinde bu alanda ilgili tüm birimlerin desteği alınarak yapılması planlanmıştır.

Şiddet mağdurları bize nasıl başvuruyorlar? Üç şekilde başvurabilir. Bunlardan birincisi kurumlar aracılığıyla ki kolluk tabii ki en büyük oranda. Savcılık, sağlık birimleri, STK'lar ya da yerel yönetimlerden yönlendirilebilir. ALO 183 hattına yapılan başvurularla bize gelebilirler. Üçüncü kişilerin ihbarı sonucu bize başvurabilirler ya da bireysel olarak şiddete uğradıktan sonra kendileri de bize başvuruda bulunabilirler.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 45

Biz merkezimize ulaştıktan sonra şiddet mağdurlarıyla nasıl bir çalışma yapıyoruz? Öncelikle, sağlık destek birimimizdeki görevli hemşiremiz bir ön görüşme yapıyor şiddet mağduruyla. Demografik bilgileri, çocuklarına yönelik bilgiler, sağlık durumu ve öncelikle ihtiyaçlarına yönelik bir tespit oluyor bu görüşme. Sonrasında meslek elemanları tarafından görüşmeye alınıyor şiddet mağduru. Burada temel amacımız tabii ki yaşadığı şiddete dair öyküyü alabilmek ve onun travmatik yaşantısını paylaşabilmek, anlayabilmek ve çok zorlukla attığı bu adımda ona cesaret verebilmek. İhtiyaçlarına yönelik tespiti yapabilmeye çalışıyoruz bu görüşmemizde. En önemlisi de tabii ki 6284 sayılı Kanun kapsamında yine ihtiyaç duyduğu kararları alabilmek adına can güvenliği riskine yönelik bir tespit yapmamız söz konusu. Bizim ona verebileceğimiz hizmetlere yönelik bilgilendirme ve bu görüşmedeki temel hedeflerimizden bir tanesi. Aynı zamanda eğer barınma talebinde bulunuyorsa, bizden sonra onu yönlendireceğimiz yerle ilgili de bilgilendirmeyi yapmak durumundayız ki oldukça güvensiz şekilde, çok uzun ve zorlu bir süreçten geçerek bize ulaşmış oluyor şiddet mağdurları. O yüzden, onlarla yaptığımız görüşmelerde tabii ki durumlarının hassasiyetini göz önünde bulundurarak her vakanın durumuna uygun şekilde yönlendirmeleri yapmaya çalışıyoruz. Çünkü, bazen bizi dinleyebilecek, anlayabilecek ya da kendi şiddetiyle ilgili farkındalığa da sahip olmayabiliyorlar, bizi de en çok zorlayan vakalar bu kadınlarımız oluyor. Sonrasında da görüşmemizi tamamladıktan sonra düzenlediğimiz bir raporla, bizden sonra gidecek birime kadınla ilgili bütün şiddet öyküsünü, ihtiyaçlarına yönelik tespitleri, 6284 sayılı Kanun kapsamında yapılması gereken, alınması gereken tedbir kararlarına yönelik öngörülerimizi raporlaştırmış olarak ilk kabul birimimize kendi aracımızla götürmüş oluyoruz.

Burada iki yıllık süreçte tabii çok olumlu gelişmeler var, amirim de değindi. İlk başta aile içi şiddet formları çok doldurulmazken, şiddete dönük işlemler çok fazla yapılmazken, şiddet mağdurları çoğunlukla barındırma talebiymiş gibi değerlendirilirken şimdi geldiğimiz noktada gerçekten şiddet yaşamış bütün kadınlara bu formlar doldurulmuş ki bunun önemi şu: Şiddetle ilgili ilk risk tespiti yapılmış oluyor aslında ve acil olarak alınması gereken tedbir kararları. Ki, bu koruyucu kararlardan 3.1/ç dediğimiz takip gerektiren karar ve önleyici tedbir kararlarından da ilk dört madde; şiddet uygulamaması, evden uzaklaştırma, çocuklarına yaklaşmama ya da herhangi bir şekilde yakınlarının, kadının yakınlarının, ilişki kurmak durumunda kaldığı kişilerin yaklaşmamasını içeren tedbir kararları alınmış olarak ya da alınması için mülki amire sevk edilmiş olarak bize geliyor. Biz bu risk tespitinde bulunurken aile içi şiddet formunda alınmamış kararlardan ihtiyaçları neler, bunları tespit etmeye çalışıyoruz. Çünkü, şiddete neden olan kişinin alkol, madde kullanımı olabilir ya da tabii ki şiddet bilinçli bir davranış ama şiddete neden olan öfke kontrol problemi ya da stresle başa çıkmayla ilgili sorunlarsa bununla ilgili olarak da yine kanun kapsamında önleyici tedbir kararlarından 5.1/ı ve 5.1/h maddelerini de talep ediyoruz eş zamanlı olarak mahkemeden. Bütün bu planlama yapıldıktan sonra ilk kabul birimine şiddet mağduru kadınıymızı yönlendirmiş oluyoruz.

Tabii, verdiğimiz destek hizmetleri eğer talebi varsa barınma ama bunun yanında tedbir kararlarına yönelik başvuruyla birlikte eğer boşanma sürecinde bir avukat ihtiyacı varsa -ki biz Ankara'da çok şanslıyız, Gelincik Merkeziyle gerçekten çok iş birliği içerisinde ve çok verimli çalışıyoruz- şiddet mağdurlarına ücretsiz olarak avukatlık hizmetleri alabilecekleri Gelincik Merkezine yönlendirmiş oluyoruz.

Ayrıca, biraz önce Arzu Hanım da bahsetti, İŞKUR'la yaptığımız protokol çerçevesinde haftada bir gün İŞKUR'dan meslek danışmanları merkezimize geliyorlar ve şiddet mağduru kadınların eğer çalışmayla ilgili talepleri varsa İŞKUR'dan gelen danışmanla görüşmeleri yapıldıktan sonra, ona uygun olan işler çıktıkça danışmanları tarafından bilgilendiriliyorlar. İş tercih etmek, iş görüşmesine gitmek, iş başvurusunda bulunmak tamamen kadının kendi tercihi doğrultusunda.

Ayrıca sağlık desteği de bizim sağlık destek birimimiz tarafından planlanıyor. Burada da şöyle bir hizmet veriyoruz: İlk görüşmede eğer kadının sağlık durumuyla ilgili tedavi sağlanması gereken bir durumu var ama o güne kadar kendisi bu tedavileri düzenli olarak devam ettiremediyse, anında hemşire hanımlar ilgili hastanelerden ki çoğunlukla kişinin kendisini daha güvende hissedeceği ya da tercih ettiği... Çünkü, şiddet uygulayanla karşılaşma ya da yakınlarıyla karşılaşma ihtimali de olabiliyor, o yüzden kendi tercihine bırakılarak hastane seçiminde, randevuları da alınıp o randevular da gideceği birime iletilmiş oluyor.

Onun dışında, bizim görüşmemiz sırasında eğer psikiyatrik bir desteğe ihtiyaç olduğunu düşünüyorsak, tabii ki psikolojik destek bizim tarafımızdan ya da bizden sonra gideceği kadın konukevi tarafından verilmiş oluyor ama psikiyatrik destek ihtiyacını tespit ediyorsak ya da kadının da bize bu yönde bir ifadesi varsa, yine eş zamanlı olarak hastanelerin psikiyatri kliniklerinden randevuları alınarak bir tedavi programı da planlanmış oluyor.

Bizim sadece bize başvuran kadınlara yönelik hizmetlerimiz yok, kadınların kadın konukevinden ayrıldıktan sonra da takip çalışmalarımız devam ediyor. Kadın konukevinden ayrılış sonrası bütün bilgilerin ŞÖNİM'e iletilmesi gerekiyor ve değerlendirme raporlarıyla birlikte neden ayrıldıklarını da içeren değerlendirme raporlarıyla birlikte bize geldikten sonra bilgiler, biz hemen akabinde kadına ulaşarak ne durumda olduğunu, bir ihtiyacı olup olmadığını, güvende olup olmadığını, yeniden bir barınma talebi olup olmadığını... Çünkü, bazen ailesinin yanına tercih ederek gidebiliyor ya da yeniden eşine dönebiliyor ama umduğu gibi bir ortamla karşılaşamayabiliyor ve yeniden sürece girme konusunda da bir cesaretsizliği oluyor. O yüzden bizim onlara ulaşmamız bu anlamda hep olumlu geri dönüşleri almamızı sağladı bugüne kadar. "İyi ki

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 46

aradınız, iyi ki varsınız. Ben gerçekten çok çekince yaşıyordum çünkü geldim ama ailem de çocuklarımı istemedi, ‘Çocuklarını eşine ver.’ dedi, ‘Eşine bırakırsan benim yanımda kalabilirsin.’ dedi ama ben çocuklarımdan ayrılmak istemiyorum, yeniden gelmek istiyorum ama çekiniyorum da.” gibi söylemleri sık sık duyuyoruz. O yüzden, bu ayrılış sonrası izlemelere çok önem veriyoruz gerçekten.

Ayrıca, aile içi şiddet formlarının bize bildirimini sonrası, amirim biraz önce değindi, şu anda Ankara’da doldurulan bütün formlar faks yoluyla bize iletiliyor ve buradaki risk değerlendirmesinde de yüksek risk grubunda olan şiddet mağduru kadınlarımıza, bize başvurmamış dahi olsa -ki çoğunlukla barınma talebinde bulunmadıkları için bizimle karşılaşmamış oluyorlar- biz mutlaka onlara ulaşip bizden alabilecekleri hizmet, 6284 kapsamındaki hakları ve ona verebileceğimiz, sunabileceğimiz hizmetler konusunda mutlaka bilgilendirme yapıyoruz ve süreçte de belli periyotlarda takiplerimizi devam ettiriyoruz.

Bir 3’üncü çalışmamız da izleme kapsamında: Bize başvuran ve tedbir kararı alınmış kadınlarımızın tedbir kararlarının bitme süreleri sistemden takip edilebiliyor ve tedbir kararının sonlanmasına yakın bir dönemde biz yeniden şiddet mağduru kadını arayarak -çünkü Kadın Konukevi’nde olmayabiliyorlar- bu tedbir kararının süresinin bitmek üzere olduğunu, yeniden bir tedbir kararına ihtiyaç duyup duymadığını ya da bizden herhangi bir başka bir talebi olup olmadığını paylaşıyoruz ve onun istekleri ve ihtiyaçları doğrultusunda yeniden bir planlama ve programlama yapıyoruz.

Bu, şiddet mağduruyla yaptığımız çalışmaların dışında, ŞÖNİM’lere yasa kapsamında verilen ek çalışmalar da var. Bunlardan bir tanesi de veri bankası oluşturmak. Ankara genelinde bütün alınan tedbir kararlarının ŞÖNİM’e bildirilme zorunluluğu var. İlk oturumda değerli Hakime Hanım bahsetti. Biz bunları sistemimize kaydediyoruz ve bir veri bankası oluşturduk bugüne kadar da.

Bunun dışında, tabii ki farkındalık çalışmaları ve eğitim faaliyetlerimiz var. Bu eğitim faaliyetlerini hem toplumsal anlamda düşünebiliriz hem de şiddete uğramış kadınlarımıza yönelik, Kadın Konukevinde kalan kadınlarımızı da kapsayacak şekilde, hemen hemen ayda iki kez, pek çok konuya değinerek yıl içerisinde düzenlediğimiz eğitimlerimiz var.

Bir 4’üncü başlığımız da: Şiddet uygulayana yönelik çalışmalarımız. Bu çalışmalarımızdan en önemlisi, önceki oturumlarda da değinildiği üzere, 6284 sayılı Kanun kapsamında hakkında öfke kontrolü programına katılmasına karar verilen erkeklere yönelik olarak Ankara’da da bir ilk uygulama olarak 15 Haziran 2014 tarihinden itibaren bu çalışmalar başladı. Hazırlıkları, tabii, çok uzun bir zaman dilimini almış oluyor ama nisan ayında bu programda çalışacak arkadaşlarımızın eğitim çalışması yapıldı iki aylık bir dönemde ve şu anda da eğitim çalışmaları devam ediyor. 12 bireysel seans ya da 8 grup çalışmasına katılma zorunluluğu var. Çalışmalar da şöyle programlanıyor: Mahkemelerden bize bu kararlarla ilgili bilgi geldikten sonra -önceki oturumda Sayın Vekilimin bir sorusu da olmuştu- öncelikle biz Halk Sağlığına bu kararları bildirerek psikiyatrik bir değerlendirme talep etmiş oluyoruz. Herhangi bir psikiyatrik altyapısı yok ise bu çalışmalara kabul ediliyor şiddet uygulayanlar ve kendileriyle bir kontrat yapılıyor. Bu kontrat da bir bilgilendirme aslında; bu çalışmanın mahkemenin bir kararı olduğu, mahkeme kararının uygulanması sırasında devam etmemesi durumunda bunun mahkemeye bildirileceği. Kişinin de sağlıklı bilgiye sahip olması ve haklarını kullanabilmesi açısından aslında bu kontrat yapılıyor. Devam ettiği koşullarda ne tür eğitimlerden yararlanacağıyla ilgili bir bilgilendirmeyi kapsıyor. Çok umut verici bir çalışma şiddet uygulayanlar açısından. Şu ana kadar 200 şiddet uygulayana tebligat gönderilmiş ve bunun 100’üyle de çalışmalar devam ediyor. 48’iyle, son aldığım bilgiyle, on iki haftalık program tamamlanmış durumda ve bu çalışmalar Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Bölümünden çok değerli hocalarımızın süpervizörlüğünde devam ediyor. Haftada bir gün hocalarımız bu programda görevli arkadaşlarımızla bir araya gelerek o hafta yapılan çalışmalarla ilgili ayrıntılı değerlendirme yapıyorlar. Grup çalışmalarına da yine hocalarımızın eşliğinde devam ediliyor. Yani adım adım, çok dikkatli bir şekilde çalışmalar devam ediyor. Çünkü ifade ettiğim gibi, Türkiye’de bir ilk, çok hassas bir konu, daha önce çalışılmamış bir konu. Yasa kapsamında olmasına rağmen altyapısının tam olarak oluşturulmasıyla ilgili uzun zaman alan bir konu. O yüzden hocalarımızın da büyük desteğiyle, arkadaşlarımızın da istekli çalışmalarıyla devam ettiriyoruz bunu.

Tabii, bütün çalışmalarımızı yaparken ŞÖNİM’lerde, hem yasa kapsamında hem de işleyişte iş birliği yaptığımız kurumlarımız var. Bunlardan bir tanesi Sağlık Bakanlığı. Bünyemizde Sağlık Bakanlığından görevlendirmeye çalışan hemşirelerimiz var. İçişleri Bakanlığına bağlı emniyet birimimizden bir polis memurumuz mesai saatleri içerisinde görev yapıyor ve şiddete uğramış kadınlarımızın ilk teslimlerini ve sonrasında da yaşadığımız sorunlarla ilgili emniyet bazında çözüm üretmek adına bize çok destek oluyor. Millî Eğitim Bakanlığında da dönem dönem öğretmenlerimiz geçici görevlendirmeye çalışıyorlar ve bu görevlendirme süresinde binamızda görev yaparak direkt bize başvuran ama barınma talebi olmayan kadınlar ve aynı zamanda kadın konukevinde kalan kadınlarımızın ve beraberindeki çocukların eğitimle ilgili yaşadıkları tüm sorunların çözümlerini hiç kadınlarımızı yormadan, direkt onlar gerekli yazışmaları ve gerekli işbirliklerini sağlayarak çözümlenmiş oluyorlar. Biraz önce bahsettim, İŞKUR’la birlikteliğimiz var. Gelincik Merkeziyle aynı şekilde çalışmalarımız devam ediyor. Akademisyenlerimizden de kuruluşumuz bünyesinde yine görevlendirmeye çalışılan -ki şu an Öfke Kontrol Programı bu kapsamda devam ediyor- desteklerimiz var.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 47

Kadınlarımızı bizden sonra ilk olarak yönlendirdiğimiz birim olarak bahsettiğim ilk kabul birimi de ilk gözlemlerinin yapıldığı kadınların, tıbbi kontrol ve tedavilerinin sağlandığı, psikososyal ve ekonomik durumlarının incelendiği ve iki haftaya kadar kalabilecekleri bir konukevi olarak hizmet veriyor. Çok önemli bir birim çünkü şiddet mağduru kadınlar ilk başvurduklarında çok kararsızlık yaşayabiliyorlar, aile destekleri olduğu hâlde bunu alma konusunda çekinceleri olabiliyor. Ama ilk kabul sürecinde, o şiddet ortamından uzaklaşıp kendilerini güvende hissettikten sonra kendileriyle ilgili tabii ki uzman arkadaşlarımızla yaptıkları görüşmelerdeki aldıkları destekle de çok daha sağlıklı kararlar alabilir duruma gelebiliyorlar ve aileleriyle görüşmeler yaparak da onların koruyuculuğunu da görebiliyorlar ve yeniden aile yanına dönme yönünde bir karar alabiliyorlar. Bu da, kadın konukevi süreci girmeden, o süreçte çocuklarıyla birlikte bir sıkıntı yaşamadan aile yanına dönmeyi sağlayan bir birim oluyor aslında kadının kendi tercihi doğrultusunda. Biraz önce ifade ettiğim gibi, bizim yaptığımız görüşmelerde saptanan sağlıkla ilgili sorunların konukevi sürecinden önce, bir an önce programlanması ve o sürecin yönetilmesiyle ilgili olarak da ilk kabul birimleri önemli bir hizmet veriyor.

Bunun yanında, tabii ki bize sadece şiddet mağdurları başvurmuyor. Barınma talebiyle de çok fazla başvuru alıyoruz. Tabii ki barınma taleplerimizin de geçmiş öykülerinde şiddet olduğunu söylememiz gerekiyor. Ama başvuru nedeni şiddetin o ani korunma ihtiyacıyla değil de daha kendi bağımsız yaşamına geçişte bir destek alabileceği birim olarak başvurmayı tercih etmiş oluyor.

Bu kapsamda, bazen psikiyatrik tanısı olan ve atak döneminde olan vakalarımız da oluyor. Bunlarla ilgili olarak da süreci yönetmemiz gerekiyor çünkü kadın konukevlerinin açılması ve işletilmesine dair yönetmelik kapsamında, psikiyatrik tanısı olan kadınlar “Toplu yerde yaşayabilir.” raporu alındıktan sonra kabulleri yapılabilir. Bize başvuran herkesi korumakla yükümlüyüz. Bizde kalan kadın ve çocukları da korumakla yükümlüyüz. O anlamda bu madde çok önemli. Bu ilk kabul sürecinde, bu durumda olan ama aynı zamanda mağduriyet de yaşayan kadınlarımızın psikiyatrik değerlendirmeleri yapılmış ve tedavileri planlanmış, ilaçlarını tekrar kullanmaya başlamış olarak kadın konukevine yönlendirmeleri yapılıyor.

Bunun yanında, yine yönetmelik gereği, “Alkol ve madde kullanımı olanların tedaviyi kabul etmeleri şartıyla konukevine kabulleri yapılır.” ibaresi bulunması nedeniyle de yine ilk kabul sürecinde bu tedavileri planlanarak yine bir psikiyatrik değerlendirmeden sonra bu tedaviyi alması yönünde talebi değerlendirildikten sonra konukevine yönlendirilmiş oluyor.

Tabii, ilk kabul sürecinde çok önemli bir çalışma da can güvenliği riski yüksek olup Ankara’da kalması riskli olan kadınların ivedilikle başka ile nakledilmelerinin sağlandığı birim de yine ilk kabul birimimiz oluyor.

Ben çok teşekkür ediyorum. Genel olarak hizmetlerimizi ifade etmek istedim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Teşekkür ederim.

Sunum için de teşekkür ediyorum.

Özellikle merak ettiğimiz husus: Aslında şiddet mağduru zaten belli, yani şiddet uygulandıktan sonra durum ortada. Şiddet uygulayana yönelik çalışmalar ve bu bağlamda bir meseleyi anlatırken, yanlış anlamadıysam, “Psikiyatrik altyapısı yoksa bu programa kabul edilmiyor.” dediniz.

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – Hayır, tam tersini söyledim Sayın Vekilim. Öncelikle psikiyatrik bir değerlendirmeden geçmeleri gerekiyor.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Tamam. Onu biraz izah ederseniz...

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – Tabii. Çünkü, takdir edersiniz ki, eğer psikiyatrik bir tanısı var ise önce bununla ilgili tedavinin planlanması gerekiyor. Öfke Kontrol Eğitim Programı sadece öfkeyle başa çıkmayı kapsamıyor aslında, şiddetle ilgili farkındalığın da artırıldığı, şiddet uygulamasının sonucu olarak eşinde ve çocuklarında nasıl bir durumun ortaya çıktığıyla ilgili farkındalığın kazandırıldığı bir program, sadece öfke kontrol programı değil. O yüzden, grup çalışmalarıyla da devam ettiği için eğer kişinin psikiyatrik bir desteğe ihtiyacı varsa, önceliğin buna verilmesi gerekiyor ki bu programdan sağlıklı şekilde yararlanabilsin.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Orada bunu izah ederken sayılar da verdiniz. Elinizdeki toplam vaka sayısı içerisinde bu programlara katılmayı kabul eden 48 kişi de on iki haftalık programı tamamladı dediniz, yine yanlış takip etmediysen.

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ PSİKOLOG NURDAN IRMAK – Yok, şöyle ifade ettim...

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Ben hepsini yanlış anlamışım, boşuna mı dinledim bu kadar sizi? (Gülüşmeler)

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – Sayın Vekilim, ben hızlı ifade etmiş olabilirim.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Yok, ben özellikle not ettim, bu şekilde söylediğinizi düşünüyorum. Orada bir 200’lü sayıdan bahsettiniz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 48

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – Evet, 200 kişiye tebligat gönderilmiş durumda.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – 48 kişi?

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – 48 kişi de bu programı tamamlamış durumda...

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Tamam, ben de öyle dedim şimdi.

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – ...on iki haftalık programı.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Tamam, öyle dedim.

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – Ama 100 kişiyle devam ediyor.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Ben de aynı şeyi söyledim.

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – O zaman ben yanlış anladım. 100 kişiyle de çalışma devam ediyor.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Ben dikkatli dinlerim, 48 kişinin on iki haftalık programı tamamladığını söylediniz. Müracaat eden kişinin vaka içerisindeki oranı nedir? Çünkü bu şunun için bizim açımızdan değerli: Normalde - avukatlık yaparken de bunu gördük- insanlar boşanma davası ya da bu tür olaylarla geldiklerinde ilk söyledikleri şey, benim karşılaştığım hadiselerde, karşı tarafın psikolojik bir yardım alması hâlinde bu meselelerin rahatlıkla çözülebileceği iddiası oluyor. Yani mesela “Kocam ya da karım -ben tek taraflı konuşmak istemediğim için böyle söylüyorum- psikolojik olarak yardım alsa bu iş çözülür.” diye sözüne başlıyor. Dolayısıyla bu çok değerli bir durum. Yani bunun oranı bizim... Bir de ön yargı var. Yani psikolojik destek almak sanki -parantez içerisinde- deliymiş de yardım alıyormuş gibi bir anlama çekiliyor ve toplumda çok da iyi karşılanmıyor, iyi görülüyor. Bu oran nedir ve bunu, bu ön yargıyı yıkabilecek ne yapılabilir? Bu önemli çünkü.

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – Evet Sayın Vekilim, Öfke Kontrol Programı'yla ilgili aslında bir kuruluş ziyareti planlanmış önümüzdeki hafta. Bu programda çalışan arkadaşlarımızı da sizin ziyaretinizde mutlaka merkezimizde bulundurarak daha ayrıntılı bilgi almanız yönünde de çabamızı sergileyeceğiz ama şöyle ki: Biz şu anda mahkemece bu kararın verildiği faillerle çalışmak durumundayız, mahkeme kararı kapsamında. Eşlerin şiddet mağdurlarıyla yaptığımız görüşmelerde eşinin psikolojik bir desteğe ihtiyacı olduğu ya da “Onunla böyle bir çalışma yapılırsa şiddet uygulamayacak.” ifadesinde bulunması durumunda bireysel olarak da biz şu an programda çalışan arkadaşlarımıza bilgi vererek faillere ulaşmalarını sağlıyoruz ama programa katılım mahkeme kararıyla olduğu için orada bir zorlayıcılık maalesef söz konusu olamıyor. Erkeğin de istekli olması lazım bu programa katılması için.

BAŞKAN – Sayın Tülay Kaynarca, buyurun.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Başkanım, teşekkür ederim.

Öncelikle sunum için çok teşekkürler.

İki sorum olacak sadece. Bir tanesi: ŞÖNİM'lerin Türkiye dağılımı 12 mi, 14 mü?

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – 14.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – “14'e çıktı.” dediniz. Diğer illerin bölgesel bir çalışma sistemi mi var? Onu merak ediyorum. Farklı illerde olup ŞÖNİM'lere, Şiddet Önleme Merkezlerine geleceği zaman nasıl bir, bölgesel bir oluşum mu var? Olmayan iller adına söylüyorum.

İkincisi de: En başta Hakime Zeynep Hanım'ın ifade ettikleri, hani, izleme, takip, kontrol, yani ŞÖNİM'ler hemen hemen bunların her birinin sorumluluğunu alan. Dolayısıyla, işte, bu 14 tane farklı merkezdeki tüm çalışmaların bir istatistiki verisi, vakaları... Yani, güzel bir çalışma yapıp en azından yıllık bir rapor önümüzü açabilir mi etki analizi şeklinde. Öyle bir çalışma var mı?

Teşekkür ederim.

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – Ben de teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Evet, Şiddet Önleme Merkezi olmayan illerde ŞÖNİM'in görevleri Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı il müdürlükleri tarafından yürütülüyor şu anda. Şiddet mağduru olan vakalarla ilgili başvurular il müdürlüklerine yapıldıktan sonra, yine kanun kapsamında, bizim yaptığımız çalışmaları il müdürlüklerimiz üstlenerek götürüyorlar.

İkincisi: Evet, izleme takip çalışmaları kapsamında da veri bankasının oluşturulması anlamında da ŞÖNİM'ler bir sorumluluk altındalar. Bütün, belirttiğim gibi tedbir kararları ŞÖNİM'lerde toplanıyor ve şu anda da belirttiğiniz gibi bir etki analiz süreci Bakanlığımız tarafından yürütülüyor. Bu etki analiz değerlendirmelerinin sonucunda zannediyorum çok daha işlevsel, herkese ulaştırılabilir kılınan veriler de sağlanmış olacak.

BAŞKAN – Sayın Güven, buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 49

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sunumunuz için teşekkürler. Gerçi bir kısmını izleyemedim ama atlamış da olabilirim. Konukeverinde zaman zaman misafir edilmesi gereken madde ya da alkol bağımlıları olabiliyor ve bunlar saptandığı zaman veyahut da davranış bozuklukları gösterildiği zaman dışarıda bırakılıyorlar ve ŞÖNİM'e gidiyorlar. ŞÖNİM bu konuda nasıl bir yol gidiyor? Çünkü daha önceki bize gelen bazı vakalarda, mesela ŞÖNİM'le de konuştuk hatta, onları kabul edemeyeceklerini söylemişlerdi ama bu kadınları sokakta bırakmak yanlış. Bu konuda nasıl bir yol gidiliyor? Onu öğrenmek istedim.

Bir de, ŞÖNİM'e başvuran, barınması gereken kadınlarda, çocuklarda farklı kültürler olabilir, farklı eğitim düzeyleri olabilir. Yani bunlar arasında... Nasıl bir arada tutmak mümkün olabiliyor? Bildiğim kadarıyla, konukevleri de küçük ve bir arada olmak zorundalar. Bunların bir arada yaşamaları nasıl sağlanabiliyor, aralarında sorun yaşamadan? Bir de onu öğrenmek istemişim.

Teşekkür ederim.

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Biraz önce ifade etmeye çalışmıştım. Alkol ve madde bağımlılığı olanlar ya da psikiyatrik tanısı olup da bir şekilde tedaviyi devam ettirmeyenlerle ilgili olarak kadın konukevi yönetmeliğine göre kabulleri yapılamıyor. Ama tabii ki bize başvuran herkesi kabul etmekle yükümlüyüz ve ŞÖNİM'e başvuran bütün bu anlamdaki kadınlar da öncelikle ilk kabul birimlerine yönlendiriliyor. İlk kabul birimleri bu anlamda çok değerli. Biz ŞÖNİM'lerde bununla ilgili tespiti yaptıktan sonra kadını bilgilendirmiş oluyoruz. Yani “Bu, bu, bu nedenlerle, tedaviyi kabul etmemeniz durumunda sizi konukevine yönlendiremeyeceğiz, ama, işte, iki haftaya kadar ilk kabul birimimizde kalmanızı sağlayacağız, bu süreçte de sizinle ilgili olarak hastanelerden, ilgili birimlerden eğer sizin tercih ettiğiniz bir yer varsa oradan randevunuzu alarak biz tedavi sürecinizi desteklemek ve sizin barınma ihtiyacınızı karşılamak istiyoruz.” diye onu ikna etmeye çalışıyoruz çünkü her zaman ikna etmek de mümkün olmuyor gerçekten. Çok zorluk yaşadığımız konulardan bir tanesi, biz ne kadar sahiplenmek istesek de bir dirençleri oluyor ve ilk kabul sürecine ikna edebiliyorsak hemen ertesi güne özellikle randevuların alınması sağlanarak acil şekilde bir tedavi programlaması yapılıyor ve iki hafta kadar ilk kabul sürecinde bu tedavileri devam ettirildikten sonra yeniden bir konukevine yerleştiriliyorlar.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Kabul etmezlerse...

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – Öyle bir durum yok. Yani, kadın konukevi, ilk kabul birimi yönlendirdikten sonra mutlaka kabulünü yapmakla yükümlü. Ama kadın konukevi sürecinde eğer tedaviyi bırakır, tedaviyi kabul etmezse tabii ki bir çıkış işlemi yapmak durumunda çünkü sadece o kadını korumak değil, bir de diğer kadın ve beraberindeki çocukları koruma yükümlülüğü de var. Çok farklı davranış problemleri yaratılabilir, çocukların önünde intihar girişimleri söz konusu olabiliyor, başka kadınlara saldırılar söz konusu olabiliyor ve kadın ya da çocukların can güvenliğini riske sokacak birtakım davranış problemleri ortaya konabiliyor. O yüzden çıkışları yapılıyor ama süreçte tekrar ŞÖNİM'den girerek yeniden ilk kabul süreci ve başka bir kadın konukeviyle ikinci, üçüncü şanslar yaratılmaya çalışılıyor. Ya da hani, Ankara ilinde bu anlamda bir direnci olduysa yine güvenli şekilde nakli başka bir ildeki ŞÖNİM'le görüşülerek ya da ŞÖNİM yoksa il müdürlükleriyle görüşülerek o ile nakilleri sağlanarak tedavileri devam ettirmeye çalışılıyor. Bu anlamda da, ruh sağlığı merkezi olan iller tercih ediliyor öncelikle.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Yani sokakta bırakmıyorsunuz.

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – Evet, sokakta bırakamayız zaten. ŞÖNİM'lerin kurulma amacı ve hizmet verme şekli bunu kabul edebilecek durumda değil. Her başvuramı biz kabul ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Hocam, devam ediyor musunuz?

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Şeyi sormuştum bir de: Farklı kültür ve farklı eğitim düzeyindekiler bir arada nasıl barındırılıyorlar?

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – İkinci sorunuza da cevap vermeye çalışayım. Tabii, benden sonra, kadın konukevinde görevli arkadaşım da kalanların profilleriyle ilgili bilgilendirme yapacak ama ilk kabul sürecinin bu anlamda önemini bir kez daha vurgulamamız gerekiyor zannediyorum. Bu iki haftalık süreçte yapılan gözlemlerde şu an Ankara'da 6 kadın konukevimiz var. 2'si Bakanlığımıza bağlı, diğerleri belediyelere bağlı. Tabii ki kadınlar ilk kabul biriminden yönlendirildikleri için hangi kadın konukevinde hangi kadının ve çocuğun kaldığı biliniyor arkadaşlarımız tarafından ve o kadın için en uygun kadın konukevi hangisi olabilirse oraya yönlendirilme yönünde bir çaba harcanıyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Dalbudak, buyurun.

NURCAN DALBUDAK (Denizli) – İlk kabul birimi kaç tane ilde var?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 50

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – İlk kabul birimi her ilde yok ama...

NURCAN DALBUDAK (Denizli) – ŞÖNİM 14 tane ama ilk kabul birimi?

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – ŞÖNİM 14 tane, ilk kabul birimi 25 tane.

NURCAN DALBUDAK (Denizli) – 24 ilde 25 tane ilk kabul birimi.

Bir de şeyi soracağım: Şimdi, bu şiddete maruz kaldı, ŞÖNİM'e gitti, oradan ilk kabul birimine gitti, oradan kadın konukevine gitti. Süreç bu şekilde izlerken, kadının 14 yaşından büyük erkek çocuğu var. Şunu biliyoruz ki, 14 yaşından büyük erkek çocuğu olan kadın, 12 ya da 14. 12 olunca çocuk da yurt, yuvaya gidiyor. Yani, kadın hem şiddet görüyor hem çocuklar paramparça, yani aile topyekün paramparça bir hâle geliyor. O yüzden, bildiğim kadarıyla da ŞÖNİM'in şu anda yönetmeliği hazırlanıyor, bu süreç içerisinde de bu kadın ve çocuğu, yani eğer ilk kabul birimi vesaire bunda da bir düzenleme yapılacaksa, kadın şiddet görmüş ve çocuk da yurt, yuvaya gönderilecekse... Ki, mesela benim ilimde, bölgemde ikisi birbirinden çok farklı uzaklıkta, mesafede alanlar, hani, yan yana bile değil. Kadının çocuğu görmesi için çok ciddi mesafe, yol alması lazım filan. Dolayısıyla, hani, bununla ilgili yapacağımız ne var, bilmiyorum ama bu da önemli bir konu diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – Evet, bu bizim de öncelikli konularımızdan bir tanesi Sayın Vekilim. Değindiğiniz gibi, yönetmelik çalışmalarında bu konu hassasiyetle değerlendiriliyor aile bütünlüğünü korumak adına ve kadının yeniden şiddet ortamına dönmesini engellemek adına çünkü bu dönmeye neden olan bir etken, çocuğundan ayrılmak istemediğinden dolayı. Yeni düzenlemede bu tür 12 yaşından büyük erkek çocuğu olan kadınlar için de kalabilecekleri ihtisaslaşmış kadın konukevleri planlanıyor.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakbak.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Ben sunumunuzu tam izleyemedim ama kafama bir şey takıldı. Şimdi, buraya, ŞÖNİM'lere geliyorlar, burada ne kadar kalıyorlar süre olarak?

Bu geçişte, normal standart yaşamlarına geçiş sürecinde ve istihdam olayında bunlara bir istihdam imkânına olanak sağlayan bir geçişimiz var mı? Sonuçta, bu insanların büyük bir çoğunluğu kendi işi olmayan insanlar da olabiliyor. Maddi hiçbir güvenceleri yok. Çocuklarının yaşantılarını devam ettirmeleri lazım belli bir standartta. Kadınlar bu endişeyle, şiddet görmesine rağmen, "Evime döneyim ama çocuğumun maddi durumu sağlansın." diye dönüşlerin olma olasılığı çok yüksek. Bunu önlemek adına biz ne yapıyoruz? Bu kadını istihdama nasıl geçiriyoruz? Bundan sonraki başka gidecek bir evi yok, ailesinin evini bu kişiler biliyor, eşleri biliyor. Ona farklı ortamlarda bu geçişi ve çocuklarının hayat garantisini sağlayabilecek ortamın yaratılması sürecini nasıl aşılıyor?

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – Teşekkür ediyorum.

Şiddet mağduru kadın bize geldikten sonra, ifade ettiğim gibi, önce bir ön görüşmeleri, daha sonra da mesleki görüşmeleri yapıyor. Tabii, her kadının durumuna göre değişen bir süreimiz var ama maksimum iki saat diyebilirim kalma süreleri için. Bunda çok ayırt edici bir durum var. Eğer can güvenliği riski çok yüksek ve takip edilmeye ilgili de bir riski varsa ki bunu yaşadığımız vakalarımız oluyor. Evden ayrılmış oluyor ama şiddet uygulayan ya da şiddet uygulayanın ailesi tarafından bir takibe maruz kalmış olabiliyor. O zaman görüşmelerini ŞÖNİM'de devam ettirmeyi değil, bir an önce, polis refakatinde, ilk kabul birimize yönlendirdikten sonra görüşmelerini de orada yapmayı tercih ediyoruz. Tabii ki bütün amacımız zorlu bir süreçten geçerek bize geliyor bireysel başvuruların dışındaki vakalarımız. O yüzden mümkün olduğu kadar süreci onlar için kısa tutmak ama bu süreçte de en sağlıklı bilgileri almaya çalışmak.

İstihdamla ilgili olarak, İŞKUR'dan haftada bir danışmanlarımızla görüşmelerini sağlamaya çalışıyoruz ama tabii, ağırlıklı olarak kadın konukevi sürecinde programlanan bir durum iş hayatına atılmalarıyla ilgili çünkü biz sadece başvuru ve koordinasyon merkeziz ama kadın konukevi bir süreç. Kadının gerçekten ihtiyaçlarının belirlenmesi ve hangi işlerde yeterli olabileceğiyle ilgili profilin çıkarılması, aynı zamanda meslek edindirme kurslarına devam etmesi sağlanarak herhangi bir şekilde bir iş deneyimi yok ise de belli becerileri kazandırdıktan sonra iş başvurularının devam ettirilmesini sağlamak yönünde çalışmalar yapıyor kadın konukevlerinde.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Binnaz Toprak, buyurun .

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Teşekkürler.

Şimdi, bu konukevine veya işte, sığınma evine kabul meselesinde benim anladığım kadarıyla ŞÖNİM'ler kanalıyla ancak olabiliyor. Yurt dışında ben bakıyordum bu konukevleri veya sığınma evleri meselesine. Yurt dışında kadının şikâyeti üzerine almak mecburiyetinde. Şimdi zaten az sayıda ilde var. Demin konuşuyordum da, galiba olmayan yerlerde de il müdürlüklerinde kalan varmış.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 51

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – İl müdürlükleri aracılığıyla...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama her halükârda, yani kasabada yaşıyor olabilirsiniz, köyde yaşıyor olabilirsiniz, oraya gitmek uzaktır vesaire vesaire... Zaten kaçırıyorsunuz birinden.

NURCAN DALBUDAK (Denizli) – Alıyorlar, aldırıyorlar yani.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ha, aldırıyorlarsa iyi.

Yalnız başka bir şey diyeceğim. Sabahtan beri, hani bu sosyal sorumluluk, başkalarının da sorumluluğu var, şiddet görüyorsa bir kadın diyoruz ya. Şimdi prosedür bu kadar uzun olduğunda... Yani farz edin komşuma kocası dayak atıyor. Ben bunu şikâyet etmek istiyorum. Hem nereye edeceğim şimdi, ŞÖNİM'e edeceğim, onlar bilmem nereye yollar da...

NURCAN DALBUDAK (Denizli) – 183'ü arayacaksınız, 155'i arayacaksınız.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – 155'le bitiyor mu?

NURCAN DALBUDAK (Denizli) – Tabii ki.

BAŞKAN – Hocam, soru olarak sorun, uzmanlar cevaplandırıyorlar.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Soru olarak soruyorum. Bizim sabahtan beri konuştuğumuz sosyal sorumluluk projesi çerçevesinde şiddete tanık olan herhangi bir vatandaş nereye şikâyet ediyor?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum. Zamanımız da çok uzadı, yorulduk.

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – Sayın Vekilim, 183 ya da 155'i aradığı zaman direkt ŞÖNİM'e bildirim zorunluluğu var. ŞÖNİM olan illerde bildiriyorlar.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Hemen mi?

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – Evet. Başvuruları da yönlendiriliyor 183 aracılığıyla. Bize aktarılan durumlarda eğer barınma talebi yoksa bile mutlaka çağrı destek birimindeki arkadaşlarımız vakalara ulaşarak hizmet ihtiyacına yönelik bilgiyi alıp onu da hani cesaretlendirmek adına verebileceğimiz hizmetler konusunda mutlaka bilgilendirme yapıyorlar. Gerekli durumlarda yeniden polisle irtibat kurularak mağdurun evine gidilip alınması sağlanabiliyor. Eğer çok ciddi bir can güvenliği riski yok ama gelmekte zorluk yaşıyorsa da biz kendi aracımızla gidip vakayı alıp merkezimize getirebiliyoruz.

Ama zorluk yaşadığımız konular da var. Çok yakın bir tarihte takip çalışmalarını kapsamında ulaştığımız bir kadını yeniden şiddete maruz kaldığını, ailesinin yanında olduğunu ama yeniden sığınmaevine gelmek istediğini ifade etmişti arkadaşımıza. Biz hemen polisimizi aradık, gitmeleri yönünde, polisimiz ivedilikle vakaya ulaştı. Bir yandan da arkadaşımız telefonla irtibatı kesmeden kadına güvenli bir ortam sağlanması adına destekleyici görüşmesini yapmaya devam ediyordu ama aile bize gelmesine engel oldu maalesef. Polisle ciddi bir mukavemet yaşanarak kendilerinin bakacağını ve hiçbir şekilde sığınmaevinde kalmasını istemediklerini söylediler. Bu aslında ciddi bir sorun, biraz önce sayın vekilim de belirtti, hani toplumsal algıları değiştirme konusunda da çok ciddi çalışmaların yapılandırılması ve devam ettirilmesi gerekiyor çünkü sığınmaevleriyle ilgili olumsuz algılar maalesef devam ediyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tülay Kaynarca, buyurun.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Uygulamada ŞÖNİM'lerle ilk adım merkezlerinin birleştirilmesine yönelik bazı fikir alışverişleri olabiliyor. Giden arkadaşların yorumları da bu şekilde. Siz içindesiniz, böyle bir şey gerçekleştiriliyor olsa çok daha mı hızlı hareket edilir, avantajı dezavantajı ne olur? Çünkü düşünüldüğünü biliyorum ben, görüşünüzü merak ettim.

Teşekkür ederim.

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Şu anda ifade ettiğim gibi yönetmelik hazırlığı çerçevesinde bu konu ayrıntılı olarak taraflarla görüşülüyor. Tabii ki çok hassas bir konu. Biliyorsunuz, ŞÖNİM'lerin adresleri açık, adres gizliliği yok, isteyen herkes başvurabilir ki şiddet uygulayanların da bize başvuruları söz konusu. Ama ilk kabul birimlerinin adresi gizli. Şiddet mağdurlarının başvurularında herhangi bir çekince yaşamamaları için bu konunun çok boyutlu olarak düşünülmesi ve değerlendirilmesi gerekiyor.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Başka bu konuda konuşmak isteyen, ilavede bulunmak isteyen.

Buyun Sayın Yüceer.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Teşekkür ederim.

Ben de sunumunuzu kaçırdım ama bu gizlilik kararıyla ilgili özellikle sıkıntılar yaşıyorduk biz. Yani 183'ü aradı, başvurdu, belki hastaneye gitti ya da işte, kolluk güçleri tarafından getirildi. Hani ilk ulaşımda hastaneye gitti, işte, şiddeti uygulayan peşine düştü, takip ediyor. Bu gizlilik kararı almada ilk etapta sıkıntılar vardı sanırım, yani yasa ilk çıktığında. Biraz gecikiyordu, bunun sonucunda bazı mağduriyetler yaşandı. Şu an ne aşamada yani hemen alabiliyor muyuz? 183'ü aradım, işte, geldim, size başvurdum, gizlilik kararı ne kadar süre içinde alınabiliyor, hızlı mıyız şu an?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 52

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Evet, ivedi durumlarda biz başvuruyu değerlendirdikten sonra 8-6 kapsamında eğer çok acil alınması gereken bir tedbir kararıysa biz elden mahkemelere teslimi yapıyoruz. Yani aynı gün içerisinde raporumuzu hazırlayarak, mahkemeye teslim yapıyoruz ve zaten mahkemelerde ivedi olarak kararları çıkartmış oluyorlar. Mahkemelerden 8-6 kapsamında bize bildirimleri de biz anında nüfus müdürlüklerine bildirerek 8-6 kapsamında işlemlerin yapılmasını sağlıyoruz. Evet, ilk günden bugüne kadar olumlu değişiklikler var tabii ki. Biz de öğreniyoruz, geliyoruz, değişiyoruz, en iyi hizmetleri vermek adına.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sizin ilave etmek istediğiniz başka bir şey var mı?

ANKARA AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ NURDAN IRMAK – Çok teşekkür ediyorum.

Planlanan kuruluş ziyaretinde ek sorular için zannediyorum daha fazla vakit ayırabileceğiz. Çok teşekkür ediyorum ben.

BAŞKAN – Şimdi, kadın konukevinden Sayın Aydan Çilingir buyurun.

KADIN KONUKEVİ TEMSİLCİSİ AYDAN ÇİLİNGİR – Sayın Başkan, sayın vekiller, değerli komisyon üyeleri; ben Ankara 1. Kadın Konukevi Müdürlüğünde çocuk gelişimcisi olarak çalışıyorum. 2011 yılından beri bu alanda hizmet vermekteyim.

İlk olarak kadın konukevinin tanımını yapmak gerekirse: 5 Ocak 2013 tarih ve 28519 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren ‘Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik’e göre kadın konukevi: Fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik ve sözlü istismara veya şiddete uğrayan kadınların, şiddetten korunması, psiko-sosyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi, güçlendirilmesi ve bu dönemde kadınların varsa çocukları ile birlikte ihtiyaçlarının da karşılanmak suretiyle geçici bir süreyle kalabilecekleri yatılı bir sosyal hizmet kuruluşudur.

Ankara 1. Kadın Konukevinden bahsetmek gerekirse: Ankara 1. Kadın Konukevi Müdürlüğü 1990 yılında Saray Rehabilitasyon Merkezi bünyesinde bir birim olarak açılmış yaklaşık bir yıl sonra da farklı bir binada müdürlük olarak hizmete geçmiş ve 1990 yılından bu yana çok sayıda kadına hizmet vermiştir. Konukevimiz hizmet binası kiralama yoluyla temin edilen 3 katlı bir bina olup 20 daireden oluşmakta, kadın ve çocuk olmak üzere toplam 40 kapasiteyle yatılı hizmet vermektedir. Konukevimizin kullanım alanlarına baktığımızda; müdür odası, büro, güvenlik/nöbet odası, mutfak, revir, kadın ve çocukların kaldığı 11 stüdyo daire -bu stüdyo daireler 1+1 daireler- çocuk gelişimci ve çocuk oyun odası, toplantı salonu, sosyal servis, çok amaçlı salon, depo ve arşiv bulunmaktadır. Binanın toplam kullanım alanı 2.271 metrekaredir. Konukevi ve bağlı hizmet veren ilk kabul biriminde kadın, çocuk ve çalışanların güvenliği için ilk kabul birimi bize bağlı Ankara 1. Kadın Konukevi Müdürlüğüne bağlı, 5 orada, 5 de bizim kuruluşumuzda- 10 güvenlik görevlisi hizmet etmektedir. Binanın güvenliği 7/24 saat kamera sistemiyle sağlanmaktadır.

Konukevinden yararlananlara baktığımızda; şiddete uğrayan ya da uğrama tehlikesi bulunan bütün kadınlar ve beraberindeki çocukları hiçbir ayırım yapılmadan kadın konukevine kabul edilmektedirler. 18 yaşından küçük kız çocukları ve 13 yaşından küçük erkek çocukları anneleri ile birlikte konukevi hizmetinden yararlanmaktadır. Konukevine fiziksel, duygusal ve ekonomik sorunların çözülmesi sırasında varsa çocuklarıyla birlikte ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla başvuran kadınlara altı ay süreyle hizmet verilmektedir. Bu süre, kadınların güçlenme süreci değerlendirilerek gerekli hâllerde uzatılmaktadır.

Kadın Konukevinde sunulan hizmetlere baktığımızda:

Danışmanlık ve yönlendirme hizmeti: Kadın ve varsa çocuğunun ihtiyacı doğrultusunda hangi kurumlardan ne şekilde destek alabileceği hakkında bilgilendirilmektedir. Bu kurumların adres ve telefon numaraları kendisine verilerek kurumlarda karşılaştığı sorunların çözümünde destek olunmaktadır.

Psikolojik destek: Kadının ve çocukların ihtiyacına yönelik psikolojik ve sosyal destek hizmeti verilmekte ya da ilgili kuruluşlara yönlendirme suretiyle destek sağlanmaktadır.

Hukuki destek: Kadınlar yasal hakları konusunda bilgilendirilmektedir. Gerekli durumlarda kadınlar hukuki destek için baronun ilgili birimlerine yönlendirilmekte ve hukuki süreçleri ve tedbir kararları takip edilmektedir.

Tıbbi destek: Sağlık sorunu olan kadınlar ilgili sağlık kuruluşlarına yönlendirilmekte, sosyal güvencesi olmayan kadınlara Genel Sağlık Sigortası kapsamında tescil yapılmaktadır. Yatılı tedavi sürecinde gerekli durumlarda refakat edilmekte ve tıbbi tedaviye uyumları sağlanmaktadır.

Ekonomik destek: Kadınlar ihtiyaçları dâhilinde ve kuruluştan çıkarak bağımsız yaşama geçme esnasında aynı nakdi destek alabilecekleri kamu kurum kuruluşlarına yönlendirilmektedir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 53

İş ve meslek edinmeye yönlendirme: Kadınlar iş ve meslek edinmelerini kolaylaştıracak İŞKUR'a, eğitim çalışmalarına, iş ve meslek kurslarına, işverenlere yönlendirilmektedir.

Sosyal-kültürel etkinlikler: Kadın ve çocuklar diğer kurumlardan destek alınarak çeşitli sosyal-kültürel etkinliklerden yararlandırılmakta, özel gün anma veya kutlama etkinliklerine katılımları sağlanmaktadır.

Eğitim ve bilgilendirme çalışmaları: Kadınların bilinçlenmesine, güçlenmesine, haklarını öğrenmesine yönelik eğitim çalışmaları planlanmakta, grup çalışmaları, bireysel çalışmalar yapılmakta ve bu faaliyetlere yönlendirilmektedir.

Barınma hizmeti: Kadınlar ve varsa çocukları altı aya kadar konukevinde kalabilmekte, gerekli hâllerde kalma süresi uzatılmaktadır. Konukevinde kadın ve çocukların çeşitli ihtiyaçları Bakanlık bütçesinden tahsis edilen ödenek ile karşılanmaktadır.

Kuruluşumuzda çocuklara sunulan hizmetlere baktığımızda; kadının beraberindeki çocuklarının konukevine uyum sürecini kolaylaştırıcı çalışmalar yapılmaktadır. Kadınların beraberindeki çocukların gelişim düzeyleri saptanarak gelişimleri izlenmekte, sağlıklı gelişim ve eğitimleri için gerekli mesleki çalışmalar ve yönlendirmeler yapılmaktadır. 0-6 yaş çocuklarına çocuk gelişimcisi tarafından GEÇDA gelişim testi uygulanmaktadır. 6-18 yaş çocuklarının gelişim kartları doldurulmaktadır. Çocukların öğrenimlerine devam etmeleri sağlanmakta, ücretsiz kreş hizmetinden yararlandırılmaktadırlar. Kuruluş içinde çocuklarla oyun odasında bireysel ve grup çalışmaları planlanmaktadır. Her ay çocukların anneleriyle toplantı yapılarak çocukları ve gelişimleri hakkında rehberlik yapılmaktadır.

İş akış şemasına baktığımızda kuruluşumuzda kadın ve beraberindeki çocuğu kabul ettiğimizde önce kayıtlarını tutuyoruz. Daha sonra, kadının kabulü yapıldıktan sonra meslek elemanı kadınla görüşüyor, çocuk gelişimcisi de çocukla görüşüyor ve bu doğrultuda görüşmeden sonra sorunun geçmişi, kişilerin sosyal, ekonomik ve sağlık durumlarıyla fiziksel, zihinsel, psikolojik özellikleri ve yaşadıkları çevre, aile ve kültür yapılarının değerlendirildiği, sunulacak sosyal hizmet ile sorunun çözümünde uygulanacak müdahale yönteminin belirlendiği sosyal inceleme raporu düzenlenmektedir. Bu rapor doğrultusunda kadınlarla yapılacak mesleki çalışmalar belirlenmektedir. Burada öncelikli olarak nelere ihtiyaçları var? Örneğin kadın geldiğinde evden aceleyle çıkmıştır ve kimliği yoktur, öncelikle kimliği temin edilmekte. Psikolojik desteğe ihtiyacı varsa kuruluş psikoloğu tarafından görüşme yapılmakta ve gerekli hâllerde psikiyatriye yönlendirilmekte. Sağlık sorunları varsa, hamileyse doktora yönlendirilmekte, darp, cebir gibi fiziksel sağlık sorunu varsa hastaneye yönlendirilmekte. Sosyal güvenceleri yoksa 5510 sayılı SGK Kanunu'nun 60/c-7 maddesine istinaden sosyal güvence kapsamında tescilleri yapılmaktadır. Barınma hizmeti almaları sağlanmaktadır. 6284 Kanun kapsamında tedbir kararlarının takibi yapılmaktadır. Hukuki işlemleri için, boşanma ve velayet davaları için Gelincik Barosuna yönlendirilerek avukat tayini sağlanmaktadır. Konukevine gelen kadınların bilgileri veri sistemine işlenmekte, verilerin değerlendirilmesi, hizmet sunumunda izlenecek yöntemin tespit edilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Konukevleri kadın ve çocuklara yönelik hizmetlerin yürütülmesinde kurumlar arası koordinasyonu sağlamaktadır. Kadının yanında bulunan çocuklarının durumu çocuk gelişimcisi tarafından değerlendirilerek uygun çalışma modeli belirlenmekte, okul çağındaysa kuruluş civarında bulunan okula kaydı yapılmakta, okul öncesi çağı çocuklarının ise Bakanlığa bağlı özel kreş ve gündüz bakımından ücretsiz yararlanmaları sağlanmaktadır. Süreç içerisinde güçlendirmeye yönelik mesleki çalışmalar yürütülmektedir.

Süreç içerisinde bağımsız yaşama geçmeye hazır olan kadınlara ise yapılan mesleki çalışmalarda kadının sosyoekonomik düzeyine, gelirin, çocuklarının okul-yaş durumuna, iş bulabileceği ya da tek vesaitle işe gidebileceği, aile çevresine ya da güvenlik durumuna göre ev tutabileceği semtler kadınla birlikte belirlenmektedir. Belirlenen semtlerde ev araması kadına önerilmekte ya da İnternet ortamında beraber de ev aranması sağlanmaktadır. Ev tutması hâlinde ikamet alması sağlanmakta, aynı ve nakdi yardımlarla desteklenmesi için ev kiraladığı yerin kaymakamlığına ve belediyesine başvurular yapılmaktadır. Gerekli durumlarda Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün Sosyal Ekonomik Destek Yönetmeliği'nden yararlandırılarak çocuklarına aynı-nakdi yardım bağlanması sağlanmaktadır.

0-6 yaş arası çocuğu olan kadınların daha önce kuruluştaki kreşe başladıysa kreş nakillerinin yapılması sağlanmakta ya da tuttukları evin civarında bulunan kreşlerden ücretsiz çocukların yararlanması sağlanmaktadır. Kadın konukevinden tedbir kararı varsa, ayrılışından sonra emniyete haber verilmekte ve gittiği ikametinin korunması sağlanmaktadır ve ayrıldıktan sonra ŞÖNİM'e bilgi yapılarak takibi sağlanmaktadır.

2014 yılı verilerine baktığımızda -ilk kabul birimi de bize bağlı olduğu için- birinci kadın konukevine gelen kadın sayısı geçen yıldan devreden yani 2013 yılından devreden 23 kadın, Ocak ve Aralık 2014 yılı arasında kabul edilen kadın sayısı ise 107. Çocuk sayısı devreden 21, 2014 yılında kabul edilen 97, toplam 118. İlk kabul birimine Ocak-Aralık 2014 yılları arasında kabul edilen kadın sayısı 1.512, çocuk sayısı da 854.

Konukevimizde kalan kadınların verileri tutulmakta. Eğitim durumları, daha önce çalışıp çalışmadıkları, sosyal güvenceleri, eşleriyle ilgili bilgiler, geliş nedenleri, kalış süreleri, ayrılış nedenleri ve çocuklarıyla ilgili tüm bilgiler veri olarak tutulmaktadır.

Kuruluş ziyaretimizi gerçekleştirirseniz orada size bu verilerin hepsini sunarız

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 54

Ve bu verilerden elde ettiklerimizin içinde kadınların yüzde 80'i fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik şiddetten, yüzde 20'sinin ise sosyoekonomik yoksunluk nedeniyle kuruluşumuza başvurmuşlar. Hizmet alan kadınların eğitim durumlarına bakıldığında çoğunluğunun ilkökul mezunu olduğu, kendisine ait herhangi bir gelirin olmadığı, daha önce herhangi bir iş deneyimlerinin olmadığı görülmektedir.

Konukeyi personeline baktığımızda -ilk kabul birimiz de bize bağlı- sosyal çalışmacı, çocuk gelişimci, psikolog, sosyolog, öğretmen, hemşire, çocuk eğiticisi, usta öğreticisi, danışma yönlendirme, güvenlik görevlisi, temizlik görevlisi, memur, hizmetli ve şoför olarak çalışan arkadaşlarımız mevcuttur. Toplamda da 48 personelimiz vardır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Demirel, buyurunuz.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Vallahi ben bugünkünün çok azını dinleyebildim çünkü Sağlık Komisyonunda malum bir iş güvenliği yasası var. Ülkemizde hem kadınlar şiddete uğruyor hem çalışanlar. Dinlediğim kadarıyla: İyi ki bu kadınlar şiddete uğramış, iyi ki oralara başvurmuş diyeyim geldi! İş güvenliğinde de öyle “İyi ki topluca ölmüşler.” demiştim ben orada yasa ilk görüşülürken. Toplu ölürseniz ailenizin güvencesi oluyor. Yani “iyi ki öldü” diyorlar. Arkasından maaş bağlanıyor filan. İyi ki bunlar şiddete uğramış!

Şimdi ben on yedi sene kamuda hizmet etmiş bir hekim olarak sonradan siyasete girdim. Tabii, yani devlet refleksi insanı kamunun hep olumlu taraflarını anlatmaya yönlendirir. Hatta yurt dışından heyetler gelirdi Ankara'ya, onları gezdirirken biz de hep yoğurdumuzun tatlı tarafını söylüyorduk. Şimdi, bizde yoğurt o kadar tatlıysa o zaman bizim Komisyon olarak kurulmamızın gerekçesini bana kamu adına konuşan arkadaşlar bir izah etsin. Yani gelen kabul ediliyor, gelene meslek edindiriliyor, gelen psikiyatriste yönlendiriliyor, gelenin çocuğuna bakılıyor, kreşe konuluyor. Değerli kamu temsilcileri, o zaman biz niye böyle bir Şiddet Komisyonu kurduk? Ya, iyi ki başlarına şiddet geldi, bunlara devletimiz böylece sahip çıktı dememiz lazım ya da biz çok gereksiz olarak bir komisyon kurmuşuz.

Şimdi, ben sebebini de anlıyorum niye böyle söylediğinizin ama bu doğru değil. Yani miyavlayan şeye kedi deniliyor, havlayana köpek diyoruz filan yani bir şeyin bir tarifi var. Mesela az önce sunum yapıyorsunuz, diyorsunuz ki: “Bunları biz psikiyatriste yönlendiriyoruz.” Ben hekimim Türkiye'de kaç psikiyatrist var bilir misiniz? Bilmezsiniz.

KADIN KONUKEVİ TEMSİLCİSİ AYDAN ÇİLİNGİR – Ya sayı olarak bilmiyorum.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Efendim, bilseniz de zaten neye karşılık geldiğini bilmezsiniz. Şimdi bizde şöyle bir şey var: 4+4+4 çıktı, işte yaşı altmış ayı bulmayanlar psikiyatriste gitsin. Ben o zaman Millî Eğitim Bakanlığına da söyledim, Türkiye'de bu kadar psikiyatrist yok ki. Ya aklına gelen herkes bir psikiyatrist lafını oraya koyuyor da, neye karşılık geldiğini bilmediğimiz, ölçümleyemediğimiz şeyleri koymanız açıkçası kamunun hâlâ realiteyle temenni arasındaki sıkışmışlığının oluşmadığını gösterir. Yani esefle -bir şeyler söyleyeceğim de- üzüntüyle dinledim. Hakikaten bu Komisyon boşa kurulmuş ya da kadınlar iyi ki şiddete uğradılar, iyi ki çocuklarıyla geldiler! “Meslek edindiriyoruz.” diyorsunuz, “Başvurur başvuramaz iki saatte neredeyse alıyoruz.” diyorsunuz, “Biz bunların kimliğini çıkartıyoruz, bir beceri kazandırıyoruz, çocuklarını kreşe koyuyoruz, hastaysa tedavisini yaptırıyoruz, hatta hastanede başlarını refakatçi oluyoruz.” diyorsunuz.

KADIN KONUKEVİ TEMSİLCİSİ AYDAN ÇİLİNGİR – Evet.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Güldünya niye öldürüldü hastanede, orasına kimse gelmiyor gibi, topluma mal olmuş örnekler de var. Şimdi bu kadınlar iyi ki şiddete mi uğradı diyelim yoksa bu komisyon niye kuruldu mu diyelim. Sizin şahsınıza söylemiyorum, onun için bireysel olarak bir şey söylemeniz gerekmiyor. Ama burada herkes geldiğinde, tekraren söylüyorum -ben de kamuda uzun yıllar çalıştığım için hepimiz iyi tarafını anlatıyoruz ama- bu Komisyona bilgi vermeye gelen kamu çalışanlarına bence şu rica edilmeli: Burası Meclisin bir Komisyonu, burada biz eksik tarafı görmez isek, eleştirel gözle bakmaz isek bu Komisyonun hiçbir muradı hasıl etmez. Mesele siz askeriyedesiniz. Ben yıllarca askeriyede de eğitimecilik yapmış bir grubun içindeydim. Çünkü nedir? Askerlik hazır bulunan insana bir fırsattır o. Fırsat penceresini değerlendirip “Ali okulu” gibi onlara hazır orada işte üreme sağlığı -en sıkıntılı konudur- şiddet nedir, ne değildir, bunları anlatıp hani bir fırsat anlamında bir bilgilendirme yapılır. Fakat biz hâlâ kamu sunumlarına baktığımızda bilgilendirme ile eğitimi bile ayırt edememişiz, buna çok üzülüm. Mesela burada yazıyor “77 bin kişiyi -sizinkinde değil de dün yada geçen haftaydı- eğittik.” diyor. Yani değerli arkadaşlar, hepimiz üniversite mezunuyuz, üstüne de eğitim görmüşüz, eğitim ile bilgilendirme arasındaki fark çok ayrı bir şey. Dolayısıyla, biz böyle herkesi nasılsa eğittik, onu da yaptık, bunu da yaptık... Zaten o zaman bizim hiç böyle bir sorunumuz olmamalı ama bir sorun var. Ve çoklukla Türkiye'de yapılan araştırmalar diyor ki: Statünüz eğitiminiz ne olursa olsun birçok kadın şiddete maruz kalıyor. Ya şiddete maruz kalanlar, ya iyi ki kaldım, bak meslek edindim diye şükredecek ya da böyle bir şiddet yok. Bunun doğrusunu bulmamız için biraz yoğurdun ekşi tarafını konuşmamız gerekiyor diye düşünüyorum ve ben Sayın Komisyon Başkanından rica ediyorum, bu sunum yapmaya gelen arkadaşlar mevzuattaki eksikliği anlatsınlar mesela. Yani şu oldu da bunu yapamadık değil, orası sıkıntı yaratabilir ama desinler ki: Mevzuatta şöyle bir boşluk var, biz bunu sahada görüyoruz. Çünkü biz ancak tanıklıklarımız üzerinden yorum

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 55

yapabiliyoruz. Mesela ben sığınmaevini gezerim -bunu ben söyledim de arkadaşlar- orada gördüklerim üzerine yorum yapabiliyorum ya da bana iletilmiş bire bir konu varsa... Mesela geçen hafta Binnaz Hoca'yla bir kadına şiddet konusu paylaşıldı ikimizin arasında filan yardımcı olalım diye ama arkadaşlar bunu yaşıyorlar, bire bir hepsi. Bunun adı Koza olsun, ŞÖNİM olsun, adını ne koydunuz önemli değil yani o kozanın içindeki tırtıl kelebek olup uçamadıktan sonra o kozanın içinde ölüyorsa mesele zaten anlamsızdır. Ben yani sizden de rica ediyorum, kamudan gelenler, özellikle hiç değilse mevzuat anlamında, nerede sıkıntı yaşıyorlar veya kamu kurumları arasındaki iletişim nerede sıkıntıya giriyor? Bize bunu paylaşarak ifade ederlerse sanıyorum, bizim de sonuç...

NURCAN DALBUDAK (Denizli) – Verdiler zaten Ruhsar Hanım.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, müsaade edin bir tamamlasın.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Efendim, siz cevap verirseniz, ben de size cevap veririm yani.

BAŞKAN – Yok Sayın Vekilim, buyurun tamamlayın, ben de açıklama yapacağım.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Cevap vermeye kalkarsak ben başka cevaplar da verebilirim.

Dolayısıyla, bu konuların, mevzuattaki, işleyişteki ve kontak kurmadaki sıkıntılarının anlatılması gerekir çünkü bireysel olarak ya da farklı sebeplerle bizlere iletilen bu şiddet ve şiddet sonrası uygulamalarla ilgili meselelerde erişememe sorunu var. Mesela boşanma için mahkemeye başvuranlarda... Burada hukukçular var, adliyeden gelenler vardı. Boşanma için gelenler diyor ki: Biz bu şeylerdeki danışmanlık hizmetlerini mahkemeye başvurmadan elde edemiyoruz. Hâlbuki daha öncesinde biz elde edebilssek bu danışmanlık hizmetini mahkemeye gelmeyiz ama mahkemeye geldiğinizde zaten gemiyi yakmış oluyorsunuz. Hani bir kez karşı kıyıya geçince dönmek zor olur, Özdemir Asaf'ın o sözü bence çok da bir realist yaklaşımdır. Dolayısıyla, ben biraz yağurdun ekşi tarafının konuşulması gerektiğine inanıyorum ve bu konuda kişisel olarak da partim adına bir talepte bulunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben size teşekkür ediyorum.

Bir defa söylediğimize kesinlikle katılıyorum. Bu Komisyonun kurulma amacı bildiklerimizi tekrar dinlemek değil, bu problemle mücadelede daha neler yapabiliriz onu görmek. Fakat siz bugün bizimle olamadınız, keşke olsaydınız, ben eminim çok memnun kalacaktınız çünkü emniyet, hâkime hanım, adalet, sağlık, hepsi sunumları tam da sizin istediğiniz gibi yaptı. Önce bilgilendirmeyi yaptı, ondan sonra da eksik olanlar ne, aksayan yanlar ne, bununla ilgili bizden bekledikleri ne, tam da sunumlar böyleydi. Yani gerçekten çok memnun kalabiliyorsunuz ondan.

Kuruluş amacımız da, tabii, siz de biliyorsunuz ki bu suçla mücadelede bir nebze olsun daha katkı sağlayabilir miyiz, engellenmesi üzerine acaba görünmeyeni görebilir miyiz, alınmamış bir tedbirin alınmasını sağlayabilir miyiz, bu amaçla kurulduk. Yani “Kadınlar iyi ki şiddete uğruyor, meslek sahibi oluyor.” kısmına da çok katılamayacağım. Hiç şiddete uğramalarına gerek yok, İSMEK'lere başvursunlar. Bugüne kadar 600 bin kadın meslek sahibi oldu, hiçbiri de şiddet sebebiyle başvurmadı, meslek sahibi olmak için başvurdu. Yani Türkiye kendi kurumlarını bu anlamda sadece şiddet konusunda değil kadın hakları, kadının güçlendirilmesi konusunda yapma gayretinde ve bununla ilgili de bir yola girdi. Yani bu da bana göre başarılı bir yol. Eksiklikler olabilir, işte, bu Komisyonun görevi de eğer varsa bu eksikleri istişare etmek.

Eğer sunumlar kısmında yanlış giden, eksik olan, aksayan bir yer sunum üzerinde yoksa ben de milletvekillerimizden rica ediyorum, bunları da biz sorularla açtırabiliriz, tekrar sorular sorarız, bunları burada saptama gücüne bilgi ve deneyim olarak Komisyonun bütün üyesi milletvekilleri sahiptir diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Şimdi, bu Komisyonun ilk sunumları bugün olmadı, ben bugüne özel söylemedim. Onun için de dedim “Buradakilerin şahsına söylemiyorum.” diye. Genelde böyle bir şey vardır, ben şahsi deneyimimi de söyledim. Yani gelen heyetlere biz de hep en iyi kurumumuz neresi, en temiz neresi, sağlıkta en iyi veresi neresi oraları gösterirdik. Yani bu bir reflektir, bunu yaparsınız. Eve gelene de ne yapıyoruz? Misafir odası diye evin en temiz ve en güzel yerini ona gösteriyoruz, hiçbirimiz götürüp de evin başka bir tarafını göstermiyoruz. Bu böyle bir şey.

BAŞKAN – Bugün gerçekten çok güzeldi. Bu sunumları ben size takdim ettireceğim, bir bakın lütfen.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Ben zaten bütün Komisyon tutanaklarını alıp okuyorum efendim. Katılamadıklarımın bütün Komisyon tutanaklarını okuyorum, o zaten hepimizin sorumluluğudur.

BAŞKAN – Yazılı dökümlerde de var bunlar.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Özellikle onu rica ediyorum. Yani biz burada mevcudu tekrar tekrar bir totoloji hâlinde konuşacaksa Komisyonun kuruluş amacı ve sonuçta, neticede çıkacak raporunda da çok bir şey olmaz. Türkiye'de 600 bin kadının meslek edinmesi konusunda da ben bir şey söyleyeyim. Dünya dönüyor ve dünya ilerliyor, yani 18. yüzyıldan 19. yüzyıla geçerken de dünyada okuryazar sayısı arttı; 19. yüzyıldan 20. yüzyıla geçerken iş sahibi sayısı arttı; 20. yüzyıldan 21. yüzyıla geçerken eğitim farkındalığı oldu. Artık tabii ki Türkiye'de de bazı şeylerin değişiyor olması çok reel bir şeydir.

Teşekkür ediyorum

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 56

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Tekrar bir kontrole gideceğim, müsaadenizi istiyorum.

BAŞKAN – Çok geçmiş olsun.

Arzu ederseniz, tutanaklar dışında bugünkü sunumların birer çıktısını da makamınıza gönderteceğim.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Aslında bütün sunumlar bize dijital aktarılın, hem israf olmaz.

BAŞKAN – Alalım notumuzu. Bütün vekillerimize, bütün sunumları dijital ortamda göndereceğiz.

Bir de WhatsApp grubu kurduk, sohbet için değil özel yazışma için, tartışma için değil sadece Komisyon uzmanlarının, işte, iptal olur, gecikme olur, bir gündem değişikliği olur, bu tip bildirimleri için. Bilginiz olsun, yani reddetmeyiniz, o grupta kalırsanız haberdar olacaksınız.

Sayın Derya Bakbak buyurun.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Ruhsar Hanım yoktu, çok büyük şeyler kaçırdı, bugün çok güzel sunumlar vardı. Ama gerçekten bugün çok farklıydı Başkanımızın dediği gibi çünkü baştan beri gerek aile mahkemesinden Hâkim Zeynep Hanım olsun gerekse psikolog Ayça Hanım olsun ve gerekse emniyet amirliğinden gelen yorumlarda özellikle eksik oldukları noktaları bize defalarca döne döne anlattılar. Hatta ben de notlarımı alırken özellikle onları kırmızı içerisinde aldım not olarak, kimlik bilgilerinin değiştirilmesi, şiddet izlemenin devamında kanunun ucundaki eksikliklere kadar bize çok geniş anlamda bilgi verdiler ve bunu defalarca dile getirdiler. Bu konuda da eminim, Komisyon olarak arkasından çok iyi sonuçlar çıkacağını düşünüyorum. Yani o noktada ciddi anlamda kaçırdınız ama kesinlikle düşüncenize katılıyorum, biz olanı değil eksiklerimizi bulma yönünde burada çalışıyoruz. O konuda da size destek veriyorum. Geçmiş olsun diyorum.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Geçmiş olsun, Allah şifa versin.

Sayın Karakılıç, buyurun.

DOÇ. DR. M. EVVAH KARAKILIÇ – Tam çıktılar ama açıkçası ben bu Komisyonun sonunda, bir sosyolojik problemi tartışıyoruz, yüzde yüz çözümü bulmak mümkün değil, bu, dünyanın da sorunu, bizim de sorunumuz. Bence bir adım daha ileri gidersek bu bir başarıdır. Benim beklentim budur açıkçası.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Yaklaşımınız için de çok teşekkür ediyorum.

Aynı şekilde düşünüyorum, yani her gün, her sabah kalktığımızda bu alanda bir metre bile yol yürüse bu bizim için çok önemli çünkü bunun etki ettiği bir hayat var mutlaka.

Şimdi, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın sunumlarını tamamladık.

Hemen 5'inci madde, Ankara Barosundan Avukat Ülkeran Özbey İlhan'a geçiyorum. Kendi deneyim ve gözlemlerini bizlerle paylaşsın.

Buyursun.

ANKARA BAROSU GELİNCİK MERKEZİ TEMSİLCİSİ AV. ÜLKERCAN ÖZBEY İLHAN – Sayın Başkan, sayın vekiller, değerli katılımcılar, sayın uzmanlar; ben Avukat Ülkeran Özbey İlhan, Ankara Barosu Gelincik Merkezini temsilen buradayım, aynı zamanda serbest avukatlık yapmaktayım, aile hukukuyla uzun zamandır ilgilenmekteyim ve gönüllü olarak, tamamen gönüllülük çerçevesinde Ankara Barosu Gelincik Merkezinin kuruluşundan bu yana, aslında kuruluş aşamasından beri rehber avukat olarak nöbet tutmaktayım, bu gibi, siz değerli vekillerimiz gibi, yine koordinasyon hâlinde olduğumuz değerli uzmanlarımızla görüşmekteyiz, yine iş birliği hâlinde olduğumuz sığınma evleri, belediyeler, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığıyla da zaman zaman çalıştaylar düzenlemekteyiz.

Ben size kısaca Gelincik Merkezini tanıtmak istiyorum. Baroyu elbette herkes biliyor ama Gelincik Merkezi biraz daha özel bir kurum, daha uzmanlaşmış bir kurum ve 2011 yılında hayata geçti, büyük bir proje aslında ve Ankara Barosunun şahsına münhasır bir kurum. Şöyle ki: Eskiden Kadın Danışma Merkezi vardı, Ankara Barosu yine ilktir, öncüdür bu konuda fakat bunu daha profesyonel hâle getirmek ve... Aslında Türkiye'de şiddet maalesef artmış durumda idi ve hâlâ tabii ki her gün neredeyse bir kadın öldürülüyor ve maalesef şiddet görüyor; bu bizim en sıkıntılı, en büyük yaramız aslında hâlâ ama bir el uzatmak, hukuki, ivedi, yani bunu sadece adli yardım bünyesinde bir atama usulü değil de bunu ivedi ve avukatın yedi gün yirmi dört saat ücretsiz nöbet tuttuğu bir sistem hâline getirmek istedik. Yani "444 43 06" numaralı telefonu aradığında bir kadın ya da şiddet gören ya da ihbarda bulunmak isteyen kişi aradığı zaman karşısına bir avukat çıkıyor. Bizim en büyük farkımız belki bu çünkü "183"ü aradığımızda çağrı merkezi görevlileri çıkıyor maalesef ama "183" de zaman zaman, hatta çoğu zaman bize yönlendirdiği için bir kere kadının karşısına bir avukat çıkması onu gerçekten çok rahatlatıyor. Bizim belki farkımız budur "183"ten, tabii ki onun da şeyi yadsınamaz ama belki en büyük farkımız budur. Telefon nöbetlerimiz yedi gün yirmi dört saattir ama onun dışında, Ankara Barosu Eğitim Merkezi bünyesinde sabah dokuzdan akşam beş buçuğa kadar yine bir avukat nöbet tutar ve kadın oraya başvurduğu zaman -ki genellikle, çoğunlukla, şu son zamanda ŞÖNİM'den bize yönlendirmeleri oluyor çünkü ŞÖNİM'lerin de gerçekten büyük bir işlevi var fakat- kadın geldiği zaman öncelikle benim gibi -yani kendime uzman demek istemiyorum ama- uzmanlık eğitimi almış ve bu konuda

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 57

tecrübesi, bilgisi olan, gerçekten hem psikolojik eğitim –naçizane- almış ve bu konuda uzman avukatlar tarafından nöbet tutan arkadaşımız kadınla görüşme yapıyor. Kadın geldiği zaman öncelikle ivedi nedir? Sığınma evine mi yerleşmek istiyor? Hemen bağlantıda bulunduğumuz ŞÖNİM'lerle ya da sığınma evleriyle, belediyelerle görüşme hâline geçiyoruz. Acil bir talebi yoksa, koruma kararı istemiyorsa eğer, yani şiddet görme tehlikesi yoksa “Ben sadece boşanmak istiyorum.” diyorsa eğer yine adli yardım merkezimiz var, ücretsiz ama “Şiddet görme tehlikem var.”, “Çok korkuyorum.”, illa şiddet görmesine de gerek yok “Şiddet görme tehlikem var.” dediği an biz zaten koruma kararı aldirmek için kendisine tamamen ücretsiz, hiçbir fakirlik belgesi sorgulaması dahi yapmaksızın “Şiddet görüyorum.” ya da “Şiddet görme tehlikem var.” dediği an koruma kararı talepli bir avukat meslektaşımızı atama usulüyle atıyoruz.

Bizim yine yüzlerce avukatımız var sistemimizde. Adli Yardım Fonu'ndan karşılanır, Adalet Bakanlığı bütçesinden Barolar Birliğine, ardından Barolar Birliğinin barolara aktarımıyla oluşan bir fonumuz vardır ama ne yazık ki, bu hiçbir zaman yetmiyor, ben bunu da söylemek isterim buradan çünkü o kadar inanılmaz talep var ki gerçekten avukatların da ücretsiz yapamayacağı aşikâr çünkü vekâlet koyuyor dosyaya, koruma kararı istiyor, boşanma davası istiyor; bu fon da biraz yetersiz durumda şu an ama elimizden geldiğince, baro tarafından da karşılanarak bir şekilde yardımcı olmaya çalışıyoruz.

Şu ana kadar 25 bini kişi başvurmuş durumda. Elbette hepsine atama yapılmıyor, sadece danışmak isteyenler olabiliyor. 2.418 mağdura atama yapıldı şu ana kadar, bence büyük bir rakam. Sadece Ankara'dan değil, Ankara dışından, örneğin Diyarbakır'dan, Aydın'dan, Kars'tan, Sinop'tan gelen...

BAŞKAN – Hangi tarihler arasında, yani ne zamandan ne zamana kadar?

ANKARA BAROSU GELİNCİK MERKEZİ TEMSİLCİSİ AV. ÜLKERCAN ÖZBEY İLHAN – 2011'den 2014 sonuna kadar 2.418 mağdura avukat atanmış durumda sistemimizde ki her geçen gün artıyor. Günde bazen 10 kişi geliyor, belki 1 kişi geliyor.

Dolayısıyla, şehir dışından da bizi arayan ve şehir dışından kaçarak, korkuyla Ankara'ya sığınan ve burada yine yardımcı olduğumuz kadınlarımız, çocuklarımız, mağdur insanlar maalesef var.

Gelincik Merkezi tarafından atama yapılabilmesi için öncelikle, dediğimiz gibi, bu proje ortaya çıktığında sadece şiddet görme tehlikesi olması yeterli görüldü. Yani dediğim gibi, maddi durumuna bakılmıyor. En büyük farkı budur adli yardımdan. Elbette diğer belgeleri sonra toplatıyoruz ama ilk başvurduğunda “Ben şiddet görmek üzereyim.” ya da “Şiddet gördüm.” dediği an hiçbir şekilde maddi durum araştırması yapmıyoruz. Ama “Sadece boşanmak istiyorum.” ya da “Ben velayet davası açmak istiyorum.” ya da “Mal rejiminin tasfiyesi davası açmak istiyorum.” yani “Katılma alacağı davası açmak istiyorum.” dediği an o zaman tabii fakirlik belgesi vesaire belgelerine bakıyoruz ve adli yardım merkezine yönlendiriyoruz. Hiçbir şekilde geri çevirme lüksümüz yok.

Fakat yalnızca şunu eleştirebilirim, eleştiri de değil aslında: ŞÖNİM'lerden bize gelen kadınlar koruma kararı alınmış kadınlar oluyor. Neden? ŞÖNİM'in sorumluluğu gereği, başvuru olduğunda ŞÖNİM'e, kadın başvurduğunda ŞÖNİM otomatik karar aldırılması için mahkemeye gönderiyor dosyayı. Dolayısıyla, kadın bilmiyor hakkında koruma kararı alınmış olduğunu, bize geldiği zaman avukat atıyoruz koruma kararı için, oysa mevcut bir koruma kararı var. Burada da değerli katılımcılar olduğu için ŞÖNİM'den, bu bizi sıkıntıya sokan bir durum, belki aydınlatmaları gerekir. Hani bize bir yazı gönderiyorlar, sığınma evi, konukevi belgesi; orada bir de not şeklinde “Koruma kararı var.” gibi, “Koruma kararı şu, şu, şu...” ya da fotokopisini ekleyerek... Çünkü bazen koruma kararında -değerli yargıçlarımız da burada, onlar için asla söylemiyorum, kendilerinin ne kadar fedakârca çalıştığını biliyorum ama- bazen, belki gözden kaçıyor, matbu kararlar alınabiliyor; kopyala, yapıştır yöntemiyle. Kimlik bilgilerinin değiştirilmesini istemiş mesela bir meslektaşımız ama hiçbir şekilde bundan bahsetmeyen bir karar, sadece uzaklaştırma, işte, nafaka vesaire gibi matbu kararlar. Oysa olması gereken, talebe, hani o dosyaya özel olarak bakmak ama iş yoğunluğu nedeniyle, bazen de gözden kaçması sebebiyle... ŞÖNİM'lere de bu açıdan büyük bir iş düşüyor diye düşünüyorum. Bu koruma kararını bence almadan bize gönderirlerse, hani zaten Gelincikle iş birliği hâlinde ŞÖNİM'ler, madem Gelincike göndereceksiniz, o zaman koruma kararı almadan gönderirseniz biz zaten aynı gün içinde işlemi yapıyoruz. Yani süreyi kaçırma gibi bir lüksümüz yok. ŞÖNİM'lerle ilgili eleştirebileceğim tek bu olabilir. Yine orada da nöbet tuttuk bir dönem, bir dönem sıkıntılarımız oldu ama orada da nöbetlere inşallah ilerleyen zamanlarda devam edeceğiz.

Bunun dışında, sadece koruma kararı almak değil. Bir kere, kadın zaten öncelikle kadın avukatlarla görüşüyor, ilk görüşmede, ön görüşmede. Daha sonra atanan avukat meslektaşlarımız erkek de olabilir, illa kadın olmasına gerek yok ama aynı avukatın dosyayı takip etmesinde yarar var. Hani, birden fazla, ayrı ayrı avukatla takip etmesi, zaten bir kişiye güveniyor, daha sonra farklı farklı avukat atanmasını doğru bulmuyoruz. Dolayısıyla, boşanma davası için de aynı avukat atanıyor. Yani sırf koruma kararı için ayrı avukat, boşanma davası için ayrı avukat olmuyor. Aynı avukat hem boşanma davası hem cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunulması hem velayet, nafaka, icra; nafakanın icrası için ve koruma kararının infazı için, örneğin çocuklarla görüşürme için, çocuk teslimi için aynı avukat görevlendiriliyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 58

Yine ziynet eşyaları, değil mi, genellikle kadınlar dövülüp evden atıldığında kişisel eşya olmasına rağmen ziynet eşyalarını bırakmak zorunda kalıyorlar ya da düğünde zaten kayınvalideye teslim edilmiş oluyor ziynet eşyaları. Yine bunun için de atama yapıyoruz aynı avukata ya da kişisel eşyalar gibi...

Uygulamada birtakım sorunlar var, değerli vekilimiz gitti ama ben de onlara değinecektim aslında bir avukat gözüyle. Özellikle bizim belki de farkımız, hâkimlerimiz çok güzel kararlar veriyor ama her gün o kadar yeni dosya geliyor ki takibi elbette mümkün olmuyor, çok doğal. Ama bizim en önemli özelliğimiz, başvurudan karar kesinleşinceye kadar o kadının dosyasını takip etmek. Yani aslında bizde veriler daha sağlam, şu anda istatistiki bir çalışma da yapılıyor, inşallah ileriki dönemlerde sizinle paylaşmayı da isteriz her zaman, onur duyuyoruz. Dolayısıyla, bize gelen kişinin nasıl bir şiddet gördüğü, türünün ne olduğu, evli olup olmadığı, çocuk sayısına kadar biz veri çalışması yapıyoruz. Tabii, bunu henüz istatistiki bir bilgiye dönüştüremedik, umarım en kısa zamanda onu da yapacağız.

Şimdi, gizlilik sıkıntısı, benim en çok dikkatimi çeken ve uygulamada rastladığımız. Bu adliye tevzi bürolarında gizliliğin zaman zaman ihlal edildiğini görüyoruz ya da bir kişi mahkeme dosyasını incelemeye gittiğinde, tabii ki, çok dikkatli mahkeme kalemlerimiz de var ama örneğin avukat olduğu için dosyayı görebiliyor, avukatlara gizlilik meselesi biraz tartışmalı ama özellikle 6284'le ilgili ya da aile mahkemesiyle ilgili dava dosyasını herkes görebilir avukat olarak. Ama burada bir koruma kararı varsa kimlik bilgileri deşifre oluyor, yine tevzi bürosunda bir deşifre olma imkânı var, bu yönden eleştirebilirim ben, gizlilik sıkıntımız var.

Onun dışında, bahsedildi ama, tedaviye zorlanamama. Hekim milletvekillerimiz olabilir, bizim de Adli Tıp hocalarımız var, bize eğitim veren, her zaman koordinasyon hâlinde olduğumuz, en büyük sıkıntı bu; tedavi kararı veriliyor ama hekim geldiği zaman tedaviye zorlayamıyor. Gerçekten uyuşturucu bağımlısı ve alkol bağımlısı eşler çok fazla ve bu da bizim ortak sorunumuz, biraz önce bahsedildiği gibi.

Yine, gizlilik sıkıntısından bir örnek: Bu MEB sistemi, Millî Eğitim Bakanlığının e-okul sisteminin de ayrıca gizli tutulması gerekiyor ki oradan babalar, veliler ya da şiddet uygulayan kişi göremesin. Bu da yine bir sıkıntı bence. Bizim en çok yaşadığımız sıkıntılardan biri.

Bunun dışında, kimlik bilgilerinin –hâkime hanım da söyledi- gizli tutulması mecburen kanun gereği süreli ama düşünün ki bir kadının kimliği değişiyor ve altı ay süreyle değişiyor. Bunun süresiz hâle getirilmesi ve kanuna yazılması lazım diye düşünüyorum. Yani kanunda altı ay süreyle sınırlanmamalı. Normal uzaklaştırma kararı gibi değildir, kimliğinden vazgeçiyor kadın, adresinden vazgeçiyor; kimlik bilgilerinin süresiz olması, kanunda değişmesi gerektiğini naçizane ben düşünüyorum, süresiz hâle getirilmesi gerektiğini.

Bunun dışında, bizim en büyük problemimiz Gelincik Merkezinde talepçilerin taleplerinden vazgeçmeleri. Yani eşyle barışıyor, neredeyse yüzde 59'u, yüzde 50'ler civarında eşyle barışıyor. Tabii, bunu zorlayamıyorsunuz, vazgeçme sebebiyle düşürmeyen mahkemelerimiz var ama uygulamada bakıyorlar eğer çok ağır bir şiddet yoksa düşürebiliyorlar yine o koruma kararını. Ama vazgeçme bizim en büyük sorunumuz. Ne oluyor o zaman? Devletin bize ayırdığı bütçeden biz avukata ücret ödüyoruz ama iki ay sonra talepçi talebinden vazgeçiyor ama avukat ücretini alıyor. Tamam, vazgeçme hakkı herkesin vardır ama hem bütçe açısından bence bir sorun hem de tekrar şiddete uğruyorlar, tekrar merkeze geliyorlar. Yani bir kere vazgeçince ikinci kez yeniden geliyor, onu da inanın hep yaşıyoruz.

Bunun dışında, en büyük sorunlarımızdan biri talepçiye ulaşamama. Talepçi sığınma evinden ayrılıyor, sığınma evi de haklı olarak bir adres istiyordur elbette ama verdiği adres geçersiz ya da boş çıkabiliyor ve biz o talepçinin davasını takip etmek zorundayız avukat olarak ama talepçiye ulaşamıyoruz. Tanık bildirilmesi gerekiyor, iki haftalık, biliyorsunuz, HMK'da kesin sürelerimiz var, ihtaratlı; yani eğer o tanıkları bildirmesek tanık bildirmekten vazgeçmiş sayılacağız ve o davamız reddedilecek. Bu hâlde talepçiye biz ulaşamıyoruz, müvekkile ulaşamıyoruz, öyle olunca kendi açısından davası sıkıntıya giriyor. Burada yine doğru ve geçerli bir adres vermesi ya da sığınma evine tebligat zorunluluğu getirilebilir, hani o tebligatın geçerli kılınması meselesi olabilir. Bu da bir eksiklik diye düşünüyorum ben açıkçası.

Zorlama hapsine itirazın mümkün olmayışı. Şimdi bir de erkek yönünden bakalım ya da şiddet uygulayan yönünden. Ben Anayasa'ya aykırı buluyorum yani zorlama hapsi veriyorsunuz ama buna itiraz mümkün değil. Yani verilmesin demiyorum ama buna itirazın mümkün hâle getirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Hani nasıl koruma kararına itiraz mümkün ise ben zorlama hapsine de itirazın –yani baro olarak böyle düşününüz- mümkün hâle getirilmesi kanaatindeyim yine.

Yine, Adli Tıp raporuna maalesef, bazı hâkimlerimiz çok değer veriyorlar. Yani erkek kadına şiddet uyguladı -benim bireysel davalarım da yaşıyorum- koruma kararı aldık. Erkek belki kendini suçtan kurtarma içgüdüleriyle "Ben de şiddet gördüm, alın size rapor." diyor, gerçekten Adli Tıba da çok önemli bir yük düşüyor, sorumluluk düşüyor; Adli Tıp da yakınmayı alıyor, şurada bir çizik var örneğin "Aa, evet sen de şiddet görmüşsün." basit tıbbi müdahaleyle giderilebilecek ölçüde, raporu veriyor. Şimdi, kadın da şiddet uygulamış oluyor Adli Tıp raporuna göre ve hâkimlerimiz ne yazık ki, Adli Tıp raporuna bence gereğinden fazla değer veriyorlar. Yani tanık beyanlarından daha değerli Adli Tıp raporlarımız. Elbette hepsi için söylemiyorum ama bazı hâkimlerimiz için Adli Tıp raporları çok büyük bir önem arz ediyor ve ceza davasında karşılıklı yaralamadan haklarında dava açılıyor. Mesela kadının her yeri morluk içinde –benim bireysel bir davamda- buna

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 59

rağmen, şu kadarlık bir çizik var, biraz önce söylediğim gibi, erkek tarafta, ikisi de 1.500 lira adli para cezasına çarptırıldı karşılıklı yaralamadan. Kadının her yeri mosmordu, adamın şurada bir çizik olmasına rağmen karşılıklı yaralama ve 1.500 lira para cezası ve boşanmada eşit kusurlu sayılarak ne tazminat ne bir şey, bu şekilde sonuçlandı, Yargıtayda tabii. Yani Adli Tıp raporuna gereğinden fazla önem vermemek. Fotoğraflandırılması Adli Tıp raporlarının. Avukatlar olarak belki de en büyük şikâyetimiz bu olabilir. Adli Tıp raporlarının fotoğraf eklenerek belgelenmesi gerektiğini düşünüyorum ben. Çünkü orada gerçekten ciddi bir çizik mi var, yoksa bir morluk mu var, tamam “ekimoz” yazıyorsunuz ama o ekimozun niteliği nedir örneğin? Birkaç yerde mi var, yazıyorsunuz ama, fotoğraf bence her şeyi daha çok anlatır. Ek şeklinde fotoğraf çekilmesi, değerli hekimlerimiz de buradaysa onlara da bir çağrı olabilir belki.

Bunun dışında, Değerli Başkanım, değerli vekiller; şimdi, süre uzatma konusunda... Şimdi, bize gelen kadınların çoğu koruma kararı altı ay süreyle verildiği için süre uzatma talep ediyorlar. Ama süre uzatmada bir gün geçse bile mahkememiz dosyadan el çektiği için diyor ki: “Hayır, artık ben bakamam, dosyadan el çektim.” Çünkü altı ay bitmiş, altı ay bir günlük olmuş, dosyadan el çekildiği için süre uzatma talebini değerlendiremiyorlar, bu konuda karar veremiyorlar. Dolayısıyla, yeniden değişik iş esasıyla tevzi bürosundan bir dava açmamız gerekiyor. Bu da bizi sıkıntıya sokuyor, ek iş oluyor, ek ücret oluyor. Biz de ücret ödemek istemiyoruz ama mecburuz, yani bütçemiz kısıtlı olduğu için çok dikkatli harcama yapmak zorundayız adli yardım fonumuzdan. Ama ne oluyor? Süre bittiği ve mahkeme el çektiği için ne yapıyoruz? Yeniden atama yapmak zorunda kalıyoruz ve yeniden ücret ödemek durumunda kalıyoruz. Bu da bizi üzen, sıkıntıya sokan şeylerden biridir.

Onun dışında, sosyolojik olarak değerlendirecek olursak, sadece elbette hani kanunlarımız bence yeterli, biraz önce bahsettiğim birkaç eksik dışında kanunlarımız hatta mükemmel yakın ama uygulamada, biraz önce konuşuldu, “Stockholm sendromu” vesaire dendi, kadın yine kocasının yanına dönüyor ama bence isteyerek dönmüyor. Bazı öğretilmiş değerler var, hani, “Sen ne olursa olsun kocanın yanında olmalısın.”, “Senin ekonomik bağımsızlığın yok zaten. Yani ayrıldığın zaman o çocuklara nasıl bakacaksın? Ekonomik bir gelirin yok, bir evin yok.” Haa, tabii ki, 6284 kapsamında evin tahsisi mümkün ama o da sınırlı süreyle, altı ay evin tahsisi kararı verildi ya da sığınma evine altı ay süreyle yerleştirilebiliyor, uzatılıyor ama nereye kadar uzatılacak? Ya da çocuklar varsa, 13 yaşından büyükse nasıl olacak vesaire. En önemli çözümü -elbette hukuki çözümlerimiz var ama- bence devletin şiddetle mücadeleyi bir politika hâline getirmesi. Tabii ki pozitif ayrımcılık ama tabii, objektif de olarak bir yandan, sadece kadıncı bakmak da bazen kötüye kullanılmasına yol açıyor diye düşünüyorum. Çünkü sadece delil aranmaksızın bir kişiyi siz gerçekten zorlama hapsine mahkûm edebiliyorsunuz günümüzde ama objektif, tabii ki hâkimin vicdani kanaatiyle hareket etmesi ama sadece hukuki bir çözüm değil, elbette devletin müdahil olması -ki yapılıyor şu anda- ve ekonomik bağımsızlığın kazandırılması, iş imkânlarının sağlanması ve sığınma evi sayısını gerçekten yeterli bulmuyorum ben, Ankara için 6 sığınma evi çok az diye düşünüyorum, bu sığınma evi sayısının artırılması ve koşullarının iyileştirilmesi. Çünkü kadınlar bize ilk geldiğinde “Sığınma evine yerleşmek ister misiniz?” dedikimizde “Koşulları çok kötü.” diyor, yani öyle bir ön yargı var. Belki yanlış ama bunu yıkmak da bizim elimizde, hem biz avukatların hem ŞÖNİM’lerin...

BAŞKAN – “İlk gelen” diyorsunuz, nereden biliyor?

ANKARA BAROSU GELİNCİK MERKEZİ TEMSİLCİSİ AV. ÜLKERCAN ÖZBEY İLHAN – Duymuş, arkadaşları, kalanlar var. Belki bir ön yargı bu, ben katılıyorum o anlamda size ama hani, bu ön yargıyı yıkmak ya da orada kalanların huzur içinde “Ben kocamın yanına dönmem ama sığınma evine yerleşirim. Gayet normal, sağlıklı koşullar var.” diyebilmesi lazım tekrar kocasının evine dönmemesi için. Bu anlamda, sığınma evlerinin koşullarının daha da iyiye götürülmesi, mevcut koşullar elbette çok kötü değil ama daha da iyiye götürülmesi ve sayılarının artırılması gerektiğini de düşünüyorum.

Bir de, erkek tarafından bakacak olursak, itirazın duruşmalı yapılması gerektiğini düşünüyorum. “Bir hafta içinde karar verilir.” diyor kanun, yani 6284’te “Koruma kararına itiraz bir hafta içinde değerlendirilir, iki hafta içinde itiraz eder kişi ama bir hafta içinde karara bağlanır.” diyor. Bu bir hafta çok kısa bir süre belki duruşma vermek açısından ama UYAP sistemimiz çok gelişmiş durumda, en azından telefonla haber verilip aynı gün içinde gelirse gelir, gelmezse şansını kaybeder gibi ya da bir süre uzatılabilir, hani, “Bir hafta içinde karar verilir.” yerine “İki hafta içinde karar verilir.” şeklinde. Çünkü bu sefer erkek tarafından ya da gerçekten masum olan bir kişi varsa düşünün ki altı ay süreyle -ki bahsedildi- çocukları göremiyor ya da haksızsa kadın, bu talepte bulunan, haksız yere o da bunun cezasını çekmiş oluyor.

Benim sunumum bu şekilde, sorularınızı elbette alabilirim.

Dinlediğiniz için çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Güven.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Benim tek bir sorum olacak, bilmiyordum, onun için. Yani kimlik değişimi kadına sadece altı ay için mi, sonra yine eski kimliğine mi dönüyor?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 60

ANKARA BAROSU GELİNCİK MERKEZİ TEMSİLCİSİ AV. ÜLKERCAN ÖZBEY İLHAN – Evet yani tabii, talep şu anda öyle, kanundaki teorik anlamda öyle ama Hâkime Hanım'ı dinledim ben, şöyle: Genellikle talep olması hâlinde kaldırıyoruz.” dedi yanlış duymadıysam ama altı ay.

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Bu karar, niteliği itibarıyla sürekli...

ANKARA BAROSU GELİNCİK MERKEZİ TEMSİLCİSİ AV. ÜLKERCAN ÖZBEY İLHAN – Evet ama bu, hâkimlere bağlı olan bir şey, bence bunun yasaya “süresiz” diye ayrıca eklenmesi gerekir ama şu anda süreli kanundaki tanım.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) - O zaman belki boşanma olur, anne farklı bir kimlikte yaşamını sürdürebilir ama çocukların miras hakları ne oluyor orada? O da bir şiddet meselesi olmuyor mu?

BAŞKAN – Sayın Özbeş İlhan, siz tamamladınız mı?

ANKARA BAROSU GELİNCİK MERKEZİ TEMSİLCİSİ AV. ÜLKERCAN ÖZBEY İLHAN – Evet.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ANKARA BAROSU GELİNCİK MERKEZİ TEMSİLCİSİ AV. ÜLKERCAN ÖZBEY İLHAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Hâkime Hanım, buyurun.

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU - Annenin yanıdaysa çocuklar, kimlik bilgilerinin değiştirilmesinde çocukların kimlik bilgilerini de değiştirebiliyoruz, birlikte değiştirme kararı verebiliyoruz ama bunun da şöyle bir sakıncası var: Babayla şahsi ilişki çünkü çocuğun hakkı o, annenin ya da babanın hakkı olmaktan öte çocuğun hakkı, buna engel olmuş oluyoruz ama çocuğa da şiddet varsa zaten kimlik değiştirme kararını çocuklar için de verebiliyoruz ama yine miras hukukunu etkilemeyeceğini düşünüyorum, değişse de sonuçta kökünde onun çocukları, miras hukukundan bir değişiklik olmaz ama davalarda kimliklerin ortaya çıkması gibi bir sakınca olabilir.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) - Peki, eski kimlikleri muhafaza ediyor mu bir şekilde?

ANKARA AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU - O uygulamayı İçişleri Bakanlığı Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü yapıyor Emniyetin talebiyle. Sanırım eski kimlikleri... Yani yine bir bağlantı var kayıtlarda ama o kayıtları görevliler haricinde kimse göremiyor. Yine, o kişinin yeni TC kimlik numarası, yeni ismi, soyadı kayıtlarda var.

Bir de avukat hanımın söylediğine bir ekleme yapmak istiyorum. Zorlama hapsine itiraz mümkün, bu kanunda verilen tüm kararlara karşı itiraz mümkün, zorlama hapsine de iki hafta içinde itiraz edilebilir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bu konuda başka bir açıklama yoksa gündemin son maddesi olarak Mamak Belediyesi Kadın Danışma Merkezinden Sosyal Çalışmacı Hilal Gürpınar bize kendi deneyim ve gözlemlerini aktaracak hızlıca.

Buyurun.

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DAYANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR – İyi akşamlar herkese.

Ben 2012 yılında başladım Mamak Belediyesinde çalışmaya, sosyal hizmet uzmanıyım, aynı zamanda aile danışmanlığı yapıyorum. Mevzuattan çok bahsetmeyeceğim, bütün gün onu dinledik çoğu yerde zaten. Kadın konukevleri işleyişinde, bildiğiniz gibi belediyeler özel kuruluşlardır kadın konukevi anlamında da. Bizler ASP Bakanlığı ve Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından yapılan denetimlerle işler ancak iç işlerimiz, ekonomik desteklerimiz her zaman belediye tarafından karşılanır, yazışmalarımız belediye üzerinden yürütülür. Personel yapısı olarak bakıldığında ideal olan her zaman hayallerdedir diye düşünüyorum ben çünkü bütün belediyelerde, sürekli yaptığımız toplantılarda da şunu görüyoruz biz: Ben tek sosyal çalışmacı, danışmanlık yapan tek personelim belediyede, hemşiremiz yok, sonrasında bir çocuk gelişimcimiz yok, 4 güvenliğimiz var kuruluşumuzda ve biz bu şekilde hizmet vermeye çalışıyoruz, diğer belediyelerde de aynı şekilde devam etmekte durum. Kanun süresi yasal olarak altı aydır ancak bu bazen üç gün de olabiliyor, bazen altı ay, bir yıl da olabiliyor. Minimum kapasite 20+20 olarak belirlenmiştir. Bizim kapasitemiz 20 kadın, 8 çocuk olarak belirlenmiştir ruhsatta. ŞÖNİM'lerin açılmasının ardından kadın kabulümüz kadın danışma merkezi üzerinden değil, ŞÖNİM üzerinden yürütülmektedir. Bütün kamu kurumlarında açılan sığınma evleri ŞÖNİM açılmadan önce kadın danışma merkezleri üzerinden yürütülürdü.

28 Ağustos 2012 tarihinde ilk kadın kabulüyle hizmet vermeye başlayan kadın konukevimiz 176 kadın, 106 çocuk için müdahale planı oluşturarak kişiye uygun hizmet vermeyi amaçlamıştır, hâlen de 13 kadın, 4 çocuk için hizmet vermeye devam etmekteyiz. Kadın konuk evlerindeki kadınları, biraz da somutlaştırmak gerekirse, kadın kabulünü yaparız. İlk başta kadın güvenlikle karşılaşır. Bu belki de benim daha kolayıma giden bir işleyiş. Kanun gereği cep telefonu yasaktır kuruluşlarda. Güvenlik kabininde üzeri aranan, cep telefonu ve emanetleri, altını, banka kartı olabiliyor, teslim alınan kadına sonrasında meslek elemanı tarafından kuruluş hakkında bilgi verilmesi sağlanır. Bilgi verilme esnasında kadına bir kurallar beyanı imzalatılır. Örneğin, iki gece habersiz üst üste gelmeyen kadının tek taraflı çıkışının yapılması gibi ya da eşine, erkek arkadaşına, herhangi birine kuruluşun adresini deşifre etmesi gibi çıkışlar yapılır. Sonrasında genelde benimle görüşüyorlar

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 61

tek sosyal hizmet uzmanı olduğum için. Görüşme esnasında ayrıntılı bilgi almıyorum ben. Bu benim tercihim ve tarzım olabilir çünkü o kadına “Nereden geldin, şiddet nedendi?” gibi sorular çok fazla zaten kadını da bunalıyor. Ona ilk aşamada kuruluştaki rahat etmesi gerektiği... Bizlerden ne beklediğini soruyorum ve bir hafta kendisine dinlenme mülhleti veriyoruz biz. Tabii ki güvenlikle ilgili alınacak önlemleri ilk aşamada kadına veriyoruz zaten. Daha sonra ilk müdahale odamız var. Kuruluşumuz küçük bir kuruluş ancak ilk müdahale odasını çok önemsiyorum. BSRM’de çalıştığım dönemde de bu şekilde hizmet veriyorduk. Kadın burada banyo yapmak koşuluyla yerleştiriliyor tabii ki bu odaya. Sonrasında da kaldığı süreçte de ikinci hafta gerekli hizmetler belirleniyor kadının tarafına. Ve ayrıca şu da çok önemli bir durum: Benzer problemleri olan kadınları aynı odaya yerleştirmemeyi tercih ediyorum ben çünkü “Kaderdir, herkesin başına gelir.” modunda bir hizmet vermiyoruz biz çünkü.

Şiddetin tanımını yapacak olursak yani artık hani “Şiddet ne demek?” dediğimizde herkesin bildiği bir tanım var ancak ben şöyle gördüm iki buçuk yıllık deneyimimde de: Kasten yapılan ve kişiye acı veren her şey şiddettir. Eğer ki hayatımızda size acı olarak anımsatacak ve bunun kasten olduğunu düşündüğünüz şeyler varsa bunun adı şiddettir diyoruz kadınlara ve bununla birlikte şiddetin farkına varmasını sağlıyorum esasında. İşte, psikososyal açıdan toparlanması, ekonomik destek sonrasında ekonomik özgürlüğünü kazanması, güçlerinin farkına varması falan bunları yapıyoruz. Peki, bunları nasıl yapıyoruz?

İlk aşamaya bakacak olursak güvenlik. Bu güvenliği işte tecavüz sonrası bir gebelik var mı ya da korunmaya muhtaçlık durumunda olan bir çocuk var mı? Sonrasında kimlik gizliliği, tedbir kararı. Bunlar ilk aşamada tarafımızdan verilen hizmetler oluyor.

Danışmanlık... Ayrıntılı sosyal inceleme raporu yazar sosyal hizmet uzmanları. Bu rapor için de ayrıntılı bilgi alınır. Kimi arkadaşlarım doğumundan itibaren bilgi almayı uygun görmüyorlar ancak bir kadına psikolojik dayanıklılık sürecinde de, psikolog arkadaşlar çok iyi bilirler, öz ailesinden çocukluğuna bakılarak hizmet verilme zorunluluğu vardır. Yönlendirme açısından bakıldığında psikolojik, hukuki ve tıbbi destek vermemiz gerekir müracaatçılarımıza. Psikolog desteğini öneriler kısmında da verdim ancak bildiğimiz üzere tıbbi bir hizmet alındığında kayıtlara geçiyor. O yüzden Kadın Dayanışma Vakfında, bildiğim kadarıyla ŞÖNİM’de de var ayrıca, psikolog desteği var. Kadınların talebi doğrultusunda biz buralardan psikolojik hizmet almayı daha uygun görüyoruz kayıtlara geçmemesi açısından. Zaten Gelincik iyi ki var. Hukuki desteği Gelincik sayesinde. Ayrıca adli yardım. Yani son zamanlarda şey çıktı: Şiddet mağduru değilseniz Gelincik hizmet vermiyor gibi. Sonrasında adli yardımdan bu hizmeti alıyoruz, tabii ki 300 lira gibi bir paramız varsa kadın için ve vekâlet parası varsa.

Tıbbi destek için de bakacak olursak ben şunu öğrendim: Yani kansızlığın bile kadının psikolojisini etkilediğini, B-12 eksikliğinin bile etkilediğini. Bu hizmet verdiğimiz süreçte de hani tıbbi destek anlamında bunları çok önemsiyorum ben. Bu tarz eksiklikleri var mı? Örneğin, kadının tırnak batmasıyla bile ilgileniyoruz, ilgilenmeliyiz de. Bununla ilgili dahi tıbbi destek verdiriyoruz kadına.

Geçici maddi destek... Sosyal yardımlaşma vakıflarını sizler de benden daha iyi bilirsiniz, aylık inanılmaz kasalarına para giriyor. Ben diyorum ki, belediyeler bunu yapmalı ama yapmıyorlar maalesef. Vakıflar düzeyinde kadın sığınma evlerine para aktarımı yapılmalı yahut bir uzman tarafından yazılan sosyal inceleme raporu sonrasında bu hizmet verilmeli çünkü şu an Ankara’da belediyelerin kadınlara verdiği para çocuk başı 25 ila 50 arasında, kadın başı ise 100 lira arasında değişmekte.

Biz bağışlarla ayakta duruyoruz. İşte, kandillerde, bayramlarda, ramazan ayında verilen bağışlar sayesinde biraz da kadınlara destek olabiliyoruz çünkü kadın bir anda... Mesela bu hafta yaşadığım, iş buldum, çok güzel ve kadın gitmedi. Sebep: “Çok yağmur yağdı ve benim botum yok, gitmek istemiyorum bu işe.” O an ne yapacaksınız? Vakıftan çıkan parayı mı bekleyeceksiniz? Hiçbir şekilde, imkânsız. Çıkartıp veriyorsunuz yani kasamızda sürekli para olmak zorunda. Bağış almalıyız bizler.

İstihdam desteği İŞKUR... Ben İŞKUR’u artık bir moda furması gibi düşünüyorum çünkü İŞKUR’un bulunduğu işler vasıfsız işler. Yani temizlik personeli, AVM’lerde yardımcı personel olarak, çaycılık... Yani neden şiddet mağduru kadınlar sürekli kapalı yerlerde çalıştırılmak zorundalar? O yüzden İŞKUR’dan çok destek almıyorum ben. Belediyelerin zaten, özellikle Büyükşehir Belediyesinin çok fazla çalıştığı firmalar var. Yine bu firmalarda da İŞKUR destekli çalışıyoruz ama yani İŞKUR’un bulunduğu işler gibi ama biraz daha vasıflı olabiliyor. Ve kişisel yöntemlerle tabii ki. İşte, müteahhitlerin birimlerinde sekreterlik gibi.

Sonrasında kreş. Bu çok güzel işleyen bir süreç diye düşünüyorum çünkü normalde kreş kanunu kadın sigortalı bir iş bulduktan sonra kadına bu hizmet verilir, kreş hizmeti. Ancak biz şöyle bir şey yaptık: Yazılan sosyal inceleme raporu sonrasında, ikna ettik galiba, dendi ki: “Kadın sığınmaevinde önce çocuğunu bırakacak ki sonrasında iş bulsun.” Ve bu tersinden işliyor bizde ve tabii ki gönüllü kreşler.

Mesleki eğitim kurslarına bakacak olursak bu kadınların talebine göre oluyor genelde. İşte, diksiyon kursumuz vardı, bu çok keyifliydi kadınlar için. Sonrasında Kur’an-ı Kerim talebinde bulundular, Kur’an-ı Kerim öğrenmek istedi kadınlar. Bu hizmeti verdik. Bu şekilde değişiyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 62

Grup çalışmaları. Yüksek lisans yaptığım üniversitede de, ayrıca diğer mezun olduğum, lisansımı verdiğim üniversitede de akademisyenler çok fazla grup çalışmaları yapmak istiyorlar tezleri için. İşte, grup terapisi, sanatla terapi. Bunları sığınmaevinde kalan kadın ve çocuklar yapıyorlar. Bu, tamamen kişisel bir hizmet.

Sosyal, sanatsal, sportif faaliyetlere geldiğimizde de -burada lütfen sizler de bilin, biliyorsanız da başkalarına anlatın-halk eğitimin kuaförlük kursu verdirdiği öğrencileri var ve bu öğrenciler denek mi diyeyim artık, bulamıyorlar, saç kesecek, boyayacak, kaş alacak kimseyi öğrenmek için. Biz hocaların belirlediği kişileri, kadınları gönderiyoruz halk eğitime ve aylık kaş aldırma, saç boyamaları, ağdaları bu şekilde yaptırıyoruz. Kadınlar da çok mutlu oluyor, öğrenciler de.

Sonrasında AVM'lerdeki sinemalarda dönemlik, aylık olarak sinema gösterimleri ücretsiz olarak kadınlara veriliyor. Bunu da AVM müdürleriyle konuşuyoruz tabii ki. Sonrasında tiyatrolar. Kadınlar matinesi düzenledik yakın zamanda. Kadınların da çok ihtiyacı oluyor galiba bu tarz şeylere ve bugün burada paylaşmak istiyorum. Yakın zamanda, dilerim Başkanımız tarafından kabul edilir, bir çikolata projesi var benim. Yani çok keyifli bir iş olacak. Mamak Belediyesi markasıyla kadınlara çikolata üretimi yaptırmayı planlıyoruz. Belki bir Avrupa Birliği projesi olur, bilmiyorum, bir proje kapsamında da maddi kaynak olabilir. En azından kadınlar, keyifli, mutlu olacakları bir iş yaparlar diye düşünüyoruz.

Bu şekilde. Benim önerilerim hepinizin önüne gelmiştir diye ümit ediyorum. 18 maddeden oluşuyor. Dinlemek isterseniz anlatabilirim.

BAŞKAN – Özet şeklinde geçerseniz.

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DAYANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR – İsterseniz hiç girmeyebilirim.

BAŞKAN – Bunların hepsini okumaya gerek yok şimdi. Nasıl olsa onları milletvekillerimiz okuyacak sonra zaten.

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DAYANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR –İsterseniz soru-cevap şeklinde de geçebiliriz, hiç problem yok.

O zaman ilgimi çekenleri diyeyim, önemli olanlardan başlayalım.

Aristoteles'in dağıtıcı adalet tanımlamasıyla ikinci plana atılan kadınlara tazminat ödenerek yaşamlarını yeniden kurmalarına destek olunmalıdır diye düşünüyorum.

Sığınmaevine gelen kadına belki koruma kararı olabilir ya da savcının da bulunduğu ya da hâkimlerin, bir tazminat verilebilir. Hani KOSGEB destekli projeler gibi bir şeyler yapılabilir esasında. Sonradan Kadından bu talep edilebilir ileride işi iyileştiginde ya da sigortalı bir iş bulunduğu.

BAŞKAN – Bunlar önerileriniz mi, sistemde aksayan yanlar mı?

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DAYANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR –Öneriler. Zaten bu bir aksaklık, benim önerim bu yönde gibi ama daha çok öneri başlığı altında aldık.

BAŞKAN – Kim tazminat verecek, niye tazminat verecek?

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DAYANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR –Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı kadına...

BAŞKAN – Bakanlık ödeyecek.

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DAYANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR –Aslında şöyle bir şey: Şiddet gördün, bu da senin tazminatın olsun, kendini toparla gibi bir başlık belki de.

BAŞKAN – O zaman buna "tazminat" demek yanlış olur, destek diyebilirsiniz.

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DAYANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR –Evet, maddi destek.

BAŞKAN – Zaten bildiğim kadarıyla da bu destek yapılıyor ama tazminatta çünkü suçlu olduğunuzu kabul ediyorsunuz yani ben sana zarar verdim, buyur...

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DAYANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR –Ya da koruyamadım devlet olarak, buyur...

BAŞKAN – Ama öyle de bir şey yok.

Bir de bu arada şeyi de açıklamak istiyorum: Demin Gelincik Projesi'yle ilgili koruma kararlarının kurum tarafından alınıp baronun da ikinci kez böyle bir şeye kalkıştığını, zaman kaybını, vesaire. Altı aydır uygulama değiştirildi. Altı aydır eğer koruma kararı alınacak bir dosyaysa direkt alınmadan Gelincik'e, baroya gönderiliyor, onlar alıyorlar. Yani çift işlem ve zaman kaybı son altı aydır uygulamalarla değişti.

Buyurun.

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DAYANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR –Bir diğer konu ise, şiddete dair ithamlarından artık görsel ve yazılı medyayı kurtarmak gerektiğini düşünüyorum. Şiddete hayır, hayır, tamam, hayır ama "Hayır." dediğinde ne olacak bu kadın? Hani, bizler kadına "Boşan." diyoruz, "Şiddete hayır." diyoruz, sonrasında kadın boşanıyor. Ayakları üzerinde durması için uzun bir süreç gerekiyor.

Ve bir diğer konu ise toplumun şiddet algısının...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 63

BAŞKAN – Diğer konuya geçmeden sormak istiyorum: Kim “Boşan.” diyor. Bu masada “Boşan.” diyen...

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DAYANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR –Uygulamada bizler diyoruz.

BAŞKAN – Devletin zaten bu alanda yaptığı bütün çalışmalarındaki benim bildiğim ön şart asla ve asla hiçbir şekilde, ne “Evine dön.” ne “Boşan.” ne “Bu çileyi çek.” ne “Ailedir...” dememesi üzerine bütün yasa ve yönetmelikler ve uygulamalar bina edildi. Şimdi, bu çok temel bir karine. Yani eğer bunun böyle olmadığını varsayarsak o zaman bizi başka yere götürüyor konular. Hiç kimsenin, hiçbir şiddet mağduru kadına “Boşanma...” Hele kamu görevlilerinden söz ediyorum, buna acil servis, hekimler dâhil, hâkimler dâhil, avukatlar dâhil, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı çalışanları dâhil, sığınmaevleri çalışanları dâhil hiç kimse hiçbir kadına böyle bir telinde bulunamaz. Bu zaten kanunen de yasaktır. Hemen hakkında soruşturma açılır. O yüzden içiniz müsterih olsun. Böyle bir boşanma telkini yok. Yoksa siz mi yapıyorsunuz?

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DAYANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR –Yok, hayır, sizler de yapıyorsunuz tabii ki değil. Uygulamada bizler olduğumuz için...

BAŞKAN – Yok, yok, hiç öyle bir şey yok.

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DAYANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR – Şöyle bir şey var: Boşanma davaları açılıyor, kadın sonrasında vazgeçiyor. Demek ki bunun kadına doğru bir müdahale sonrasında verdiğimiz bir karar olmadığı ortaya çıkıyor buradan da kadınların vazgeçme oranlarına bakıldığında. Hani keşke böyle bir bilgi de olsa elimde diyelim.

Toplumun şiddet algısının mağdur kadın üzerinden oluşturulmasına engel olunması gerekiyor.

Bir diğer konu ise sürekli “şiddete hayır” ithamlarında, medyada da görüyoruz, sürekli gözü mor kadın, dayak yiyen kadın ya da işte sürekli ünlüler, bir ara hepimiz de gördük, makyajla gözleri mor bir şekilde, dayak yediler! Yani neden hep mağdur kadını gösteriyoruz? Şiddet uygulayan erkeği gösterdiğimizde ya da o erkeğe ne olduğunu sonrasında gösterdiğimizde daha caydırıcı olacağını düşünüyoruz biz bunun.

Aile danışmanlığı hizmeti verilmeli. Bu belediyeler bünyesinde yeni yeni verilmeye başladığını duyuyorum. Toplum merkezleri verdiğini söylüyorlar ancak iki toplum merkezine de gittim bu hafta, ikisi de içi boş bir uygulama olduğunu, henüz bu hizmeti verebilecek personel yapısının olmadığını söylüyor ancak evlilik öncesi çift olma kararı veren kişilere belki zorunlu bir danışmanlık hizmeti verilebilir içerisine şiddetin de sokulduğu ya da haklarından bahsedilebilir.

Bir de bunu daha önce bir iki vakada yaşadım. Bilmiyorum doğru ya da yanlışlığı tartışılabilir ama kadının kocası evi terk ediyor ve adam birkaç yıl... Hatta on yıl bile gelmeyen bir vakam oldu ancak boşanma davaları bir türlü gerçekleşemedi onların da. Hani şahit istendi. Bunlar tek celsede olmalı diye düşünüyoruz.

DOÇ. DR. M. EVVAH KARAKILIÇ – Boşamaya çalışıyorsunuz.

BAŞKAN – Burada muhtemelen başka sebepler vardır. Yani boşanmanın gerçekleşmemesi ve on yıl sürmesinde hukukun göz önüne aldığı başka sebepler vardır. Yani dosya üzerinde inceleme yapmak lazım.

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DAYANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR – Ama adam yok yani... Bunu merak ediyorum, dilerim açıklarlar da kendileri.

Ve nüfusu 100 bini aşan belediyelerin... Kadın sığınmaevi açma zorunluluğu 50 binden habersiz bir şekilde 100 bine çıkartıldı. Ancak 100 bini aşan birçok belediyenin kadın konukevi var mı? Hayır. Olanlar da kapatılıyor mu? Maalesef... Bununla ilgili zorunluluktan ziyade denetimin de üstüne eklenerek yapılması gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Sizin belediyenizin kaç tane var?

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DAYANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR – Bir tane. Bu hizmeti vermeyi sanırım sonlandıracak belediyemiz de yakın zamanda. Üzülerek söylüyoruz bunu.

BAŞKAN – Hangi sebeple?

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DAYANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR – Bina kira sözleşmemiz bitiyor.

BAŞKAN – E, uzatın...

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DAYANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR – İletirim.

BAŞKAN – Tüm kira sözleşmeleri hayatta benim bildiğim bitiyor, sürelidir çünkü sonra uzatılıyor.

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DAYANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR – Aynen öyle. Zaten sözleşme yapılmak zorundadır. Dilerim, bu da benim temennim çünkü...

BAŞKAN – İnşallah ihtiyaç kalmasın, hepimizin temennisi o. Bu saatlere kadar burada zaten bu amaç için çalışıyoruz. İnşallah böyle şeylere gerek kalmasın ama eğer ilçenizde böyle bir ihtiyaç devam ediyorsa bence kapatmak yani o kadınları bir şekilde güvensiz bir ortamda bırakmak çok daha büyük sorunlara yol açar diye düşünüyorum.

GÜLŞEN ORHAN (Van) – Madem böyle bir şeye başlamışlar. Belki belediye başkanıyla görüşülebilir.

BAŞKAN – Evet. Ne öneriyorsunuz?

GÜLŞEN ORHAN (Van) – Yerel yönetimlerle ilgili bir çağrı yapılabilir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 64

BAŞKAN – Doğru, bir çağrı yapılabilir, yapabiliriz. Bu çok önemli bir şey çünkü gerçekten gidecek hiçbir yeri olmayan ve gerçekten risk altında olan kadınlar ve çocuklar var. Ailenin birliği için de bu gerekiyor. Yani bir an için eşten uzak bile olsa sonuçta ortada yine de bir aile var. Yokmuş gibi davranamayız.

Şiddetli geçimsizliğin çözümü şiddet değildir. Evet, güzel, son sözünüz de buymuş, çok güzel.

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR – Teşekkür ediyorum sabırla dinlediğiniz için.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum, ağzınıza sağlık.

Bu konuda ilave etmek istediğiniz Gelincik, barodan...

Buyurun.

ANKARA BAROSU GELİNCİK MERKEZİ TEMSİLCİSİ AV. ÜLKERCAN ÖZBEY İLHAN – Özür diliyorum çünkü evet, bir hata yaptım, bunun da tutanağa geçmesini istiyorum. Zorlama hapsi yönetmelikte düzenlenmiş, kanunda itiraz düzenlenmemiş. Kusura bakmayın, hatamı düzeltiyorum. Fakat hani duruşmalı olması noktasında benim tavsiyem. Kusura bakmayın öncelikle.

Arkadaşımızın, değerli sosyal çalışma uzmanımızın, hizmet uzmanımızın söylediği... Biz talepçilere hiçbir şekilde ücret istemiyoruz. 300 lira sizin verdiğiniz bir masraf var, ondan bile biz almıyoruz hiçbir şekilde. Tamamen Adli Yardım Fonu'ndan karşılanıyor; hem vekâlet masrafı, noter masrafı hem dosyadaki gider avansı, harçlar, tamamen baronun bütçesinden karşılanıyor yani Adalet Bakanlığı tarafından karşılanıyor.

İkincisi de yani gerçekten kimse “Boşan.” demiyor. Vazgeçmelerinin sebebi bizim onları telkin etmemiz asla değil. Kendi iradeleriyle bize geliyorlar. Vazgeçmelerinin sebebi tamamen sosyal, psikolojik ve sizin alanımıza giren aslında sebepler. Yani biz kesinlikle avukat olarak ve hâkim olarak... Yani hâkimlerimiz de hiçbir şekilde telkin etmez, tam tersi hâkimler sık sık “Emin misiniz?” Hani “Yuvaı kurtarmak.” derler fiilî tabiriyle söylüyorum. Her zaman o şekilde bir yargılama yaparlar. Avukatlar da asla talepçinin talebi olmadan, müvekkilimizin talebi olmadan bir işlem başlatmaz yani onların vazgeçmesinin sebebi telkin değil. Hâkimlerin boşanmaya zorlaması, avukatların boşanmaya zorlaması değil; tam tersi, psikolojik ve sosyal birtakım ve kültürel değerler sebebiyle...

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Buyurun.

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR – Ücret alma konusunda Gelincik değil yalnız, vekâlet parasını sanırım biz ödüyüz.

ANKARA BAROSU GELİNCİK MERKEZİ TEMSİLCİSİ AV. ÜLKERCAN ÖZBEY İLHAN – Yok, yok, hiç...

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR – Ama neyse... 300 liradan kastım benim adli yardıma gönderilen müracaatçılarımız için biz ödüyüz. Hatta eminim, biz bilerek kaymakamlıktan alıyoruz bu parayı.

BAŞKAN – Bakın, karşılıklı konuşmadan...

Sayın hâkime hanım şu bilgiyi veriyor: Koruma kararlarıyla ilgili yapılan duruşmalarda hiçbir harç yok zaten, hiçbir masraf yok.

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR – Boşanma davaları...

BAŞKAN – Koruma kararlarını söyledim ben. Boşanma davaları...

ANKARA BAROSU GELİNCİK MERKEZİ TEMSİLCİSİ AV. ÜLKERCAN ÖZBEY İLHAN – Sayın Başkanım, çok kısa.

Adli yardım sisteminden yararlanabilecek durumdaysa yani maaşı... Örneğin, asgari ücretle çalışıyor, hatta hiç maaşı yok ya da hiç üzerine kayıtlı bir şey yok. Fakirlik belgesi varsa o harç bile baronun cebinden çıkıyor. Asla... Yani ne 300 lira ne 3 lira hiçbir şekilde cebinden para çıkmıyor.

BAŞKAN – İşte, bu yüzden Gelincik Projesi'ni çok seviyoruz, güzel bir sorumluluk. Bunu çalışmaya devam ediniz.

Size bir şey soracağım: Şiddet mağduru kadınlara özel sektörle iş birliği yapılarak yani Parlatmentonun böyle bir çalışması, sivil toplumun olsa istihdam kotası, bu uygulanabilir bir şey mi sizce?

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR – Uygulanabilir bir şey.

BAŞKAN – Yani her şirket, bunu biliyorsunuz, kamuda engellilerin istihdamlarında veya eski hükümlüler yani ilk topluma kazandırma, yeniden hayata kazandırma... Çünkü ailesinden ayrılan, düzeni bozulan, bambaşka bir hayata, hem de işsiz olarak, hiçbir geliri olmadan savrulan bir kadın çocuklarıyla birlikte yeni bir başlangıçta belki özel sektörün de bu alanda bu sosyal sorumluluğa dâhil olup acaba şirketlerinde bu alandaki mağduriyetlerde bir istihdam kotaları, kendi tabii çalışan toplam sayısı üzerinden bir yüzdeyle, belli bir adet, hepsine değil de, yüzdesine veya bindesine göre böyle bir şey çalışır mı, böyle bir model sizce?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 65

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR – Çok güzel olur. Nasıl ki dershanelerde dahi bunu yapıyoruz. Hani sığınmaevinde kalan kadınlar eğer ki dersane KPSS hizmeti talebinde bulunuyorlarsa eğer bunda dahi o kapasiteleri dâhilinde bir dersane hizmeti bile verdiriyoruz, kreşlerde de.

Yeni dönemde şunu planlıyoruz, konuşuyoruz da: Lojistik desteği veren firmalara acaba biz kadınlarımızı yerleştirebilir miyiz? Çok güzel olur. Kargo firmaları, çağrı merkezleri. Daha vasıflı, güzel işler. Hani belki saygılarını yükseltecek işler diye düşünüyoruz. Bu da çok güzel olur.

GÜLŞEN ORHAN (Van) – Bunda seçici olunabilir mi?

BAŞKAN – Demin söylediğiniz teşvik konusu da önemli.

Buyurun.

GÜLŞEN ORHAN (Van) – Yani bu konu somutlaştırılıp teşviklendirilebilir aynen biraz evvel saydığımız diğer dezavantajlı gruplara uygulanan devlet teşvikleri gibi. Sosyal hizmetler uzmanımızın dediği gibi şeyler de seçilebilir. Yani çalışma alanları da tercih edilebilir en uygun, nasıl, hangi alanda hem verimli olunabilir hem de destek alıp aynı şekilde bir üretim mekanizmasıyla ayağa kaldırma gerçekleştirilebilir.

Bunun üzerinde nasıl bir çalışma yapılır Başkanım? Kim çalışır bunu?

BAŞKAN – Bu zannediyorum Çalışma Bakanlığı. Şimdi Kalkınma Bakanlığı. Eskiden DPT’ydi bu teşvikleri, içeriklerini belirliyordu. Çalışma, Devlet Planlama, belki Parlamentodan bir grup...

GÜLŞEN ORHAN (Van) – Yok, şundan bahsediyorum: Yani oraya bizim bir talebimiz şeklinde bu şeyi nasıl yapalım?

BAŞKAN – Özel sektöre mi?

GÜLŞEN ORHAN (Van) – Hayır, hayır, Çalışma Bakanlığına bu talebi biz Komisyon olarak götüreceksak...

BAŞKAN – Hemen bir randevu alınız.

GÜLŞEN ORHAN (Van) – Yani belki Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı çalışabilir bütün bu verileri bir araya toplayarak, böyle bir taslak hazırlayıp burada kanunlaş...

BAŞKAN – Ya da bu Komisyonunda yer alan çok değerli milletvekilleri bununla ilgili bir teklif hazırlayabilirler. Bu çok daha bence anlamlı olur. Yani bu şiddet mağduru kadınlara özel sektör tarafından istihdam alanları kotası açılması. Bunun için de tabii nasıl bir teşvik sisteminden gidilebilir? Bence tabii bu bir sosyal sorumluluk projesi de olacağı için özellikle çok büyük şirketlerin çok ciddi teşvik isteyeceğini düşünmüyorum. Çünkü bir sosyal sorumluluk projesi. O anlamda belki çok fazla teşvikler üzerinde bile çalışmadan biraz kota almak ve bunu bir pilot uygulama olarak birkaç firmada izleyip ondan sonra raporlayıp sonra da büyük bir belki, örneğin, TOBB’la bir toplantı yapıp büyük bir arama konferansı gibi, orada bunun zemini de oluşur.

GÜLŞEN ORHAN (Van) – Evet. Hâlihazırda yürürlükte olan zaten şeyler var. Belki oraya bir önergeyle eklenebilir ya da bir genelgeyle.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Orhan.

Buyurun Sayın Kaçar.

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Bunun bir dezavantajı olabilir aslında. Bizim Kahramanmaraş’ta ben bunun çok örneğini yaşadım. Kırsal kesimlerden aileler beni arıyorlar, “Çocuğumu Çocuk Esirgemeye yerleştir vekilim, lütfen...” diyorlar. Üzerlerine gittiğim zaman da şu cevapla karşılaşıyorum: “Nasıl olsa devlet memuru olacak.”

Şimdi, şiddeti de bu şekilde artırma olasılığımız olabilir: “Ben karımı döveyim, karım işe girsin, sonra biz barışırsız.” Hatta, kadın bile dayak yemiş duruma da düşebilir.

BAŞKAN – Ona bile gerek yok. Sadece beyan da, 6284’ün 8’inci maddesinde, zaten beyan üzere de olduğu için, delil de aranmayacağı için. Bunun araştırması yapılabilir.

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Ama bizim bunu dernekler vasıtasıyla... Belki sosyal sorumluluk projesi adı altında her kurum kendi şeyini açabilir. Hani “Ben şu kadar şiddet görmüş bayanı almak zorundayım.” diye. Hani kanunlaştırdığımız anda bu çok farklı bir şekilde gelir ama sosyal sorumluluk projesi olarak derneklerle, vakıflarla yürütülürse de tam tersine daha farklı bir şey çıkabilir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Bir de tabii kurumların ya da firmaların kendi içinde çalışan kadınların belki durumlarıyla biraz yakından ilgilenmeleri...Çünkü onları da ilgilendiren bir şey yani insani sorumluluklar bir tarafa bir defa iş gücü kaybı oluyor. Yani verimin düşmesi oluyor.

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Belki şey olabilir mi? Dezavantajlar grubunun içine sokabiliriz. Bu sefer de hani hapiste yatanlar veya engelli kardeşlerimize nasıl belli oranlarda veriliyorsa özel sektörde de, kamuda da bu oran verilebilir mi belki, hani direkt şeye sokulabilir mi? O zaman farklı olabilir belki.

BAŞKAN – Yani en azından şiddet mağduru kadına yönelik istihdam kotası adı altında belki daha uygun çünkü dezavantajlı gruplar da, bir ara biliyorsunuz Avrupa Birliği de oturdu tartıştı... Yani onu da kullanmaktan hep birlikte vazgeçtik çünkü o gruba dâhil olan insanların fiziksel, yaş ya da farklı engelleri, sıkıntıları olduğu belli. Burada aslında

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon (10/124) Giriş : Tarih :29/1/2015 Stenograf : Kayıt:KendiSalonu Sayfa: 66

bakarsanız bir zihniyet ya da bir kişinin öfkesinin ya da zihniyetinin ya da kültürünün mağduru olan bir kadından söz ediyoruz.

Ama bu istihdam kotası üzerinde bir çalışma yapılırsa çok memnun olurum.

SEVDE BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş) – Ben notunu aldım zaten.

BAŞKAN – Teşvik kısmını da Sayın Gülşen Orhan. Teklifi getiren çalışmayı yapıyor biliyorsunuz.

Teşekkür ediyorum.

İlave etmek istediğiniz bir şey var mı?

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR – Belki eğitim sonrasında istihdam olabilir firmalar üzerinden. Bu eğitim de halk eğitim merkezleri ya da bilmiyorum artık, Çalışma Bakanlığı olabilir, belki bir bakanlık üstlenebilir kadınlara eğitimi, İŞKUR da olabilir.

Çok kısa bir şey daha söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Şiddet mağduru bütün kadınların eğitimsiz olduğu varsayımından yola çıkıyorsunuz ama öyle bir şey yok.

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR – Eğitim derken hani istihdam, atıyorum, lojistik. Yani kargo firması...

BAŞKAN – Çok ciddi meslek sahibi kadınlar var, çok iyi eğitilmiş kadınlar var ve şiddet mağduru. Onların hemen kestirmeden bence hayata yeniden tutunması gerekiyor.

Buyurun.

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR – Bir diğer konu ise, biliyorsunuz Ankara’da bir tek bunun örneğini biliyorum. Valilik evler yapıyor TOKİ aracılığıyla ücretsiz 1+1 halka tahsis ettiği maddi durumu kötü olan kişilere. Yani kadınlar üzerinde de belki sığınmaevinde kalan kadınlara da bir uzmanın görüşü sonrasında bu tarz 1+1 evlerde kalma hakkı verilebilir diye düşünüyorum ben. Diyoruz ki, kadınları bağımsız yaşama geçirmede kirasını ödeyebiliyoruz, eşyalarını alabiliyoruz ama ev bulmada çok zorluk çekiyoruz. Belki valilik bu anlamda 1+1 TOKİ konutlarında, tabii ki Bakanlık olabilir, konukevindeki uzman tarafından belirlenen olabilir, uygun görülen kadınlara geçici süreli olabilir, altı ay, bir yıl veya uzun süreli ya da süresiz evler tahsis edebilir mi? TOKİ’de, Sincan’da, Temelli’de var sanırım, Mamak’ta da var bu evlerden.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

O da üzerinde çalışılıp bayağı tartışılan bir konu.

Şimdi, sığınmaevleri standardı kadına ev tahsis edilmesi... Yani bu toplantıya katılan ve yurt dışında birçok sığınmaevini ve sistemi ziyaret etmiş arkadaşlar da biliyor, hiç öyle bir yüksek standardı yok. Yani yurt dışında bir sığınma evine gittiğiniz zaman “Aman, buradan bir an önce nasıl çıksam.” duygusu. Türkiye’deki sığınmaevleri –tabii, hepsi için konuşmuyorum ama- genelde bizim bu standart üzerinde özellikle Bakanlığın ve yerel yönetimlerin çok önemle durması sebebiyle gerçekten standardı çok yüksek. Yani yurt dışındakilerin bazısında durmak bile mümkün değil.

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR – İngiltere örneği...

BAŞKAN – Tabii, bu da belli sebeplerle yapıyor.

İkincisi, İstanbul’da bir belediye de uygulamıştı bunu, birkaç kadının birlikte ev tutması. Yani sığınmaevinden iş bulup çıkmak ama “Hemen kendime ev bulacağım, onu dayayacağım döşeyeceğim, her ay bunların masraflarını göreceğim.”den ziyade küçük ama emin adımlarla gidebilmek. Belki onlarla bunları paylaşıp bunları anlatabilmeliyiz. Birkaç kadın bir arada ev tutuyor, çalışıyor, sonra durumunu biraz daha düzelden farklı koşullar için ayrılıyor. O arada diğer kadın onun boşalttığı eve geliyor. Bu şekilde bir sirkülasyonla da yapılabilir. Yani belediyeler belki böyle bir modeli uygulayıp da izlerlerse kendi ilçelerinde, sonuçlarını da bizlerle paylaşırlar.

Çok teşekkür ediyorum.

MAMAK BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ TEMSİLCİSİ HİLAL GÜRPINAR – Ben teşekkür ederim dinlediğiniz için.

Şimdi, bu kadar sabırla sonuna kadar kalan çok değerli uzmanlara, milletvekillerimize de son bir film.

Buyurun.

(Kısa film gösterimi yapıldı.)

BAŞKAN – Evet, yani mahalleden, sosyal sorumluluktan, birey olarak sorumluluğumuzdan bahsederken anlatmaya çalıştığımız buydu. Komşusu açken tok yatan bizden değildir, komşusu şiddet görürken televizyonunun sesini yükselten de bizden değildir.

Hepinize iyi akşamlar diliyorum. Çok teşekkürler.

Kapanma Saati: 18.33